



СРІБНА ЗЕМЛЯ

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА

АЛЬМАНАХ - ОГЛЯД ЗА 2024 РІК

Коли копійки в Україні замінять на шаги та звідки взялася нова (стара) назва монети? — с. 146



Держава Україна – у смертельній небезпеці! — с. 16



1907 - народився Олег Ольжич, поет — с. 166



В Ужгороді пройшли єпархіальні збори Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ — с. 88



Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко провів зустріч з представниками кліру Мукачівсько-Карпатської єпархії та колективів УУБА і КаУ ім. Августина Волошина — с. 28

Про мову. Чому з Угорщиною треба бути особливо пильними? — с. 33



Зміст Альманаху

Найважливіше за рік

<i>Представники Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ, КаУ ім. Августина Волошина, борців за незалежність України та Закарпатської крайової організації НРУ відзначили День Соборності України.....</i>	<i>8</i>
<i>Щодо загроз румунського церковного сепаратизму та реалізації намірів Румунської Православної Церкви розширити свою присутність на території України.....</i>	<i>9</i>
<i>Віктор БЕДЬ очолив Всеукраїнське об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті».....</i>	<i>13</i>
<i>Блаженніший Єпіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України прибув з першосвятительським візитом на Закарпаття.....</i>	<i>14</i>
<i>Митрополит Єпіфаній в Ужгороді звершив молебень за перемогу України.....</i>	<i>14</i>
<i>Зеленський призначив Сирського новим головнокомандувачем ЗСУ.....</i>	<i>15</i>
<i>Держава Україна – у смертельній небезпеці!.....</i>	<i>16</i>
<i>Щодо бачення пріоритетів виходу з війни та Євроатлантичного майбутнього України.....</i>	<i>16</i>
ЗАЯВА ЩОДО ПРОЕКТУ ЗАКОНУ ПРО МНОЖИННЕ ГРОМАДЯНСТВО.....	17
<i>Єпископ Віктор Бедь відслужив подячний молебень до 105-тої річниці Всенародного з'їзду українців Закарпаття (21.01.1919), на якому було ухвалено рішення про возз'єднання краю з Соборною Україною.....</i>	<i>18</i>
<i>На Верецькому перевалі, біля могил розстрілу мадярськими і польськими окупантами Карпатських січовиків, молитовно вшанували Героїв Карпатської України.....</i>	<i>19</i>
<i>На Яблуницькому перевалі, біля могил розстрілу мадярськими і польськими окупантами Карпатських січовиків, молитовно вшанували Героїв Карпатської України.....</i>	<i>20</i>
<i>В Ужгороді пройшов III Закарпатський обласний фестиваль колядок і щедрівок «Різдвяна надія».....</i>	<i>21</i>
<i>Роман Горак та Олександр Масляник презентували в Ужгороді книгу «Місія» про політичного, державного, громадського і церковного діяча Віктора Бедь.....</i>	<i>23</i>
<i>В с. Кушниця, за участі представників українського війства, громадськості та духовенства ПЦУ, відкрили та освятили Алею Героїв.....</i>	<i>25</i>
<i>Закарпатський осередок ВГО «Молодий Народний Рух» прийняв участь у Всеукраїнському таборванні «Говерляна – 2024».....</i>	<i>27</i>
<i>Блаженніший Митрополит Єпіфаній Думенко провів зустріч з представниками кліру Мукачівсько-Карпатської єпархії та колективів УУБА і КаУ ім. Августина Волошина.....</i>	<i>28</i>
<i>Відбулося засідання Президії Всеукраїнського товариства борців за незалежність України.....</i>	<i>29</i>
<i>Педагогічне товариство імені Августина Волошина провело громадське обговорення ініціативи МОН України щодо визначення переліку обов'язкових дисциплін у старшій (профільній) школі.....</i>	<i>29</i>
<i>Президія Громадської ради при Закарпатській ОДА обговорили проекти обласного бюджету та плану стратегії розвитку краю на 2025 рік.....</i>	<i>30</i>

Російсько-українська війна

<i>Зеленський заявив, що думає про заміну Залужного і зміну напрямку керівництва країною.....</i>	<i>31</i>
<i>Росіяни повністю знищили музей Романа Шухевича у Львові.....</i>	<i>31</i>
<i>Україна атакувала авіазавод РФ у Борисоглебську, – ГУР.....</i>	<i>32</i>
<i>У ЗСУ переглянули потребу в мобілізації 500 тис. людей, – Сирський.....</i>	<i>32</i>
<i>Україна знищила російський корабель “Сергей Котов”.....</i>	<i>33</i>
<i>ЗСУ вийшли з Авдіївки — Україна.....</i>	<i>33</i>
<i>Про мову. Чому з Угорщиною треба бути особливо пильними?.....</i>	<i>33</i>
<i>Зниження призовного віку та мобілізація до 25 років: нардеп розставив крапки над “і”.....</i>	<i>36</i>
<i>ЗСУ отримали набої від українського патронного заводу: експерт вказав деталі.....</i>	<i>37</i>
<i>Захід підштовхує Україну до створення плану “Б” щодо війни з Росією, – WSJ.....</i>	<i>37</i>
<i>росія вже перекидає в Курську область війська з Донеччини – ISW.....</i>	<i>38</i>

<i>Зеленський звільнив командувача Повітряних сил Миколу Олещука.....</i>	<i>39</i>
<i>Повністю замінить ТЦК: які зміни чекають на мобілізацію з 2025 року?.....</i>	<i>39</i>
<i>НІМАРС, танки та боєприпаси: Німеччина таємно та непомітно передала Україні величезну партію допомоги.....</i>	<i>40</i>
<i>Бригади ТрО йдуть у СЗЧ через брак техніки та зброї: з'явилися нові деталі відходу з Вугледару.....</i>	<i>40</i>
<i>Новий командувач оголосив про масштабну трансформацію Сухопутних військ ЗСУ.....</i>	<i>41</i>
<i>Росіяни окупували Ганнівку на Донеччині та просунулись біля 9 населених пунктів – Deerp-State.....</i>	<i>42</i>
<i>Втрати Росії станом на 23 листопада: Генштаб оновив дані.....</i>	<i>43</i>

Суспільне життя

<i>Голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України Віктор Бедь взяв участь у VIII Чорноволівських читаннях.....</i>	<i>44</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь удостоїв борця за незалежність України у XX столітті Юрія Деяка ордена «Честі та Доблесті».....</i>	<i>45</i>
<i>У Ясіня відбулися урочисті заходи до 105-тої річниці проголошення Гуцульської Республіки та молитовне вшанування полеглих українських воїнів-захисників.....</i>	<i>46</i>
<i>Тетяна Андрусь, декан КаУ ім. Августина Волошина взяла участь у роботі Загальних зборів Асамблеї міст та громад Словаччини.....</i>	<i>47</i>
<i>В Ужгороді представники громадськості та РУХу відзначили День перепоховання Кобзаря...47</i>	
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський єпископ Віктор Бедь взяв участь у презентації книги П. М. Федаки, П. П. Федаки «Августин Волошин: шлях у безсмертя».....</i>	<i>48</i>
<i>Представники НРУ, громадськості, за участі духовенства ПЦУ, молитовно ушанували розстріляних Карпатських січовиків на Ужоцькому перевалі у 1939 році.....</i>	<i>48</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь взяв участь в зустрічі з головою Державної служби України з етнополітики та свободи совісті.....</i>	<i>49</i>
<i>Представники РУХу, громадськості та духовенства ПЦУ в с. Келечин молитовно вшанували Августина Волошина та Героїв Карпатської України.....</i>	<i>52</i>
<i>Борець за незалежність України у XX столітті Федір БУРИШИН удостоєний ордена Августина Волошина I ступеня.....</i>	<i>53</i>
<i>Представники української громадськості та духовенства ПЦУ, в Ужгороді, молитовно вшанували Героїв Карпатської України з нагоди 85-річчя проголошення Карпатоукраїнської Держави.....</i>	<i>54</i>
<i>В Ужгороді, за участі представників духовенства ПЦУ та української громадськості, молитовно вшанували Тараса Шевченка, Великого пророка української нації.....</i>	<i>55</i>
<i>Президент КаУ ім. Августина Волошина єпископ Віктор Бедь та бургомістр Міста та Гміни Величка (Польща) Артур Козіол уклали угоду про співпрацю.....</i>	<i>55</i>
<i>В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА відкрили фотовиставку дерев'яних храмів Закарпаття.....</i>	<i>56</i>
<i>Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко став Почесним доктором Ужгородського національного університету.....</i>	<i>57</i>
<i>Блаженніший Митрополит Епіфаній провів зустріч з керівництвом Закарпатської ОДА-ОВА та Закарпатської облради.....</i>	<i>57</i>
<i>Борець за незалежність України єпископ Віктор Бедь провів зустріч з представниками Молодого Народного Руху в підніжжя гори Говерла.....</i>	<i>58</i>
<i>Почесний голова Закарпатського крайового товариства «Просвіта» Павло Федака привітав побратима єпископа Віктора Бедь з 60-річчям від дня народження.....</i>	<i>59</i>
<i>В Ужгороді відбулась презентація інтелектуальних настільних ігор «Псевдо – створи свою історію» та «Кривка» від ВГО «Молодий Народний Рух».....</i>	<i>59</i>
<i>Відбулося чергове засідання Молодіжної ради при Ужгородській міській раді.....</i>	<i>60</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь взяв участь у презентаційному перегляді документального фільму «Оберіг».....</i>	<i>60</i>

Економіка

<i>У Нацбанку відповіли, чи можливо фінансово обмежити ухилинтів.....</i>	<i>62</i>
<i>НБУ прогнозує скорочення міжнародної допомоги Україні.....</i>	<i>62</i>
<i>НБУ збільшив продаж валюти на міжбанку на 61%.....</i>	<i>63</i>

<i>В Україні різко підвищать основні податки: інформація з Кабміну.....</i>	<i>64</i>
<i>Контрольний постріл у голову українській економіці та обороноздатності.....</i>	<i>64</i>
<i>В Україні вирішили продати два великі держбанки.....</i>	<i>65</i>
<i>Держбюджет-2025: Кабмін прогнозує девальвацію гривні і підвищення зарплат.....</i>	<i>65</i>
<i>Нові правила грошових переказів: оштрафують за “три копійки”.....</i>	<i>66</i>
<i>Депозити під загрозою: банки можуть втратити клієнтів у листопаді.....</i>	<i>66</i>
<i>НБУ підвищив облікову ставку через сплеск інфляції.....</i>	<i>67</i>

Політика

<i>Представники Закарпатської крайової організації НРУ взяли участь у засіданні Центрального Проводу Народного Руху України.....</i>	<i>68</i>
<i>Кабмін відкликав законопроект про мобілізацію.....</i>	<i>68</i>
<i>Відстрочка від мобілізації: повний перелік тих, хто може отримати її в лютому 2024 року... </i>	<i>69</i>
<i>Де можуть служити обмежено придатні з 1 квітня — повний перелік.....</i>	<i>71</i>
<i>Удар нижче пояса: ТЦК заборонили штрафувати українців.....</i>	<i>71</i>
<i>Українцям ввели нові штрафи: за що доведеться викласти 12 тисяч гривень.....</i>	<i>73</i>
<i>Мешканці 20 областей уже можуть провести держреєстрацію прав на нерухоме майно через Портал Дія.....</i>	<i>73</i>
<i>Без дотримання верховенства права та законності у війська, масове СЗЧ зупинити не можливо.....</i>	<i>74</i>
<i>Пенсіонерів звільнили від сплати податку: що відомо.....</i>	<i>74</i>
<i>Відбулося засідання Центрального Проводу Народного Руху України.....</i>	<i>75</i>
<i>Відбулося засідання Ради Закарпатської крайової організації Народного Руху України.....</i>	<i>75</i>
<i>Головою Ужгородської районної організації НРУ обрано Олександра Білаша, а заступником голови – Владислава Семйона.....</i>	<i>76</i>

Духовність

<i>В Ужгороді вшанували світлу пам'ять Олександра Ороса, борця за незалежність України в ХХ столітті до 10-х роковин його упокоєння.....</i>	<i>77</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь провів зустріч з делегацією Івано-Франківсько-Галицької єпархії з питань навчання в аспірантурі КаУ та УУБА.....</i>	<i>78</i>
<i>Офіційне повідомлення про засідання Священного Синоду 2 лютого 2024 р.....</i>	<i>79</i>
<i>У свято Собору трьох вселенських святих, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію та рукопоکлав у диякони Івана Цанька, військовослужбовця 128 ОГШБр.....</i>	<i>80</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь взяв участь у Національному молитовному сніданку, що відбувся у Києві під патронатом Президента України.....</i>	<i>81</i>
<i>У свято Святого Духа та Різдва Івана, Передтечі і Хрестителя Господнього єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у храмі парафії Святого Духа у смт Ясіня.....</i>	<i>82</i>
<i>У свято Святої Тройці, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у кафедральному храмі с. Лазещина та звершив дияконську хіротонію над Романом Кувік.....</i>	<i>83</i>
<i>У Тройцьку поминальну батьківську суботу та день вшанування жертв війни в Україні єпископ Віктор Бедь відслужив літію на цвинтарі м. Тячів.....</i>	<i>85</i>
<i>У свято Вознесіння Господнього, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у с. Присліп на Міжгірщині та звершив хіротесію у читця та іподиякона.....</i>	<i>85</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь освятив поклінний Хрест на місці майбутнього будівництва храму у с. Пасіка Мукачівського району.....</i>	<i>87</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь провів зустріч з бригадним капеланом 95-тої десантно-штурмової бригади ієреєм Миколою Березюком.....</i>	<i>87</i>
<i>В Ужгороді пройшли єпархіальні збори Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ.....</i>	<i>88</i>
<i>В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород відслужили молебень за перемогу та привітали єпископа Віктора Бедь з ювілеєм 60-річчя від дня народження.....</i>	<i>89</i>
<i>Відбувся Архієрейський Собор Православної Церкви України.....</i>	<i>89</i>
<i>Великдень 2024. Чому Україна перейшла на новий церковний календар, але “Паска” аж у травні.....</i>	<i>90</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь очолив святкову Великодню Божественну літургію в кафедральному храмі м. Ужгород.....</i>	<i>93</i>

<i>У неділю про Страшний суд, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у кафедральному храмі в м. Ужгород, під час якої було піднесено поминальні прохання і за Тараса Шевченка.....</i>	<i>94</i>
<i>Визначено склад Священного Синоду на літній синодальний період 2024 р.....</i>	<i>94</i>
<i>Єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у новозбудованому храмі с. Чорна Тиса у свято Винесення чесних дрів животворчого Хреста Господнього та день пам'яті мучеників Маккавеєвих.....</i>	<i>95</i>
<i>Єпископ Віктор Бедь очолив першу Божественну літургію на парафії ПЦУ у смт Тересва та звершив рукопокладення у диякони Віктора Орловського.....</i>	<i>96</i>
<i>Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній Думенко в Ужгороді відслужив літію за загиблими українськими воїнами-захисниками.....</i>	<i>98</i>
<i>Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко відслужив молебень за перемогу і благополуччя в Україні у кафедральному храмі м. Ужгород.....</i>	<i>99</i>
<i>Представники української громадянськості та духовенства ПЦУ, в м. Ужгород, молитовно вишанували жертви Геноциду-Голодомору української нації 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів в Україні у ХХ столітті.....</i>	<i>100</i>
<i>Відбулося засідання єпархіальної Ради Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України.....</i>	<i>101</i>
<i>Відбулися річні єпархіальні збори Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України.....</i>	<i>101</i>
<i>Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь очолив святкову Божественну літургію у свято Різдва Христового у кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород.....</i>	<i>102</i>

Освіта

<i>Наказ МОН за № 910 від 24.06.2024 р. про особливості набуття та поновлення здобувача вищої освіти набуде чинності не раніше 5 липня 2024 року.....</i>	<i>104</i>
<i>Вища освіта замість мобілізації: підстави, умови вступу та підводні камені.....</i>	<i>104</i>
<i>Лісовий пропонує об'єднати історію України із всесвітньою: реакція науковців.....</i>	<i>106</i>
<i>Президія КаУ ім. Августина Волошина та УУБА обговорила питання початку нового 2024 – 2025 навчального року.....</i>	<i>108</i>
<i>Професор єпископ Віктор Бедь розпочав читання курсу лекцій з історії Православної Церкви в Україні для студентів КаУ ім. Августина Волошина та УУБА.....</i>	<i>109</i>
<i>Відбулося засідання об'єднаної Ради самоврядування здобувачів вищої освіти КаУ ім. Августина Волошина, УУБА та УжГЕК.....</i>	<i>109</i>
<i>Відбулося засідання Закарпатського відокремленого підрозділу Української Асоціації Студентів.....</i>	<i>109</i>
<i>Масштабні зміни у вишах, мобілізація студентів, реформи, НУШ: що чекає на освіту у 2024 році?.....</i>	<i>110</i>
<i>У Міносвіти повідомили про масове закриття вузів в Україні.....</i>	<i>114</i>
<i>Відбулася презентація результатів дослідження впливу на освіту повномасштабного вторгнення.....</i>	<i>114</i>
<i>Мобілізація аспірантів – це знищення майбутнього української науки.....</i>	<i>116</i>
<i>Правила вступу до аспірантури в 2024 році: хто може не скласти іспит з іноземної мови...116</i>	<i>116</i>
<i>В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА відбувся круглий стіл «Єретична й антихристиянська суть «русского міра» – як загроза цивілізаційного розвитку людства».....</i>	<i>117</i>
<i>Реєстрація на ЄВІ майбутніх аспірантів: основні етапи.....</i>	<i>118</i>
<i>В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА відбулася нарада з питань проведення вступної кампанії у 2024 році з урахуванням законодавчих змін щодо мобілізації.....</i>	<i>120</i>
<i>В КаУ ім. Августина Волошина, УУБА та УжГЕК вручили дипломи випускникам 2024 року.....</i>	<i>120</i>
<i>В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА відбувся науковий круглий стіл «Карпатська Україна в контексті українського державотворення».....</i>	<i>121</i>
<i>В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА пройшла XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах глобальних викликів».....</i>	<i>122</i>

Всесвіт

<i>Земля має вбудовану систему захисту від астероїдів-вбивць, – вчені.....</i>	<i>125</i>
<i>Знайдено галактику, існування якої вважалося неможливим.....</i>	<i>125</i>
<i>Астрономи відкрили найяскравіший об'єкт у Всесвіті.....</i>	<i>126</i>



<i>Нові дослідження показують, що в нашому Всесвіті немає темної матерії.....</i>	<i>127</i>
<i>Космологи збираються зруйнувати 100-річну гіпотезу про Всесвіт.....</i>	<i>128</i>
<i>Астрономи відкрили перше покоління зірок у Всесвіті.....</i>	<i>129</i>
<i>Вчені визначили, з якої матерії створена наша Сонячна система.....</i>	<i>129</i>
<i>Вчені з'ясували, звідки взявся Місяць.....</i>	<i>130</i>
<i>На Марсі знайшли сліди планетарної катастрофи.....</i>	<i>131</i>
<i>Науковці описали ймовірний кінець Всесвіту.....</i>	<i>131</i>

Здоров'я

<i>Шипшина захищає від небезпечної хвороби.....</i>	<i>133</i>
<i>9 продуктів, які допоможуть “зберегти” психіку у 2024 році: що радять їсти.....</i>	<i>133</i>
<i>6 ознак дефіциту цинку, які проявляються в погіршенні зовнішності.....</i>	<i>135</i>
<i>Корисні властивості насіння кмину звичайного.....</i>	<i>136</i>
<i>Які хвороби лікують п'явками ?.....</i>	<i>136</i>
<i>Здоровий кишечник: продукти, які покращують роботу головного органу довголіття.....</i>	<i>137</i>
<i>Кардіолог назвала головних «вбивць» серця та судин.....</i>	<i>138</i>
<i>П'ять фруктів, які можна вживати діабетикам.....</i>	<i>138</i>
<i>Чотири хронічні симптоми раку, які не можна ігнорувати.....</i>	<i>139</i>

Наука

<i>Вперше в історії вчені здійснили успішну квантову телепортацію предмету через світло.....</i>	<i>140</i>
<i>Ще одне вогняне кільце може з'явитися у Світовому океані: де і коли це станеться.....</i>	<i>140</i>
<i>Науковці винайшли унікальну тканину, що перетворюється на розумну електроніку.....</i>	<i>142</i>
<i>Фізики відкрили новий квантовий стан в елементарному твердому тілі.....</i>	<i>142</i>
<i>Квантова телепортація стала реальною.....</i>	<i>143</i>
<i>Вчені допустили, що ядро Землі змінило напрямок обертання.....</i>	<i>143</i>
<i>Представлено першу у світі технологію холодного ядерного синтезу: шлях до безмежної енергії.....</i>	<i>144</i>
<i>Учені розповіли, коли і через що загине людство.....</i>	<i>145</i>

Історія України

<i>Коли копійки в Україні замінять на шаги та звідки взялася нова (стара) назва монети?.....</i>	<i>146</i>
<i>Українське життя в умовах німецької окупації (1939-1944 рр.).....</i>	<i>151</i>
<i>Товариство, яке завжди об'єднувало українців: історія "Просвіти".....</i>	<i>154</i>
<i>22 лютого 1990 р. – офіційна дата відновлення Пласту в Україні.....</i>	<i>155</i>
<i>35 років тому відбувся Установчий з'їзд Народного Руху України.....</i>	<i>159</i>
<i>20 років. Помаранчева революція – «високий рівень самоорганізації і культури людей».....</i>	<i>160</i>

Постаті

<i>1907- Дмитро Грицай, керівник Головного військового штабу УПА.....</i>	<i>165</i>
<i>1907 - народився Олег Ольжич, поет.....</i>	<i>166</i>
<i>«Була, щоб залишитися у квітах»: до дня пам'яті Катерини Білокур.....</i>	<i>168</i>

2024

Найважливіше за рік

Представники Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ, КаУ ім. Августина Волошина, борців за незалежність України та Закарпатської крайової організації НРУ відзначили День Соборності України

22 січня 2024 року, в місті Ужгороді, представники української громадськості відзначили День Соборності України та 105-ту річницю Злуки Українських Земель (22.01.1919).

З цієї святкової історичної події представники Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації, Закарпатської обласної ради, правоохоронних органів, військовослужбовців та учасників бойових дій, релігійних та громадських організацій, політичних партій, освітніх закладів, засобів масової інформації та небайдужої громадськості піднесли до пам'ятника президенту Карпатської України Августину Волошину букети та корзинки з живими квітами.

Участь у святкових заходах, в числі вищезазначених, зокрема, взяли:

від Управління Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, з благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого єпархією – ієромонах Онуфрій Карайон, референт єпархіального управління, священнослужитель кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород та Юрій Цебак, іподиякон кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород;

від Карпатського університету імені Августина



Волошина та Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу зазначеного університету – Марія Жабляк, директор НДІ української духовної культури університету, Ярослав Бідзіля, голова

Ради студентського самоврядування, голова Закарпатського обласного осередку ВГО «Молодий Народний Рух» та Максим Гумен, студент університету;

від Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в ХХ столітті – Антоніна Вчорашня, відповідальний секретар Товариства;

від Закарпатської крайової організації Народного Руху України – Олександр Черепеха, голова ЗКО НРУ, Віктор Понзель, перший заступник голови, голова Управи ЗКО НРУ, Олександр Сазонов, голова Ужгородської МО НРУ, Роман Чийпеш, член Проводу ЗКО НРУ, Іван Келечен, член Проводу ЗКО НРУ, голова ГО «Молодь Закарпаття»;

від редакції газети «Срібна Земля» – Олександр Тиводар, відповідальний редактор редколегії.

Після покладання квітів, учасники святкового заходу хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять всіх співвітчизників, які у різні віки і часи, і у наші дні віддали свої життя у боротьбі за незалежність України.

Інформаційна редакція газети «Срібна Земля»

Щодо загроз румунського церковного сепаратизму та реалізації намірів Румунської Православної Церкви розширити свою присутність на території України

Румуни в Україні є етнічною меншиною. Згідно з даними Всеукраїнського перепису 2001 року в Україні проживало 151 тисяча румунів, що становило 0,31 % населення держави на рік перепису.

Румунів в Україні репрезентують етномовні групи національної меншини, які компактно проживають у Закарпатській (Тячівський і Рахівський райони), Чернівецькій (м. Чернівці, Чернівецький і Дністровський райони), Одеській (Одеський, Ізмаїльський, Подільський, Білгород-Дністровський, Болградський, Березівський і Розділянський райони), Миколаївській (Миколаївський і Вознесенський райони) та Кіровоградській (Кропивницький і Новоукраїнський райони) областях.

Після отримання Томосу Православною Церквою України (далі – ПЦУ), румуномовні релігійні громади на сьогодні залишаються у складі Російської Православної Церкви в Україні (так званої Української Православної Церкви Московського патріархату) – (далі – РПЦвУ та УПЦ МП). Традиційно румуномовні релігійні громади та духовенство, як і єпископат єпархій РПЦвУ, до яких вони входять, мають тривалі та міцні взаємовідносини та співпрацю з Румунською Православною Церквою. У своє чергу Румунська Православна Церква (далі – РумПЦ) має тривалі та міцні взаємовідносини та співпрацю з Російською Православною Церквою, хоча у питаннях канонічних і догматичних церковних положень орієнтується на Константинопольську Православну Церкву.

Відтак, румуномовні релігійні громади РПЦвУ опинилися перед вибором, залишатися в лоні Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП) чи перейти до Православної Церкви України на правах окремого Румунського екзархату чи окремих румуномовних благочинь, чи спробувати боротися за створення Румунського екзархату Румунської Православної Церкви в Україні (що у свою чергу, зокрема, підтримується

окремими румунськими політиками і ієрархами). Визначальним у розв'язанні даних церковних протиріч, для румуномовних релігійних громад в Україні на сьогодні є:

1. Наявність чітко визначеної політичної волі з боку української державної влади та місцевого самоврядування щодо сприяння переходу румуномовних релігійних громад до лона Православної Церкви України;
2. Наявність чітко визначеної політичної позиції Держави Україна на євроінтеграцію щодо входження до складу Європейського Союзу та військово-політичного блоку НАТО;
3. Забезпечення гарантій можливості здійснювати богослужіння на румунській мові;
4. Збереження духовно-церковних взаємовідносин з Румунською Православною Церквою;
5. Позиція Румунської Православної Церкви щодо визнання автокефалії Православної Церкви України;
6. Питання підтримки чи не підтримки створення Румунського екзархату Румунської Православної Церкви в Україні з боку Румунії та Румунської Православної Церкви;
7. Формування впевненості в тому, що Україна не зазнає поразки в російсько-українській війні та не буде розділена;
8. Ступінь дієвості та безкарності впливу агентури та інших чинників на вищезазначені процеси з боку російських політичних, церковних кіл, ієрархів Російської Православної Церкви в Україні та Московської патріархії Російської Православної Церкви, Федеральної служби безпеки Російської Федерації та інших її спецслужб.

У березні 2022 року румунськомовні релігійні громади на чолі із їх духовенством, розташовані на території Солотвинської територіальної громади Тячівського району Закарпатської області, публічно заявили про розрив з Московським патріархатом та вихід зі складу Хустської єпархії Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ

МП), але юридично і фактично цей процес не завершили. Відповідно, на сьогодні, дані румуномовні релігійні громади не долучилися до Православної Церкви України та канонічно не можуть увійти і до складу Румунської Православної Церкви. Подальші їх дії є не зрозумілими та зважаючи на вищевикладене непередбачувані.



19 жовтня 2023 року Верховною Радою України у першому читанні прийнято законопроект, який передбачає можливість заборони діяльності Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП), що у свою чергу активізувало діяльність агентури Московського патріархату шукати шляхи щодо збереження своїх структур в Україні та проведення пропаганди на рівні міжнародних організацій і Помісних Автокефальних Православних Церков з причин, нібито, порушення прав і свобод віруючих в Україні. Що у свою чергу турбує і румуномовні релігійні організації та дає підґрунтя для розвитку церковного сепаратизму в Україні з боку Румунської Православної Церкви.

За останні період, у різного роду закордонних Інтернет ресурсах (в тому числі у ЗМІ Румунії) фіксується прискіплива увага та необґрунтована зацікавленість до релігійних процесів в житті релігійних громад Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП).

4 квітня 2023 року перед оголошенням щодо організації виступу Президента України Володимира Зеленського в парламенті Румунії румунське агентство «Global News» оприлюднило заяву – «Влада Румунії має уважно стежити за ситуацією та оперативно реагувати на будь-який тиск чи погрози румунським священикам і віруючим, щоб вони були примушені приєднатися до української церкви».

Особливу увагу вказаним процесам приділяє юрист Молдавської Православної Церкви Московського патріархату Влад Кубряков, який анонсував проведення цілеспрямованих пропагандистських кампаній у яких наполягає про необ-

хідність створення Румунської Православної Церкви в Україні з метою об'єднання етнічних румунів Закарпатської, Одеської та Чернівецької областей. В одному із опублікованих тенденційних матеріалах, іноземець заявив – «ми вважаємо, що всі православні румуни в Україні, які раніше перебували під омофором Української Православної Церкви, похідної від московської патрі-

архії, повинні організуватися в окремий релігійний культ – Румунську Православну Церкву в Україні та вимагати захисту від Румунського Патріархату», що у свою чергу направлене на дестабілізацію міжконфесійної та міжнаціональної ситуації в Україні. Власний матеріал Влад Кубряков підсилює оприлюдненням розпорядження (№76 від 29.03.2022) керівника Хустської єпархії РПЦвУ (УПЦ МП) митрополита Марка Петровця, згідно якого Хустська єпархія РПЦвУ (УПЦ МП) не заперечує проти переходу румуномовних релігійних громад Солотвинського благочиння під юрисдикцію Румунського патріархату.

У своїх матеріалах Влад Кубряков повідомляє, що Румунська Православна Церква має на меті розширити її адміністративно-територіальну структуру на території України шляхом приєднання до її складу окремих вітчизняних православних громад та створення на їх основі релігійних парафій РумПЦ з особливим статусом. Вказане обґрунтовується тим, що у зв'язку із остаточно невизначеним канонічним статусом РПЦвУ (УПЦ МП), керівництво Румунської Православної Церкви ініціює питання щодо входу румуномовних православних громад Закарпаття до свого складу, яких українська влада змушує перейти під юрисдикцію Православної Церкви України.

В цей же час, Румунська Православна Церква почала примати до свого складу окремі приходи Молдавської Православної Церкви Московського патріархату, які розміщені та діють на території суверенної держави Молдова.

Таким чином, інформація, що стосується міжцерковних процесів, зокрема, в Закарпатській, Чернівецькій, Одеській, Миколаївській та Кіровоградській областях, в даному випадку процесів у релігійному житті румуномовних релігійних громад РПЦвУ (УПЦ МП), з числа представників румунської національної меншини, через загрозу їх можливого неканонічного переходу під юрисдикцію іноземного церковного центру управління – Румунської Православної Церкви (не без погодження з Московською патріархією Російської Православної Церкви), а також поширення чуток про нібито утиски прав і свобод на віросповідування румуномовних вірників РПЦвУ (УПЦ МП) з боку державних та правоохоронних органів України можуть бути використані іноземною стороною (найперше Російською Федерацією та її спецслужбами) для дискредитації Держави Україна на міжнародному рівні та з метою порушення міжконфесійної і міжнаціональної стабільності в умовах широкомасштабної російсько-української війни, що може завдати суттєвої шкоди національній безпеці України та її територіальній цілісності.

Такого роду спровоковані дії іноземного церковного центру управління – Румунської Православної Церкви, за можливої активізації впливу спецслужб Російської Федерації, можуть дестабілізувати міжконфесійну та міжнаціональну ситуацію в Закарпатській, Чернівецькій, Одеській, Миколаївській та Кіровоградській областях України. Що у свою чергу може призвести до виникнення міжнародного церковного конфлікту між Православною Церквою України та Румунською Православною Церквою, а відтак – між Україною і Румунією. Відповідно, може виникнути неканонічна ситуація зазіхання Румунської Православної Церкви на румуномовні релігійні громади, які у відповідності до канонічного права та Томосу наданого ПЦУ розміщенні та діють на канонічній церковній території Православної Церкви України. Що у свою чергу, може розцінюватися як елемент територіальних претензій з боку Румунії до України (зокрема, в частині тих історичних українських територій,

які у першій половині ХХ століття були окуповані та анексовані Королівством Румуні).

Не виключено, що вищезазначені деструктивні процеси на міжнародному церковному рівні можуть стати перепоною в переході румуномовних релігійних громад від Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП) до Православної Церкви України та призвести до втягнення Православної Церкви України у додаткову конфронтацію із сусідніми західноєвропейськими Помісними Автокефальними Православними Церквами: Румунською Православною Церквою, Православною Церквою Чеських Земель і Словаччини та Польською Автокефальною Православною Церквою (складність відносин з якими, з подачі Москви, вже і так існує на сьогодні). Все це у свою чергу може на тривалий час законсервувати збереження впливу на румуномовні релігійні громади та регіони їх розміщення в Україні з боку Російської Православної Церкви, Російської Федерації та її спецслужб за посередництва (усвідомленого чи ні) Румунської Православної Церкви.

В умовах широкомасштабної російської війни, за останні період, вбачається нова хвиля активізації антиукраїнської діяльності спецслужб Російської Федерації на ниві міжцерковних відносин та діяльності ряду міжнародних організацій, яка спрямована на підрив міжконфесійної і міжнаціональної стабільності в Україні та авторитету України на міжнародному рівні. З метою отримання відповідних інструкцій, щодо проведення антиукраїнської підривної діяльності на релігійному підґрунті та фінансової підтримки, активізувалися виїзди за кордон, нібито з місіонерською та іншою гуманітарною і волонтерською місією представників єпископату, духовенства та визначених прихожан Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП) за програмою «Шлях» та іншими програмами з підтримки, нажаль, і українських органів держаної влади.

19 грудня 2023 року неурядові організації з консультативним статусом при ЕКОСОП ООН, такі як Public Advocacy, EIRL (Європейський інсти-

тут релігії та права) VSI Zmogaus Teisiu Apсаuga, Європейський інститут релігії та права, а також релігійні лідери, в тому числі, зокрема, відомі сепаратисти та представники єпископату і духовенства ряду Помісних Автокефальних Православних Церков:

митрополит Феодосій Снігирьов, правозахисник, правлячий єпископ Черкасько-Канівської єпархії Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП);

митрополит Йонатан Єлецький, керуючий єпископ Тулчинсько-Брацлавської єпархії Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП);

Митрополит Бострський Тимофій (Маргарітис), Екзарх Гробу Господнього на острові Кіпр Єрусалимської Православної Церкви;

архієпископ Севастійський Феодосій (Ганна) Єрусалимської Православної Церкви;

митрополит Берлінський і Німецький Марк Арндт, перший віце-президент Синоду єпископів Російської Православної Церкви Закордонном;

митрополит Ловечський Гавриїл Дінев Болгарської Православної Церкви;

протоієрей Дмитро Сидор, настоятель Хрестовоздвиженського кафедрального собору в м. Ужгород Російської Православної Церкви в Україні (УПЦ МП), –

оголосила про створення правозахисного альянсу під назвою «Церква проти ксенофобії та дискримінації». Цей новий так званий правозахисний альянс має стати одним із закордонних центрів з проведення антиукраїнської діяльності з метою дискредитації України на міжнародному рівні з причин, нібито, систематичного порушення прав віруючих Української Православної Церкви Московського патріархату в Україні.

Також, варто зауважити, що ряд і інших Помісних Автокефальних Православних Церков, окрім Румунської Православної Церкви, які перебувають у тісній співпраці (зокрема, у фінансовій та агентурній залежності) з Російською Православною Церквою, а відтак, з Російською Федерацією та її спецслужба, та які на сьогодні ще не визнали автокефалію Православної

Церкви України: Єрусалимська Православна Церква, Православна Церква Чеських Земель і Словаччини, Польська Автокефальна Православна Церква, Сербська Православна Церква, Болгарська Православна Церква тощо, – можуть розпочати реалізацію аналогічної політики щодо впровадження церковного сепаратизму за прикладом Румунської Православної Церкви, шляхом спроби «поглинання», за погодженням з Російською Православною Церквою, православних парафії в Україні без згоди чи погодження з Православною Церквою України чи Константинопольською Православною Церквою. При цьому слід врахувати те, що з метою обґрунтування політики церковного сепаратизму, окремі із вищезазначених Церков можуть посилатися на те, що у першій половині ХХ століття, під час розділення України та її окупації чи анексії державами сусідами, на території західноукраїнських земель діяли релігійні приходи таких Помісних Автокефальних Православних Церков, як: Польської Автокефальної Православної Церкви (ряд єпархій в 1923 – 1944 рр. на території сьогоденних Львівської, Івано-Франківської та Тернопільської областей), Православної Церкви Чеських Земель і Словаччини (Карпато-Руська єпархія в 1923 – 1945 рр. на території сьогоденної Закарпатської області), Сербської Православної Церкви (Мукачівсько-Пряшівська єпархія в 1930 – 1945 рр. на території сьогоденної Закарпатської області) та Румунської Православної Церкви (ряд єпархій в 1921 – 1945 рр. на території сучасної Чернівецької області).

Також, у випадку реалізації вищезазначених негативних процесів церковного сепаратизму в Україні, відбудеться суттєве розділення і загострення відносин між Помісними Автокефальними Православними Церквами у світі, яке на сьогодні, зокрема, у протистоянні з Константинопольською Православною Церквою вже ініційовано Російською Православною Церквою.

29 лютого 2024 року Синод Румунської Православної Церкви на своєму засіданні, яке відбулося під головуванням Блаженнішого Даниїла (у світі – Дан Илиє Чоботя), архієпископа

Бухарестського, митрополита Мунтенського і Добруджийського, намісника Кесарії Каппадокійської, Патріарха Румунського, з грубим порушенням церковних канонів щодо дотримання міжцерковних територіальних канонічних кордонів між помісними автокефальними церквами, ухвалив заснувати на території України свою структуру. Дане рішення ухвалено без погодження та згоди з Православною Церквою України, та швидше всього мовчазливо і кулуарно було погоджено з Російською Православною Церквою та відповідними спецслужбами російської федерації.

Відповідно, у випадку подальшого поширення

вищезазначених крайнє небезпечних і негативних процесів можливого церковного сепаратизму, спровокованого і спланованого іноземними церковними центрами управління, наслідки такої негативної і неканонічної церковної політики можуть призвести до виникнення додаткових загроз щодо збереження міжконфесійної і міжнаціональної стабільності в Україні, а також, щодо забезпечення національної безпеки і територіальної цілісності України в умовах широкомасштабної російсько-української війни.

Віктор Бедь,
доктор богословських наук,
доктор юридичних наук, професор

Віктор БЕДЬ очолив Всеукраїнське об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті»

28 лютого 2024 року, в м. Київ, відбулися загальні збори Громадської організації «Захисту прав людини», в ході роботи яких було розглянуто наступні питання порядку денного:

Про найменування, мету, органи управління та нову редакцію Статуту.

Про склад керівних органів та засновників.

Різне.

За результатами роботи загальних зборів та ухвалених рішень, вирішено:

Змінити найменування організації на: Громадська організація «Всеукраїнське об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті» (далі – Товариство).

Визначити головною метою Товариства – здійснення та захист прав, свобод і соціальних гарантій учасників боротьби за незалежність України у ХХ столітті, як головних суб'єктів боротьби за відновлення державної незалежності України».

Затвердити Статут Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті» у новій редакції.



Обрати Головою Товариства борця за незалежність України у ХХ столітті – Віктора БЕДЬ. Обрати Заступником голови Товариства борця за незалежність України у ХХ столітті – Михайла БАСАРАБА.

Обрати Відповідальним секретарем Товариства борця за незалежність України у ХХ столітті – Антоніну ВЧОРАШНЮ.

Обрати Ревізором Товариства – Івана КЕЛЕЧЕНА.

29 лютого 2024 року відомості про створення Громадської організації «Всеукраїнське об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті», у встановленому порядку, Центральним міжрегіональним управлінням Міністерства юстиції України (м. Київ) внесені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Пресслужба Товариства борців за незалежність України у ХХ столітті

Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України прибув з першосвятительським візитом на Закарпаття

24 жовтня 2024 р., з першосвятительським візитом на Закарпаття прибув Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України.

Біля 17:00 на в'їзді до м. Ужгород, Блаженнішого Митрополита Епі-



фанія Думенко зустрічали: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, Преосвященніший Кирил Михайлюк, єпископ Ужгородський і Хустський, керуючий Ужгородсько-Хустською єпархією, Преосвященніший Варсонофій Руднік, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий Закарпатською єпархією, представники духовенства і прихожан вищезазначених єпархій, Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації та Закарпатської обласної ради.

Для участі у заходах під час перебування Бла-

женнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія Думенка на Закарпатті, з 24 по 27 жовтня ц. р., до Ужгорода також прибули Високопреосвященніший Симеон Шостацький, митрополит Вінницький і Барський, постійний член Священного Синоду та

Високопреосвященніший Євстратій Зоря, митрополит Білоцерківський, речник Священного Синоду.

Представники Заслуженого академічного Закарпатського народного хору, під керівництвом керівника-регента Наталії Петій-Потапчук, привітали Предстоятеля Православної Церкви співом закарпатських духовних пісень та многоліттям.

25 – 27 жовтня – відбудуться заплановані офіційні та богослужбові заходи за участі Предстоятеля ПЦУ, які проходять згідно раніше оголошеної програми в м. Ужгород та м. Хуст.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Митрополит Епіфаній в Ужгороді звершив молебень за перемогу України

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 26 жовтня 2024 року відвідав кафедральний храм на честь святого апостола Андрія Першозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії, що в Ужгороді, та звершив молебень за перемогу України над агресором.

Разом із Предстоятелем Православної Церкви України за богослужінням

також молилися митрополит Вінницький і Барський Симеон, єпископ Ужгородський і Хустський Кирил, єпископ Ужгородський і Закарпатський Варсонофій, єпископ Мукачівський і Кар-



патський Віктор, капелани, місцеве духовенство та віряни.

Під час відправи лунали молитовні прохання за захисників України, за владу і наш український народ. Та-

кож Блаженніший Митрополит Епіфаній возніс молитву за перемогу України над агресором.

Звертаючись із першосвятительським словом до громади, Предстоятель висловив переконання в

перемозі України й утвердженні справедливого миру, а також зазначив, що сьогодні ми шануємо одного із великих святих нашої Православної Церкви – святого великомученика Димитрія Солунського. Воїна, який надихає і наших воїнів зараз боронити нашу Богом дану українську землю.

«Наші мужні герої, воїни, захисники і захисниці роблять все від них залежне для того, щоби зберегти нашу українську землю. Тому в цей час ми також по особливому підносимо наші молитви за наших новітніх героїв, воїнів, які боронять нашу територіальну цілісність», – сказав Митрополит Епіфаній.

Предстоятель Православної Церкви України висловив подяку владиці Віктору та подарував панაгію і богослужбове Євангеліє.

Окрім цього, Блаженніший Митрополит Епіфаній зустрівся з представниками духовенства і вірних Мукачівсько-Карпатської єпархії, Ужгородської української богословської академії, Карпатського університету імені Августина Волошина та Міжнародної академії богословських наук.

Під час урочистостей відбулося вручення Блаженнішому Митрополиту Епіфанію диплома почесного професора Ужгородської української богословської академії, ордена на честь Президента Карпатської України Августина Волоши-

на та диплома почесного академіка Міжнародної академії богословських наук.

Митрополит Епіфаній висловив вдячність за нагороду та звернувся із першосвятительським словом.

“Навчити людину, щоб вона стала освіченою – не просто. Це не задача одного дня, на це потрібні роки. Власне, освітня система так і визначає: чотири роки – бакалаврат, далі магістратура, аспірантура, докторантура... Освіта часом триває десятиліттями, і вона може займати усе життя.

Працівники ж освіти, духовної зокрема, допомагають ще юним студентам створити основу, фундамент для усіх майбутніх надбудов, ґрунт, на якому в подальшому людина навчатиметься усе життя. І від того, яким цей фундамент буде, залежить, яким буде весь подальший досвід нинішнього студента, чи здобуде він належний досвід, чи розкриє свій потенціал, а чи зіб'ється на манівці.

Нехай Господь благословляє вас і сподвигає на подальші труди!”, – сказав Митрополит Епіфаній.

Також Предстоятель Православної Церкви України відзначив представників професорсько-викладацького та наукового колективів високими церковними нагородами.

Пресслужба Київської Митрополії
Української Православної Церкви (ПЦУ)

Зеленський призначив Сирського новим головнокомандувачем ЗСУ

Олександр Сирський став новим Головнокомандувачем ЗСУ.

За словами Зеленського, він запропонував колишньому головнокомандувачу Валерію Залужному залишитися в команді управління.

Я вдячний генералу Залужному за два роки захисту. Я вдячний за кожен перемогу, яких ми досягли разом і завдяки всім українським воїнам, які героїчно витягують цю війну на собі. Відверто поговорили сьогодні про те, що потребує змін в



армії. Термінових змін. Я запропонував генералу Залужному бути й надалі разом у команді Української держави. Буду вдячний за його згоду, – пише Зеленський.

На керівні посади в армії Зеленський також розглядає

бригадних генералів Андрія Гнатого, Михайло Драпато, Ігоря Скибюка та полковників Павл Палісу і Вадим Сухаревського. Щодо головнокомандувача, Зеленський похвалив минулі бойові заслуги, які має Олександр Сирський.

Він має успішний досвід захисту – провів Київську оборонну операцію. Він має також і успішний досвід наступу – Харківської визвольної операції, – пише президент.

Валерій Залужний на своїй сторінці теж зазначив, що завдання 2024 року відрізняються від тих, що були у 2022.

Вдячний усім, хто поруч. Команді Генерального

штабу, Міністерства оборони, Президенту України, – пише Валерій Залужний. – Я пишаюсь кожним та кожною в Збройних Силах України, які захищають майбутнє наших дітей. Усіма солдатами, сержантами та офіцерами. Схиляю голову перед усіма, хто віддав своє життя за Україну і свободу. Пам’ятаємо і помстимося за всіх.

Джерело: Репортер

Держава Україна – у смертельній небезпеці!

Держава Україна – у смертельній небезпеці!

Новітня російсько-українська війна, що розгорнулася у наші дні 20-х рр. XXI століття, є смертельною і реальною небезпекою, як для української державності, так і для життя мільйонів і мільйонів українців. Що, нажаль, у значній мірі, не зважаючи на видимі великі



втрати, ще не до кінця усвідомлено, як сьогоднішньою політичною державною владою, так і значною частиною громадян України.

Сьогодні, у 20-х рр. XXI століття над українською нацією та Державою Україна нависла реальна загроза нового розділення та найнебезпечніше, – втрати державної незалежності України.

Тож, як ніколи потрібно досягнути національної

і духовної єдності українського народу, переорієнтувати всі галузі суспільного буття на воєнні цілі та у будь-який спосіб зупинити війну, як можна швидше вийти з неї та невідкладно вжити всіх заходів для вирішення питання, щодо входження (прийому) України до складу Європейського Союзу.

Але найголовніше – як можна швидше вийти з російсько-української війни, з одночасним і подальшим забезпеченням максимальної безпеки суверенітету, територіальної цілісності та незалежності Держави Україна!

Віктор Бедь,

голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України

м. Ужгород,

30.09.2024 р.

Щодо бачення пріоритетів виходу з війни та Євроантлантичного майбутнього України



Зважаючи на внутрішні та зовнішні реальні обставини на сьогодні, для України повинні бути визначені та реалізовані наступні пріоритети, тактика і стратегія дій:

1. За участі міжнародних стратегічних партнерів, як найшвидше вивести Україну з російсько-української війни.

2. Беручи до уваги те, що наразі перемогти путінсько-гундяєвський тоталітарний режим Російської Федерації воєнним чином, без розгор-

тання широкомасштабної третьої світової війни (яка нікому не потрібна) практично не можливо, Україні слід усвідомити та враховувати при здійсненні своєї міжнародної політики наявний на сьогодні факт тимчасових вимушених територіальних втрат, визнаючи і надалі захопленні ворогом українські території, як фактично окуповані Російською Федерацією з попушенням норм міжнародного права.

3. Домагатися невідкладного і першочергового входження України до складу Європейського Союзу, в межах контрольованої української те-

риторії, залишивши за дужками питання майбутнього членства у НАТО (яке надалі буде простіше вирішити у короткому часі, як що Україна стане членом Європейського Союзу).

4. З одночасним виведенням України з російсько-української війни та входженням у Європейський Союз отримати гарантії територіальної безпеки, в межах контрольованої території, на рівні положень, які гарантуються НАТО для всіх країн членів Європейського Союзу.

5. До звільнення окупованих українських територій та повернення їх під контроль України, у кордонах станом на 24 серпня 1991 р., залишити

і посилити міжнародні санкції щодо Російської Федерації, як країни агресора і у якій системно порушуються права людини.

P. S.: Саме такі пріоритети і тактика дій, яка буде і стратегічно успішною, слід розглядати і пропонувати як реальний план Перемоги України на сьогодні.

Віктор БЕДЬ,

голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України

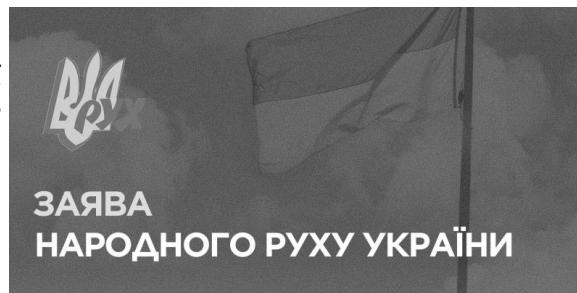
м. Ужгород,

10.10.2024 р.

ЗАЯВА ЩОДО ПРОЕКТУ ЗАКОНУ ПРО МНОЖИННЕ ГРОМАДЯНСТВО

Заява

Політичної партії
“Народний Рух України”
щодо проекту закону про
множинне громадянство
Верховна Рада України 17
грудня проголосувала у пер-



шому читанні законопроект № 11469 про множинне громадянство, внесений Президентом. Його повна назва: проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення реалізації права на набуття та збереження громадянства України.

В поясненні Офісу Президента зазначено, що цілями та завданнями прийняття законопроекту є актуалізація правового регулювання питань громадянства України з огляду на необхідність забезпечення національної безпеки та національних інтересів України, з метою збереження єдності української спільноти, зменшення негативних наслідків демографічної кризи в Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

В проекті дійсно багато позитивних положень. Проте у ньому є норми, які дозволяють більшості іноземців, що набуватимуть наше громадянство, не складати до цього іспити з української мови, історії України та основ Конституції. Це питання перекладається на Кабінет Міністрів,

який має розробити якийсь «порядок». Тобто, українське громадянство можуть отримати люди, які не мають уявлення про Україну, її історію, правовий лад і зовсім не володіють україн-

ською мовою!

Якщо в попередній версії проекту був перелік 33 держав Європи і Великої Сімки, з якими українці зможуть мати множинне громадянство, то тепер цей перелік зник. В проекті зазначено, що закон набуває чинності лише в пакеті з іншим, відверто антиконституційним законопроектом, який ділить українських громадян на сорти і нівелює більшість позитивних сторін законопроекту 11469.

Народний Рух України вважає, що законопроект № 11469 в запропонованій редакції не можна приймати у другому читанні. До другого читання мають бути враховані низка пропозицій і зауважень, зокрема Світового Конгресу Українців і народних депутатів від опозиційних фракцій. Крім того, потрібно дочекатися висновку Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту Конституції України. Конституція та Закон “Про громадянство України” передбачають принцип єдиного громадянства України.

Тим паче, що в час війни закон про множинне громадянство не може вважатися першочерговим, а в умовах олігархічної системи такий закон дає можливість для різноманітних порушень і слугує ударом по українській національній ідентичності.

З ініціативи Експертної ради з питань культури, духовності, інформаційної політики та Експертної ради з питань закордонних справ та

закордонних українців Народного Руху України За дорученням Політичної Ради Народного Руху України

*Голова
Політичної партії “Народний Рух України”
Андрій КОРНАТ
м. Київ,
30 грудня 2024 року
Джерело: rukh.team*

Єпископ Віктор Бедь відслужив подячний молебень до 105-тої річниці Всенародного з’їзду українців Закарпаття (21.01.1919), на якому було ухвалено рішення про возз’єднання краю з Соборною Україною

21 січня 1919 року, на виконання звернення народних зборів українців у м. Сигот від 18 грудня 1918 року, ініційованого українцями Мармарощини на чолі з М. Брацайком, С. Клочураком, Ю. Чучкою та М. Долинаєм, у м. Хуст відбувся Всенародний з’їзд українців Закарпаття, на якому було ухвалено історичне рішення, – про возз’єднання краю з Соборною Україною.



З цієї історичної події, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в ХХ столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, підчас молитовного вшанування 105-тої річниці проголошення Гуцульської Республіки у Ясіня (08.01.1919) та 105-тої річниці проведення Всенародних зборів українців Закарпаття у Хусті (21.01.1919), у співслужінні представників духовенства Мукачівсько-Карпатської та Закарпатської єпархій ПЦУ і Мукачівської греко-католицької єпархії Римського понтифікату, в смт Ясіня Рахівського району, відслужили подячний молебень за мир і благополуччя в Україні, за національну і духов-

ну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., та за утвердження і розвиток Української Церкви.

Історична довідка:

21 січня 1919 року на Всенародний з’їзд українців історичного Закарпаття до Хуста прибуло 420 делегатів від 175 населених пунктів тогочасних комітетів краю: Мараморош (північно-східна частина краю, з адміністративним центром у Мараморош-Сігеті), Угоча (північно-східна частина краю, який межував з комітетом Мармарош на сході, комітетом Берег на півночі та північному заході, а також Сатмарським комітетом на півдні, з адміністративним центром у Севлюші (на сьогодні – м. Виноградів), Берег (в північно-східній частині краю, який межував з Королівством Галичини та Володимирії на півночі, комітетом Уж на заході, Саболцьким та Сатмарським комітатами на півдні Королівства Угорщини, а також Мараморошським та Угочанським комітатами на сході краю, з адміністративним центром у м. Берегове), Уг (в північно-східній частині краю, який межував з Королівством Галичини та Володимирії на півночі, з комітетом Земплін на заході, Березьким комітетом на сході та Саболцьким — на півдні, з адміністративним центром в м. Ужгород), Земплін (в північно-східній частині краю, який межував з

Королівство Галичини та Володимирії на півночі, Шарошським комітатом на заході, комітатами Сабольч і Боршод Королівства Угорщини на півдні, Абауй-Торна на південному заході та Ужанським комітатом на сході, з адміністративним центром у м. Шаторолйоуйгей), Шариш (в північно-східній частині краю, що межував з Королівством Галичини та Володимирії на півночі, комітатом Спиш на заході, Абауй-Торна на півдні, а також Земплинським комітатом на сході, з адміністративним центром у м. Пряшів), Спиш (в північно-східній частині краю, що межував з Королівством Галичини та Володимирії — на півночі, комітатом Ліпто на заході, комітатами Гемер-Кішхонт та Абауй-Торна на півдні, а також Шароським комітатом на сході, з адміністративним центром у м. Левоча) і Абауй-Торна (у західно-південній частині краю, що межував

на півночі з комітатами Шариш і Сепеш, на сході та півдні — із Земплін, а на заході — з Торною і Боршодом, з адміністративним центром у м. Каша (на сьогодні — м. Кишице)) та близько тисячі гостей з навколишніх сіл. Практично всі виступаючі вимагали возз'єднання з Соборною Україною. У прийнятій одногосно резолюції проголошувалося: «Всенародний Конгрес Угорських Русинів з дня 21 січня 1919 року ухвалює з'єднати комітати: Мараморш, Угоча, Берег, Уг, Земплин, Шариш, Спиш і Абауй-Торна з Соборною Україною, просячи, щоб нова держава при виконанні цієї злуки узглядила окремішне положення угорських русинів» (Енциклопедія історії України // Всенародні збори угорських русинів у Хусті).

Пресслужба МКЄ ПЦУ

На Верецькому перевалі, біля могил розстрілу мадярськими і польськими окупантами Карпатських січовиків, молитовно вшанували Героїв Карпатської України

24 березня 2024 року, в рамках відзначення 85-ої річниці проголошення незалежності Карпатської України (1939 – 1944) та 150-річчя від дня народження Августина Волошина (17.03.1874 – 19.07.1945), президента Карпатської України, на Верецькому перевалі, біля могил розстрілу мадярськими і польськими окупантами Карпатських січовиків у березні – квітні 1939 року, було проведено громадське віче-реквієм та відслужено молебень за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., та за щасливе і мирне життя наших рідних і рідних. Також, тут же, було відслужено заупокійну літню за всіма нашими рідним і близькими, які у різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за



національну і державну незалежність України, за полеглими смертю хоробрих і героїв Героями Карпатської України та її президентом Августином Волошином, за полеглими у наші дні смертю хоробрих і героїв українськими воїнами-захисниками у

російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті» у співслужінні протоієрея Іллі Канакіна, проректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської української богословської академії, настоятеля парафії апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгород.

Після завершення богослужіння до присутніх

представників української громадськості із Закарпатської, Львівської і Харківської областей з пам'ятним словом звернулися: Преосвященніший владика Віктор Бедь, Андрій Корнат, голова Народного Руху України та Антоніна Вчорашня, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, які зупинилися на безсмертності і жертвності прижиттєвого подвигу всіх борців за незалежність України у минулому і у наші дні, та на героїчній і славній історії Карпатської України.

Участь у молитовному вшануванню Героїв Карпатської України, окрім представників духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії Правосла-

вної Церкви України взяли: голова і представники Народного Руху України (зокрема, від Закарпатської крайової, Львівської обласної та Харківської обласної організацій НРУ), представники Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті», ВГО «Молодий Народний Рух», Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії, Християнсько-народної спілки Закарпаття, ГО «Молодь Закарпаття» та учасників бойових дій в російсько-українській війні.

Пресслужба Товариства борців за незалежність України у ХХ столітті

На Яблуницькому перевалі, біля могил розстрілу мадярськими і польськими окупантами Карпатських січовиків, молитовно вшанували Героїв Карпатської України

22 березня 2024 року, в рамках відзначення 85-тої річниці проголошення незалежності Карпатської України (1939 – 1944) та 150-річчя від дня народження Августина Волошина (17.03.1874 – 19.07.1945), президента Карпатської України,



на Яблуницькому (Татарському) перевалі, біля могил розстрілу мадярськими і польськими окупантами Карпатських січовиків у березні – квітні 1939 року, було проведено громадське віче-реквієм та відслужено молебень за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими пугінсько-гундяєвськими окупантами і терористами в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., та за щасливе і мирне життя наших рідних і рідних.

Також, тут же, було відслужено заупокійну літню за всіма нашими рідним і близькими, які у

різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, за полеглими смертю хоробрих і героїв Героями Карпатської України та її президентом Августином Волошином, за полеглими у наші дні смертю хо-

робрих і героїв українськими воїнами-захисниками у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті» у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, благочинного Рахівського благочиння, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазещина,

протоієрея Крістіана Рушцака, настоятеля Свято-Преображенської парафії у смт Ясіня (урочище Плитоватий), протоієрея Ярослава Межибівського, настоятеля парафії на честь Успіння Пресвятої Богородиці у с. Чорна Тиса, ієрея Дмитра Розовського, настоятеля парафії на честь Різдва Пресвятої Богородиці у с. Кваси, диякона Юрія Гринюка, диякона кафедрального Свято-Петро-Павлівського собору в с. Лазещина Мукачівсько-Карпатської єпархії та протоієрея Володимира Костюшко, настоятеля Свято-Іллінської парафії у смт Ясіня (урочище Лопушанка) Закарпатської єпархії.

Після завершення богослужіння до присутніх з архієрейським словом звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який зупинився на безсмертності і жертвовності прижиттєвого подвигу всіх борців за незалежність України у минулому і у наші дні.

В Ужгороді пройшов III Закарпатський обласний фестиваль колядок і щедрівок «Різдвяна надія»

27 січня 2024 року, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А), відбувся III Закарпатський фестиваль колядок і щедрівок «Різдвяна надія».

Організаторами Фестивалю традиційно виступили: Карпатський університет імені Августина Волошина, Ужгородська українська богословська академія та Управління Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України.

Фестиваль було відкрито молебнем, який очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної

Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, ректор Ужгородської української богословської академії у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазещина, благочинного Рахівського районного благочиння, протоієрея Крістіана Рушцака, настоятеля Свято-Преображенської парафії у смт Ясіня, ієромонаха Онуфрія Карайона, референта єпархіального управління, священнослужителя кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород, ієрея Петра Ференца, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у м. Ріхів, протодиякона Івана Жабляка та диякона Юрія Гринюка.

Участь у молитовному вшануванні Героїв Карпатської України, окрім представників духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви, зокрема, взяли: голова Ясінянської територіальної громади Андрій Делятинчук, борець за незалежність України у XX столітті Богдан Манівчук, директор історичного музею у смт Ясіня Іван Бунтушак, уповноважені представники ветеранів борців за незалежність України у XX столітті, Закарпатської крайової організації Народного Руху України та його Рахівської районної організації, учасники бойових дій в російсько-українській війні, вчителі та учні старших класів Лазещинського ліцею Ясінянської територіальної громади, ГО «Молодь Закарпаття» та небайдужої громадськості.

Пресслужба Товариства борців за незалежність України у XX столітті



Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, ректор Ужгородської української богословської академії у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазещина, благочинного Рахівського районного благочиння, протоієрея Крістіана Рушцака, настоятеля Свято-Преображенської парафії у смт Ясіня, ієромонаха Онуфрія Карайона, референта єпархіального управління, священнослужителя кафедрального

храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород, ієрея Петра Ференца, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у м. Ріхів, протодиякона Івана Жабляка та диякона Юрія Гринюка.

Духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московсь-

кими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами, за розвиток і утвердження Української Церкви, успіхи учасників Фестивалю та за щасливе і мирне життя наших рідних і близьких. В ході богослужіння, Преосвященніший владика Віктор Бедь, нагородив диякона Юрія Гринюка ієрархічними церковними нагородами, яких він був удостоєний раніше, – правом носіння під час богослужіння подвійного ораря і камилавки.

Відтак, Преосвященніший владика Віктор Бедь звернувся з архієрейським вітальним словом і благословенням, та оголосив III Закарпатський обласний фестиваль колядок і щедрівок «Різдвяна радість» відкритим.

З вітальним словом до учасників Фестивалю звернулася і професор Марина Дуб, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина.

Голова журі професор Марія Жабляк, директор науково-дослідного інституту української духовної культури Карпатського університету імені Августина Волошина, старший викладач Закарпатського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, – оголосила склад журі та порядок проведення конкурсного прослуховування учасників Фестивалю.

Цього року участь Фестивалі, у режимі оф-лайн (очно) взяли, 16 творчих колективів:

Ужгородський район:

– вокальний ансамбль «Надія» кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (керівник – Марія Жабляк);

– вокальний колектив «Гармонія» Ужгородського ліцею № 5 (керівник – Віталіна Жменя, директор – Іветта Цеголняй);

– вокальний колектив «Акварель» Ужгородського ліцею № 7 (директор – Діана Реган);

– вокальний колектив «Гармонія Різдва» навчально-виховного комплексу «Гармонія» м. Ужгород (керівники – Аліна Хома, Іванна Фешко, директор – Марина Карпинець);

– вертепне дійство закладу дошкільної освіти № 18 м. Ужгород (керівники – Наталія Калинська,

Марта Плиска, директор – Ганна Колодій);

– дитячий творчий колектив «Промінчики» закладу дошкільної освіти № 40 м. Ужгород (керівник – Марія Катеринчук, директор – Марія Ворожильник);

– соліст Майя Горват, м. Ужгород;

– соліст Златослава Погада, м. Ужгород.

Мукачівський район:

творча група «Лучанські коляди» Великолучківської митсецької школи с. Великі Лучки Мукачівського району (керівник вокальної групи – Олена Никитюк, керівник театральної групи – Наталія Балог, директор – Людмила Шкоба).

Хустський район:

хоровий колектив «Надія» Вільхівського ліцею с. Вільхівка Хустського району (керівник – Мар'яна Горзов).

Берегівський район:

вокальна група «Коляда» парафії Іверської ікони Пресвятої Богородиці Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України смт Вилочок Берегівського району (керівник – Михайло Нодь, настоятель – протоієрей Василь Осадчук).

Тячівський район:

творчий колектив учителів та учнів Солотвинського ліцею імені Лесі Українки смт Солотвино Тячівського району (керівник – Ольга Лумей, директор – Вікторія Боднар).

Рахівський район:

дитячий фольклорно-етнографічний колектив «Ясінянська школа мистецтв» смт Ясіня Рахівського району (директор, керівник колективу та вокальної групи – Галина Жураковська);

щедрувальний колектив «Центр позашкільної освіти» Ясінянської селищної ради смт Ясіня Рахівського району (директор, творчий керівник – Надія Шведюк, художній керівник – Іванна Маскалюк);

щедрувальний колектив Свято-Преображенської парафії Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України смт Ясіня Рахівського району (настоятель – протоієрей Крістіан Рущак, регент – Надія Шведюк);

церковна жіноча йорданська коляда Свято-Петро-Павлівської парафії Мукачівсько-

Карпатської єпархії Православної Церкви України с. Лазещина Рахівського району (настоятель – протоієрей Юрій Гал, регент – іванна Маскалюк.

В ході Фестивалю, окрім різдвяних колядо і щедрівок, звучали і патріотичні пісні та вірші, приурочені героїчній боротьбі українських воїнів-захисників в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Після конкурсного прослуховування учасників Фестивалю, Преосвященніший владика Віктор Бедь подарував всім учасникам різдвяного свята богословську літературу – Біблію (видання для дорослих, юнацтва та дітей) та благословив їх на

мирне і щасливе життя.

Також, 16 творчих колективів взяли участь у Фестивалі в режимі он-лайн (про що буде повідомлено в окремому матеріалі).

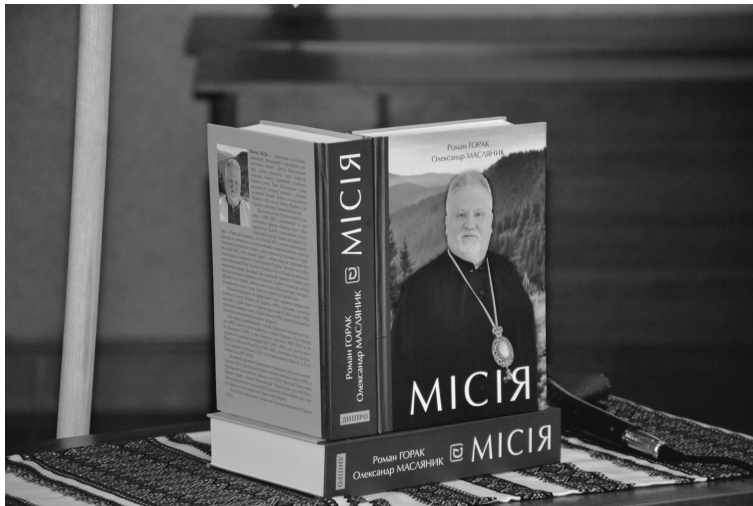
Всі учасники Фестивалю показали високий рівень творчого мистецтва, одухотворення та збереження народних різдвяних традицій.

Після підсумкового засідання журі та затвердження його рішень організаційним комітетом, буде оприлюднено рішення про лауреатів III Закарпатського обласного фестивалю колядок і щедрівок «Різдвяна радість».

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

Роман Горак та Олександр Масляник презентували в Ужгороді книгу «Місія» про політичного, державного, громадського і церковного діяча Віктора Бедь

2 жовтня 2024 р., у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії в м. Ужгород, відбулася багатолюдна презентація книги есеї Романа Горака та Олександра Масляника



«Місія» про політика, правника, державного і релігійного діяча Віктора Бедь.

Перед присутніми на презентації виступили: Роман Горак, письменник, прозаїк, дослідник творчості Івана Франка, директор Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка у 1993—2017 рр., Заслужений працівник культури України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (2011), кандидат хімічних наук, професор; Олександр Масляник, журналіст, письменник, публіцист, редактор і видавець, Заслужений журналіст України, лауреат Міжнародних літературних премій імені Ірини Вільде, імені Володимира Винниченка та імені Пантелеймона Куліша, жу-

рналістської премії імені В'ячеслава Чорновола, член Національної спілки письменників України (2016) та Національної спілки журналістів України (1980) та Володимир Демчак, директор видавництва «Дніпро» (м. Київ).

Також, слово було надано і Преосвященнішому Віктору Бедь, єпископу Мукачівському і Карпатському, керуючому Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, дослідженню життя якого і приурочено презентоване видання.

Книга вийшла у світ у вересні 2024 року у видавництві «Дніпро», м. Київ у серії «Портрет на тлі епохи» на 668 сторінках.

В ході презентації, за участі модератора професора Антоніни Вчорашньої, диякона Віктора Орловського та студентів університету і академії Богдана Калинчака і Владислава Валька було театралізовано викладено основний зміст даного публіцистично-документального видання.

Книжка розповідає про неймовірно непростий і

тернистий шлях того, хто здобув освіту юриста, психолога, фінансиста та богослова, успішно заснував і розбудував адвокатське бюро і багатогалузевий концерн «Срібна Земля», реалізував себе успішним адвокатом, досягнув чималих успіхів у бізнесі, став одним із провідних лідерів Народного Руху України на Закарпатті, а відтак і відомим громадським, політичним, державним та релігійним діячем, будівничим української держави, згодом заснував і очолив приватні заклади освіти – Карпатський університет імені Августина Волошина та Ужгородську українську богословську академію. Вона про того, хто одного разу, покликаний вчергове голосом зверху, покинув мирську суєту, одягнув священницьку рясу, а відтак і монашу власаницю, пройшов горнило Афонського очищення і став вірним слугою Христової Церкви задля, зокрема, здобуття і утвердження історичної автокефалії давньої Української Церкви, щоб нести слово Боже та Істину у своїй багатостраждальній і гнобленій різними загарбниками Срібній Землі – Закарпатті – кровній і невід’ємній частині України. Головний герой книги – Віктор Бедь.

Віктор Бедь – знакова постать для Закарпаття й України. З юнацьких літ з легкістю, завзяттям і радістю крокував земним шляхом назустріч своїй майбутній долі, маючи серед людей повагу, підтримку й взаєморозуміння, однак мусив винести на цій тернистій дорозі у неймовірно ворожих до нього обставинах все – і не зневірився в тому, до чого був покликаний. Падав, битий ворогами, але вставав і йшов далі, ведучи за собою інших до Правди, Свободи, Світла та Істини.

Розповідь свідомо розкладена на 14 розділів, бо якраз стільки – 14 стацій – було на Хресній Дорозі Спасителя на Голгофу.

Ця дорога є водночас і Хресною Дорогою Закарпаття до волі, власної держави й предковічної віри наших предків, скроплена кров’ю героїв Красного поля і Карпатської України, про яку не маємо жодного права забувати.

Зрештою, ця книжка про Місію, яку повинна

виконати кожна людина на шляху сповнення обов’язку перед своїми Родом, Нацією, Україною і Богом.

Віктор БЕДЬ (народився 5 травня 1964 р. у м. Тячів та виріс у селищі Тересва Тячівського району Закарпатської області) — український політичний, державний, громадський та релігійний діяч, науковець, педагог. Доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік, адвокат. Державний службовець першого рангу. Член Національної спілки журналістів, Асоціації адвокатів України і Асоціації правників України. Борець за незалежність України у ХХ столітті. Майор Збройних Сил України у відставці. Учасник бойових дій в російсько-українській війні.

Архієрей Православної Церкви України, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією (2015), правонаступниці Карпатської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви (2015 – 2018) та Вселенського патріархату (1923 – 2015).

Засновник і президент Карпатського університету імені Августина Волошина (2001), Ужгородської української богословської академії (2002) та Міжнародної академії богословських наук (2012).

Народний депутат України першого скликання (1990-1994), співзасновник та член опозиційної фракції «Народна Рада» у Верховній Раді України (1990 – 1994), співзасновник та відповідальний секретар Радикальної фракції (голова – В’ячеслав Чорновіл) у Верховній Раді України (1990 – 1994), член Комісії Верховної Ради України з питань правопорядку та боротьби із злочинністю (1990 – 1991), член Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки (1991–1994), секретар тимчасової депутатської комісії Верховної Ради України з розслідування причин аварії на Чорнобильській АЕС (1990 – 1992), член спільної Комісії Президії та Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки України по створенню Служби безпеки України (1991 – 1992). Член Конституційної комісії Верховної Ради України

та її робочої групи (1990 – 1994). Співавтор низки законопроектів, зокрема, Декларації про державний суверенітет України, Акту про проголошення державної незалежності України, Про міліцію, Про Збройні Сили України, Про свободу совісті та релігійні організації, Про прокуратуру, Про адвокатуру, Про статус суддів, Про Конституційний суд України тощо. Організатор видання на професійній основі і видавець закарпатської рухівської газети «Карпатська Україна» (1991), засновник і президент концерну «Срібна Земля» (1992) та Адвокатського бюро «Срібна Земля» (1992), засновник і видавець газети «Срібна Земля» (1992), першої незалежної національно-демократичної газети на Закарпатті.

Був серед співзасновників і членів Української



Гельсинської спілки (1988), один із співзасновників та лідерів Народного Руху України (далі – НРУ) на Закарпатті (1989), голова Тячівської районної організації НРУ (1989 – 1991), голова Закарпатської крайової організації НРУ (1991 – 1992), член Центрального Проводу та Великої Ради Руху (1990 – 1992), почесний голова Закарпатської крайової організації НРУ, член Центрального Проводу та Політичної Ради НРУ (2018).

Голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України (2024).

З книгою можна буде ознайомитися у бібліотечних фондах та придбати у мережі книгарень. Також, згодом, книга буде доступна у електронному варіанті.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

В с. Кушниця, за участі представників українського воїнства, громадськості та духовенства ПЦУ, відкрили та освятили Алею Героїв



23 серпня 2024 року, у День Державного Прапора України, в с. Кушниця Хустського району, відбулися урочисті та молитовні заходи по відкриттю і освяченню Алеї Героїв на честь полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників, які загинули у російсько-

українській війні та були родом з даного села.

Одними із головних ініціаторів вставлення Алеї Героїв виступили: Михайло Шинкар, борець за незалежність України у ХХ столітті, голова Кушницького сільського осередку Народного Руху України та Петро Шинкар, депутат Керетьківської сільської ради, військовослужбовець 72-го окремого батальйону 101-шої окремої бригади Закарпаття територіальної оборони Збройних Сил України.

Участь в урочистому відкритті та освяченні Алеї Героїв взяли численні мешканці села Кушниця, представники учительського педагогічного колективу та учнів місцевої школи, військовослужбовців – учасників бойових дій, борців за незалежність України у ХХ столітті, широкої громадськості та рідні полеглих українських воїнів-героїв у російсько-українській війні.

Алею Героїв було відкрито та освячено на честь полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників – уродженців с. Кушниця, а саме:

МАТЕЛЕГА Валерій Іванович (23.08.1981 – 12.12.05.2022);

КОСТРАБА Василь Дмитрович (08.08.1988 – 16.05.2022);

КЛЕШКО Михайло Михайлович (05.03.1983 – 28.07.2023);

ГЕЦКО Михайло Михайлович (23.04.1983 – 28.07.2023);

ГЕЦКО Іван Дмитрович (30.07.1990 – 03.03.04.2024);

БУДУЛ Михайло Михайлович (12.12.1996 – 03.03.04.2024).

Перед присутніми, зокрема, виступили: Петро Шинкар, депутат Керецьківської сільської ради, військовослужбовець, учасник бойових дій у російсько-українській війні, Василь Дем'янчук, заступник голови Закарпатської обласної ради, Михайло Шинкар, голова Кушницького сільського осередку Народного Руху України, борець за незалежність України у ХХ столітті та інші.

Надалі, урочисто було відкрито стелу з портретами полеглих українських воїнів-героїв у російсько-українській війні, уродженців с. Кушниця. Відтак, за участі представників духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України було виголошено молитви за мир і благополуччя в Україні, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами, за Українське воїнство та за щасливе і мирне життя наших рідних і близьких. Також, було відслужено заупокійну літію за полеглими українськими воїнами героями та освячено портретні стели на Алеї Героїв.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, ке-

руючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, учасник бойових дій у російсько-українській війні. Його Преосвященству співслужили: архімандрит Спиридон Дудин, благочинний Мукачівського районного благочиння, намісник Свято-Миколаївського чоловічого монастиря у смт Чинадієво Мукачівського району, протоієрей Ілля Канакін, проректор з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської української богословської академії, настоятель парафії апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгород, ієрей Віталій Пронюк, священнослужитель кафедра-



льного храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород та ієрей Олег Росоловський, в. о. настоятеля парафії святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгород.

Після завершення богослужіння та освячення портретних стел на честь полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів, з архієрейським словом до присутніх звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який, зокрема, наголосив на святості та безсмертності прижиттєвого воїнського подвигу всіх полеглих наших захисників, які за Заповідями Божими віддали свої життя в обороні своїх сім'ї, всього боголюбивого українського народу, Богом даної нам земної Вітчизни і Держави Україна та Української Церкви від безбожних московських путінсько-гундяєвських окупантів і терористів у російсько-українській війні.

На завершення заходу всі присутні проспівали Духовний гімн України «Боже великий, єдиний, нам Україну храни...».

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Закарпатський осередок ВГО «Молодий Народний Рух» прийняв участь у Всеукраїнському таборі «Говерляна – 2024»



Народний Рух».

Протягом чотирьох днів учасники молодіжного таборування, з переважної частини областей України, проводили дискусії, тематичні зустрічі, спортивні змагання, обмін думками та дискусії з актуальних питань молодіжної політики та патріотичного виховання.

Під час таборування було проведено:

Гутірка «Лідерство в сучасному світі: навички та практики» Ярослав Ференчак, голова ВГО «Молодий Народний Рух»;

Розмова із Олегом Савкою «Молодь, Україна, війна»;

«Таборовий вечір знайомств»: презентація МНР, презентації делегацій;

Проведення гри «Криївка», «Псевдо» в осередках, модератори – керівники делегацій;

Гутірка: «Роль української інтелігенції в здобутті незалежності України», Гліб Астахов;

Лекція: «Головні досягнення національно-визвольних змагань в Україні кінця 80-х – початку 90-х рр. XX століття та криза єдності національно-патріотичних сил» Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за неза-

лежність України, почесний голова Закарпатської крайової організації НРУ, народний депутат України 1-го скликання, борець за незалежність України у XX столітті, учасник бойових дій у російсько-українській війні;

Гутірка-практикум: «Психологічна підтримка та стресостійкість», Ірина Удод;

Страйкбол;

Презентація стрічок «Чорновіл», «Історія Українського Війська», розмова із командою творців – Гліб Астахов, Влад Головатий, Ярослав Ференчак, модератор – Валентина Курник;

Підйом учасників на г. Говерлу;

Побудова Ватри;

Практикум з тактичної медицини – Віктор Понзель, голова Управи ЗКО НРУ, учасник бойових дій у російсько-українській війні;

Урочисте запалення ватри, пісенний вечір під зорями, посвята у молодорухівці;

Урочисте закриття табору. Нагородження учасників

Таборування було спрямоване на виховання молоді, якій в майбутньому будувати сильну, незалежну, самостійну державу Україну.

Велика кількість членів Молодого Народного Руху зараз боронять нашу державу від московських путінсько-гундяєвських окупантів та терористів.

Дякуємо нашим воїнам-захисникам за можливість провести таборування!

Учасники з Закарпатського осередку брали активну участь в житті табору, будівництві Ватри, а також обіграли в страйкбол учасників Київського осередку.

Таборування було проведено за керівництва голови Всеукраїнської громадської організації Молодий Народний Рух – Ярослава Ференчака.

Слава Україні!

Героям Слава!

Мрій, рухайся, дій!

Пресслужба Закарпатського осередку ВГО МНР

Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко провів зустріч з представниками кліру Мукачівсько-Карпатської єпархії та колективів УБА і КаУ ім. Августина Волошина

26 жовтня 2024 р., в рамках першосвятительського візиту на Закарпаття, Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України провів зустріч з представниками духовного кліру та



прихожан Мукачівсько-Карпатської єпархії, професорсько-викладацького складу Ужгородської української богословської академії та Карпатського університету імені Августина Волошина в м. Ужгород.

В ході зустрічі, за заслуги перед Православною Церквою України та побожним українським народом, Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко удостоїв високих церковних нагород:

Марину Дуб, ректора Карпатського університету імені Августина Волошина – ордена святої рівноапостольної Великої княгині Ольги;

Михайла Басараба, проректора з наукової роботи Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії – медаллю Хрест Свободи;

Ларису Лугош, проректора з економічних питань Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії – орденом святої великомучениці Варвари;

протоієрея Іллю Канакіна, проректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської української богословської академії – медаллю архистратига Михайла;

Івана Хланту, професора кафедри богослов'я, філософії та гуманітарних наук Карпатського університету імені Августина Волошина та Уж-

городської української богословської академії – ордена святого апостола Андрія Первозваного;

Антоніну Вчорашню, директора науково-дослідного інституту історії українських національно-визвольних змагань Карпатського

університету імені Августина Волошина, борця за незалежність України у ХХ столітті – орденом святої великомучениці Варвари;

Майю Артёмову, директора науково-дослідного інституту філософії, богослов'я та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина, вченого секретаря Міжнародної академії богословських наук – орденом святої великомучениці Варвари;

Марію Жабляк, директора науково-дослідного інституту української духовної культури Карпатського університету імені Августина Волошина – орденом святої великомучениці Варвари. Після завершення урочистої процедури нагородження, Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко звернувся до присутніх з промовою, в якій зупинився на сучасних викликах, які поставили перед українським суспільством та значенні духовності в житті кожної людини, людської спільноти та Держави Україна.

Після завершення зустрічі, Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній Думенко оглянув приміщення Ужгородської української богословської академії та Карпатського університету імені Августина Волошина в м. Ужгород (вул. Гойди, 4).

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Відбулося засідання Президії Всеукраїнського товариства борців за незалежність України

1 липня 2024 року, в м. Ужгород, відбулося засідання Президії Всеукраїнського товариства борців за незалежність України. Участь у засіданні взяли: Віктор Бедь, голова, Михайло Басараб, заступник голови, голова Закарпатського осередку Ветеранського об'єднання Українська Гельсинська



спілка та Антоніна Вчорашня, відповідальний секретар, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність у ХХ столітті.

В ході зустрічі було розглянуто наступні питання порядку денного:

Про створення редакційної колегії з видання книги «Борці за незалежність України на Закарпатті: кінець 80-х – початок 90-х років ХХ сто-

ліття (у персонах)» (Доповідач: Віктор Бедь).

Про підготовку проекту обласної програми з ушанування та підтримки борців за незалежність України кінця 80-х – початку 90-х рр. ХХ століття (Співдоповідачі: Віктор Бедь, Михайло Басараб).

Про підготовку рекомендаційного звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування щодо вшанування борців за незалежність України у ХХ столітті у найменуваннях вулиць та площ на території Закарпатської області (Доповідач: Антоніна Вчорашня).

Різне.

Пресслужба Всеукраїнського товариства борців за незалежність України у ХХ столітті

Педагогічне товариство імені Августина Волошина провело громадське обговорення ініціативи МОН України щодо визначення переліку обов'язкових дисциплін у старшій (профільній) школі



21 листопада 2024 року, в м. Ужгород в приміщенні Карпатського університету імені Августина Волошина, відбулося засідання ради Педагогічного товариства імені Августина Волошина. В ході засідання було розглянуто наступні пи-

тання порядку денного:

Про організаційні питання організації діяльності Педагогічного товариства імені Августина Волошина (доповідачі: Михайло Басараб, Віктор Понзель).

Про громадське обговорення ініціативи Міністерства освіти і науки України (далі – МОН України) щодо визначення переліку обов'язкових дисциплін у старшій (профільній) школі та прийняття звернення до МОН України з даного питання (доповідач: Віктор Бедь).

Про підготовку плану роботи Педагогічного товариства імені Августина Волошина на 2025 рік (доповідач: Михайло Басараб).

Про створення предметних секцій Педагогічного товариства імені Августина Волошина (далі – Товариство) з навчальних дисциплін (за галузя-

ми знань та наук) (доповідач: Віктор Бедь).

Різне.

Участь у обговоренні порядку денного взяли та виступили: Михайло Басараб, голова Товариства, Віктор Бедь, почесний голова Товариства, Антоніна Вчорашня, Віктор Браславець, Марина Дуб, Тетяна Андрусь, Моріка Верешни Дикун, Ярослав Бідзіля, Іван Келечен, Віктор Понзель, Марія Жабляк – члени ради та запрошені.

Щодо визначення переліку обов'язкових дисциплін у старшій (профільній) школі, члени ради Товариства вважають, що поряд із визначеними МОН України, як обов'язковими, 7-ми навчальних дисциплін: української мови, української

літератури, історії України, англійської мови, математики, фізичної культури й захисту України, – до числа обов'язкових дисциплін, за оптимізованими навчальними програмами, також повинні бути уведені – зарубіжна література, всесвітня історія, біологія, географія, фізика та хімія. З цього питання було ухвалено відповідне Звернення до Міністерства освіти і науки України, яке після редакційних правок, буде оприлюднено у засобах масової інформації та направлено на розгляд МОН України.

Пресслужба Педагогічного товариства імені Августина Волошина

Президія Громадської ради при Закарпатській ОДА обговорили проекти обласного бюджету та плану стратегії розвитку краю на 2025 рік

18 грудня 2024 року, в малій актовій залі Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації та Закарпатської обласної ради відбулося чергове засідання



Громадської ради при Закарпатській ОДА.

Засідання проходило під головуванням Олексія Кіндрата, голови Громадської ради.

В ході засідання було розглянуто наступні питання порядку денного:

Обговорення проекту обласного бюджету Закарпатської області на 2025 рік. Доповідач: Петро Лазар, директор департаменту фінансів.

Обговорення проекту плану соціально-економічного розвитку Закарпатської області на 2025 рік. Доповідач: Тарас Триндяк, директор департаменту економіки.

Презентація проекту «Територія високої податкової довіри». Доповідач: Ігор Орос, начальник

управління економічного аналізу Головного управління ДПС у Закарпатській області.

Участь у засіданні, зокрема, взяли представники Комісії з питань українського державотворення, духовності та борців за незалежність України ГР при Закарпатській ОДА: Віктор Бедь (голова), єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, Віктор Понзель (відповідальний секретар), представник Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух» та Тетяна Андрусь, член Громадської ради, декан гуманітарно-економічного факультету Карпатського університету імені Августина Волошина, директор університетського коледжу, представник Ротарі-клубу в м. Ужгород.

Газета «Срібна Земля»



Російсько-українська війна

Зеленський заявив, що думає про заміну Залужного і зміну напрямку керівництва країною

Президент Володимир Зеленський заявив, що “розмірковує” над заміною головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного, а також перезавантаження напрямку керівництва країною.



Зеленського попросили прокоментувати повідомлення ЗМІ про можливу відставку Залужного.

Пряма мова: “Коли ми говоримо про це, я маю на увазі ротацію цілої низки державних лідерів, не тільки в одному секторі, такому як військовий. Я розмірковую над цією заміною (Залужного – ред.), але не можна сказати, що тут ми замінили одну людину...”

Якщо ми хочемо перемогти, ми повинні штовхати всіх в одному напрямку, переконані в перемозі, ми не можемо зневіритися, опустити руки, ми повинні мати правильні позитивні енергії... Тому я говорю про перезавантаження, про заміну, я маю на увазі щось серйозне, що стосується не однієї людини, а напрямку керівництва країною”.

Деталі: Зеленський додав, що “це питання людей, які мають керувати Україною. Безумовно, потрібне перезавантаження, новий початок”.

Росіяни повністю знищили музей Романа Шухевича у Львові

Уночі на 1 січня внаслідок російської атаки дронами-камікадзе повністю знищено музей генерал-хорунжого УПА Романа Шухевича у Білогорщі. Про це повідомив міський голова Львова Андрій Садовий.

«В день народження Степана Бандери москалі повністю знищили музей генерал-хорунжого

Передісторія:

29 січня деякі Telegram-канали й політики писали про начебто звільнення Залужного з посади головнокомандувача ЗСУ. Джерела “Української правди” тоді повідомили, що Залужному на Банковій запропонували іншу

посаду, наприклад – послом, але він відмовився. Американське видання The Washington Post 2 лютого з посиланням на двох поінформованих співрозмовників написало, що уряд України поінформував Білий дім про рішення Володимира Зеленського звільнити головнокомандувача Збройних Сил генерала Валерія Залужного. Також видання з посилання на високопосадовця з Міноборони написало, що у Києві ще не обрали заміну головнокомандувачу ЗСУ Валерію Залужному.

Радник президента США з національної безпеки Джейк Салліван заявив, що Сполучені Штати не повинні втручатися в питання можливого звільнення головнокомандувача Збройних Сил України Валерія Залужного.

Джерело: УП

УПА Романа Шухевича на Білогорщі», – розповів Андрій Садовий.

Музей Романа Шухевича на вул. Білогорща, 76а у Львові був створений у будинку штабквартири головнокомандувача УПА, де він загинув. Музей відкрили у 2001 році за сприяння та фінансової підтримки Товариства вояків УПА в

США імені генерал-хорунжого Тараса Чупринки.

На першому поверсі музею розміщувалися п'ять тематичних зал, де були представлені світлини та документи про різні періоди життя та діяльність Романа Шухевича. Експозиція другого поверху (сходи, криївка, житлова кімната) відтворювала побут часів перебування головнокомандувача УПА на цій підпільній квартирі (весна 1948 – початок 1950) і була головним меморіальним об'єктом музею.

Згодом голова ЛОВА повідомив про попередні збитки музею внаслідок нічної атаки. За попере-

дніми оцінками, сума збитків становить 2 млн 258 тис. грн, це лише вартість будівлі. Також втрачено частину експонатів – збитки ще підраховують.

У новорічну ніч Росія випустила по Україні дрони-камікадзе Shahed. На ранок у Львові пролунали вибухи. Голова ЛОВА Максим Козицький повідомив про роботу ППО. Окрім музею, унаслідок атаки пошкоджено гуртожиток університету в Дублянах. Обійшлося без постраждалих.

<https://youtu.be/tERCwPH3CBg>

Джерело: Захід.нет

Україна атакувала авіазавод РФ у Борисоглебську, – ГУР

Україна завдала ударів безпілотниками по авіаційному заводу в російському місті Борисоглебськ (Борисоглібськ) Воронежської області. За попередньою інформацією, вдалося уразити виробничі потужності заводу. Про це повідомив представник Головного управління розвідки Міністерства оборони України в ефірі Радіо Свобода у вівторок, 9 квітня. “Так, авіаційний завод. Це те, що можемо конс-

татувати з різних джерел. Був гуркіт – також можемо підтвердити. Деталей розкривати не будемо, але, за попередньою інформацією, уражені основні виробничі потужності підприємства”, – заявив Юсов.

В державі-агресорі Росії традиційно заявили, що “російське ППО збило всі цілі, атаку відбито”.

Джерело: ukranews.com

У ЗСУ переглянули потребу в мобілізації 500 тис. людей, – Сирський

Головнокомандувач ЗСУ Олександр Сирський заявив, що наразі потреба в мобілізації 500 тисяч військових суттєво зменшилася. Про це він заявив в інтерв'ю “Укрінформу”.

“Після перегляду наших внутрішніх ресурсів та уточнення бойового складу Збройних сил ця цифра була суттєво зменшена. Ми очікуємо, що у нас буде достатньо людей, здатних захищати Батьківщину. Йдеться не лише про мобілізованих, але й про добровольців”, – заявив Сирський.

Водночас він наголосив, що тому, що “люди – не роботи”. Ті захисники, які прийшли до ТЦК у лютому 2022 року, потребують відпочинку та лікування.

“Достатньо згадати, що бойова 110-та бригада була задіяна на Авдіївському напрямку від початку повномасштабного вторгнення. Їм треба від-

новитися і відпочити, і це – об'єктивна необхідність. І таких частин чимало”, – додав головнокомандувач.

Наразі, за словами Сирського, в Україні переглядають чисельність певних частин, які не беруть участі у бойових діях, на підставі аудиту їхньої діяльності.

Що відомо про мобілізацію в Україні 19 грудня президент Володимир Зеленський на пресконференції за підсумками 2023 року заявив, що Генштаб звернувся з питанням мобілізації додаткових 450-500 тис. українців.

25 грудня 2023 року Кабмін вніс до Ради законопроект про вдосконалення процедури мобілізації.

8 січня на засіданні Комітет Верховної Ради з питань антикорупційної політики визнав урядовий законопроект про мобілізацію таким, що мі-

стить корупційні ризики.

11 січня законопроект про мобілізацію повернули уряду на доопрацювання без розгляду в парламенті.

Омбудсмен Дмитро Лубінець стверджує, що деякі положення законопроекту про мобілізацію порушують Конституцію, міжнародні зобов'язання України та права людей.

Наприкінці січня уряд вніс до Ради оновлений законопроект про мобілізацію. Однак комітет ВР з питань антикорупційної політики на засі-

данні 5 лютого знову визнав документ таким, що містить корупційні ризики.

Верховна Рада України на засіданні 6 лютого підтримала продовження воєнного стану та загальної мобілізації ще на 90 днів – до 13 травня 2024 року.

7 лютого ВР підтримала в першому читанні урядовий законопроект №10449 про посилення мобілізації.

Джерело: Еспресо

Україна знищила російський корабель “Сергей Котов”

У Головному управлінні розвідки Міноборони України офіційно підтвердили, що знищили російський корабель “Сергей Котов”.

“У ніч з 4 на 5 березня 2024 року спецпідрозділ ГУР МО України “Group 13” атакував патрульний корабель Чорноморського флоту РФ “Сергей Котов”. Місія відбулася у співпраці з Військово-морськими силами ЗСУ та за підтримки Міністерства цифрової трансформації України”, – ідеться у повідомленні.

Зазначається, що внаслідок удару морськими дронами MAGURA V5 російський корабель проекту 22160 “Сергей Котов” зазнав пошкоджень корми, правого та лівого бортів.

“Вогневе ураження “Котова” відбулось у територіальних водах України, неподалік Керченської протоки. Вартість потопленого корабля становить близько 65 мільйонів доларів”, – додали в ГУР.

Джерело: ГУР МО України

ЗСУ вийшли з Авдіївки — Україна

Сили ЗСУ переходять до оборони на більш вигідних рубежах.

Виходячи з оперативної ситуації, яка склалася довкола Авдіївки, з метою уникнення оточення та збереження життя і здоров'я військовослужбовців, “прийняв рішення про виведення наших підрозділів з міста й переходу до оборони на більш вигідних рубежах”.

Про це у повідомленні у соціальних мережах заявив головнокомандувач ЗС України Олександр Сирський.



“Наші воїни гідно виконали свій військовий обов'язок, зробили все можливе для знищення найкращих російських військових частин, нанесли ворогу значні втрати в живій силі та техніці”, – заявив він.

“Вживаємо заходів для стабілізації обстановки та утримання займаних позицій. Життя військовослужбовців — найвища цінність”, – підкреслив військовий.

“Авдіївку ми все одно повернемо. СЛАВА УКРАЇНІ!”, – резюмував він.

Джерело: ТСН

Про мову. Чому з Угорщиною треба бути особливо пильними?

Розмови з професором Павлом Гриценком. Випуск №2

Однією з найбільш гострих у відносно спокійній західній частині України є проблема функціонування української мови на Закарпатті. Сусідня Угорщина вимагає там ширших прав для угорсь-

кої мови.

Нещодавно Україна ухвалила зміни до Закону про освіту, фактично пішовши на поступки бривковому сусіду. Саме через це філологи б'ють на сполох. Адже це питання – не лише про мову, а й про політику, зважаючи на численні гострі

заяви керівництва Угорщини і її загравання із державою-агресором Росією.

Наприкінці 2023 р. Управління Державної служби якості освіти у Закарпатській області провело дослідження на предмет рівня володіння мовою учнями шкіл і їх батьками. За його даними, лише 55% учителів вважають, що батьки школярів вільно володіють державною мовою, а 38% учителів стверджують, що вони мають середній рівень. Окрім того, тільки 43% вчителів вважають, що учні мають середній рівень володіння українською мовою.

Аби не сприяти спекуляціям у чутливому мовному питанні, «Главком» пропонує аналізувати цю проблему з точки зору науки. Ключовою установою, яка займається дослідженнями у цій сфері, є Інститут української мови Національної академії наук. Його директор Павло Гриценко – один із найбільш послідовних апологетів захисту державної мови. Професор запам'ятався українцям своєю яскравою промовою у Конституційному суді у 2020 році. Тоді пів сотні російських нардепів намагалися оскаржити відповідність Конституції Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25 квітня 2019 року.

«Главком» продовжує спецпроект «Про мову». Його автором є професор Гриценко. Кожен читач може поставити директору Інституту української мови питання, на які він досі не знайшов відповіді.

Загроза повернення до моделей і стану минулого (стану 90-х років 20 століття) є самоочевидною, це дамоклів меч, який готовим тримають над нашою головою «не так тії вороги, як добрії люди». Інциденти можуть спалахнути «випадково», але у «потрібний момент», найчастіше – «за дружніх підказок» іззовні, від найближчих сусідів. Але будувати свою державу, узявши кожен свій крок від волі й бажань сусідів, від їхніх політичних лекал – це хибний, непродуктивний шлях. Будь-які, бодай найменші зміни в українському законодавстві, що не працюють на дальше утвердження державної української мови, а лише задовольняють полі-

тичні амбіції сусідів, – це зрада інтересів України, якими би поясненнями це не прикривали. Дитина будь-якої національності в Україні має здобути таку мовну освіту, досягти такої мовної компетенції, практики мовокористування, які здатні забезпечити у майбутньому безперешкодне й вільне долучення її у дорослому віці до загальноукраїнського соціуму, відкрити їй доступ до всіх можливостей у дальшій освіті, забезпеченні працею у будь-якому куточку України. Таку перспективу гарантує лише оволодіння українською мовою – єдиним інтегративним засобом комунікації.

Створювати передумови, щоби дитина зовсім не володіла чи неналежно володіла державною мовою, не могла згодом самореалізуватися у своїй країні через штучно вибудований мовний бар'єр, – це чинити злочин і стосовно цієї особи, і стосовно держави. А заяви про те, що зміни до закону про освіту, до яких вдалася Україна, – це вимога Євросоюзу, є черговими політичними фальшивками. Якщо подібні вимоги поставали у функціонерів ЄС, то це свідчить про незадовільні ефекти діяльності українських дипломатів, політиків, які не донесли до спільноти ЄС наші позиції, наші аргументи.

Що Угорщина, дотримуючись політичної матриці Кремля, використовуватиме у потрібний момент мовні претензії до України як елемент політичного шантажу, передбачали віддавна. Про це давно й докладно писали українські мовознавці й політологи. Проте цих матеріалів наші політики й дипломати (як і армія їхніх помічників), ймовірно, не читають, їм це не цікаво.

Щодо висновків і рекомендацій Венеційської комісії, то варто пам'ятати, що це лише рекомендації, серед яких Україна сама обирає, до яких із них обов'язково необхідно дослухатися, а до яких поставитися стримано. Завдання МЗС, Офісу президента якраз і полягає у тому, щоби належно й аргументовано відстоювати українськоцентричні позиції перед членами міжнародних комісій, які з об'єктивних причин не можуть глибоко знати розмаїття реальної ситуації з мовокористуванням в Україні, з освітою у громадах на-

ціональних меншин, не можуть простежити далі до випускників шкіл, ліцеїв із неукраїнською мовою навчання. Знати усі такі деталі, які здатні переконливо вплинути на учасників міжнародних нарад, – обов'язок наших чиновників, яких делегують на міжнародні форуми, майданчики, аби представляти інтереси України. Проте вони часто до цього відповідно не готові, або ж і непридатні до глибокої аналітичної роботи, а покладаються лише на інформаційно обмежені, «куценькі» довідки своїх помічників.

Соціологічного дослідження ніхто не провадив, тому об'єктивної відповіді про розподіл симпатій серед угорців Закарпаття на проукраїнські і проугорські наразі немає. Проте показово, що значна частина угорців Закарпаття, знаючи реальне життя громад, знаючи розподіл сил, зокрема й реальність територіальних апетитів Угорщини, об'єдналися й виступили проти хворобливих амбіцій сучасних угорських лідерів щодо відновлення «Великої Угорщини» та щодо блокування кроків України до ЄС. Той, хто знає реальний розподіл політичних сил в Угорщині та проугорських прибічників в Україні, не поспішає довіряти промосковським угорським політикам. Сьогодні небезпека для України з боку Угорщини залишається реальною. Відомі й перевірені механізми можливої реалізації таких планів, вони традиційні й прості: це наявність трьох-п'ятих добре проплачених «мотивованих ідеологів» і великий міх грошей, а також системне інформаційне опрацювання широких кіл обивателів, далеких від політики, але готових підтримати «патріотичний» рух «мотивованих активістів». А ще важлива відсутність адекватної реакції української влади, яка традиційно «не добачає» за вікнами своїх кабінетів деструктивних змін, зокрема втрату освітнього українськомовного простору в Закарпатті, виведення трудових ресурсів із Закарпаття до Угорщини, настирливе нав'язування угорської (не української!) присутності різноманітними засобами: від численних угорських прапорів, назв вулиць, угорських назв різноманітних закладів... Що заслало погляд тим, хто зобов'язаний був бачи-

ти таке цілеспрямоване вимивання української присутності в регіоні, не допускати такого негативного розвитку подій, вчасно реагувати й регулювати ці процеси? Чи когось із державних регіональних очільників покарано за нищення і негучний розпродаж українського Закарпаття упродовж останніх тридцяти років? Чи ми вперто чекаємо, коли і на Закарпатті вибухне новим Маріуполем чи новою Бучею, коли кров і сльози заллють ще один регіон України? Пильнуймо разом, аби не допустити нової кривавої трагедії! У змінах до Закону «Про освіту» насамперед бачимо загрозу посилення анклавності в Україні – формування нових анклавів національних меншин, зорієнтованих на позаукраїнський, а не український державний і політичний простір. Замість створення умов, аби представники національних меншин, зберігаючи свою національну ідентичність, свою мову, етнічну самосвідомість, культуру, мали змогу й свідоме бажання належно опановувати українську мову і добре почуватися у загальноукраїнському соціумі, нерідко спостерігаємо розгуляй сил, які послідовно чинять цьому опір. А нав'язування в публічній сфері думки, що коли Україна піде на поступки в питанні неукраїнської освіти національних меншин, то відчиняться для неї двері до ЄС, є черговою грубою маніпуляцією. Це з тієї самої добірки облудливих закликів до України, що й: «підіть на поступки Росії, відмовтеся від захоплених нею територій, від вступу до ЄС і НАТО, і тоді війна одразу ж закінчиться». Рівень такого маніпулювання суспільною свідомістю, агресивна послідовність і наступальний запал для просування цих думок просто вражають!

Якщо одна країна Євросоюзу і НАТО постійно, за надуманими причинами, створює проблеми іншій державі – реальному кандидату на вступ до цих міжнародних об'єднань, то куди дивляться лідери країн-членів цих альянсів? Чому не застосовують належних форм впливу до такого недобросовісного члена цих міжнародних спільнот? А нам, «упослідженим українцям», призначено очікувати «світлові роки», допоки угорські лідери погодяться допустити Україну до ЄС. Це

грубий шантаж, що не має нічого спільного ні з принципами демократії, ані зі здоровим глуздом! Тому-то Україна має чітко й послідовно засвідчувати свою позицію, що на таку грубу й агресивну провокацію Угорщини ми не піддамося! Членство в ЄС ціною втрати територій, втрати на міжнародному рівні достоїнства держави – це не шлях для України! Європейським партнерам необхідно нагадувати, що до ЄС ми йдемо, і неодмінно в ЄС будемо, як держава цілісна, унітарна за параметрами ООН, зі своєю державною мовою, етнічною структурою, своєю відновленою правдивою історією, із визнаними в Україні і світі досягненнями в інтелектуальній і культурній сферах. І нам не варто оглядатися на забаганки Орбана чи ще когось, стиль і формат діяльності яких – це далекий від демократичних моделей стиль поведінки, це втручання у внутрішні справи іншої держави.

Зниження призовного віку та мобілізація до 25 років: нардеп розставив крапки над “і”

Наразі в Україні не обговорюють зниження призовного віку до 20 років. Про це сказав член комітету ВР з питань нацбезпеки, оборони та розвідки, народний депутат Федір Веніславський.

“Жодних обговорень у комітеті щодо зниження призовного віку до 20 років не проводилося. Говорити про зниження з 60 до 50, я думаю, теж передчасно і на даний момент таких підстав немає”, – сказав він у коментарі РБК-Україна.

При цьому він додав, що чоловіки віком 18–25 років можуть бути призовниками чи військовозобов’язаними. І в останньому випадку їхня мобілізація можлива.

За словами Веніславського, призовниками вважаються ті чоловіки, які не служили у ЗСУ, не проходили ВЛК, не були визнані там придатними чи непридатними до служби та не мають військової кафедри.

Категорії військовозобов’язаних віком до 25 років

Нардеп зауважив, що є три категорії військовозобов’язаних чоловіків віком до 25 років.

До першої категорії належать військовозобов’язані, які проходи-

Варто щоразу нагадувати, що повноваження і активна турбота сусідів кінчаються на кордоні з Україною. І що ці кордони, які українська сторона випрацьовувала як доволі прозорі, зручні для співпраці із сусідами, еластичні, враз можуть втратити цю прозорість і доступність для деяких нечемних сусідів. І прикордонна співпраця, і тепла дружба можуть швидко вичахнути, стати набутком історії, а не сучасним приємним сьогоденням. Необхідно привчити і угорців, і інших, які вже бачать себе господарями в Україні, що Україна не поступиться своїми правами й національними інтересами, тим більше, що ми традиційно стримані щодо невтручання у справи сусідів, далекі від ідеї комусь щось диктувати, радити-нав’язувати. Те, що ми будемо в ЄС і в НАТО, – це лише справа часу, але це буде досягнуто не за моделями, які нам нав’язують іззовні.

Михайло Глуховський, «Главком»

ли військову кафедру, зокрема ті, хто закінчив виш у 23 роки, а в період з 2020 до 2022 року пройшов військову кафедру і є офіцером запасу. Якщо такі чоловіки не продовжують навчання на магістратурі, вони можуть бути мобілізовані до 25 років.

До другої категорії відносять чоловіків, які відслужили строкову службу, каже нардеп. Веніславський розповів, що це стосується навіть тих, хто розпочав строкову службу у віці 18-ти років у 2020 році і звільнився у 2021 році. Нині таким чоловікам 22 роки, і вони підлягають мобілізації.

Водночас до третьої категорії належать ті чоловіки, які пройшли ВЛК та були визнані обмежено придатними.

“Оскільки ми змінили законодавство і на сьогоднішній день немає обмежено придатних, якщо такі громадяни України будуть визнані придатними до військової служби, вони також вже мають статус військовообов’язаних”, – пояснив Веніславський.

Таким особам вже видавали військовий квиток та присвоїли спеціальність солдатів, тому в умо-

вах війни вони є військовозобов'язаними.

“Тут є певний момент соціальної несправедливості, тому що ті, хто не служив і не має військово-облікової спеціальності та не були визнані обмежено придатними, не підлягають призову до 25-річного віку, а ці підлягають”, – додав чиновник.

Проте якщо у приписному свідоцтві чоловіка до 25 років зазначено, що він придатний до військової служби, але він не проходив “срочку”, то він є призовником, а не військовозобов'язаним.

ЗСУ отримали набої від українського патронного заводу: експерт вказав деталі

Український патронний завод почав постачати набої ЗСУ. Про це з посиланням на Telegram-канал “Про зброю” повідомив військовий портал Defense Express.

“У нас є підприємства, які виготовляють боєприпаси. Вони були і до того, як ця новина з'явилася”, – сказав УНІАН директор Defense Express Сергій Згурець. У той же час, експерт не озвучив конкретні дані щодо виробництва вітчизняних патронів.

На самих світлинах можна бачити боєприпаси 5,45x39 мм під автомат Калашникова зразка 1974 року (АК-74) та упаковку зі словами “Вироблено в Україні”. Також на упаковці вказано, що партія патронів виготовлена у червні цього року.

На коробці присутні й інші надписи, зокрема, “FMJ BT”. Це означає “Full metal jacket boat tail”, або куля із загальнометалевою оболонкою та конічною формою хвостової частини.

У верхній частині присутні цифри “1305-61-001-7027”, які є інвентарним номером НАТО. Перші чотири означають калібр боєприпасів, а “61” є кодом України. Решта цифр є кодом самого пре-

Волинські вищі навчальні заклади передаватимуть в ТЦК списки відрахованих студентів. Про це заявила Волинська обласна військова адміністрація. Відповідне рішення ухвалили на засіданні Ради оборони області.

Тим часом до мобільного застосунку “Резерв+” скоро будуть додані нові функції, зокрема, електронне скерування на проходження ВЛК, а також онлайн-рекрутинг.

Джерело:unian.ua

дмета.

Якщо судити по серійному номеру, то можна зробити висновок, що мова йде про далеко не першу партію.

Як би там не було, передача ЗСУ набоїв радянських калібрів має для України більше значення, аніж випуск патронів стандарту НАТО. Адже радянської стрілецької зброї у Силах оборони значно більше, ніж західної, а питання щодо патронів до неї залишалось відкритим багато років.

Нові патрони для потреб України

Нагадаємо, Луганський патронний завод був захоплений проросійськими окупантами ще у 2014 році. Відтоді проблема боєприпасів для стрілецької зброї вирішувалась “час від часу”.

Велике значення в цьому питанні має допомога країн Заходу. Так, у липні стало відомо, що чеська група побудує в Україні завод з виробництва патронів та гвинтівок.

Відповідну угоду підписали між компанією Sellier & Bellot та державним підприємством “Укроборонсервіс”.

Джерело:unian.ua

Захід підштовхує Україну до створення плану “Б” щодо війни з Росією, – WSJ.

США та європейські країни підштовхують Україну до формування надійного плану “Б” щодо своїх досягнень на наступний рік війни з Росією

Про це повідомляє The Wall Street Journal з по-

силанням на джерела, пише “Європейська правда”.

Зазначається, що кілька американських і європейських високопосадовців відвідали Україну протягом останніх двох тижнів. Деякі перего-

вори вказують на напруженість у відносинах між Києвом і Заходом – узгодження бажання вивести війська РФ з України з військовою реальністю на місцях.

“Європейські високопосадовці кажуть, що Києву повідомили: повна перемога України вимагатиме від Заходу підтримки на сотні мільярдів доларів, чого ні Вашингтон, ні Європа реально зробити не можуть”, – йдеться у повідомленні.

Державний секретар США Ентоні Блінкен, який приїхав до Києва 11 вересня, заявив, що його поїздка частково спрямована на те, щоб побачи-

ти, “як саме українці бачать свої потреби в цей момент, які цілі, і що ми можемо зробити, щоб підтримати ці потреби”.

У середу, 11 вересня, до української столиці з візитами прибули держсекретар США Ентоні Блінкен, голова МЗС Британії Девід Леммі, президент Литви Гітанас Науседа, прем’єр-міністерка Латвії Евіка Сіліня, її хорватський колега Андрей Пленкович та очільник сенату Чехії Мілош Вистрчил.

Джерело:espreso.tv

росія вже перекидає в Курську область війська з Донеччини – ISW

Американський Інститут вивчення війни (ISW) у своєму черговому зведенні про становище на фронті аналізує перші результати дій ЗСУ в Курській області росії. На думку експертів, будь-які оцінки того, як ця операція позначиться на загальному перебігу російсько-української війни, залишаються передчасними.

ISW цитує Президента Володимира Зеленського, який заявив в інтерв’ю NBC, що росія перенаправила до Курської області близько 60 тис. військових. При цьому лише кілька днів тому головнокомандувач ЗСУ Олександр Сирський говорив, що російське командування було змушене відправити під Курськ понад 30 тис. солдатів.

У Mind з’явився телеграм-канал Mind tweet, де ви першими отримуватимете головні новини, що мають вплив на економіку та бізнес. Підпишіться, щоб зберегти ваш час та гроші.

На думку експертів, одним із головних завдань дій українських військових у Курській області було змусити армію РФ послабити інші ділянки фронту, у тому числі Покровський напрямок, де російські сили успішно наступають і мають значну перевагу чисельності та вогневої потужності.

«Уже кілька тижнів ISW зазначає, що командування російських військ перекидає у Курську область війська з півночі Харківської області та лінії Куп’янськ – Сватове – Кремінна, а також із заходу Запорізької області, – пишуть експерти

інституту. – Нещодавно було виявлено ознаки, що російське командування, ймовірно, перенаправляє сили, які раніше були призначені для важливіших операцій на Покровському напрямку».

У тому ж інтерв’ю Зеленський заявив, що ЗСУ не мають наміру залишати Курську область, а це означає, що Україна контролюватиме там територію до моменту, поки путін не ухвалить рішення про перекидання до цього регіону досвідчених і боєздатних частин, вважають експерти ISW.

На їхню думку, поки що путін намагається зберегти темпи наступу на Покровськ і тому не поспішає зі звільненням Курської області.

Експерти ISW стверджують, що «путін вірить, ніби росія може повільно й нескінченно поглинати Україну та йти вперед, перемелюючи її війська, і досягати своїх цілей за допомогою війни на виснаження».

путін також розраховує на поступове ослаблення підтримки України з боку Заходу й поки що не хоче вести будь-які переговори на умовах, що відрізняються від капітуляції, констатує ISW.

«Спроби оцінити наслідки українського вторгнення на цьому ранньому етапі, ймовірно, призводитимуть до неповних і неправильних висновків про здатність України змінити траєкторію конфлікту та про бажання кремля піти на мирні переговори на прийнятних умовах», – роблять висновок автори зведення – і нагадують, що в

минулому ВСУ вже не раз дивували спостерігачів під час успішних наступів у Харківській області та Херсоні.

Бекграунд. Нагадаємо: Зеленський заявив, що ЗСУ мають намір утримувати захоплену части-

ну Курщини безстроково. При цьому подальші плани щодо дій ЗСУ в цьому регіоні тримаються в суворій таємниці.

Джерело: mind.ua

Зеленський звільнив командувача Повітряних сил Миколу Олещука

Указ про звільнення опубліковано на сайті глави держави.

У п'ятницю, 30 серпня, президент України Володимир Зеленський звільнив Миколу Олещука з посади командувача Повітряних сил Збройних Сил України.

Про це йдеться в указі, опублікованому на сайті глави держави.

“Звільнити Олещука Миколу Миколайовича з посади командувача Повітряних Сил Збройних Сил України”, — йдеться у документі.

У вечірньому відеозверненні президент Зеленський поінформував, що вирішив замінити командувача Повітряних сил, не повідомивши безпосередньо про причину такого рішення.

“Я безмежно вдячний всім нашим військовим льотчикам, інженерам, воїнам мобільних вогневих груп, розрахунків ППО. Усім, хто дійсно б'ється для України – для результату. І це потрібно так само на командному рівні – ми повинні посилюватись. І берегти людей. Берегти особовий склад. Берегти усіх наших воїнів”, – заявив

він.

Напередодні стало відомо, що Повітряні сили України втратили винищувач F-16 під час масованої ракетної атаки 26 серпня, в повітряному бою загинув один із найдосвідченіших українських пілотів.

Народна депутатка Мар'яна Безугла назвала причиною катастрофи літака неузгодженість підрозділів Повітряних сил, яка призвела до його збиття власною ППО.

У відповідь Микола Олещук назвав народну депутатку Мар'яну Безуглу “інструментом для дискредитації вищого військового керівництва” країни та “нюзмейкером ворожої пропаганди”, зазначивши, що їй ще доведеться просити вибачення перед армією, причому в суді.

Нагадаємо, внаслідок аварії винищувача F-16 у понеділок, 26 серпня, загинув льотчик ВПС ЗСУ підполковник Олексій “Мунфіш” Месь. Це сталося лише за кілька тижнів після прибуття довгоочікуваних американських літаків до України.

Джерело: tsn.ua

Повністю замінить ТЦК: які зміни чекають на мобілізацію з 2025 року?

Міністерство оборони України розпочало впровадження масштабного плану цифровізації військового обліку.

Головним елементом цієї ініціативи стане створення національної платформи «Резерв+», яка замінить традиційний офлайн-формат на сучасний цифровий.

Це спростить процес реєстрації громадян і управління військовим резервом.

Під час брифінгу міністр оборони Рустем Умеров та його заступниця Катерина Черногоренко розповіли про концепцію цього додатку.

Очікується, що у 2025 році кожен громадянин України зможе стати на військовий облік через смартфон, без необхідності відвідувати ТЦК.

Додаток «Резерв+» виконуватиме функцію єдиного рекрутингового центру на національному рівні.

Користувачі проходитимуть верифікацію через систему Bank ID або за допомогою документів, підтверджених Державною міграційною службою та Єдиним державним демографічним реєстром.

Попри нововведення, ТЦК залишатимуться, але їхня роль зміниться. Вони будуть реформовані і зосередяться на стратегічному плануванні та аналітиці замість оперативного управління.

За словами Умерова, це дозволить передати деякі функції ТЦК до нового цифрового сервісу.

Джерело: radiotrek.rv.ua

HIMARS, танки та боєприпаси: Німеччина таємно та непомітно передала Україні величезну партію допомоги

Німеччина наприкінці червня – на початку липня практично таємно і непомітно відправила Києву черговий величезний військовий пакет для Збройних сил України.

До нього увійшли 39 танків, поставлених німецькою оборонною промисловістю і Бундесвером, повідомляє видання Merkur. Серед іншого, минулого тижня Україна отримала з Німеччини ще десять бойових танків Leopard 1A5 і двадцять бойових машин піхоти Marder. Таким чином, кількість танків Marder, поставлених Німеччиною для війни в Україні, досягла 120, а кількість відремонтованих Leopard 1 – 50.

До арсеналу української армії, крім боєприпасів для Leopard 1 і Marder, додалися два мостоукладальні танки Viber, два інженерні танки Dachs, два евакуаційні танки і чотири танки розміну-



вання Wisent 1.

Німеччина також поставила ще одну систему ППО IRIS-T SLM (раніше три) і ще одну систему ППО IRIS-T SLS (раніше одна) для захисту найважливіших об'єктів інфраструктури та міст від

російських повітряних атак.

У списку поставленого озброєння також з'явилися три реактивні системи залпового вогню HIMARS. Бундесвер не має на озброєнні HIMARS, але передав Україні раніше чотири технічно дуже схожі реактивні системи залпового вогню.

Нагадаємо, 9 липня Німеччина оголосила про новий пакет військової допомоги для України, в який увійшли снаряди для танків, зенітно-ракетний комплекс Patriot і два новітні радары.

Джерело: zakordon.rayon.in.ua

Бригади ТРО йдуть у СЗЧ через брак техніки та зброї: з'явилися нові деталі відходу з Вугледару

Ситуація навколо 123-ї бригади ТРО біля Вугледару є показовою для всієї системи територіальної оборони України, яка була створена в умовах швидкої ескалації війни. Тепер, коли війна перебуває на іншій фазі, де інтенсивність боїв і вимоги до оснащення значно зросли, очевидно, що структури ТРО більше не можуть ефективно виконувати свої функції без належної матеріально-технічної підтримки.

Про це пише журналістка Юлія Кириєнко на своїй сторінці в Facebook.

На її думку головними проблемами бригад ТРО є відсутність важкої техніки, танків, бронетранспортерів, повноцінної артилерійської підтримки. Це призводить до ситуацій, коли стрілкові підрозділи опиняються на фронті проти механізова-



них частин ворога, що значно підвищує ризики для їхнього особового складу.

Багато бійців ТРО не мали достатньо часу для бойової підготовки, особливо в умовах, коли їх перекидають на передові позиції. Їм бракує

навчання щодо роботи з сучасною зброєю, що ускладнює їхню участь у бойових діях.

От пацани одного батальйону 123 бригади ТРО вийшли на протест. Вимагали дооснащення і до навчання. Бо їх кинули з голими-босими під Вугледар. Тому вони пішли у колективне СЗЧ.

Не засуджую. Не маю на це морального права”, – пише вона.

На переконання журналістки один із варіантів виходу з ситуації — розформувати бригади ТРО і влити їх у вже існуючі механізовані або штур-

мові підрозділи. Це б дозволило краще інтегрувати особовий склад в існуючу структуру і забезпечити більш ефективне командування та оснащення. Однак це може призвести до скорочення посад і викликати внутрішні конфлікти серед командирів.

Інший варіант — доукомплектувати ТРО технікою, зброєю та засобами зв'язку, а також забезпечити регулярні навчання. Це дозволило б зробити з ТРО більш самодостатню бойову силу, яка б не використовувалася для “затикання дірок”, а могла б виконувати специфічні завдання на визначених ділянках фронту.

“То що робити з ТРО? Або постійно не чути про те, що вони покинули позиції або відмовились заходити?”

Розформувати і влити у «старі бригади» людей? Тоді багато полковників і генералів ризикують лишитись без посад. А де їх потім дівати? Чи доукомплектувати? Але не затикати дірки людьми, які часто просто не доходять до своїх позицій”, — додала Кириєнко.

Нагадаємо, у Вознесенську, що на Миколаївщині, близько сотні військових 187 батальйону 123-ї бригади ТрО вийшли на мітинг. Бійці протес-

Новий командувач оголосив про масштабну трансформацію Сухопутних військ ЗСУ

Анонсовано, що трансформація охопить рекрутинг та військову підготовку піхотинців, забезпечення озброєнням, управлінські процеси та соціалізацію військових.

Новий командувач генерал-майор Михайло Драпатий оголосив про початок масштабної трансформації Сухопутних військ ЗСУ. Про це Драпатий написав у Telegram.

“Сьогодні Сухопутні війська потребують змін, нової енергії воїнів та сучасного підходу до розвитку їх спроможностей. Перш за все — у ставленні до людей. Людська гідність та якісна підготовка особового складу — у фокусі моєї уваги”, — зазначив він.

Як пояснив Драпатий, для цього буде переформатовано програми, відбудеться трансформація навчальних центрів для більш швидкої, але водночас якісної підготовки, відповідно до потреб

та динаміки фронту. Навички та вміння піхотинцям доноситиме “сержантський корпус з бойовим досвідом”.

“Акцент у цих змінах буде зорієнтований на принципах військового лідерства та знання технологій. Без таких вмінь неможливо встановити контроль над хаосом бою, а зараз це одна із головних цілей для зміни ситуації на фронті”, — написав Драпатий.

Він зазначив, що Сухопутні війська мають бути готовими до нових безпекових викликів, що неможливо без прозорості моделі рекрутингу.

“Цей процес буде інстальований з максимальною прозорістю та нульовою толерантністю до корупції. Мутований ген старого буде викорінений; соціальна підтримка стане постійною: від першого дня служби до працевлаштування у цивільному житті після звільнення. Такий підхід

тували, аби привернути увагу до недостатньої підготовки та нестачі озброєння для участі в бойових діях на Донецькому напрямку. Всі вони відмовились виконувати бойову задачу та самовільно залишили військову частину на Донбасі.

Як відомо вище військово командування прийняло рішення вивести підрозділи з Вугледара Донецької області.

Згодом аеророзвідник 72 ОМБр Микола Ворошинов повідомив, що офіційного наказу про вихід з Вугледара не було, тому для збереження особового складу військові вирішили залишити місто, однак Президент України Володимир Зеленський заявив, що відхід з міста створив можливість вберегти життя військових.

Тим часом військові героїчної 72-ї окремої механізованої бригади імені Чорних Запорозців показали кадри після відходу з Вугледара Донецької області.

Пізніше стало відомо, що 72-у окрему механізовану бригаду ім. Чорних Запорозців з Вугледару замість ротації повертають на позиції.

Джерело: rtm.ua

вбачаю реалізувати через зміни супроводу підтримки військовослужбовців та членів їх сімей”, – зазначив генерал-майор.

Він також наголосив на важливості технологічних переваг в озброєнні піхотинця.

“Сухопутні війська Збройних Сил України мають стати високотехнологічними, гнучкими та адаптивними. Елітою. Наразі утримаюсь від деталей. Працюватимемо тут спільно та злагоджено з командою Генерального штабу, Президента України, Міністерства оборони та інших міністерств, нашим тилом – волонтерами та фондами”, – зауважив Драпатий.

Крім того, підкреслив він, планується оптимізація управлінських процесів.

“Нам потрібна маневровість та ефективність в адміністративному апараті. Це буде досягнуто шляхом організаційних змін та цифровізації. Ак-

цент на логістичному забезпеченні та підготовці. Головна мета – критично переглянути структуру витраченого часу офіцерського складу на канцеляризм, знайти більш корисне застосування вивільненого ресурсу”, – написав новий командувач Сухопутних військ.

Очікується, що такі фундаментальні зміни вплинуть на ситуацію на фронті на користь України.

Драпатий – командувач Сухопутних військ ЗСУ Як повідомляв УНІАН, 29 листопада Президент Володимир Зеленський повідомив, що призначив новим командувачем Сухопутних військ Збройних сил України – Михайла Драпатого (замість Олександра Павлюка). За його словами, відповідне рішення було ухвалено під час засідання Ставки з Головнокомандувачем Олександром Сирським.

Джерело: unian.ua

Росіяни окупували Ганнівку на Донеччині та просунулись біля 9 населених пунктів – DeepState

У ніч проти 17 грудня аналітики проєкту DeepState повідомили про окупацію росіянами населеного пункту Ганнівка Донецької області.

Джерело: DeepState
Деталі: Крім того, аналітики повідомляють про просуван-

ня ворога біля Дальнього, Успенівки, Піщаного, Сторожевого, Трудового, в Кураховому, Шевченку та Костянтинівському. Росіяни також просунулися біля Кругленького Курської області Росії.

Передісторія:

Генштаб ЗСУ 15 грудня заявив про активні штурмові дії росіяни на південно-східній околиці Курахового на Донеччині, намагаються захопити дорожню розв'язку і квартал багатоквартирної забудови в місті, а також намагаються інфільтрувати ДРГ.

Увечері 14 грудня ресурс DeepState повідомив, що ворог продовжує просуватися в глибину Ку-



рахового, поступово займаючи центральну частину міста. Зокрема, на поширеному окупантами відео видно російський прапор на приміщенні міської ради Курахового.

12 грудня аналітики проєкту Деер-

State повідомили, що ситуація навколо “Успенівського мішка” на Донеччині погіршується.

Особливу увагу аналітики приділяли ситуації в районі населених пунктів Єлизаветівка, Романівка, Веселий Гай, Ганнівка, які опинилися всередині “Успенівського мішка”. Ворог намагається прорвати оборону з усіх сторін. Ключову роль у стримуванні відіграють села Трудове, Успенівка та Дальнє. Саме звідси росіяни концентрують сили для штурму Успенівки, яка перебуває під загрозою повного оточення.

Джерело: pravda

Втрати Росії станом на 23 листопада: Генштаб оновив дані

лі-

Окупанти втратили чимало техніки. Зокрема, 105 БПЛА і 24 артсистеми.

Станом на ранок 23 листопада 2024- го ЗСУ знищили 729 720 солдатів армії Російської Федерації. За минулу добу ліквідовано ще 1420 військових. Дані уточнюються.

Про це повідомили в Генштабі ЗСУ.

Загальні бойові втрати армії РФ: особового складу – близько 729 720 (+1420) осіб,

танків – 9419 (+20) од,

бойових броньованих машин – 19192 (+36) од,

артилерійських систем – 20760 (+24) од,

РСЗВ – 1254 (+0) од,

засоби ППО – 1004 (+0) од,

таків – 369 (+0) од,

гелікоптерів – 329 (+0) од,

БПЛА оперативно-тактичного рівня – 19365 (+105),

крилаті ракети – 2764 (+0),

кораблі /катери – 28 (+0) од,

підводні човни – 1 (+0) од,

автомобільної техніки та автоцистерн – 29850 (+73) од,

спеціальна техніка – 3678 (+3).

Як повідомлялося, за інформацією Сеула, війська КНДР приєдналися до десантників і вже воюють в Курській області. Частина солдат ще проходить навчання.

Джерело:tsn.ua



Суспільне життя

Голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України Віктор Бедь взяв участь у VIII Чорноволівських читаннях

20 квітня 2024 року, в приміщенні Інформаційно-виставочного центру Музею Майдану в м. Києві, відбувся VIII науково-практичний форму «Чорноволівські читання». Співorganizаторами форму стали кафедра політичних наук і права Київського національного університету будівництва і архітектури, Міжнародний благодійний фонд В'ячеслава Чорновола, Народний Рух України, Відділ історії України другої половини ХХ століття Інституту історії України Національної академії наук України, Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності, Український інститут національної пам'яті, Українська федерація карате та Видавництво «Смолоскип».

З вітальним словом до присутніх звернулися: Василь Деревінський, голова Оргкомітету, д.і.н., професор кафедри політичних наук і права КНУБА, представник МБФ В'ячеслава Чорновола, Андрій Корнат, голова Народного Руху України, Ігор Пошивайло, генеральний директор Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності, Іван Дутчак, президент Української федерації карате та Ростислав Семків, к.філол.н., доцент, директор «Смолоскип».

Робота форуму проходила за напрямками чотирьох панелей: Історія у світлі особистостей і спротиву; Інформація як зброя Спротиву; Єдність і Перемога. В роботі Читань взяли участь відомі науковці, журналісти, дипломати, військові, політики, зок-



рема: кандидат політичних наук, директор НН Інституту журналістики Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка Юрій Бондар, єпископ Мукачівський і Карпатський Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, народний депутат І скликання Віктор Бедь, Міністр закордонних справ України (2007–2009 рр.), керівник Центру дослідження росії Володимир Огризко, голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова Ярослав Юрчишин, віце-президент Асоціації народних депутатів України, Надзвичайний і Повноважний Посол України, народний депутат України 1-го скликання Володимир Крижанівський, голова Народного Руху України Андрій Корнат, співзасновник та директор Благодійної організації «Міжнародний гуманітарний фонд «Буча Хелп» Костянтин Гудаускас, директор НАЦ «Українські студії стратегічних досліджень», молодший сержант 5-ї окремої штурмової бригади ЗСУ Юрій Сиротюк, молодорухівець-історик з Харкова Гліб Астахов, заступник голови Народного Руху України, голова Руху Львівщини, депутат Львівської обласної ради, волонтер Сергій Дзядик, голова ВГО «Молодий Народний Рух», член Політичної Ради Народного Руху України Ярослав Ференчак та інші.

На засіданні панелі Історія у світлі особистостей і спротиву виступив, зокрема, Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Православної Церкви України, президент Карпатського уні-

верситету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, народний депутат України І скликання Віктор Бедь, Міністр закордонних справ України (2007–2009 рр.), керівник Центру дослідження росії Володимир Огризко, голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова Ярослав Юрчишин, віце-президент Асоціації народних депутатів України, Надзвичайний і Повноважний Посол України, народний депутат України 1-го скликання Володимир Крижанівський, голова Народного Руху України Андрій Корнат, співзасновник та директор Благодійної організації «Міжнародний гуманітарний фонд «Буча Хелп» Костянтин Гудаускас, директор НАЦ «Українські студії стратегічних досліджень», молодший сержант 5-ї окремої штурмової бригади ЗСУ Юрій Сиротюк, молодорухівець-історик з Харкова Гліб Астахов, заступник голови Народного Руху України, голова Руху Львівщини, депутат Львівської обласної ради, волонтер Сергій Дзядик, голова ВГО «Молодий Народний Рух», член Політичної Ради Народного Руху України Ярослав Ференчак та інші.

На засіданні панелі Історія у світлі особистостей і спротиву виступив, зокрема, Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський Православної Церкви України, президент Карпатського уні-

верситету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, народний депутат України І скликання з доповіддю на тему: «В'ячеслав Чорновіл – лідер парламентської антикомуністичної опозиції у Верховній Раді України І скликання (1990 – 1994). У своєму виступі Віктор Бедь, зокрема, зазначив що В'ячеслав Чорновіл у стінах Верховної Ради України І скликання був послідовним, непохитним і справжнім лідером антикомуністичної опозиції. Саме В'ячеславу Чорноволу належала іде створення опозиційної парламентської Народної Ради. Завдяки саме цьому політику було збережено політичну партію Народний Рух України, яку посткомуністична правляча влада намагалася знищити. 15 червня 1991 року в стінах Верховної Ради України І скликання було створено Радикальну Фракцію у складі Народної Ради, яку очолив В'ячеслав Чорновіл, а відповідальним секретарем було обрано його, Віктора Бедь. Після 24 серпня 1991 року Радикальна Фракція наполягала на проведенні осінню цього ж року дострокових нових виборів до Верховної Ради України, в якій не було би місця для ворогів української державності та вчорашніх комуністів. Та, нажаль, через розділення в самій опозиції (Народній Раді), більшість якої пішла на співпрацю із збереженою при владі

вчорашньою московською і промосковською комуністичною номенклатурою цей політичний задум не було втілено в життя. Поряд з цим, члени Радикальної Фракції на чолі з В'ячеславом Чорноволом стояли на позиції, що зберігаючи при владі вчорашню московську і промосковську комуністичну номенклатуру справжньої незалежної і демократичної України нам не побудувати. Час підтвердив, що позиція В'ячеслава Чорновола з цього питання була правильно – наголосив Віктор Бедь.

Щорічні Чорноволівські читання започатковані в честь визначного українського політичного, державного і громадського діяча, мислителя, журналіста, діяча руху Спротиву, співтворця відродженої Української Держави, борця за незалежність України у ХХ столітті Вячеслава Чорновола (24.12.1937–25.03.1999).

Читання покликані бути місцем гуртування інтелектуального середовища, майданчиком для генерування національних цінностей та стратегії державотворення, інструментом поширення витореного інтелектуального продукту до громадськості, своєрідним маячком світоглядного розвитку української спільноти.

Пресслужба Всеукраїнського товариства борців за незалежність України

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь удостоїв борця за незалежність України у ХХ столітті Юрія Деяка ордена «Честі та Доблесті»

3 червня 2024 р., в архієрейській резиденції в м. Ужгород, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України провів зустріч з Юрієм Ми-



хайловичем Деяком (01.05.1993 р.н., Велятино), українським патріотом, політично репресованим Московським комуністично-радянським окупаційним режимом Союзу РСР/КПРС (30.05.1949 – 08.07.1954), політично реабілітованим у

1989 р., учасником українських національно-визвольних змагань початку 50-х – початку 90-х рр. минулого століття, заступником голови Закарпатської крайової організації Всеукраїнського

товариства політв'язнів і репресованих, борцем за незалежність України у ХХ столітті.

В ході зустрічі та спілкування, за вияв високого патріотизму, незламну боротьбу з московським комуністично-радянським окупаційним режимом Союзу РСР/КПРС, участь в українських національно-визвольних змаганнях початку 50-х – початку 90-х рр. ХХ століття, особистий внесок у відновлення державної незалежності України (24.08.1991 р.) та з нагоди 85-річчя проголошення Карпатської України (1939 – 1944), Преосвященніший Віктор Бедь нагородив Юрія Деяка

орденом «Честі та Доблесті».

Участь у зустрічі також взяла Антоніна Вчорашня, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, Віктор Понзель, перший заступник голови, голова Управи Закарпатської крайової організації Народного Руху України (далі – ЗКО НРУ) та Іван Келечен, голова ГО «Молодь Закарпаття», член Проводу ЗКО НРУ.

Пресслужба Всеукраїнського товариства борців за незалежність України

У Ясіня відбулися урочисті заходи до 105-тої річниці проголошення Гуцульської Республіки та молитовне вшанування полеглих українських воїнів-захисників



21 січня 2024 року, у смт Ясіня Рахівського району Закарпатської області, відбулися урочисті заходи з нагоди проголошення Гуцульської Республіки, яка була проголошена 8 січня 1919 року та проіснувала до 11 червня 1919 року.

З цієї славної історичної події в історії українських національно-визвольних змагань, Ясінянською територіальною громадою (голова – Андрій Делятинчук) було організовано проведення урочистих пам'ятних заходів. Учасниками ювілейного історичного заходу стали представники органів державної влади та місцевого самоврядування, релігійних та громадських організацій, політичних партій, освітніх закладів та працівників культури, учасників бойових дій, рідні та близькі полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів захисників у російсько-українській війні, численні мешканці Ясінянсь-

кої територіальної громади та гості.

Участь в урочистостях, зокрема, взяли і представники Закарпатської крайової та Рахівської районної організації Народного Руху України.

Після належного вшанування полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., біля селищного будинку культури та пам'ятної стели з фотографіями полеглих у наші дні Героїв, відбувся молебень за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами та відслужено заупокійну літію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в ХХ столітті, почесний голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України у співслужінні представників духовенства Мукачівсько-Карпатської та Закарпатської єпархії Православної Церкви України і Мукачівської греко-католицької єпархії Римського понтифікату.

Після завершення богослужіння, до велелюдного зібрання народного Віче, звернувся з архіпас-

стирським словом Преосвященніший владика Віктор Бедь, який привітав всіх з 105-тою річницею проголошення Гуцульської Республіки та 105-тою річницею Всенародних зборів українців Закарпаття у Хусті, які відбулися 21 січня 1919 року, і на яких було ухвалено рішення, про возз'єднання краю з Соборною Україною. Також, владика Віктор наголосив на безсмертності подвигу наших праведних і богоносних прабатьків, батьків, матерів, учителів і друзів, та новітніх героїв – українських воїнів-захисників, які у різні віки і часи, у, зокрема, у ніші дні віддали свої

життя у боротьбі за національну і державну незалежність України.

Відтак, урочисті заходи було продовжено біля селищного історичного музею, де відбулося всенародне Віче. Під час Віче виступили Ясінянський селищний голова Андрій Делятинчук, представники органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, Рахівської районної організації Народного Руху України та гості, які прибули на урочисте Віче.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Тетяна Андрусь, декан КаУ ім. Августина Волошина взяла участь у роботі Загальних зборів Асамблеї міст та громад Словаччини

28 – 29 травня 2024 р., на запрошення словацької сторони, Тетяна Андрусь, виконавчий директор Закарпатського регіонального відділення Асоціації міст України, декан гуманітарно-економічного факультету, директор коледжу Карпатського університету імені Августина Волошина у складі української делегації взяла участь у роботі Загальних зборів Асамблеї міст та громад Словаччини.

Під час виступу перед учасниками Загальних зборів, 28 травня, Тетяна Андрусь від імені української делегації висловила глибоку вдячність та передала теплі вітання голові Асамблеї міст та громад Словаччини Йозефу Божіку. Також, Тетяна Андрусь, в ході виступу, вручила Йозефу Божіку Сертифікат подяки від голови Асоціації міст України Віталія Кличка та виконавчого директора даної Асоціації Олександра

Слобожана.

У своєму вітальному слові Тетяна Андрусь зазначила: “Ми щиро вдячні нашим словацьким партнерам за плідну співпрацю і підтримку, зокрема, з надання допомоги Україні в ході російсько-української війни 2014 – 2024 рр. Ваш вклад у спільний проєкт є неоціненним, і ми висловлюємо надію на подальше поглиблення наших відносин та реалізацію нових спільних ініціатив.”

Візит делегації представників Асоціації міст України до Словаччини, на думку Тетяни Андрусь, став черговим кроком до зміцнення міжнародного співробітництва, зокрема, між Україною та Республікою Словаччиною, що обіцяє принести ще більше позитивних результатів для обох сторін у майбутньому.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

В Ужгороді представники громадськості та РУХу відзначили День перепоховання Кобзаря

22 травня в м. Ужгород, активісти Закарпатської крайової організації Народного Руху України, члени правління Всеукраїнського об'єднання «Просвіта» ім. Т.Г.Шевченка вшанували 163 річницю з дня перепоховання українського пророка Тараса Шевченка на Чернечій горі біля міста Канева, що на Черкащині.

Квіти до пам'ятника Тарасу Шевченку в місті Ужгороді поклали голова Закарпатської крайо-

вої організація Народного Руху України Олександр Черепаха, член правління Закарпатської «Просвіти» Ольга Курнат, члени Всеукраїнського товариства «Союзу українок».

З коротким словом до присутніх звернувся Олександр Черепаха та Ольга Курнат.

Провід ЗКО НРУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський єпископ Віктор Бедь взяв участь у презентації книги П. М. Федаки, П. П. Федаки «Августин Волошин: шлях у безсмертя»

23 квітня 2024 року, в приміщенні Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації в м. Ужгород, відбулася презентація книги П. М. Федаки, П. П. Федаки «Августин Волошина: шлях у безсмертя» – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2024. – 312 с.: іл.

У книзі, за матеріалами музейних реліквій, висвітлено багаторічну самовіддану і плідну працю українського державного, політичного, громадського і релігійного діяча, науковця, педагога, Прем'єр-міністра (26.10.1938 – 15.03.1939) – Президента Карпатської України (15.03.1939 – 26.11.1944), борця за незалежність України у ХХ столітті, Героя України (2002, посмертно) Августина Івановича Волошина (17.03.1874 – 19.07.1945).

Перед присутніми, під час презентації книги виступили співавтори Павло Михайлович Федака, почесний голова Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта», борець за незалежність України у ХХ столітті, доктор історичних наук та Павло Павлович Федака, голова Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта», кандидат історичних наук та рецензент даного видання Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мука-



чівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, борець за незалежність

України у ХХ столітті, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор.

Участь у презентації взяли представники Департаменту стратегічних комунікацій, національних та релігій Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації, Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта», Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, Управління Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, Закарпатського обласного осередку Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, ВГО «Молодий Народний Рух», ГО «Молодь Закарпаття», громадськості та засобів масової інформації.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Представники НРУ, громадськості, за участі духовенства ПЦУ, молитовно ушанували розстріляних Карпатських січовиків на Ужоцькому перевалі у 1939 році

21 квітня 2024 року, в рамках відзначення 85-тої річниці проголошення Карпатської України (1938/1939 – 1944), на Ужоцькому перевалі (з боку окраїни села Ужок та на кордоні Закарпатської і Львівської областей) представникам Закарпатської та Львівської крайових організацій

Народного Руху України, Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, ВГО «Молодий Народний Рух», ГО «Молодь Закарпаття», Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії, учасників бойових дій в ро-

сійсько-українській війні та Ставненської територіальної громади Ужгородського району, за участі духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України молитовно було вшановано світлу пам'ять полеглих смертю хоробрих і героїв оборонців Карпатської України – Карпатських січовиків. Саме на цьому місці, в другій половині березня – першій половині червня 1939 року угорськими і польським окупантами було розстріляно українських патріотів, будівничих, оборонців та захисників новопроголошеної незалежної держави Карпатська Україна.



Поминальне богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України у співслужінні ієрея Петра Ференца, священнослужителя кафедрального храму апостола українського Андрія

Первозваного.

Після богослужіння до присутніх звернулися Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, Іван Мандрик, голова Ставненської територіальної громади, Андрій Корнат, голова Народного Руху

України, Ігор Піхотський, голова Самбірської районної організації Народного Руху України та Олександр Череха, голова Закарпатської крайової організації Народного Руху України, які наголосили на святості та безсмертності прижиттєвого подвигу всіх будівничих і оборонців Карпатської України.

Учасники поминального зібрання, за підтримки голови Ставненської територіальної громади Івана Мандрика, ініціювали встановлення на Ужоцькому перевалі пам'ятного знаку на честь розстріляних угорськими і польським окупантами Карпатських січовиків у березні – червні 1939 року.

Пресслужба Всеукраїнського товариства борців за незалежність України

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь взяв участь в зустрічі з головою Державної служби України з етнополітики та свободи совісті

29 березня 2024 року, в приміщенні Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації в м. Ужгород, відбулася зустріч Віктором Єленським, головою Державної служби України з етнополітики та свободи совісті, який виступив перед присутніми та надалі дав відповіді на підняті питання. В ході зустрічі було обговорено актуальні питання щодо релігійної політики в Україні. Участь у зустрічі, зокрема, взяли уповноважені представники від основних діючих на Закарпатті релігійних організацій.



Від Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України участь в зустрічі взяли: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий єпархією та старший іподиякон Віктор Понзель, перший помічник керуючого

єпархією, голова єпархіального відділу в справах молоді та ветеранів війни.

Зокрема, під час виступу, Преосвященнішим єпископом Віктором Бедь, було оприлюднено наступні пропозиції, які потребують належного державного врегулювання:

Розробити, прийняти та впровадити в життя державну програму підтримки відродженої та утвердженої Помісної Автокефальної Православної Церкви України, як правонаступниці історичної і древньої Української Православної Церкви з її майже 2000-літньою історією церковного будівництва на українських землях та яка впродовж декількох віків, під час чужинської окупації та розділення України, зокрема, у XVIII – XX ст. ст. зазнала небаченого переслідування, нищення, порушення в правах та була позбавлена свого майна, храмів, монастирів, будівель, що належали Українській Православній Церкві з центром Митрополії у Києві, відродженій у XX столітті Українській Автокефальній Православній Церкві, їх єпархіальним управлінням, синодальним установам, духовним навчальним закладам, монастирям, місіям та іншим церковним інституціям. Держава, в особі її органів державної влади, повинна усвідомлювати те, що Помісна Автокефальна Православна Церква України історично і фактично є головним релігійним чинником у досягненні національної і духовної єдності української нації, що має надзвичайно важливе значення не тільки для збереження, примноження і розвитку багатотисячолітньої української духовної культури, але і для мобілізації всіх людських ресурсів у протидії московському агресору в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр. Тож, на рівні органів державної влади та місцевого самоврядування Православна Церква України повинна отримувати більшу та багатогранну допомогу з метою забезпечення умов та ресурсів для її утвердження та розвитку. Держава мала би на рівні дипломатичних інституцій України закордоном створити духовно-просвітницькі місії чи центри з метою надання духовної опіки вимушеним українським переселенцям і представникам української діаспори та поширення у світі просвітницької інформації про українську духовну культуру із залученням до цієї діяльності представників Українських Церков.

Привести у відповідність до положень частини 4 статті 35 Конституції України (... У разі якщо

виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, виконання цього обов'язку має бути замінене альтернативною (невійськовою) службою) Закон України «Про альтернативну (невійськову) службу», зокрема, його частини першої статті 13 даного Закону та «Положення про порядок проходження альтернативної (невійськової) служби» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.11.1999 р. № 2066), згідно якого до «Переліку релігійних організацій, вирошення яких не допускає користування зброєю», всупереч Конституції України безпідставно не включено дияконів, священників, єпископів (духовенство) традиційних і найбільших церков в Україні – Православної Церкви України, Української Греко-Католицької Церкви Римського понтифікату, Мукачівської греко-католицької єпархії Римського понтифікату та Римсько-Католицької Церкви, Закарпатської Реформатської Церкви, інших реформатських церков, Ісламу тощо.

Визначити на законодавчому рівні та на рівні підзаконних нормативно-правових актів положення про те, що у випадку залучення представників духовенства до проходження альтернативної (невійськової) служби, вона має проходити за місцем проживання священнослужителів та з дотриманням режиму, який не перешкоджає їм здійснювати свої повноваження як духовних осіб (дияконів, священників, єпископів) за місцем їх церковного служіння, визначеного церквами. Визначити на законодавчому рівні та на рівні підзаконних нормативно-правових актів питання про те, що на посади військових капеланів можуть приймати священнослужителі без їх мобілізації до Збройних Сил України, Національної Гвардії України, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України та інших воєнізованих підрозділів в Україні на підставі цивільно-правових угод та з правом одночасного залишення їх священнослужителями на своїх церковних приходах, в монастирях, духовних навчальних закладах та інших церковних інституціях.

Визначити на законодавчому рівні та на рівні підзаконних нормативно-правових актів положення про те, що Служба військового капеланства в усіх військових та воєнізованих інституціях України є окремим родом духовних військ, штатні посади в яких, зокрема, на командних посадах в системі управління та посадах військових капеланів повинні займати виключно особи в духовному сані (диякони, священники, єпископи). Доцільним також є, за родами військ та в інших воєнізованих інституціях України, за погодженням із Українськими Церква, створити відповідні військові єпархії, з урахуванням їх поділу за конфесійною належністю і з дотриманням конституційних гарантій на свободу віросповідання передбачених частиною 1 статті 35 Конституції України.

Надати офіційне роз'яснення Державною службою України про те, що у відповідності до частини 2 статті 11 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» громадяни, які навчаються у вищих і середніх духовних навчальних закладах, користуються правами і пільгами щодо відстрочення проходження військової служби, зокрема, і по мобілізації на особливий період, визначеними Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» для здобувачів освіти державних закладів освіти.

Не допустити внесення змін до пункту 18) Перехідних положень Закону України «Про вищу освіту» щодо обмеження дії положень після закінчення воєнного стану в частині, якою передбачено: «під час проходження в установленому законодавством порядку закладом вищої духовної освіти процедури ліцензування та акредитації освітньої програми за спеціальністю «Богослов'я», створення та діяльності аспірантури, докторантури, спеціалізованої вченої ради цього закладу вищої духовної освіти за галуззю знань «Богослов'я» документи про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання викладачів (педагогічних і науково-педагогічних працівників) і членів спеціалізованої вченої ради, видані закладами вищої духовної освіти, вважаються еквівалентними відповідним документам, що

видаються в установленому законодавством порядку». Заклади вищої освіти, які десятиріччями перебували під переслідуванням та обмеженням у правах за часів колишньої тоталітарної комуністично-радянської системи Союзу РСР, не мали повноцінних можливостей для належної підготовки, зокрема, науково-педагогічних кадрів на базі своїх закладів вищої духовної освіти за галуззю знань «Богослов'я» в достатній кількості та за розгалуженими напрямками наукових досліджень з богослов'я. Для вирівнювання цієї ситуації, потрібний тривалий час у декілька десятиріч, обмеження якого в частині надані певних переваг з визнання наукових ступенів та вчених звань, які присвоюються закладами вищої духовної освіти, негативно відобразиться на підготовці науково-педагогічних кадрів на базі закладів духовної вищої освіти, знову загальмує і відкине на десятиріччя належний розвиток богослов'я у закладах духовної освіти та призведе до їх занепаду. Одночасно з цим, слід звернути увагу на те, що підготовлені висококваліфіковані науково-педагогічні кадри у закладах вищої світської освіти та з числа світських осіб, не можуть вирішити питання належного забезпечення науково-педагогічними кадрами у закладах вищої духовної освіти, які не завжди можуть чи здатні враховувати особливості догматичного вчення та канонічного права тієї чи іншої релігійної організації, або за своїми переконаннями не належать до тієї чи іншої конфесії чи є атеїстами.

З метою протидії корупції, недопущення вибіркової і суб'єктивності, та сприяючи розвитку галузі знань «Богослов'я» внести доповнення до пункту 14-1 статті 36 Закону України «Про вищу освіту», щодо приведення його до дзеркальної відповідності з положенням пункту 14 статті 36 цього ж Закону в частині наділення Вчених рад закладів вищої освіти приймати остаточні рішення про визнання документів про наукові ступені та вчені звання видані закладами вищої духовної освіти під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, а також під час зарахування

вступників на навчання.

На виконання положень пункту 14-1 статті 36 Закону України «Про вищу освіту» вирішити питання про відкриття відповідної вкладки в системі Єдиної державної електронної бази з питань освіти Міністерства освіти і науки України (далі – ЄДЕБО), щодо внесення закладами вищої освіти інформації щодо рішень їх Вчених рад про визнання документів про вищу освіту, а надалі, за умов внесена відповідних доповнень до Закону, і про наукові ступені та вчені звання виданих закладами вищої духовної освіти, відкриття якої не вирішено по сьогодні, не зважаючи на внесені відповідні зміни до Закону України «Про вищу освіту» Законом № 2145-VIII від 05.09.2017 р.

Посприяти на рівні органів державної влади, Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації, Закарпатської обласної ради, районних державних адміністрацій – районних військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування в Закарпатській області щодо:

– передачі у користування чи власність Мукачівсько-Карпатській єпархії Православної Церкви України, як духовної спадкоємниці древніших Мукачівської, Мараморощської та Карпатської православних єпархій на Закарпатті у складі Ки-

ївської, Галицької митрополій Української Церкви та Константинопольського патріархату, приміщень чи будівель під розміщення єпархіального Управління єпархії;

– передачі у користування чи власність Ужгородської української богословської академії Православної Церкви України (однієї з чотирьох діючих в Україні духовних академії ПЦУ) приміщень чи будівель для розміщення даного закладу вищої духовної освіти;

– надання у постійне користування земельних ділянок для будівництва та обслуговування релігійних організацій Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в населених пунктах Закарпатської області, в яких створено чи буде створено у майбутньому відповідні релігійні організації Православної Церкви України (парафії, монастирі, місії тощо).

Надалі, також виступили Преосвященніший Микола Петро Лучок, правлячий єпископ Мукачівської дієцезії Римсько-Католицької Церкви та Преосвященніший єпископ Ніл Луцук, апостольський адміністратор Мукачівської греко-католицької єпархії Римського понтифікату.

Зустріч пройшла в дружній та діловій атмосфері.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Представники РУХу, громадськості та духовенства ПЦУ в с. Келечин молитовно вшанували Августина Волошина та Героїв Карпатської України

15 березня 2024 року, з нагоди 85-тої річниці проголошення незалежності Карпатської України (1939 – 1944) та 150-річчя від дня народження Августина Волошина (17.03.1874 – 19.07.1945) у с. Келечин Хустського району Закарпатської області,



біля пам'ятного Хреста на честь Августина Волошина з самого ранку було людно, щоб ушанувати великого борця за незалежність України у

XX столітті. Келечин – є рідним селом де народився на світ майбутній президент Карпатської України.

Зокрема, делегація представників духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, Карпатського університету імені Ав-

густина Волошина, Ужгородської української богословської академії, Келечинської гімназії Пилипецької сільської ради, Всеукраїнського

об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті», Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Християнсько-народної спілки Закарпаття, ВГО «Молодий Народний Рух» та ГО «Молодь Закарпаття» піднесли запалені поминальні лампадки та живі квіти до пам'ятного Хреста на честь Августина Волошина, президента Карпатської України.

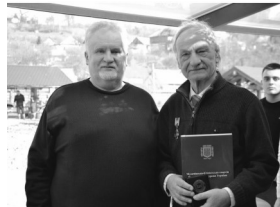
Відтак, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті» у співлужінні протоієрея Василя Мандзюка, благочинного Хустського районного благочиння, настоятеля парафій всіх святих Землі Української та Вознесіння Господнього в с. Присліп та протоієрея Іллі Канакіна, проректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської україн-

ської богословської академії, настоятеля парафії апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгород відслужили молебень за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр. та за мирне і щасливе життя наших рідних і близьких. Відтак, тут же, духовенство відслужило і заупокійну літію за всіма полеглими в різні віки і часи нашими рідними і близькими, які віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, за полеглими смертю хоробрих і героїв та спочилими Героями і будівничими Карпатської України та за полеглими смертю хоробрих і героїв українськими воїнами-захисниками в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Пресслужба ВО Товариства борців за незалежність України у ХХ столітті

Представники РУХу, громадськості та духовенства ПЦУ в с. Келечин молитовно вшанували Августина Волошина та Героїв Карпатської України

15 березня 2024 року, у день відзначення 85-річчя проголошення незалежності Карпатської України (1939 – 1944), Віктор БЕДЬ, голова Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті» в м. Хуст провів зустріч з Федором БУРИШИНИМ, учасником українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття на Закарпатті, ветераном Народного Руху України, у минулому лікарем-травматологом з Хуста, привітав його зі святом Карпатської України та 85-річчям від дня народження, яке він відсвяткував 14 січня 2024 року. За заслуги перед українською нацією та Державою Україна, участь в українських національно-визвольних змаганнях кінця 80-х – початку 90-х рр. ХХ століття, особистий внесок у відновлення державної незалежності України (24 серпня 1991 р.) та з нагоди Славного ювілею – 85-річчя



від Дня народження, Віктор Бедь нагородив борця за незалежність України у ХХ столітті Федора БУРИШИНА орденом Августина Волошина I ступеня.

Участь в урочистій процедурі нагородження також взяли, представники кліру Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії, Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Християнсько-народної спілки Закарпаття, ВГО «Молодий Народний Рух» та ГО «Молодь Закарпаття».

На завершення зустрічі, Віктор Бедь та всі присутні побажали ювіляру миру, щастя, здоров'я, успіхів та Божої допомоги на життєвій ниві.

Пресслужба ВО Товариства борців за незалежність України у ХХ столітті

Представники української громадськості та духовенства ПЦУ, в Ужгороді, молитовно вшанували Героїв Карпатської України з нагоди 85-річчя проголошення Карпатоукраїнської Держави

14 – 15 березня 2024 року, в Україні відзначається 85-річчя проголошення Карпатської України (1938/1939 – 1944). З цієї славної ювілейної історичної



патського університету імені Августина Волошина, голова Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті» у співслужінні протоієрея Іллі Канакіна, про-

події, 14 березня ц. р., в м. Ужгород на набережній Незалежності біля пам'ятника президенту Карпатської України, Герою України Августину Волошину, представники української громадськості та духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України відслужили заупокійну літію за всіма полеглими у різні віки і часи борцями за незалежність України, Героями Карпатської України та українськими воїнами-захисниками у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр. Також, було відслужено молебень за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими рашистами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., та за щасливе життя наших рідних і близьких.

До підніжжя пам'ятника було піднесено запалені поминальні лампадки та корзину з живими квітами.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Кар-

ректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської української богословської академії, настоятеля парафії апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгород.

Участь у молитовному вшануванню Героїв Карпатської України взяли уповноважені представники Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії, Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України» та його Закарпатського обласного осередку, Закарпатського осередку Всеукраїнського ветеранського об'єднання Української Гельсинської Спілки, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух», ГО «Молодь Закарпаття» та небайдужої громадськості.

Пресслужба ВО «Товариство борців за незалежність України у ХХ столітті»

В Ужгороді, за участі представників духовенства ПЦУ та української громадськості, молитовно вшанували Тараса Шевченка, Великого пророка української нації

10 березня 2024 року, з нагоди відзначення в Україні Шевченківських днів, біля пам'ятника Тарасу Шевченку (09.03.1814 – 10-10.03.1861), Великого пророка українського пророка української нації, мислителя, поета, художника, борця за незалежність Украї-



ни у ХІХ столітті в м. Ужгород (пл. Народна) було людно. З нагоди 210-річчя від дня народження та 163-х роковин від дня дочасного упокоєння Тараса Шевченка, уповноважені представники Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії, Всеукраїнського об'єднання «Товариство борців за незалежність України», Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Християнсько-народної спілки Закарпаття, Закарпатського осередку ВГО «Молодий Народний Рух» та ГО «Молодь Закарпаття» піднесли до пам'ятника Великому Кобзарю запалені поминальні лампадки та живі квіти.

Відтак, було відслужено заупокійну літію за Тарасом Шевченком та молебень за мир і благопо-

В Ужгороді, за участі представників духовенства ПЦУ та української громадськості, молитовно вшанували Тараса Шевченка, Великого пророка української нації

5 – 16 лютого 2024 року, на запрошення бургомістра Міста та Гміни Величка Польської Республіки Артура Козіола, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України Віктор Бедь з дружнім візитом

луччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська в російсько-українській війні та за щасливе життя наших рідних і близьких.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України у співслужінні протоієрея Іллі Канакіна, проректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської української богословської академії, настоятеля парафії апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгород, ієрея Петра Ференца, священнослужителя кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород та протодиякона Івана Жабляка.

Богослужіння супроводжувалося співом представників кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Після завершення богослужіння, всі присутні проспівали відому українську пісню Данила Крижанівського на слова Тараса Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий...».

Пресслужба МКЄ ПЦУ

відвідав м. Величка.

15 лютого під час зустрічі, яка відбувалась у приміщенні мерії, бургомістр Міста та Гміни Величка Артур Козіол та президент університету єпископ Віктор Бедь обговорили питання про співпрацю щодо:

створення представництва Карпатського універ-

рситету імені Августина Волошина у м. Величка; створення духовно-просвітницького центру української духовної культури у м. Величка, для опіки над вимушеними переселенцями з України; розробки та впровадження спільних освітніх, просвітницьких та гуманітарних програм з підтримки вимушених переселенців з України.

В ході зустрічі, президент Карпатського університету імені Августина Волошина єпископ Віктор Бедь, за підтримку загальнолюдських і християнських цінностей, особистий внесок у розвиток вищої освіти і науки та зміцнення міжнародних відносин між Україною і Республікою Польща нагородив Артура Козіола, бургомістра Міста і Гміни Величка (Республіка Польща) медаллю «Преподобного Нестора Літописця».

Участь в зустрічі, також, взяли:



від польської сторони: Магдалена Голонка, директор Департаменту культури, спорту та соціальних комунікацій Міста і Гміни Величка, Ігнат Тімар, помічник бургомістра Міста і Гміни Величка з міжнародних питань;

від української сторони: протоієрей Юрій Пилипець, уповноважений представник Карпатського університету імені Августина Волошина у Республіці Польща, старший іподиякон Віктор Понзель, перший помічник президента Карпатського університету імені Августина Волошина та керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України.

Відтак, бургомістр Міста і Гміни Величка Артур Козіол провів для гостей з України оглядову екскурсію по індустріальному парку та соціальній інфраструктурі даного регіону.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

В КаУ ім. Августина Волошина та УБА відкрили фотовиставку дерев'яних храмів Закарпаття

27 січня 2024 року, в м. Ужгород, у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії за духовної підтримки Управління Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, в рамках проведення III Закарпатського обласного фестивалю колядок і щедрівок «Різдвяна надія», було відкрито фотовиставку дерев'яних храмів Закарпаття. Фотовиставку організовано Спільною фотохудожників Закарпаття.

На виставці було виставлено роботи фотохудожника Володимира Ньорби, голови Спільної фотохудожників Закарпаття.



Відкриття фотовиставки благословив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією

Православної Церкви України. Першими відвідувачами фотовиставки стали учасники III Закарпатського обласного фестивалю колядок і щедрівок «Різдвяна надія» з усіх районів краю.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко став Почесним доктором Ужгородського національного університету

25 жовтня 2024 р., в рамках першосвятительського візиту на Закарпаття, Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України, на запрошення ректорату Ужгородського національного університету, провів зустріч з представниками професорсько-викладацького складу та студентів даного вишу.

В ході зустрічі, професор Володимир Смоланка, ректор університету урочисто вручив Блаженнішому Митрополиту Епіфанію Думенко диплом та відзнаки Почесного доктора (Doctor Honoris Causa) Ужгородського національного університету.

Відтак, під час свого вітального та подячного слова, Предстоятель Православної Церкви України вручив професору Володимиру Смоланці Благословенну Грамоту колективу Ужгородсь-



кого національного університету.

Блаженнішого Митрополита Епіфанія Думенко, під час відвідання Ужгородського національного університету супроводжували: Високопреосвященніший Симеон Шостацький, митрополит Вінницький і Барський, постійний член Священного Синоду, Високопреосвященніший Євстратій Зоря, митрополит Білоцерківський, речник Священного Синоду, а, також, закарпатські правлячі єпископи: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, Преосвященніший Кирил Михайлюк, єпископ Ужгородський і Хустський, керуючий Ужгородсько-Хустською єпархією, Преосвященніший Варсонофій Руднік, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий Закарпатською єпархією.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Блаженніший Митрополит Епіфаній провів зустріч з керівництвом Закарпатської ОДА-ОВА та Закарпатської облради

25 жовтня 2024 р., в рамках першосвятительського візиту на Закарпаття, Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України провів зустріч з керівництвом Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації та Закарпатської обласної ради.

Від Закарпатської ОДА-ОВА участь у зустрічі взяли: Мирослав Білецький, т. в. о. голови, Василь Іванчо, заступник голови, Юрій Гузинець, заступник голови, Роман Молдавчук, директор Департаменту стратегічних комунікацій, націо-



нальностей та релігій та ряд інших відповідальних працівників апарату. Від Закарпатської обласної ради участь у зустрічі взяли: Роман Сарай, голова, Василь Дем'янчук, заступник голови та ряд інших відповідальних працівників апарату.

Від закарпатський єпископів Православної Церкви України участь у зустрічі взяли: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, Преосвященніший Кирило Михайлюк, єпископ Ужгородський і Хустський, керуючий Ужгородсько-Хустською єпархією, Преосвященніший Варсо-

нофій Руднік, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий Закарпатською єпархією. Як почесні гості на зустрічі, також, були присутніми: Високопреосвященніший Симеон Шостацький, митрополит Вінницький і Барський, постійний член



Священного Синоду та Високопреосвященніший Євстратій Зоря, митрополит Білоцерківський, речник Священного Синоду.

В ході зустрічі було обговорено актуальні питання релігійного, соціального та політичного життя в Україні та на Закарпатті, в умовах широкомасштабної російсько-української війни.

За заслуги перед Державою Україна та Закарпатською областю, Мирослав Білецький та Ро-

ман Сарай вручили Блаженнішому Митрополиту Епіфанію Думенко спільну обласну відзнаку – нагрудний знак «За розвиток Закарпаття».

За заслуги перед Церквою Христовою та побожним українським народом Предстоятель Православної Церкви Украї-

ни удостоїв Мирослава Білецького та Романа Сарая високих церковних відзнак – орденів святих Миколая, чудотворця. Також, Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко удостоїв високих церковних нагород Романа Молдавчука та Олександра Ляха, відповідальних працівників Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Борець за незалежність України єпископ Віктор Бедь провів зустріч з представниками Молодого Народного Руху в підніжжя гори Говерла

8 – 11 серпня 2024 року, за участі представників української молоді Всеукраїнської громадської організації «Молодий Народний Рух» з усіх областей України, у підніжжя гори Говерли у Карпатах відбулося Всеукраїнське патріотично-виховне таборування «Говерляна – 2024». В рамках таборування, 10 серпня відбулося сходження спільчан на гору Говерлу.

Протягом чотирьох днів представники патріотичної молоді, серед яких були і учасники бойових дій в російсько-українській війні,



проводили дискусії, тематичні зустрічі, спортивні змагання, військовий вишкіл та обмінювалися думками з актуальних питань щодо захисту України від військової агресії російської федера-

ції, а також, з питань молодіжної політики та патріотичного виховання.

Під час таборування, зокрема 9 серпня було проведено зустріч з Преосвященнішим Віктором Бедь, єпископом Мукачівським і Карпатським, керуючим Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президентом Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, головою Всеукраїнського товариства борців за незалежність

України, почесним головою Закарпатської крайової організації Народного Руху України, учасником бойових дій у російсько-українській війні, народним депутатом України першого скли-

кання.

Тема виступу: «Головні досягнення національно-визвольних змагань в Україні кінця 80-х – початку 90-х рр. ХХ століття та криза єдності національно-патріотичних сил».

Таборування було проведено за керівництва голови Всеукраїнської громадської організації «Молодий Народний Рух» (далі – ВГО МНР) – Ярослава Ференчака.

Від Закарпатського осередку ВГО МНР участь у таборуванні взяли 14 осіб під керівництвом Ярослава Бідзілі, голови осередку та за кураторства Віктора Понзеля, першого заступника голови, голови Управи Закарпатської крайової організації Народного Руху України, учасника бойових дій у російсько-українській війні.

Пресслужба Закарпатського осередку ВГО МНР

Почесний голова Закарпатського крайового товариства «Просвіта» Павло Федака привітав побратима єпископа Віктора Бедь з 60-річчям від дня народження

11 червня 2024 р., в архірейській резиденції в м. Ужгород, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету



імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України провів дружню зустріч з Павлом Михайловичем Федакою, почесним головою Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта», побратимом по спільних українських національно-визвольних змаганнях кінця 80-х – початку 90-х років минулого століття, відомим науковцем-істориком, доктором історичних наук, борцем за незалежність України у ХХ столітті.

В ході зустрічі Павло Федака привітав Преосвященнішого владика Віктора Бедь зі Славним ювілеєм – 60-річчя від дня народження, який він відзначив 5 травня цього року. Надалі, побратими по спільних українських національно-визвольних змаганнях

кінця 80-х – початку 90-х років минулого століття обмінялися спогадами про боротьбу за відновлення незалежності України та обговорили актуальні питання духовного і патріотичного виховання підростаючого покоління.

Участь у зустрічі також взяли борці за незалежність України Олена Мішко та Антоніна Вчорашня, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті. Також, були присутні помічники єпископа – Віктор Понзель та Іван Келечен.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

В Ужгороді відбулась презентація інтелектуальних настільних ігор «Псевдо – створи свою історію» та «Криївка» від ВГО «Молодий Народний Рух»

11 грудня 2024 року, в приміщенні Карпатського університету імені Августина Волошина в м. Ужгород, для представників молодіжних громадських організацій було проведено презентацію настільних ігор від Всеукраїнської громадської організації «Молодий Народний Рух», а

саме: гри «Псевдо – створи свою історію» та «Криївка».

«Криївка» – інтелектуальна тематична настільна гра, під час якої її учасники досліджують питання незламної та героїчної боротьби української нації за відновлення незалежності України, зок-

рема, діяльності Української Повстанської Армії у 1942 – 1960 рр.

«Псевдо – створи свою історію» – інтелектуальна тематична настільна гра, під час якої її учасники досліджують історичні питання українського державотворення з віків Скіфії до часів сучасної України. Презентацію було організовано та проведено Закарпатським осередком ВГО «Молодий Народний Рух» (далі – ЗО ВГО «МНР») під головуванням Ярослава Бідзілі, голови ЗО ВГО «МНР».

На початку презентації з вітальним словом до присутніх звернувся Віктор Понзель, перший заступник голови, голова Управи Закарпатської



крайової організації Народного Руху України, учасник бойових дій у російсько-українській війні, який наголосив на важливості формування української патріотичної громадської позиції серед молоді та здобуття нею знань з

історії українського націотворення, державного та церковного будівництва, на що саме й спрямовані вищезазначені настільні ігри від ВГО «МНР».

Надалі, вищезазначені інтелектуальні настільні ігри буде презентовано та подаровано для молодіжних громадських організацій, які виявлять бажання їх придбати.

Пресслужба ЗО ВГО «МНР»

Відбулося чергове засідання Молодіжної ради при Ужгородській міській раді

11 грудня 2024 року, в приміщенні Карпатського університету імені Августина Волошина в м. Ужгород, відбулось чергове засідання Молодіжної ради при Ужгородській міській раді (далі – Ради). Засідання проводилось під головування Дани Гіді, голови Ради.

Під час засідання було розглянуто наступні питання порядку денного:

Активізація діяльності Ради у соціальних мережах;

Про підготовку до проведення стратегічної сесії та головні напрямки діяльності Ради;

Про графік проведення засідань Ради;



Про організацію діловодства та документообігу Ради; Різне.

Участь у обговоренні порядку денного, зокрема, взяли: Дана Гіді, Ладислав Помпель, Віктор Пилипчук, Юлія Величко, Ярослав Бідзіля, Даніела Рак, Василь Мирявчик, Каріна

Орос, Іван Сухан, Дмитро Білець

З усіх питань порядку денного було прийнято відповідні рішення.

Ярослав Бідзіля

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь взяв участь у презентаційному перегляді документального фільму «Оберіг»

Цього 2024 року, в межах реалізації проекту Комунального закладу позашкільної освіти Ясінянської селищної ради «Центр позашкільної освіти», грантової підтримки Українського культурного фонду та часткового фінансування з бюджету Ясінянської територіальної громади, було створено унікальний документальний фільм

«Оберіг». У фільмі, у історичному ракурсі висвітлено основні етапи боротьби гуцулів Ясінянської долини Закарпаття, як і всієї української нації, щодо збереження української духовної культури та вияву незламної волі українського народу в боротьбі за національну і державну незалежність України впродовж 1918 – 2024 рр.

Керівник проекту – директорка Центру поза-шкільної освіти Надія Шведюк, режисер – Віктор Павлиш, сценарій, операторська робота, монтаж – Юрій Павлиш-нець.



Перша прем'єра фільму нещодавно відбулася у смт Ясіня та зібрала аншлаг у селищному будинку культури, а відтак, фільм презентовано в м. Ужгород на малій сцені Закарпатського академічного обласного музично-драматичного театру імені братів Юрія-Августина та Євгена Шерегіїв.

Представив проєкт і стисло розповів про його ідею та реалізацію голова Ясінянської територіальної громади Андрій Делятинчук.

«Сьогодні дуже важлива для нашої громади подія, адже ми презентуємо на все Закарпаття, всю Україну наш «Оберіг». Документальний фільм знімався в Ясінях за участі наших мешканців, серед яких – четверо військовослужбовців: один із них і нині воює на фронті, інший втратив ногу та перебуває на реабілітації в Німеччині, ще один захисник після багатьох поранень зараз удома, а четверти, після демобілізації – продовжує своє священницьке служіння в одній із парафій Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України у смт Ясіня», – розповів голова територіальної громади.

Сюжет стрічки описує історичні події з життя гуцулів у різні часи – від Гуцульської Республіки (1918 – 1919), Карпатської України (1938 – 1944), відновленої незалежності України (24 серпня 1991) і до нинішніх подій російсько-української війни (2014 – 2024) – на прикладі кількох поколінь однієї з ясінянських родин.

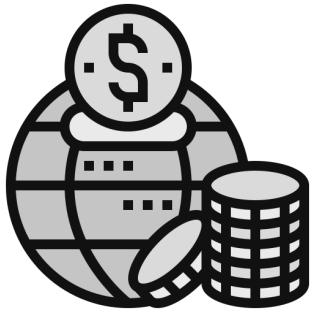
Оберегом у фільмі є дерев'яний хрестик – родинна реліквія, як духовний символ віри, стійкості та непоборності української нації.

По завершенні перегляду кінокартини числені глядачі тепло зустріли команду, яка працювала над фільмом.

В числі тих, хто привітав авторів і творців документального фільму «Оберіг», зокрема, були: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, народний депутат України першого скликання, учасник бойових дій у російсько-українській війні, Мирослава Ливч, керуюча справами та депутат Закарпатської обласної ради, Наталія Шетеля, ректор Академії культури і мистецтв, депутат Закарпатської обласної ради, Євген Тищук, директор Департаменту культури Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації та Рудольф Дзуринець, директор-художній керівник Закарпатського академічного обласного музично-драматичного театру імені братів Юрія-Августина та Євгена Шерегіїв, учасник бойових дій у російсько-українській війні.

Надалі, найближчим часом, документальний фільм «Оберіг» буде представлено до презентаційного перегляду у Івано-Франківську та Львові, після чого кінокартина буде розміщена для вільного перегляду на сторінках проєкту та у онлайн режимі.

Пресслужба МКЄ ПЦУ



Економіка

У Нацбанку відповіли, чи можливо фінансово обмежити ухилянтів

В більшості випадків банки можуть розкривати дані клієнтів лише за рішенням суду.

У Національному банку України заявили, що наразі не існує можливості фінансово обмежувати людей, які ухиляються від мобілізації.

“В рамках того законодавчого поля, яке існує на сьогодні, я, відверто кажучи, такої можливості не бачу. На сьогодні будь-яка інформація, яка є в банках і стосується кожної конкретної особи, може розкриватися тільки в окремих випадках. В більшості випадків – за рішенням суду. Тобто окремі правоохоронні органи мають більше можливостей, але все ж таки вони не безмежні”, – сказала заступниця голови Нацбанку Катерина Рожкова в ефірі “Ми-Україна”.

Вона зазначила, що Україна представляє себе як цифрову країну, тому їй не варто вдаватися до “таких фінансових репресій”.

“Мають бути задіяні інші механізми. Я не військова, але я думаю, що ті бази даних, які мають наші воєнкоми, ті плани мобілізації – всього цього можна в цивілізований спосіб досягти”, – додала Рожкова.

Можливі нові правила мобілізації: Раніше Кабмін вніс в парламент законопроект, який передбачає скасування в Україні такого

поняття як “обмежено придатний до військової служби”. Згідно з ним, чоловіків можуть розподіляти на придатних та непридатних. Також законопроект передбачає:

зменшення призовного віку до 25 років; удосконалення процедури військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів;

скасування строкової військової служби і запровадження для всіх громадян молодше 25 років базової загальновійськової підготовки; обмеження прав людей, які ухиляються від взяття на військовий облік та проходження військової служби.

Днями у Комітеті Верховної Ради з питань нацбезпеки, оборони і розвідки повідомили, що розглядають цей законопроект постатейно. Рішення можуть ухвалити вже 8-9 січня.

Вас також можуть зацікавити новини: Країна з найбільшою економікою в ЄС пережила важкий рік, але 2024 буде не кращим, – ЗМІ “Дефіцит у головах бовдурів”: Гетманцев висловився про брак фінансування для військових Україна збереже критичну залежність від фінансової допомоги Заходу, – голова НБУ

Джерело: УНІАН

НБУ прогнозує скорочення міжнародної допомоги Україні

Міжнародна допомога залишатиметься основним джерелом припливу капіталу в Україну й надалі. Однак обсяги будуть знижуватися.

“Незважаючи на затримки з надходженням міжнародної допомоги на початку року, очікується, що її ритмічність буде відновлена в найближчі місяці. За базовим сценарієм прогнозу НБУ, Україна у 2024 році отримає близько 37 млрд

доларів у вигляді зовнішніх кредитів і грантів”, – йдеться у звіті.

У міру очікуваного зниження безпекових ризиків у наступні роки Україна відновлюватиме здатність до самостійного фінансування власних потреб, тож обсяги офіційного зовнішнього фінансування поступово зменшуватимуться, зазначили в НБУ.

У 2024-2026 роках очікується залучення міжнародного фінансування в розмірі 37,4 млрд доларів, 25,1 млрд доларів та 12,6 млрд доларів.

Ритмічність допомоги

Як зазначили в НБУ, важливим є дотримання донорами домовленостей не лише щодо обсягів фінансування, а й щодо ритмічності таких надходжень, що забезпечуватиме щомісячне виконання всіх запланованих видатків бюджету.

“Наприкінці 2023

року – на початку 2024 року ритмічність цих надходжень втратилася та значно посилювалася невизначеність щодо затвер-

дження зовнішньої фінансової допомоги на поточний рік серед найбільших донорів. Ємність внутрішнього фінансового ринку є досить обмеженою і в разі подальшого затримання надходжень зовнішньої допомоги посилюватиметься загроза поновлення емісійного фінансування бюджету з боку НБУ”, – йдеться в прогнозі.

За даними НБУ, зниження обсягів фінансування також призведе до скорочення міжнародних ре-



зервів, що негативно позначиться на показниках зовнішньої стійкості держави.

“Це погіршуватиме курсові та інфляційні очікування, а отже, вимагатиме від НБУ

проведення жорсткішої монетарної політики, ніж передбачено базовим сценарієм”, – зазначили в центробанку.

Допомога Україні

Нагадаємо, за даними Мінфіну, 2023 року Україна отримала 42,5 млрд доларів міжнародної допомоги у вигляді грантів та кредитів.

Водночас потреба у зовнішньому фінансуванні на 2024 рік зменшена з 41 млрд доларів до 37,3 млрд доларів завдяки заходам щодо максимізації доходів держбюджету, активізації внутрішнього ринку запозичень та інших заходів.

Лідери Європейського Союзу 1 лютого під час саміту схвалили виділення для України 50 млрд євро в межах програми Ukraine Facility на 2024-2027 роки. Україна розраховує отримати перший платіж обсягом 4,5 млрд євро вже у березні.

Джерело: РБК – Україна

Таблиця 4.1.1. Ймовірність настання основних ризиків

		Низька <15%	Середня 15-25%	Висока 25-50%
Ступінь впливу на базовий сценарій	Стабільні			Продовження часткового блокування кордонів з окремими країнами ЄС для валютних переказів.
	Помірні		Посилення еміграції Нарощування потужності морських шляхів експорту	Посищення енергетичної та портової інфраструктури
	Сильні	Виникнення додаткових бюджетних потреб і значних квазіфінансових дефіцитів, зокрема в енергетичній сфері Швидка реалізація масштабного плану відбудови України "План Маршалла"		Зниження обсягів атракції ринковості надходження міжнародної допомоги

Джерело: оцінки НБУ.

НБУ збільшив продаж валюти на міжбанку на 61%

Національний банк збільшив чистий продаж валюти на міжбанківському валютному ринку в період з 12 по 16 лютого на 60,8% у порівнянні із попереднім тижнем до 322,3 млн доларів.

Про це свідчать дані НБУ, передають Українські Новини.

За звітний тиждень Нацбанк купив 0,3 млн доларів, тоді як продав 322,6 млн доларів.



Євро НБУ не купував і не продавав минулого тижня.

З початку року НБУ купив 17,32 млн доларів, тоді як продав 3 178,21 млн доларів.

За 2023 рік НБУ купив на міжбанку 219,85 млн доларів і продав 28 829,73 млн доларів.

Євро НБУ не купував і не продавав в 2023 році.

У 2022 році Нацбанк купив на міжбанку 3 267,95 млн доларів і 110,97 млн євро, а продав 26 380,59 млн доларів і 1 789,11 млн євро.

Джерело: dancor.sumy.ua

В Україні різко підвищать основні податки: інформація з Кабміну

В Україні планують значне підвищення основних податків. Інформацію про це надав Кабмін. Стало відомо, що Міністерство фінансів розробить зміни, які невдовзі передадуть на розгляд парламенту.

Про це повідомило видання “Обозреватель” з посиланням на своє джерело у Кабінеті Міністрів.

Планується підвищення ПДФО та військового збору. Наразі українці сплачують 18% від своєї заробітної плати на доходи (ПДФО), а також 1,5% військового збору. Таким чином, загальне податкове навантаження складає 19,5%. ПДФО розподіляється між державним та місцевим бюджетами, а військовий збір одразу йде у скарбницю і спрямовується на оборонну галузь.

“Військовий збір буде підвищено до 5%. Пропонується підвищувати саме військовий збір, щоб всі зібрані кошти йшли на оборону, а не в місцеві бюджети. Не стоїть питання, популярний чи непопулярний це крок. Це необхідно робити, щоби захистити державу”, – зазначили в уряді.

Популярні зараз

У Міноборони заявили про посилення мобілізації з 18 травня: “Пенсіонери також стають на військовий облік”

В Україні з 1 липня подорожчають алкоголь та автомобільне паливо: Кабмін підвищив акцизи
Українці можуть офіційно купити страховий стаж для виходу на пенсію у 60 років

Контрольний постріл у голову українській економіці та обороноздатності

До рейтингу нерозумних рішень додалися нові

1. Економічного бронювання — не буде.
2. Натомість мобілізація всіх і вся, вбивство виробництва, економіки, втрати у наповненні бюджету.
3. А діру, що утворилася у бюджеті, перекриватимуть підвищенням податків — контрольним пострілом у голову українській економіці та обороноздатності.

В результаті:

— Ще більша залежність від донорів з фінансів.

Не Харків: ЗСУ назвали ціль наступу росіян на північному сході

Таким чином, якщо зараз українець із зарплатнею 10 000 грн сплачує 1950 грн податку, то після змін його розмір зросте до 2300 грн. Загальне оподаткування доходів становитиме 23%.

Наразі працевлаштовані громадяни України сплачують податок на додану вартість у розмірі 20%. ПДВ платить бізнес, але ця сума відображається у цінниках на всі товари. Поки не ухвалене остаточне рішення, як саме підвищиться розмір податку. Розглядаються два варіанти: 2% або 3%.

Поки що невідомо, яким буде дефіцит бюджету та якої суми не вистачатиме на оборону. Ймовірно, йде мова про близько 400 млрд грн. Підвищення ПДВ на 2% може додати до держбюджету близько 70 млрд грн, на 3% – понад 100 млрд грн.

У Кабміні також аналізують ситуацію з інфляцією, а також можливості бізнесу. Очікується, що підвищення військового збору поповнить бюджету України на 94 млрд грн.

Нагадаємо, що у нашій державі значно побільшало ФОПів. У першому кварталі 2024 року наші співвітчизники відкрили майже 74 тисячі бізнесів, що на 33,6% більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Джерело: focus.today.ua

— Тисячі закритих підприємств та маса безробітних.

— Черги жінок та дітей на кордонах.

— Космічна дірка у бюджеті.

— Від’ємні рейтинги влади.

Влада буде рятувати ситуацію з бюджетом і ще вище підніме податки. Чи маєте в цьому сумніви? Адже «щоб корова менше їла і давала більше молока, її треба менше годувати і більше доїти». Чи можна зробити інакше? Звичайно. Але для цього потрібно мислити стратегічно

чи хоча б вміти прораховувати на два ходи вперед.

Україна не перша і не остання країна, яка стикається з війною. І не потрібно винаходити велосипед. Рішення давно відомі:

1. Стратегія економіки воєнного часу (набір системних рішень, що дозволяють посилити економіку, ресурсну, економічну та промислову базу для ведення переможної війни).

2. Загальна військова підготовка нації (як основа майбутнього контрактного рекрутменту, а не сліпа мобілізація). Не всім потрібно бути в окопі. Величезна кількість людей потрібна для тилового забезпечення, фортифікацій, розробки та виробництва військових інновацій, військово-

го виробництва. І все це — з нормальною комунікацією.

3. Військові позики для посилення можливостей ОПК і фронту. Тут кожен українець буде радий брати участь. Банківська система замість купівлі депозитних сертифікатів НБУ сотні мільярдів дасть українському приватному та державному ОПК. Та й центральні банки за всіх часів були найбільшими кредиторами військових компаній. Чого ми соромимося це все робити?

Але здається, тим, хто ухвалює рішення, не потрібні успішні перевірені рішення і позитивні результати. Ми продовжуємо змагатися у «бігу по граблях».

Джерело: nv.ua

В Україні вирішили продати два великі держбанки

“Вже до кінця вересня мають призначити фінансового консультанта на прозорому конкурсі за погодженням з міжнародними фінансовими організаціями”, – написав на своїй сторінці в Telegram заступник голови комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Ярослав Железняк.

Також до кінця вересня уряд обіцяє зареєструвати законопроект для приватизації держбанків. До речі, “План України” містить пункт, що такий закон має бути ухвалений та набрати чинності до кінця I кварталу 2026 року. “По корпоративній реформі держпідприємств. Тут основним є бенчмарк по розробці комплексної політики державної власності, дивідендної

політики та стратегії приватизації до кінця жовтня. Плюс в намірах приймати підзаконку для прийнятої реформи корпуправління та бенчмарк по оцінці фіскальних ризиків держпідприємств вже до кінця вересня”, – йдеться в повідомленні Железняка.

Зазначимо, в Україні ще кілька років тому планували знизити присутність держави в банківському секторі. Мав відбутись продаж ПриватБанку. Його планували ще в 2024-му. Однак рішення через війну перенесли. Крім того, за останні кілька років кількість держбан

Джерело: businessua.com

Держбюджет-2025: Кабмін прогнозує девальвацію гривні і підвищення зарплат

Кабінет Міністрів передбачає у 2025 році зниження середнього курсу гривні до 45 грн/\$ та підвищення середньої зарплати до 24 389 гривень на місяць. Про це свідчить презентація осно-

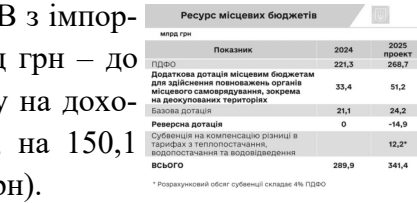
Макропоказники		
Показник	2024 (очікуване)	2025 (прогноз)
ВВП номінальний, млрд грн	7 484,7	8 466,3
% до попереднього року	103,5	102,7
Індекс споживчих цін, грудень до грудня попереднього року, %	107,9	109,5
Середньомісячна заробітна плата, грн	20 581	24 389
Обмінний курс гривні до дол. США, у середньому за період (прогноз Мінекономіки)	40,8	45,0
Експорт товарів і послуг, % р/р	104,7	107,0
Імпорт товарів і послуг, % р/р	106,3	103,7

вних показників держбюджету-2025, оприлюднена головою Комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики Данилом Гетманцевим у Telegram.

Крім того, уряд прогнозує уповільнення зростання ВВП України у наступному році до 2,7% та прискорення інфляції до 9,5%.

При цьому власні доходи загального фонду держбюджету мають зрости на 410,8 млрд грн – до 2 007,4 млрд грн.

Таке зростання доходів планується переважно за рахунок збільшення надходжень від сплати ПДВ з імпортованих товарів (на 94,9 млрд грн – до 594,8 млрд грн) та податку на доходи фізичних осіб (ПДФО, на 150,1 млрд грн – до 354,1 млрд грн).



млрд грн	2024	2024	2025
Показник	план	закон	прогноз
ВИДАТКИ – Всього:	1 692,6	2 176,7	2 233,0
Оплата праці з нарахуваннями	1 071,1	1 149,0	1 158,4
Озброєння та військова (спеціальна) техніка, з них:	447,7	704,9	737,2
Міністратрегітрон (розвиток ОПК)	51,0	39,8	54,6
Держспецзаводу (закупівля БПЛА)	43,3	43,3	46,9
Держграніт	30,0	30,0	30,0
Інші видатки	173,8	322,8	327,4

Водночас видатки загального фонду держбюджету наступного року мають збільшитися одразу на 17,2% або на 535,4 млрд грн – до 3 643,6 млрд грн. У тому числі видатки на безпеку і оборону зростуть до 2 233 млрд грн, що відповідає 26,3% прогнозованого ВВП.

Нові правила грошових переказів: оштрафують за “три копійки”

Все більше громадян стикаються з ризиком блокування своїх банківських карток. Бухгалтер Ольга Кулик пояснює, що якщо фізична особа регулярно отримує перекази на свою картку від різних людей, це може бути розцінено як підприємницька діяльність.

Відповідно до законодавства України, три і більше переказів від різних фізичних осіб вже можуть вказувати на ведення бізнесу. У такому випадку податкова служба може вимагати реєстрацію ФОП (фізичної особи-підприємця) для ведення такої діяльності.

Ця ситуація особливо актуальна для тих, хто продає свої речі через онлайн-майданчики, такі як OLX. Хоча продаж особистих речей не вигля-

дає як підприємницька діяльність, закон визначає певні обмеження, яких слід дотримуватися. Якщо не відкрити ФОП, можливі наслідки у вигляді блокування картки та штрафів.

Ключовим фактором є кількість переказів. Банківська система автоматично розпізнає клієнтів, які здійснюють багаторазові транзакції, як дропшиперів — людей, що займаються дрібним роздрібом. Це може спричинити подальші перевірки та блокування картки.

Важливо пам’ятати, що незнання закону не звільняє від відповідальності. Реєстрація ФОП є юридичним кроком для уникнення проблем з податковою та фінансовою системою.

Джерело:expert.in.ua

млрд грн	Показник	2025
Державні запозичення		2 237,6
Зовнішні		1 658,4
Внутрішні		579,2
Погашення		691,4
Зовнішні		129,4
Внутрішні		562,0
Обслуговування		480,8
Приватизація державного майна		3,2

Потреба у фінансовій допомозі від міжнародних партнерів у 2025 році оцінюється у \$38,4 млрд. Загалом державні запозичення заплановані у обсязі 2 237,6 млрд грн. У тому числі зовнішні – 1 658,4 млрд грн, внутрішні – 579,2 млрд грн. На погашення і обслуговування держборгу планується витратити 1172,2 млрд грн.

Очікується, що внаслідок цього державний борг наступного року зросте до 8 210,5 млрд грн, але зменшиться його співвідношення до ВВП до 97%.

Як повідомлялося, 13 вересня Кабмін затвердив законопроект “Про державний бюджет України на 2025 рік”.

Депозити під загрозою: банки можуть втратити клієнтів у листопаді

Листопад обіцяє бути складним місяцем для українських банків та їхніх клієнтів. Інфляція зросла, і Національний банк України прогнозує її річний показник на рівні 9,7%, що підштовхує

фінансові установи до корекції умов по депозитах, кредитах та інших послугах. З урахуванням економічної ситуації та геополітичних ризиків банки змушені переглядати свої пропозиції, що

може призвести до масової втрати клієнтів. Збереження облікової ставки НБУ на рівні 13% стримує можливість зниження кредитних ставок. Це означає, що для бізнесу, особливо великого, ставки будуть коливатися між 14% і 17% річних, а для малого бізнесу — до 23%, залежно від рівня ризиків, що зазначає портал Мінфін. Для звичайних громадян ситуація ще більш напружена: кредитні ставки можуть досягати 20–40% річних, але з додатковими комісіями реальна вартість кредитів для населення може зрости до 60–90% річних. Умови для депозитів також зазнають змін: банки змушені піднімати ставки на гривневі вклади, які можуть сягнути до 15–16% на рік для стро-

НБУ підвищив облікову ставку через сплеск інфляції

Національний банк України (НБУ) ухвалив рішення підвищити облікову ставку з 13,0% до 13,5% річних з 13 грудня 2024 року. Облікова ставка підвищена вперше з липня минулого року. Про це заявив голова НБУ Андрій Пишний, повідомляє РБК-Україна з посиланням на брифінг на Youtube.

“Це рішення спрямовується на збереження стійкості валютного ринку, утримання інфляційних очікувань під контролем та поступове сповільнення інфляції до цілі 5%”, – сказав він.

Облікова ставка. Облікова ставка НБУ – це один з ключових інструментів монетарної політики, який визначає вартість грошей в Україні. Від неї залежить ставка, за якою НБУ надає кредити комерційним банкам та приймає від них депозити. Облікова ставка впливає на загальний рівень відсоткових ставок в економіці, включаючи ставки за кредитами і депозитами для підприємств та фізичних осіб. Основний показник, який НБУ регулює за допомогою ставки, це рівень інфляції. Якщо ставка підвищується, через деякий час інфляція повинна впасти. Навпаки, зниження ставки може пришвидшити інфляцію. Зараз зростання цін в Україні прискорилося – до 11,2% у листопаді. У найближчі місяці інфляція буде зростати. За таких умов центробанки зазвичай знижують ставку.

кових вкладів. У той час, як ставки на валютні депозити залишаються невисокими через строгі резервні вимоги.

Банки активно пропонують клієнтам інвестувати в державні облігації (ОВДП), які стали популярною альтернативою депозитам завдяки відсутності податку на дохід. Крім того, високий попит на валюту дає банкам можливість заробляти на валютних операціях, особливо для великих клієнтів.

Зміна умов на фінансовому ринку ставить клієнтів перед вибором — залишити свої заощадження в банках чи шукати альтернативи.

Джерело:expert.in.ua

Серед економістів існує консенсус, що основна ставка повинна перевищувати рівень очікуваної інфляції.

Зміна облікової ставки є важливим сигналом для ринкових учасників про напрямок монетарної політики НБУ та загальний економічний стан країни.

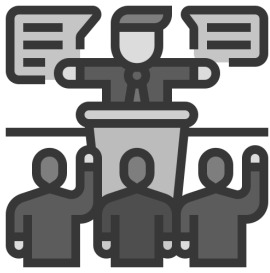
Зміна ставки
Значимо, НБУ тримав облікову ставку на рівні 10% з початку війни та ухвалив рішення підвищити до 25% у червні 2022 року. Така ставка трималася до липня 2023 року, коли НБУ почав знижувати ставку. Минулого року ставка впала до 15%. НБУ знижував ставку у 2024 році. З червня він тримає її незмінною на рівні 13%.

Інфляція в Україні
За даними Держстату, споживчі ціни в Україні у листопаді 2024 року зросли на 1,9%. Річна інфляція прискорилося до 11,2%. Вище річна інфляція була лише у липні 2023 року – 11,3%.

У жовтні НБУ погіршив прогноз щодо зростання споживчих цін в Україні у 2024 році з 8,5% до 9,7%.

Пізніше в НБУ заявили, що вже до кінця року інфляція може перевищити 10%, проте інфляція піде на спад навесні 2025 року, а наприкінці 2025 року становитиме 6,9%.

Джерело:rbc.ua



Політика

Представники Закарпатської крайової організації НРУ взяли участь у засіданні Центрального Проводу Народного Руху України

14 грудня 2024 року, в м. Київ, відбулось засідання Центрального Проводу Народного Руху України (далі – ЦП НРУ) під керівництвом голови Андрія Корната.

На порядок денний засідання було внесено наступні питання:

Підсумки діяльності Народного Руху України за 2024 рік (доповідач: Ігор Мартинюк, керівник Апарату ЦП НРУ).

План діяльності Народного Руху України на 20-25 рік (доповідач: Андрій Корнат, голова НРУ).

Інформація про роботу з молоддю у Народному Русі України (доповідач: Ярослав Ференчак, голова ВГО «Молодий Народний Рух»).

Про підготовку до Всеукраїнських Зборів (З'їзду) Народного Руху України (доповідач: Андрій Корнат, голова НРУ).

Обговорення змін до Статуту Народного Руху України (доповідач: Дмитро Климук, заступник голови НРУ, голова Волинської обласної організації НРУ).

Про членські внески членів Народного Руху України (доповідач: Сергій Дзядик, заступник голови НРУ, голова Львівської обласної організації НРУ).



Про відкликання з числа депутатів Великокомостиської міської ради Львівської області (доповідач: Сергій Дзядик, заступник голови НРУ, голова Львівської обласної організації НРУ).

Різне.

Від Закарпатської крайової організації НРУ участь у засіданні Центрального Проводу Народного Руху України взяли:

Віктор Бедь, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, почесний голова Закарпатської крайової організації НРУ (далі – ЗКО НРУ), Олександр Черепача, голова ЗКО НРУ, Віктор Понзель, заступник голови, голова Управи ЗКО НРУ, Михайло Басараб, голова Експертної ради НРУ з питань борців за незалежність України у XX столітті, член Проводу ЗКО НРУ та Іван Келечен, голова ГО «Молодь Закарпаття», член проводу ЗКО НРУ.

Рішенням Політичного Проводу Народного Руху України 2025 рік проголошено роком ушанування борців за незалежність України у XX столітті. З усіх питань порядку денного було ухвалено відповідні рішення.

Пресслужба ЗКО НРУ

Кабмін відкликав законопроект про мобілізацію

Кабінет міністрів 11 січня все ж таки відкликав із Верховної ради свій законопроект про зміну правил мобілізації, військового обліку та проходження військової служби.

Йдеться про законопроект №10378. У статусі документа сказано, що 11 січня «проект відкликано та знято з розгляду».

Нагадаємо, сьогодні відбулася закрыта нарада,

на якій були головнокомандувач Валерій Залужний, начальник Генерального штабу Сергій Шаптала, міністр оборони Рустем Умеров та керівництво Верховної ради.

За результатами наради було ухвалено рішення, що законопроект повертається ініціатору, тобто Кабміну. Про це повідомив голова фракції «Слуга народу» Давид Арахамія.

«Слово і діло» писало, які нововведення пропонуються в урядовому законопроекті щодо зміни правил мобілізації, військового обліку та служби.

Нардеп Олексій Гончаренко раніше розповідав, які поправки до законопроекту запропонував

врахувати оборонний комітет.

Крім того, у парламенті зареєстровані також альтернативні ініціативи, їхнє порівняння – на інфографіці.

Джерело: slovovidilo.ua

Відстрочка від мобілізації: повний перелік тих, хто може отримати її в лютому 2024 року

Хто має право на відстрочку від мобілізації у воєнний час

Категорії осіб, які мають право отримати відстрочку під час мобілізації, передбачені статтею 23 Закону України Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію. Законопроект, згідно з яким відстрочка від мобілізації 2024 року для більшості категорій військовозобов'язаних могла стати практично неможливою, відкликали з Верховної Ради.

Звертаємо увагу, що відстрочка від мобілізації це не звільнення від служби, а відкладання військового обов'язку на якийсь термін. Тому українці, які отримали відстрочку залишаються на обліку в ТЦК.

Згідно із законодавством України відстрочку від мобілізації можуть отримати чоловіки віком від 18 до 60 років за таких причин:

за станом здоров'я,

за сімейними обставинами,

у зв'язку з професійною діяльністю,

у зв'язку з навчанням та, або набуттям наукового ступеня,

через бронь.

Хто може отримати відстрочку від мобілізації за станом здоров'я

Згідно з законодавством, відстрочку за станом здоров'я можуть отримати “визнані в установленому порядку особами з інвалідністю або відповідно до висновку військово-лікарської комісії тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я на термін до шести місяців (з наступним проходженням військово-лікарської комісії)”.

Певні діагнози передбачають не лише відстрочку, а й не можливість мобілізації в принципі. На

сьогодні — це, наприклад, важкі деформації опорно-рухового апарату, ендопротезування після операції, психічний розлад, хвороба Дауна, шизофренія інше.

Відстрочка від мобілізації для батьків та опікунів дітей

На відстрочку мають право жінки та чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей молодше 18 років, жінки та чоловіки, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років. Так само отримують відстрочку усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років;

Хто може отримати відстрочку від мобілізації через інвалідність дитини

Жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років;

Жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину, хвору на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує

державну політику у сфері охорони здоров'я, але якій не встановлено інвалідність.

Жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є особою з інвалідністю I чи II групи.

Відстрочка від мобілізації по догляду за літньою людиною або інвалідом

Таку відстрочку можуть отримати родичі:

Зайняті постійним доглядом за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), які за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребують постійного догляду.

Які мають дружину (чоловіка) з-поміж осіб з інвалідністю та/або одного зі своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) з-поміж осіб з інвалідністю I чи II групи.

За словами адвоката, адвоката Наталії Сабатюк 28.06.2023 були внесені зміни в абз. 11 ч. 1 ст. 23 ЗУ Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію. Згідно з цими змінами, щоб отримати відстрочку від мобілізації особам, які мають дружину (чоловіка) з-поміж осіб з інвалідністю та/або одного зі своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) з-поміж осіб з інвалідністю I чи II групи, потрібно довести, що відсутні інші працездатні особи, які, згідно із законом, зобов'язані їх утримувати.

Так само точно відстрочка від мобілізації по догляду за інвалідом стосується:

Опікунів особи з інвалідністю, визнаною судом недієздатною.

Особи, зайнятої постійним доглядом за особою з інвалідністю I групи.

Особи, зайнятої постійним доглядом за особою з інвалідністю I групи або за особою, яка за висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд.

Хто може отримати відстрочку за сімейними обставинами

Жінки та чоловіки, які мають неповнолітню ди-

тину (дітей) і чоловіка (дружину), який (яка) проходить військову службу за одним із видів військової служби, визначених частиною шостою статті 2 Закону України Про військовий обов'язок і військову службу.

Відстрочка від мобілізації у зв'язку з професійною діяльністю

Це працівники органів військового управління (органів управління), військових частин (підрозділів), підприємств, установ та організацій Міністерства оборони України, Збройних сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Державної виконавчої служби України, Управління державної охорони України та інші військовозобов'язані або окремі категорії громадян у передбачених законом випадках.

Відстрочка для заброньованих працівників

Заброньовані на період мобілізації та на воєнний час за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, а також за підприємствами, установами й організаціями в порядку, встановленому Кабінетом міністрів України військовозобов'язані також отримують відстрочку від мобілізації

Відстрочка у зв'язку з навчанням

Згідно зі статтею 23 чинного закону про мобілізацію, яка регулює питання надання відстрочки для здобувачів вищої освіти, відстрочку від мобілізації мають “здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, асистенти-стажисти, аспіранти та докторанти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти”.

Депутати пропонують внести зміни до цієї статті, додавши до неї наступне уточнення: “Здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які навчаються за денною або дуальною фор-

мами здобуття освіти і здобувають рівень освіти, що є вищим за раніше здобутий за однією спеціальністю (фахом), а також докторанти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти”.

Адвокат Артем Моргунов стверджує, що станом на сьогодні здобуття освіти за денною формою навчання є підставою для відстрочки від мобілізації. Тому призвати таких студентів поки що не

можуть. Чинним законодавством не розділяється що отримання тільки першої вищої освіти є підставою для відстрочки від мобілізації. Однак законотворці та депутати обурюються щодо отримання вищої освіти повторно, тому, можливо, в цьому питанні ще будуть зміни 2024 року

Джерело: ТСН

Де можуть служити обмежено придатні з 1 квітня — повний перелік

За новим законопроектом про мобілізацію статус “обмежено придатний” перестає бути дійсним, і залишається лише “придатний” та “не придатний”. Однак це не означає, що таких чоловіків кинуть на передову, насправді їх мобілізація має враховувати низку критеріїв.

Де будуть служити обмежено придатні

Мобілізація обмежено придатних чоловіків має відбуватися з врахуванням військової спеціальності, посади, яку людина обіймає, віку та роботи, яку може виконувати.

Таким чином, військовозобов’язаний зі статусом “обмежено придатний” може проходити військову службу в:

частинах (підрозділах) забезпечення;

ТЦК;

установах, організаціях;

навчальних закладах.

Однак законом заборонено відправляти обмежено придатного до десантно-штурмових військ, плавскладу, морської піхоти та спецпідрозділів (за винятком підрозділів забезпечення).

Нагадаємо, що законопроект про мобілізацію передбачає скасування статусу обмежено придатного в Україні. Протягом 9 місяців після підписання чоловіки повинні будуть пройти ВЛК і отримати новий статус. Юристка Надія Шуляк пояснила, за якими критеріями будуть визначати придатність або непридатність до служби.

Джерело: mobilizatsiya.novyny.live

Удар нижче пояса: ТЦК заборонили штрафувати українців

Прийшов оновити дані у ТЦК – але ТЦК оштрафувало на 17 тисяч грн за непостановку на військовий облік у попередні роки. Як свідчить судова практика, такі випадки трапляються у різних регіонах України, повідомляє “Судово-юридична газета”.

Зокрема, під час оновлення даних у ТЦК може виявитися, що чоловік перебуває у розшуку, бо в свій час не став на облік військовозобов’язаних, або ж відсутня особова справа чи він у 7-денний строк в свій час не повідомив ТЦК про те, що одружився, народилися діти, почав навчання тощо.

Тож, деяких осіб, що прийшли за оновленням даних, штрафували вже за новим законом, накладаючи штрафи від 17 тисяч грн до 25,5 тисяч грн. Нагадаємо, що 19 травня набув сили закон №3696-IX, яким були не лише підвищені штра-

фи, але й змінено статтю 38 КУпАП про строки накладення штрафів від часу вчинення адміністративного порушення.

Втім, згідно з ч. 1 ст. 8. КУпАП особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, підлягає відповідальності на підставі закону, що діє під час і за місцем вчинення правопорушення. Крім того, КУпАП не містить визначення поняття «триваюче правопорушення».

Отже, виникає питання, чи можна за новим законом штрафувати «заднім числом», якщо особа прийшла оновити дані, а отримала штраф за непостановку (на думку ТЦК) на облік військовозобов’язаних в 2019, 2020, 2021 і т. д. роках.

Як свідчить судова практика, суди притримуються позиції, що ТЦК так робити не може.

Наприклад, чоловік побачив у Резерв+, що перебуває у розшуку і добровільно пішов у ТЦК по-

відомити, що перебуває на обліку з 2008 року і має 3 дітей, але отримав штраф в 17 тисяч грн. У цій справі №539/2247/24 суд дійшов висновку про те, що ТЦК неправомірно кваліфіковано дії позивача за ч. 2 ст. 210 КУпАП, оскільки на час вчинення інкримінованого йому правопорушення його дії не могли підпадати під регулювання цієї статті. До такого висновку суд дійшов також з огляду на зміст ч. 2 ст. 8 КУпАП, відповідно до якої закони, які пом'якшують або скасовують відповідальність за адміністративні правопорушення, мають зворотну силу, тобто поширюються і на правопорушення, вчинені до видання цих законів. Закони, які встановлюють або посилюють відповідальність за адміністративні правопорушення, зворотної сили не мають.

У іншій справі №559/2057/24 йдеться про те, що чоловік 27 травня 2024 року з'явився до ТЦК для уточнення своїх військово-облікових даних. Проте на нього склали протокол за ч. 3 ст. 210 КУпАП за те, що він у 2021 році не став на облік військовозобов'язаних.

Станом на 2021 рік частини 3 у статті 210 КУпАП ще не існувало – вона була введена у травні 2024 року. Тож, суд вирішив скасувати постанову ТЦК про штраф, посилаючись на те, що закон про адміністративну відповідальність не має зворотної дії у часі.

До того ж, суди почали звертати увагу на те, що згідно змін до КУпАП «бігати повинні дані, а не люди». Так, у справі №489/4119/24 і скасував штраф 25,5 тисяч грн, який ТЦК наклав на чоловіка за те, що той не повідомив про дружину, дітей і зміну місця роботи. Як зазначив суд, за новим законодавством людину не можна штрафувати за неповідомлення даних, які і так є у держави.

Стосовно обліку строків для накладення штрафів за «старим» законом, який застосовується до вчинених до 19 травня 2024 року адміністративних правопорушень, у тому числі, за постановою на військовий облік до 19 травня 2024 року, то у постанові від 19 червня 2024 року по справі 712/178/24 Шостий апеляційний адміністративний суд зазначив наступне.

Враховуючи, що безпосередньо ТЦК здійснював виклик чоловіка на 30 січня 2023 року, а позивач не з'явився за вказаним викликом до ТЦК, то можна дійти висновку, що закінчений склад правопорушення за ч. 2 статті 210-1 КУпАП відбувся саме зазначеної дати.

Вказане дає підстави для висновку, що 30 січня 2023 року є датою вчинення адмінправопорушення та датою його виявлення. Таке підтверджується зверненням ТЦК від 7 лютого 2023 року до Нацполіції щодо розшуку, затримання та доставки громадянина та фактом складання 14 червня 2023 року щодо позивача протоколу за ч. 2 статті 210-1 КУпАП.

Отже, в даному випадку відсутні підстави для висновку, що вчинення позивачем правопорушення мало триваючий характер.

Приписами статті 38 КУпАП встановлено строки, після закінчення яких виключається накладення адміністративних стягнень.

У період виникнення спірних правовідносин (січень-жовтень 2023 року) до правопорушення, передбаченого ч. 2 статті 210-1 КУпАП, застосовувався загальний строк накладення адміністративного стягнення, встановлений ч. 1 статті 38 КУпАП.

Зазначеною нормою закону визначено, що адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через 2 місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – не пізніше як через 2 місяці з дня його виявлення. Зі змісту статті 38 КУпАП вбачається, що початком відліку строку для накладення адміністративного стягнення є день вчинення адміністративного правопорушення. Вказана стаття не передбачає інших умов відліку цього строку, крім як для триваючих правопорушень.

В свою чергу, норми КУпАП не містять визначення поняття «триваюче правопорушення». Оскільки оскаржувана постанова винесена 25 жовтня 2023 року, тобто поза межами строку накладення адмінстягнення, встановленого ч. 1 статті 38 КУпАП, вона підлягає скасуванню, а провадження в справі – закриттю, вказав суд.

Джерело:expert.in.ua

Українцям ввели нові штрафи: за що доведеться викласти 12 тисяч гривень

Штрафи за неповагу до суду будуть підвищені. Це передбачає законопроект про внесення змін до Комітет Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності 15 серпня рекомендував прийняти за основу законопроект №11387, що вносить зміни до Кодексу про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів. Мета змін – забезпечення поваги до суду та підвищення оперативності розгляду кримінальних проваджень, повідомляє «Судово-юридична газета».

Так, у статті 185-3 КУпАП, яка передбачає відповідальність за прояв неповаги до суду або КСУ, підвищуються штрафи. Нагадаємо, що неповагою можна визнати зокрема злісне ухилення від явки до суду.

За прояв неповаги до суду будуть штрафувати до 3400 грн, за повторне порушення – 6800 грн. За неповагу до КСУ зможуть оштрафувати до 6800 грн.

Змінюються і розміри грошових стягнень за неприбуття на виклик у статті 139 КПК.

Так, якщо підозрюваний, обвинувачений, свідок, потерпілий, цивільний відповідач, представник

юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, який був у встановленому цим Кодексом порядку викликаний (зокрема, наявне підтвердження отримання ним повістки про виклик або ознайомлення з її змістом іншим шляхом), не з'явився без поважних причин або не повідомив про причини свого неприбуття, на нього накладається грошове стягнення у розмірі:

від 0,5 до 1 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб – у випадку неприбуття на виклик слідчого, прокурора;

від 1 до 4 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб – у випадку неприбуття на виклик слідчого судді, суду.

Таким чином, у разі неприбуття на виклик слідчого такі особи мають сплатити до 3028 грн (за чинним КПК – до 1514 грн у 2024 році), а у разі неприбуття на виклик судді – до 12 112 грн (наразі – до 6056 грн).

Законопроект також передбачає низку змін до КУпАП і КПК у частині забезпечення явки осіб до суду.

Джерело:enovosty.com

Мешканці 20 областей уже можуть провести держреєстрацію прав на нерухоме майно через Портал Дія

Державна реєстрація прав на нерухоме майно, реєстрацію яких проведено до 1 січня 2013 року відповідно до законодавства, що діяло на момент їхнього виникнення, може проводитися за заявою, поданою в електронній формі через Портал Дія.

Як повідомляють у Мін'юсті, на сьогодні державна реєстрація прав на нерухоме майно через Портал Дія доступна вже у 20 областях, а саме:

у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Чернігівській областях.

Тау, щоб зареєструвати нерухомість на порталі Дія, потрібно вибрати відповідну послугу та внести необхідну інформацію та скановані копії документів і засвідчити заяву електронним підписом.

Після цього державний реєстратор, за необхідності, самостійно надішле запит у бюро технічної інвентаризації, а потім внесе дані в реєстр.

Раніше «Судово-юридична газета» писала, що українців, які звертаються до суду, щоб підтвердити право власності на майно, хочуть звільнити від сплати судового збору. Коордштаб наголосив на необхідності врегулювання реєстрації прав на нерухомість для випадків, коли дані БТІ були втрачені через війну.

Джерело:sud.ua

Без дотримання верховенства права та законності у війська, масове СЗЧ зупинити не можливо

Без дотримання верховенства права та законності у війська, масове СЗЧ зупинити не можливо.

Першочерговим завданням для держави Україна, в питанні зупинення та суттєвого зменшення СЗЧ із військових підрозділів, має стати як можна швидше відновлення дієвої військової юстиції з

правами загального нагляду за дотриманням законності у Збройних Силах України, Національній гвардії України, Державній прикордонній службі України та інших воєнізованих інституціях. Відновлення військової юстиції з правами загального нагляду за дотриманням законності у військових і воєнізованих підрозділах держави, особливо в умовах війни, зупинить та не допустить масові порушення конституційних і законних прав та інтересів військовослужбовців і їх сімей, а відтак, суттєво зменшить СЗЧ. Бо не має



нічого гіршого, страшнішого, провокаційного та руйнівного у закритих воєнізованих структурах, управління в яких базується на одноосібному керуванні командира, для якого ні Конституція України, ні закони держави, ні дотримання законних прав та інтересів, честі та гідності військовослужбов-

ців і їх сімей нічого не варті, а замість цього, не рідко, мають місце вияви безконтрольного самодурства, свавілля, непрофесіоналізму та корупційної складової при здійсненні владних командирських повноважень. Без дотримання верховенства права та законності, справжня дисципліна у військових і воєнізованих підрозділах є не можливою.

Віктор Бедь
м. Ужгород,
02.10.2024 р.

Пенсіонерів звільнили від сплати податку: що відомо

Осіб, які отримують пенсію за віком, звільнили від сплати одного з податків. Йдеться про оподаткування землі.

Хто може не сплачувати земельний податок

Пенсіонери можуть не сплачувати земельний податок, якщо їхня ділянка відповідає визначеним нормам, повідомляє 24 Канал з посиланням на ДПС.

Зараз ліміти для земельної ділянки такі: ділянка до 2 гектарів може бути використана для ведення особистого сільського господарства; до 0,10 гектара – для індивідуального дачного будівництва;

до 0,12 гектара – для садівництва; до 0,01 гектара – для будівництва індивідуальних гаражів;

до 0,10 гектара – для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд у містах;

до 0,15 гектара – для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських буді-

вель і споруд у селищах міського типу; до 0,25 гектара – для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд у селах. Які ще пільги можуть отримати пенсіонери Пенсіонери можуть не платити за проїзд у деяких видах міського транспорту. Наприклад, у тролейбусі. Також пенсіонери мають можливість не оплачувати проїзд у залізничному транспорті приміського сполучення (електричках).

Українцям на пенсії доступні інші пільги: безоплатна або з великою знижкою юридична допомога;

знижка 100% на оплату комуналки для представників певних професій, що проживають у сільській місцевості (дізнатись, хто саме має право на таку пільгу ви можете тут). Зверніть увагу! Аби зменшити розмір комуналки, пенсіонери можуть оформити субсидію.

Джерело: radiotrek.rv.ua

Відбулося засідання Центрального Проводу Народного Руху України

25 травня 2024 р., в малій актовій залі Львівської обласної ради у м. Львів, під головуванням Андрія КОРНАТА, голови Народного Руху України (далі – НРУ) відбулося засідання Центрального Проводу НРУ.

Центральний Провід розглянув поточні питання життєдіяльності

Народного Руху України за п'ять місяців поточного року.

Від Закарпатської крайової організації Народного Руху України (далі – ЗКО НРУ) участь у засі-



данні взяли: Віктор БЕДЬ, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, почесний голова ЗКО НРУ, народний депутат України 1-го скликання, Олександр Череха, голова ЗКО НРУ та Віктор ПОНЗЕЛЬ, перший заступник голови, голова Управи ЗКО НРУ.

З усіх питань порядку денного було ухвалено відповідні рішення.

Пресслужба ЗКО НРУ

Відбулося засідання Ради Закарпатської крайової організації Народного Руху України

6 червня 2024 року в м. Ужгород відбулося засідання Ради Закарпатської крайової організації Народного руху України, засідання проводилось в офлайн та онлайн режимі.

Засідання Ради проходило під

головуванням Олександра Череха та секретарювання Віктора Понзеля.

На засіданні Ради були розглянуті питання: підсумки роботи Закарпатського РУХу за 5 місяців 2024 року;

про активізацію районних організацій НРУ;

та розглянуто пропозицію, щодо підготовки заяви про створення музею національно-визвольної боротьби Закарпаття.

Варто відзначити, що за підсумками роботи се-



ред крайових організацій Народного Руху України за 6 місяців поточного року за трьома із п'яти показників Закарпатська крайова організація потрапила до трійки найкращих крайових організацій України, про що свідчать подяки Голови НРУ Андрія Корната вручені на засіданні Центра-

льного Проводу Народного Руху України 25 травня 2024 року в м. Львові.

Засідання проходило в конструктивному дусі, активну участь в обговоренні питань Порядку денного взяли: Олександр Сазонов, Віктор Понзель, Антоніна Вчорашня та Ярослав Бідзіля.

З усіх розглянутих питань прийнято відповідні рішення та поставлено завдання щодо активізації діяльності районних організацій РУХу.

Провід ЗКО НРУ

Головою Ужгородської районної організації НРУ обрано Олександра Білаша, а заступником голови – Владислава Семйона

10 жовтня 2024 р., в м. Ужгород, відбулися звітно-виборні збори Ужгородської районної організації Народного Руху України, яку було реорганізовано шляхом об'єднання раніше діючих міської і районної організацій НРУ.

За результатами засідання та голосування, було обрано керівний склад Ужгородської районної організації Народного Руху України на новий звітний період:

голова – Олександр Білаш;

заступник голови – Владислав Семйон.

Члени Ради:

Олександр Білаш;

Владислав Семйон;

Марина Дуб;

Іван Келечен;

Ярослав Бідзіля.

Голова контрольно-ревізійної комісії:

Антоніна Вчорашня.

Пресслужба ЗКО НРУ



Духовність

В Ужгороді вшанували світлу пам'ять Олександра Ороса, борця за незалежність України в ХХ столітті до 10-х роковин його упокоєння

24 лютого 2024 року виповнюється 10 років з дня упокоєння Олександра Михайловича Ороса (24.02.1933, Стеблівка на Мараморощині Карпатської України у скла-



ді Чехословацької Республіки – 24.02.2014, м. Київ, похований на міському цвинтарі «Барвінок» в м. Ужгород), українського політичного, громадського і наукового діяча, кандидата технічних наук, історика, дослідника історії Грушівського православного монастиря на Закарпатті, політичного в'язня комуністично-радянських концтаборів, учасника українських національно-визвольних змагань кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття, члена Української Гельсинської групи, члена Координаційної ради Закарпатської крайової організації Народного Руху України в 1989 – 1992 рр., першого голови Закарпатської обласної організації Української Республіканської Партії в 1990 – 2002 рр., борця за незалежність України в ХХ столітті.

З цієї нагоди, 23 лютого 2024 року в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А) було відслужено заупокійну літію за Олександром Оросом.

Поминальне богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською

єпархією, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в ХХ столітті.

Після завершення заупокійного богослужіння, Пре-

освященніший владики Віктор Бедь звернувся до присутніх у храмі з архіпастирським словом, під час якого, зокрема, зупинився і на жертвовному життєвому шляху українського патріота Олександра Ороса в ім'я української нації, Держави Україна та Української Церкви.

Участь у поминальному богослужінні, окрім представників кліру Мукачівсько-Карпатської єпархії взяли: рідні та близькі покійного, його побратими по національно-визвольній боротьбі, уповноважені представники Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в ХХ столітті, Всеукраїнського об'єднання ветеранів Української Гельсинської спілки, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Закарпатської крайової організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, ВГО «Молодий Народний Рух», ГО «Молодь Закарпаття», Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії.

Відтак, після богослужіння, в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії було проведено круглий стіл приурочений пам'яті борця за незалежність України

в ХХ столітті, Всеукраїнського об'єднання ветеранів Української Гельсинської спілки, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Закарпатської крайової організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, ВГО «Молодий Народний Рух», ГО «Молодь Закарпаття», Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії.

Відтак, після богослужіння, в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії було проведено круглий стіл приурочений пам'яті борця за незалежність України

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь провів зустріч з делегацією Івано-Франківсько-Галицької єпархії з питань навчання в аспірантурі КаУ та УУБА

13 лютого 2024 року, в архієрейській резиденції в м. Ужгород, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Ка-



рпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії провів зустріч з делегацією представників Івано-Франківсько-Галицької єпархії з питань навчання у спільній аспірантурі університету та академії.

Участь в зустрічі з Преосвященнішим владикою Віктором Бедь, від Івано-Франківсько-Галицької єпархії, взяли: протоієрей Ігор Ільків, благочинний Івано-Франківського обласного і міського благочиння, настоятель Свято-Миколаївської парафії у м. Івано-Франківськ, професор протоієрей Іван Телятинський, проректор Івано-Франківського богословського інституту, насто-

в ХХ столітті Олександра Ороса.

На круглому столі із спогадами виступили побратими Олександра Ороса по національно-визвольних змаганнях кінця 80-х – початку 90-х рр. минулого століття: Преосвященніший владика Віктор Бедь, Михайло Басараб, Ліда Сирота, Антоніна Вчорашня, а також присутні – Ольга Курнат, племінниця покійного, Іван Хланта, Олександр Череха, Марія Жабляк та інші.

Всі присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять борця за незалежність України в ХХ столітті Олександра Ороса.

Пресслужба Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в ХХ столітті

ятель Свято-Троїцької парафії у м. Івано-Франківськ, ігумен Амфілохій Ковалюк, скитоначальник Спасо-Преображенського скита Хресто-Воздвиженського Манявського монастиря та ієрей Василь Фуфаль-

ко, священнослужитель Свято-Троїцького кафедрального собору в м. Івано-Франківськ. Також, участь у зустрічі взяв професор Михайло Басараб, проректор з наукової роботи Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії.

На завершення зустрічі, Преосвященніший єпископ Віктор Бедь передав через поважну делегацію найкращі вітання Високопреосвященнішому Іоасафу Василюку, митрополиту Івано-Франківському і Галицькому, керуючому Івано-Франківсько-Галицькою єпархією.

Пресслужба КаУ та УУБА

Офіційне повідомлення про засідання Священного Синоду 2 лютого 2024 р

2 лютого 2024 р. в Синодальній залі Митрополітичного дому – Резиденції Предстоятеля Православної Церкви при Михайлівському Золотоверхому кафедральному соборі, відбулося чергове засідання Священного Синоду Української Православної Церкви (Православної Церкви України). У засіданні взяли участь всі члени Синоду.

Священний Синод заслухав і взяв до відома звіт Блаженнішого Митрополита Епіфанія про візит до м. Прага для участі у міжнародному саміті з питань релігійної свободи, а також до Швеції і Фінляндії на запрошення християнських Церков Нордичних країн.

Рішенням Синоду протоієрей Сергій Дмитрієв на його прохання був звільнений від виконання обов'язків голови Синодального управління медичного капеланства та призначений заступником голови зазначеного управління. Головою Синодального управління медичного капеланства призначений протоієрей Сергій Кирилюк, клірик Львівсько-Сокальської єпархії, кандидат медичних наук.

Священник Орест Жигало, викладач Київської православної богословської академії, клірик Київської єпархії, був включений до складу Синодальної Календарної комісії та призначений заступником голови комісії.

На пропозицію Календарної комісії було вирішено, у зв'язку з реформою, яка відбулася в ПЦУ, при підготовці наступних видань богослужбового Церковного календаря Православної Церкви України Воздвиженську переступку / відступку не застосовувати.

За поданням Синодальної Календарної комісії було вирішено:

1. Встановити поминальну суботу в пам'ять всіх в Україні голодом заморених щороку у четверту суботу листопада та внести відповідний день пам'яті в Церковний календар Православної Церкви України;
2. Включити день пам'яті преподобного Стилиана Пафлагонського 26 листопада до Церковного календаря Православної Церкви України;

3. Перенести день пам'яті святого прп. Юстина Челійського (Поповича) у Церковному календарі Православної Церкви України з 1 червня на 7 квітня, на день його блаженної кончини;

4. Встановити 3 лютого свято знайдення мощей святителя Рафаїла (Заборовського), митрополита Київського і всієї Руси, та внести його у Церковний календар Православної Церкви України;

5. Вилучити з Церковного календаря Православної Церкви України день пам'яті блгв. кн. Олександра Новгородського (Невського), в схимі Олексія, 23 листопада.

Встановити 23 листопада додатковий день святкування пам'яті преподобного Олександра, першоначальника обителі «Невсипущих» (бл. 430), та внести його у Церковний календар Православної Церкви України.

За рекомендацією Синодальної Богословсько-літургійної комісії було надане благословення на використання тексту молитви до святителя Рафаїла Київського. Також Синод благословив до вжитку «Чин богослужіння з причастям вірних», призначений для звершення служіння священником на парафії заради пастирської потреби (свята, неділі чи особливої нагоди) того самого дня, коли він на іншій парафії вже звершив повну Божественну літургію і причастився. За устроєм цей чин наслідуює структуру чину повної Божественної літургії та використовує вміщені в ній тексти.

Були ухвалені рішення про відкриття монастирів та призначення керівників монастирів у Івано-Франківсько-Галицькій, Тернопільській, Дніпропетровській, Мукачівсько-Карпатській та Рівненсько-Волинській єпархіях.

Синод заслухав і взяв до відома звіти єпархій Православної Церкви України за 2023 р.

За поданням Предстоятеля Блаженнішого Митрополита Епіфанія Синод утворив Вишгородську єпархію, виділивши її зі складу Київської єпархії, та обрав архієпископа Агапіта (Гуменюка) її архієреєм. У зв'язку з цим призначенням архієпископ Вишгородський Агапіт був звільнений

від обов'язків вікарія Київської єпархії, із залишенням його на посаді намісника

Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря м. Києва. За поданням Предстоятеля ПЦУ Синод обрав єпископом Бориспільським, вікарієм Київської єпархії, архимандрита Авраамія (Лотиша) та призначив його

намісником Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври.

На вакантну Чернівецьку кафедру був обраний єпископ Феогност (Бодоряк), колишній вікарій Івано-Франківсько-Галицької єпархії.

На пропозицію Предстоятеля, Блаженнішого Митрополита Епіфанія та Преосвященного єпископа Хмельницького і Кам'янець-Подільського Павла Синод вирішив утворити в адміністративних межах Кам'янець-Подільського району Хмельницької області (за виключенням Закупненської, Чемеровецької, Гуківської об'єднаних територіальних громад) та частини Хмельницького району Хмельницької області (в межах Зіньківської, Солобковецької, Віньковецької об'єднаних територіальних громад) Кам'янець-Подільську єпархію Української Православної Церкви (Православної Церкви України).

Тимчасовим кафедральним храмом Кам'янець-Подільської єпархії УПЦ (ПЦУ) визначений храм святого апостола і євангеліста Іоана Богослова м. Кам'янець-Подільський.

Архієпископом Кам'янець-Подільським і Новоушицьким обраний Преосвященний Герман



(Семанчук), якого було звільнено від управління Чернівецько-Хотинською єпархією.

У зв'язку зі зміною меж Хмельницької єпархії єпископу Хмельницькому і Кам'янець-Подільському Павлу було визначено мати титул «Хмельницький і

Шепетівський».

Послідуючи канонічному порядку та враховуючи позицію більшості духовенства Православної Церкви України на Буковині щодо необхідності об'єднання трьох паралельних єпархіальних структур УПЦ (ПЦУ) в Чернівецькій області в одній єпархії – Синод вирішив об'єднати Чернівецько-Кіцманську єпархію УПЦ (ПЦУ) та Чернівецько-Хотинську єпархію УПЦ (ПЦУ) з Чернівецькою єпархією УПЦ (ПЦУ) в єдину Чернівецьку єпархію УПЦ (ПЦУ).

Взявши до уваги рішення про об'єднання паралельних єпархіальних структур в Чернівецькій області та за згодою Преосвященного архієпископа Онуфрія (Хаврука), який підтримує бажання об'єднання єпархій – Синод ухвалив призначити Преосвященного Онуфрія титулярним архієпископом Кіцманським, настоятелем собору Різдва Христового в м. Чернівці Чернівецької області у підпорядкуванні Предстоятеля ПЦУ, висловивши йому подяку за раніше понесені труди.

На цьому засіданні було завершено.

Від Секретаріату Священного Синоду

У свято Собору трьох вселенських святителів, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію та рукопоکлав у диякони Івана Цанька, військовослужбовця 128 ОГШБр

30 січня 2024 року, у свято Собору вселенських учителів і святителів Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого, у кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул.

Ференца II Ракоці, 18 А) було відслужено Божественну літургію та звершено дияконську хіротонію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий єпархією, президент Карпатського уні-



верситету імені Августина Волошина у співслужінні архімандрита Спиридона Дудина, намісника Свято-Миколаївського єпархіального подвір'я/монастиря у смт Чинадієво, благочинного Мукачівського районного благочиння, ієромонаха Онуфрія Карайона, референта єпархіального управління, священнослужителя кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород, ієрея Олега Росоловського, в. о. настоятеля парафії на честь святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгород, ієрея Петра Ференца, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у м. Рахів та диякона Івана Цанька.

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

При виголошенні заупокійної ектенії духовенст-

во молилося за спасіння світлих душ раніше спочилих у Бозі від віку всіх наших рідних і близьких, які у різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, наших праведних і богоносних прабатьків, батьків, матерів, учителів, друзів і рідних, а також полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Під час богослужіння Преосвященніший владика Віктор Бедь нагородив ієрея Олега Росоловського та ієрея Петра Ференца правом носіння набедреника, а також – рукопоклад іподиякона Івана Цанька у диякони, військовослужбовця 128-ої окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади.

Після завершення Божественної літургії з архірейським вітальним благословенням та словом до присутніх у храмі звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який зупинився на величї свята Собору вселенських учителів і святих Василія Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого, наголосив на святості і безсмертності подвигу українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр. та привітав отця Івана Цанька з дияконською хіротонією.

Богослужіння супроводжувалося співом кафедрального церковного хору дяків під керівництвом старшого дяка Івана Хланти.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь взяв участь у Національному молитовному сніданку, що відбувся у Києві під патронатом Президента України

29 червня 2024 року в м. Київ відбувся Національний молитовний сніданок, який вперше проходив під патронатом та за участі Президента України Володимира Зеленського.

Участь у Національному молитовному сніданку також взяли пред-



ставники Церков і релігійних організацій України, Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук, Прем'єр-міністр Денис Шмигаль, військові, урядовці, народні депутати України, представники громадянського суспільства й дипломатич-

ного корпусу та іноземні гості.

Молитовний сніданок зібрав понад 800 учасників із 15 країн світу. Учасники зібрання спільно молилися за мир і благополуччя в Україні, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., та за щасливе і мирне життя наших рідних і близьких. Від Православної Церкви України участь у Національному сніданку взяли: Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України, Високопреосвященніший Климент Куц, митрополит Сімферопольський і Кримський, керуючий Кримською єпархією, Високопреосвященніший Сергій Горобцов, митрополит Донецький і Маріупольський, керуючий Донецькою єпархією, Високопреосвященніший Олександр Драбинко, митрополит Переяславський і Вишневський, керуючий Переяславсько-Вишневською єпархією, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, народний депутат України першого скликання та ряд представників духовенства, військових капеланів і кліру.

У свято Святого Духа та Різдва Івана, Передтечі і Хрестителя Господнього єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у храмі парафії Святого Духа у смт Ясіня

24 червня 2024 р., у свято Дня Святого Духа та Різдва Івана, Предтечі і Хрестителя Господнього, у храмі парафії Святого Духа Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України у смт Ясіня Рахівського району було відслужено святкову Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української

Молитовний захід було відкрито молитвою «Отче наш», яку виголосив Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній Думенко, який відтак звернувся з коротким вітальним словом до присутніх.

В ході сніданку, з молитвою виступили представники присутніх Церков та релігійних організацій з України. Представників Російської Православної Церкви в Україні (так званої УПЦ МП) до участі в Національному молитовному сніданку не було запрошено.

З вітальним словом виступили Президент України Володимир Зеленський, прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, голова Верховної Ради Руслан Стефанчук та інші представники української влади.

З міжнародних учасників, в режимі онлайн та офлайн, до учасників молитовного зібрання, зі словами підтримки України, також, зокрема, звернулися: спікер Палати представників Сполучених Штатів Америки Майк Джонсон, колишній віцепрезидент США Майк Пенс, конгресмен США Дон Бекон, члени Палати представників Конгресу США Роберт Адерхольт, Майк Квіглі, Тім Волберг, Хуан Варгас, Джеррі Моран та капелан Палати представників Маргарет Кіббен, сенатори Джеймс Ленкфорд, Річард Блюменталь, Стів Дейнс, капелан Сенату адмірал Баррі Блек, а також глави 56 релігійних місій і церков з усього світу.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

богословської академії у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, благочинного Рахівського районного благочиння, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазешина та парафії Святого Духа у смт Ясіня, протоієрея Володимира Лофердюка, настоятеля парафії Покрови Пресвятої Богородиці у смт Ясіня, протоієрея Ярослава Межибівського, настоятеля парафії Успіння Пресвятої Богородиці у с. Чорна Тиса, протоієрея Крістіана Рушачака, настоятеля Свято-Преображенської

парафії у смт Ясіня, ієрея Дмитра Розовського, настоятеля парафії Різдва Пресвятої Богородиці у с. Кваси, диякона Романа Кувік, священнослужителя кафедрального Свято-Петро-Павлівського храму у с. Лазещина та протоієрея Володимира Костюшко, настоятеля Свято-Іллінської парафії у смт Ясіня (Закарпатська єпархія ПЦУ).

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

При виголошенні заупокійної ектенії духовенство молилося за спасіння світлих душ раніше спочилих у Бозі від віку всіх наших рідних і близьких, які у різні віки і часи віддали свої життя у



боротьбі за національну і державну незалежність України, наших праведних і богоносних прабатьків, батьків, матерів, учителів, друзів і рідних та полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у

російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Після завершення Божественної літургії з архіпастирською промовою і повчальним словом до прихожан звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який привітав всіх присутніх зі святом Дня Святого Духа та Різдрвом Івана, Предтечі і Хрестителя Господнього, та зупинився на історії зародження даного свята, його значенні, а також на святості прижиттєвого подвигу всіх українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Богослужіння супроводжувалося співом церковного Свято-Петро-Павлівського кафедрального хору в с. Лазещина під керівництвом регента Іванни Маскалюк.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

У свято Святої Тройці, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у кафедральному храмі с. Лазещина та звершив дияконську хіротонію над Романом Кувік

23 червня 2024 р., у свято Святої Тройці – П'ятдесятниці, у кафедральному храмі Свято-Петро-Павлівської парафії Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України у с. Лазещина Рахівського району було відслужено святкову Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, президент Карпатського університету імені Ав-

густина Волошина та Ужгородської української богословської академії у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, благочинного Рахівського районного благочиння, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазещина та парафії Святого Духа у смт Ясіня, архімандрита Спиридона Дудина, благочинного Мукачівського районного благочиння, намісника Свято-Миколаївського чоловічого монастиря у смт Чинадієво Мукачівського

району, протоієрея Ярослава Межибівського, настоятеля парафії Успіння Пресвятої Богородиці у с. Чорна Тиса Рахівського району, ієрея Дмитра Розовського, настоятеля парафії Різдва Пресвятої Богородиці у с. Кваси Рахівського району, диякона Юрія Гринюка, священнослужителя кафедрального

Свято-Петро-Павлівського храму у с. Лазещина Рахівського району та диякона Романа Кувік, священнослужителя кафедрального



ного Свято-Петро-Павлівського храму у с. Лазещина Рахівського району.

Під час Божественної літургії Преосвященніший владика Віктор Бедь звершив таїнство дияконської хіротонії над іподияконом Романом (у хрещенні – Мироном) Кувік.

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

При виголошенні заупокійної ектенії духовенство молилося за спасіння світлих душ раніше спочилих у Бозі від віку всіх наших рідних і близьких, які у різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, наших праведних і богоносних прабабтьків, батьків, матерів, учителів, друзів і рідних та полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв

українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Після завершення Божественної літургії з архіпастирською промовою і повчальним словом до прихожан звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який привітав всіх присутніх зі святом Святої Тройці – П'ятидесятниці, та зупинився на історії зародження даного свята, його значенні, а також на святості прижиттєвого подвигу всіх українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Відтак, з благословення Балженнішого Епіфанія Думенко, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Православної Церкви України, за заслуги перед Православною Церквою України та побожним українським народом, Преосвященніший єпископ Віктор Бедь нагородив:

Іванну Маскалюк – орденом святої рівноапостольної княгині Ольги;
 Мирославу Гирю – орденом святої рівноапостольної княгині Ольги;
 Наталію Муханюк – орденом святої рівноапостольної княгині Ольги;
 Олену Семенюк – орденом святої рівноапостольної княгині Ольги;
 Василя Савчука – Благословенною Грамотою Предстоятеля Православної Церкви України з врученням логотипу-хреста ПЦУ;
 Церковний хор кафедрального храму першочорнових апостолів Петра і Павла у с. Лазещина – Благословенною Грамотою Предстоятеля Православної Церкви України.

Богослужіння супроводжувалося співом церковного кафедрального хору під керівництвом регента Іванни Маскалюк.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

У Троїцьку поминальну батьківську суботу та день вшанування жертв війни в Україні єпископ Віктор Бедь відслужив літію на цвинтарі м. Тячів



22 червня 2024 р., у Троїцьку поминальну батьківську суботу та день скорботи і

вшанування жертв війни в Україні, біля покільного Хреста на честь борців за незалежність України та могил полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр. на міському цвинтарі у м. Тячів, було відслужено заупокійну літію.

Поминальне богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України у співслужінні ієрея Андрія Мартенса, благочинного Тячівського районного благочиння, настоятеля

У свято Вознесіння Господнього, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у с. Присліп на Міжгірщині та звершив хіротесію у читця та іподиякона

13 червня 2024 р., у свято Вознесіння Господнього, у однойменному храмі Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України у с. Присліп Хустського району було відслужено святкову Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, благочинного Рахівського районного благо-

Свято-Петро-Павлівської парфії у м. Тячів та Свято-Михайлівської парафії у смт Тересва, протоієрея Юрія Кадара, настоятеля парафії Різдва Пресвятої Богородиці у с. Ганичі та диякона Ярослава Бурчака, священнослужителя Свято-Петро-Павлівської парфії у м. Тячів та Свято-Михайлівської парафії у смт Тересва.

Під час молитви духовенство молилося за прощення всіх земних провин, допущених з власної волі чи під примусом раніше спочилими від віку людьми Божими та даруванням їх безсмертним душам вічного спокою і життя у піднебесі: нашим праведним і богоносним прабатькам, батькам, матерям, учителям, рідним, друзям та близьким;

всім спочилим у різні віки і часи борцям за незалежність України;

всім спочилим жертвам війни в Україні, зокрема, в роки Другої світової війни;

всім полеглим смертю хоробрих і героїв українським воїнам, добровольцям, волонтерам, полоненим і мирним співвітчизникам у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.;

всім від віку померлим.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

чиння, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазешина та парафії Святого Духа у смт Ясіня, протоієрея Василя Мандзюка, благочинного Хустського районного благочиння, настоятеля парафії Всіх святих землі Української у смт Міжгір'я та парафії Вознесіння Господнього у с. Присліп, протоієрея Ярослава Межибівського, настоятеля парафії Успіння Пресвятої Богородиці у с. Чорна Тиса Рахівського району, ієрея Андрія Мартенса, благочинного Тячівського районного благочиння, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у м. Тячів та парафії архістратига Михаїла у смт Тересва, ієрея Дмитра Ро-

зовського, настоятеля парафії Різдва Пресвятої Богородиці у с. Кваси Рахівського району, диякона Юрія Гринюка, священнослужителя кафедрального Свято-Петро-Павлівського храму у с. Лазещина Рахівського району та представників духовенства з інших



спархій, – протоієрея Василя Калічина, настоятеля парафії Різдва Богородиці у с. Пилипець Міжгірського району (Закарпатська єпархія) і протоієрея Івана Качура, настоятеля парафії Покрова Пресвятої Богородиці у с. Вишків Калуського району Івано-Франківської області (Івано-Фраківсько-Галицька єпархія).

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

При виголошенні заупокійної ектенії духовенство молилося за спасіння світлих душ раніше спочилих у Бозі від віку всіх наших рідних і близьких, які у різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, наших праведних і богоносних прабабків, батьків, матерів, учителів, друзів і рідних та полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Перед початком Божественної літургії Преосвященніший владика Віктор Бедь звершив хіротесію у читця та іподиякона Романа (Мирона у хрещенні) Кувик, дяка кафедрального Свято-Петро-Павлівського храму в с. Лазещина.

З проповіддю на тему свята до присутніх у храмі звернувся протоієрей Василь Калічин.

Після завершення Божественної літургії з архіпастирською промовою і повчальним словом до прихожан звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який привітав всіх присутніх з храмовим святом, зупинився на історії Української Церкви, важливості дотримання святих Божих Заповідей у повсякденному житті християнина, зокрема, щодо вияву любові до своїх рідних, близьких, української нації, своєї землі та держави. Відзначив героїзм та безсмертність подвигу українських воїнів-захисників, які боронять всіх нас від новітніх безбожних московських ординців.

Після архієрейського слова, за заслуги перед Православною Церквою України, побожним українським народом та з нагоди Славного ювілею – 55-річчя від дня народження, Преосвященніший владика Віктор Бедь нагородив ієрея Андрія Мартенса, який відзначив свій ювілей 17 травня 2024 ц. р., – медаллю «Святого апостола українського Андрія Первозваного».

Також, вітаючи прихожан з храмовим святом, протоієрей Іван Качур подарував для храму нові хоругви.

Р.С.: Храмове свято та архієрейську Божественну літургію на парафії, у своєму храмі Вознесіння Господнього у с. Присліп у складі Православної Церкви України, духовенство і прихожани відсвяткували і відслужили вперше після того, як дана релігійна громада іще у 2019 році вийшла за складу Хустської єпархії Московського патріархату, але через протидію з боку РПЦвУ впродовж п'яти років не мала доступу до своєї церкви.

Також, вітаючи прихожан з храмовим святом, протоієрей Іван Качур подарував для храму нові хоругви.

25 квітня 2024 року, з благословення Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, настоятель протоіерей Василь Мандзюк та парафіяни релігійної громади Вознесіння Господнього ПЦУ у с. Присліп Хустського

району Закарпатської області після 5 років поневірян та незаконної протидії з боку окремих представників Хустської єпархії Російської Православної Церкви в Україні, зокрема, протоіерея Володимира Бітляна, увійшли до належного їм на праві власності однойменного храму.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь освятив поклінний Хрест на місці майбутнього будівництва храму у с. Пасіка Мукачівського району



29 травня 2024 р., у с. Пасіка Мукачівського району Закарпатської області, за участі

представників духовенства та вірних Православної Церкви України було звершено чин освячення поклінного Хреста на місці майбутнього будівництва церковного храму на честь Покрова Пресвятої Богородиці однойменної парафії Мукачівсько-Карпатської єпархії.

Чин освячення очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії у співслужінні представників єпархіального духовенства: протоіерея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, благочинного

Рахівського районного благочиння, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазещина та парафії Святого Духа у смт Ясіня, архімандрита Спиридона Дудина, благочинного Мукачівського районного благочиння, намісника Свято-Миколаївського чоловічого монастиря у смт Чинадієво, протоіерея Ярослав Межибівського, настоятеля парафії Успіння Пресвятої Богородиці у с. Чорна Тиса, іерея Івана Цанька, настоятеля парафії Покрова Пресвятої Богородиці у с. Пасіка, диякона Юрія Гринюка, диякона Свято-Петро-Паїлівського храму у с. Лазещина та іерея Мар'яна Чичерського, настоятеля парафії Івана Хрестителя у м. Свалява (Закарпатська єпархія ПЦУ).

Після завершення чину освячення поклінного Хреста, до присутніх з вітальним і архіпастирським словом звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який наголосив на святості чину освячення поклінного Хреста та благословив настоятеля іерея Івана Цанька та вірних парафії Покрова Пресвятої Богородиці на подальше будівництво однойменного храму в с. Пасіка.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь провів зустріч з бригадним капеланом 95-тої десантно-штурмової бригади ієреєм Миколою Березюком

21 травня 2024 р., в архієрейській резиденції в м. Ужгород, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православною Церквою України, військовий капелан, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української бого-

словської академії провів зустріч з випускником університету і академії, військовим капеланом 95-тої десантно-штурмової бригади Збройних Сил України ієреєм Миколою Березюком.

В ході зустрічі було обговорено актуальні питання функціонування служби військового капеланства у Збройних Силах України та підвищен-

ня кваліфікації військового духовенства на базі університету і академії.

Також, в ході зустрічі військовий капелан ієрей Микола Березюк привітав Преосвященнішого владика Віктора Бедь зі Славним ювілеєм – 60-річчя від дня народження та

подарував Державний Прапор України з підписами військовослужбовці 95-тої десантно-штурмової бригади Збройних Сил України, які із



зброєю в руках боронять Україну від московських безбожних путінсько-гундяєвських окупантів у російсько-українській війні.

Владика Віктор Бедь подякував за вітання і безцінний подарунок та благословив бригадного військового капелана ієрея Миколая Березюка на подальше щасливе життя, перемогу над рашистами і пастирське служіння.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

В Ужгороді пройшли єпархіальні збори Мукачівсько-Карпатської єпархії ПЦУ

16 травня 2024 р., у великій актовій залі єпархіального управління в м. Ужгород, пройшли єпархіальні збори Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України.

Єпархіальні збори пройшли під головуванням Преосвященні-



шого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого єпархією та розглянули, зокрема, наступні питання порядку денного: Про діяльність єпархії у першому півріччі 2024 року та першочергові завдання єпархії на друге півріччя 2024 року (доповідач: єпископ Віктор Бедь, керуючий єпархією);

Про розвиток структури єпархії у першому півріччі 2024 року (доповідач: протоієрей Юрій Гал, секретар єпархіального управління);

Інформація єпархіальних відділів та релігійних організацій єпархії (доповідачі: керівники єпархіальних відділів та релігійних організацій);

Про оновлення Єпархіальної ради (доповідач: єпископ Віктор Бедь, керуючий єпархією);

Різне.

Участь у зборах взяли представники духовенства та прихожан єпархії.

З усіх питань порядку денного було ухвалено відповідні рішення.

Зокрема, до складу оновленої Єпархіальної ради було обрано:

Преосвященнішого Віктора Бедь, керуючого єпархією (за посадою);

Протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, настоятеля

Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазещина, благочинного Рахівського районного благочиння;

Архімандрита Спиридона Дудина, намісника Свято-Миколаївського чоловічого монастиря у смт Чинадієво, благочинного Мукачівського районного благочиння;

Старшого іподиякона Віктора Понзеля, першого помічника керуючого єпархією, прихожанина кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в Ужгород;

Іподиякона Івана Келечена, помічника керуючого єпархією, прихожанина кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в Ужгород.

Після завершення роботи єпархіальних зборів, відбулася братська трапеза.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

В кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород відслужили молебень за перемогу та привітали єпископа Віктора Бедь з ювілеєм 60-річчя від дня народження

16 травня 2024 року, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород, було відслужено молебень за мир і благополуччя в Україні, за національну і



Віктор Бедь у співслужінні представників духовенства Мукачівсько-Карпатської єпархії.

Після завершення молебню, представники духовного кліру єпархії привітали Преосвященнішого єпископа Віктора Бедь зі Славним ювілеєм – 60-річчя від дня наро-

духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр. та за щасливе життя наших рідних і близьких.

Богослужіння очолив Преосвященніший владика

дження, який він відзначив 5 травня ц. р.

Відтак, владика Віктор Бедь подякував за вітання, благословив всіх присутніх у храмі на подальше щасливе життя та подарував всім присутнім священнослужителям пам'ятний хрест з прикрасами на молитовну згадку про ювілей.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Відбувся Архієрейський Собор Православної Церкви України

Під головуванням Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія 11 травня 2024 року в Трапезному храмі святих Антонія і Феодосія Києво-Печерських Свято-



Успенської Києво-Печерської лаври відбувся Архієрейський Собор автокефальної Української Православної Церкви.

Перед засіданням було звершено молебень на початок всякої справи.

Участь в Соборі взяли 53 архієреї Православної Церкви України, за винятком відсутніх з об'єктивних причин. На початку засідання Предстоятель виголосив доповідь про діяльність ПЦУ від часу Помісного Собору (27 липня 2023 року), після чого відбулося обговорення питань порядку денного.

У підсумку Архієрейський Собор затвердив усі рішення, ухвалені Священним Синодом УПЦ

(ПЦУ) за період із попереднього засідання, та схвалив інші постанови. Собор, зокрема, схвалив роботу Предстоятеля Митрополита Київського і всієї України Епіфанія та Київської Митрополії УПЦ (ПЦУ) й засвідчив йому повну підтримку, підтримав зусилля Української держави щодо захисту релігійної спільноти і всього

суспільства від ворожого іноземного впливу та необхідність законодавчої заборони підлеглості релігійних організацій в Україні релігійним об'єднанням з центром у державі-агресорі. Собор також ще раз засвідчив, що Православна Церква України відкидає і засуджує вчення «руського міра» як базоване на єретичних засадах етнофілетизму, маніхейства та гностицизму. Окрім того, було ухвалено запропонований Священним Синодом проект листа до Його Всесвятості Вселенського Патріарха Варфоломія та Святого і Священного Синоду Вселенського Патріархату з проханням звернутися до Кирила Гундяєва з вимогою публічно відректися від лжев-

чення «русского міра», засудити і відкликати наказ так званого «Всесвітнього російського народного собору», в якому містяться елементи цього лжевчення.

Також, зважаючи на особливу тяжкість, публічність та вперту нерозкаяність злочинів проти Бога, Церкви Христової та людства, вчинених мирянином РПЦ Владіміром Владіміровичем Путіним, Архієрейський Собор УПЦ (ПЦУ) засвід-

чив, що ця особа своїми злочинами і впертим та свідомим нерозкаянням в публічних гріхах сама відлучила себе від Церкви.

Розглянувши всі питання порядку денного, Архієрейський Собор молитвою завершив своє засідання.

Пресслужба Київської Митрополії Української Православної Церкви (ПЦУ)

Джерело:romisna.info

Великдень 2024. Чому Україна перейшла на новий церковний календар, але “Паска” аж у травні

“То цього року Великдень по-новому буде, чи ще по-старому?” – говорять між собою дві жінки



біля храму у Львові, де вже перейшли на новий календар, але ніяк не можуть зрозуміти, що ж з Великоднем.

Для когось це може стати сюрпризом, але усі православні та греко-католики і далі святкують це головне християнське свято по-старому. 2024 року – це буде 5 травня, при чому католики відзначають його аж на п’ять тижнів раніше – 31 березня.

Виходить, що поки одні тільки заходять у великий піст, інші (а католиків в Україні близько 1,5 мільйона) вже



готуватимуться святкувати, й уніфікації календарів, як дехто вважав, повністю не відбулось.

Частина українських православних (ПЦУ) та греко-католики ще з вересня 2023 року відмовились від старого Юліанського календаря та святкували Різдво 25 грудня замість 7 січня.

Проте з Великоднем (у народі часто називають Паска), як і з низкою інших так званих рухомих свят, зокрема Трійці, все не так просто.

Річ у тім, що українські церкви перейшли не на чистий Григоріанський календар, а фактично на оновлений Новоюліанський, в якому так звані

рухомі свята і далі визначаються по-старому.

А визначення Великодня для християн – це взагалі складна і спірна річ. Через багато нюансів католики та православні мають великі розбіжності та сперечаються не одну сотню років.

Сто років тому Вселенський патріархат, а за ним і низка інших православних церков Європи, перейшли на новий календар. Але і вони не наважились чіпати Великдень і досі відзначають його по-старому.

При цьому вже наступного 2025 року (такий збіг трапляється раз на 3-4 роки) і католики, і православні відзначать Великдень в один день. Як це рахують, чому все так складно і чи є шанс, що

вже з наступного року відзначати Великдень більшість українців будуть по-новому?

Такий різний Великдень

Проблема Великодня не вирішується простим переходом з Юліанського на новий календар через давній і глибокий спір.

Великдень прив’язаний не до дати, а до весняного рівнодення та повного місяця. І тут католики та православні давно розійшлись, хоча ці нюанси непросто зрозуміти та пояснити.

До Юліанського календаря прив’язана стара Пасхалія – методика визначення дати Великодня, яку в 325 році затвердив Нікейський собор ще єдиною тоді церкви.

Той собор встановив, що Пасха має відзначатись в першу неділю після першого повного місяця після весняного рівнодення.

Нібито правило просте, але насправді схема роз-

рахунків складна, церковний календар з часом почав сильно відрізнятися від астрономічного. Тому весняне рівнодення на заході та сході після календарної реформи 16 століття почали



розраховувати по-різному. Католики перейшли на розрахунки, які наближені до астрономічних, а православні і далі рахували по-старому. Тому однакове нібито правило почало виводити різні дати.

Якщо коротко, то розходження між датами Великодня за східною і західною традиціями спричинене різницею у вирахуванні весняного рівнодення через різницю між календарями в 13 днів. Після реформи західна традиція визначення весняного рівнодення більш наближена до астрономічного рівнодення, а східна може “запізнюватись”.

Тому перший повний місяць після весняного рівнодення у всіх рахується інакше, й частіше за все у католиків він настає раніше.

До прикладу, за “цивільним календарем”, який практично збігається з Григоріанським, весняне рівнодення в 2024 році буде 20 березня (за церковним – 21 березня). Перший повний місяць – 25 березня, а тому Великдень у першу неділю після такого повного місяця – 31 березня.

А старий спосіб визначення рівнодення за Юліанським церковним календарем, який не відповідає астрономічному, виводить Великдень аж на 5 травня (тут ще зіграла роль єврейська Пасха 23-30 квітня, раніше якої православні не святкують Великдень, тож відзначення перенеслось з 28 квітня ще на тиждень).

Іноді різниця з рівноденням за обома календарями виходить не суттєва, а дати Великодня збігаються.

Тому Великдень за Григоріанським календарем у 45% випадків відзначають на тиждень раніше, ніж за Юліанським. У 30% випадків Великдень збігається (так буде 2025 року), 5% – різниця в

чотири тижні, 20% – різниця аж в 5 тижнів (більш ніж місячний цикл – так буде в 2024 році).

Різниці в два-три тижні не буває. Як бачимо, якоїсь сакральної прив’язки до конкретної дати тут немає. Люди нормально сприймають і святкування разом, і окремо.

Так склалося, що за Юліанським календарем Великодень обов’язково має святкуватися після єврейської Пасхи, тоді як Григоріанський календар, в силу астрономічно-математичних особливостей, іноді порушує це правило.

Хоча наполягання на тому, що Пасху не можна святкувати одночасно або перед єврейським Песахом, з’явилося вже в 11-12 століттях у Візантії.

Серед інших аргументів не оновлювати старий спосіб розрахунку наводять і те, що за Юліанським календарем жив сам Ісус Христос. Згадують і про благодатний вогонь, який, як твердять церковники, сходить в Храмі Воскресіння (Гробу Господнього) в Єрусалимі саме напередодні “старого православного” Великодня, а не “католицько-протестантського”.

Чи може бути постійне спільне святкування Великодня

КОЛИ ТЕПЕР СВЯТА

ЖОВТЕНЬ	ЛИСТОПАД	ГРУДЕНЬ	СІЧЕНЬ	ЛЮТИЙ
1 ПОКРОВА	15 ПОЧАТОК РІЗДВЯНОГО ПОСТУ	25 РІЗДВО 6 СВЯТОГО МИКОЛАЯ	6 ВОДОХРЕЩЕ	2 СТРИТЕННЯ
БЕРЕЗЕНЬ	КВІТЕНЬ	ТРАВЕНЬ	ЧЕРВЕНЬ	СЕРПЕНЬ
11 МАСНИЦЯ 18 ПОЧАТОК ВЕЛИКОГО ПОСТУ 25 БЛАГОВІЩЕННЯ	28 ВЕРБНА НЕДІЛЯ	4 КІНЕЦЬ ВЕЛИКОГО ПОСТУ 5 ВЕЛИКДЕНЬ (змінюються дати)	23 ТРИЦЯ 29 АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА	1 МЕДОВИЙ СПАС (МАКОВІЯ) 15 УСПІННЯ

BBC NEWS | УКРАЇНА

На перший погляд, особливо для людини, якій важко осягнути нюанси рахування рівнодення і календарів, що може бути легше, ніж домовитись спільно святкувати Великдень.

Тим паче, що не так рідко це стається само собою – спільне святкування буде 2025 року 20 квітня, потім 2028 року – 16 квітня.

Навколоцерковні ЗМІ останні роки пишуть, що певні переговірники від Папи Римського та Все-

ленського патріарха працюють, щоб спробувати узгодити спільну дату Великодня на майбутнє для усіх церков, які перейшли на новий календар.

Такі перемовини і спроби відбувались не раз з 17 століття і закінчувались невдачею.

Привід для цього зараз непоганий – 2025 року не тільки усі християни відзначатимуть Великдень в один день, а того року ще й святкуватимуть 1700-ліття



спільного для усіх Нікейського собору, який встановив правило обчислення Великодня.

Проте шанси на це, як кажуть співрозмовники ВВС Україна в церковних колах, невеликі.

“Це гарна можливість для діалогу щодо дати Великодня. Але це не значить, що буде швидкий результат”, – каже співрозмовник у Вселенському патріархаті.

Він зауважує, що зараз є певний рівень бажання спробувати знайти шляхи спільного підрахунку та святкування Великодня.

“Цей збіг та святкування собору – гарна можливість відкрити перемовини. Але хто ж знає, що буде у світі за 12 місяців”, – каже співрозмовник.

Він визнає, що в умовах війни Росії проти України і невизначеності у православному світі жодних прогнозів ніхто робити не буде.

Частина православних церков, як от Російська, Сербська, Грузинська та Єрусалимський патріархат, досі живуть за Юліанським календарем, і вони не захочуть змінювати розрахунок Великодня за домовленістю Константинополя та Рима.

Російська церква розірвала спілкування з Константинополем і точно не переходитиме на новий календар, як і фактично підпорядкована їй в Україні УПЦ МП.

Більше того, ніхто не може спрогнозувати, як до зміни відзначення Великодня, якщо Константи-

нополь та Рим домовляться, будуть ставитись і ті православні церкви, які перейшли на Новоюліанський календар і до прикладу святкують Різдво 25 грудня.

Тому представники Православної церкви України, УГКЦ і релігійні експерти, з якими поспілкувалась ВВС Україна, схилиються до думки, що змін обчислення Великодня в осяжному майбутньому чекати не варто.

Співрозмовник ВВС Україна у керівництві ПЦУ без оптимізму називає спроби домовитись щодо Великодня “порожніми фантазіями”. По-перше, там не дуже вірять у можливість домовитись Константинополя та Рима, а по-друге, серед православних може бути ще більший розкол.

Більш оптимістично налаштовані в Українській греко-католицькій церкві (яка підпорядковується Риму, але має східний обряд), де все ж покладають певні надії на перемовини 2025 року.



У розмові з ВВС Україна речник УГКЦ отець Ігор Яців висловив сподівання, що діалог між Римом і Константинополем завершиться успішно, а після 2025 року “вже буде спільне святкування Великодня”.

Але у будь-якому разі, перехід на нове визначення Великодня у церкві хочуть робити одночасно з Православною церквою України, тож якщо глобальної домовленості не буде, то й в країні перехід навряд чи відбудеться.

“В Україні живемо разом з братами православними, тому ми не хочемо творити календарних поділів між нами, щоб не святкувати Великдень по-різному”, – наполягає отець Ігор Яців.

На його думку, нинішній рік, коли різниця між датами Великодня аж п’ять тижнів, яскраво показує проблему, а тому переходити треба, але зважено і одночасно.

“18 березня в нас починається великий піст, а

вже 31 березня за Григоріанським календарем Великдень. Тому одні тільки входять в піст і поклони б'ють, а в інших вже свято", – каже він. Цього допустити церковники не хочуть, особливо в селах, де громади ПЦУ та УГКЦ спільно використовують одні храми.

Великдень – це унікальне для українців свято,

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь очолив святкову Великодню Божественну літургію в кафедральному храмі м. Ужгород

З 4 на 5 травня 2024 року, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вулиця Ференца II Ракоці, 18 А), відбулося святкове Великодне богослужіння – з нагоди свята Світлого Христового Воскресіння:

4 травня: о 23:00 – святкова Полуношниця;

5 травня: о 00:00 – Великодня Раня;

о 01:30 – святкова архієрейська Великодня Божественна літургія;

о 03:30 – освячення пасок.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії у співслужінні протоієрея Іллі Канакіна, проректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської української богословської академії, настоятеля парафії апостола і євангеліста Івана Богослова, ієрея Петра Ференца, священнослужителя даного кафедрального храму та протодиякона Івана Жабляка.

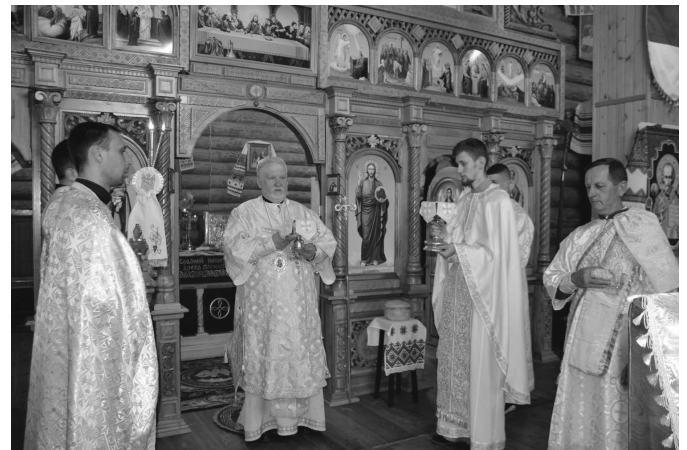
Наприкінці ранньої ієрей Петро Ференц зачитав Огласительне слово святителя Іоана Золотоустого у святу і велику неділю Великодня 2024 року – Воскресіння Христового.

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами у ро-

коли багато не надто релігійних людей йдуть до храмів, навіть на Різдво такого немає, коли його відзначають вдома.

Тому різниця календарів для Великодня така важлива, а різких рухів церковники тут остерігаються найбільше.

Джерело: bbc



сійсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

Після завершення Божественної літургії до присутніх з вітальним архієрейським словом та благословенням звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який привітав усіх з Великоднем 2024 року – святом Воскресіння Христового.

На завершення Великоднього богослужіння Преосвященніший єпископ Віктор Бедь звершив освячення артоса (особливої великої просфори), а також Великодніх пасок і приношень.

Також, представники духовенства та прихожан привітали Преосвященнішого єпископа Мукачівського і Карпатського Віктора Бедь з його славним ювілеєм – 60-річчям від дня народження, який він святкує 5 травня ц. р.

Святкове богослужіння супроводжувалося співом кафедрального церковного хору під керівництвом Марії Жабляк, а службу дяків очолив дяк – Михайло Гангур.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

У неділю про Страшний суд, єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у кафедральному храмі в м. Ужгород, під час якої було піднесено поминальні прохання і за Тараса Шевченка



10 березня 2024 року, в неділю м'ясопуста про Страшний

суд, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А) було відслужено Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України у співслужінні протоієрея Іллі Канакіна, проректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородської української богословської академії, настоятель парафії апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгород, ієрея Петра Ференца, священнослужителя кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород, ієрея Едуарда Грабенко та протодиякона Івана Жабляка.

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-

гундяєвськими окупантами і терористами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

При виголошенні заупокійної ектенії духовенство молилося за спасіння світлич душ раніше спочилих у Бозі від віку всіх наших рідних і близьких, які у різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, наших праведних і богоносних прабабків, батьків, матерів, учителів, друзів і рідних, а також полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр. Також, було піднесено заупокійне прохання за Тараса Шевченка, Великого пророка української нації, мислителя, поета, художника, борця за незалежність України у XIX столітті з нагоди 210-річчя від дня його народження (09.03.1814) та 163-х роковин його дочасного упокоєння (10.03.1816).

Після завершення Божественної літургії до присутніх у храмі з архіпастирським словом звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який, зокрема, зупинився на богословському розумінні Страшного суду та на подвижницькому і жертвовному житті Тараса Шевченка.

Богослужіння супроводжувалося співом кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк, а службу дяків очолив дяк Михайло Гангур.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Визначено склад Священного Синоду на літній синодальний період 2024 р

З 1 березня 2024 р. Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній визначив склад Священного Синоду на літній синодальний період (1 березня – 31 серпня 2024 р.)

Окрім Головуючого та постійних членів Синоду митрополита Львівського Макарія та митрополита Вінницького і Барського Симеона, відпові-

дно до п. 1 розділу V Статуту на вказаний період членами Синоду є:

Андрій, митрополит Галицький; Димитрій, митрополит Львівський і Сокальський; Іоан, митрополит Черкаський і Чигиринський; Агапіт, архієпископ Вишгородський; Кирил, єпископ Ужгородський і Хустський; Сава, єпископ Донецький

і Слов'янський; Никодим, єпископ Херсонський Ніжинський.
і Таврійській, Феогност, єпископ Чернівецький і Пресслужба Київської Митрополії
Буковинський; Антоній, єпископ Чернігівський і Української Православної Церкви (ПЦУ)

Єпископ Віктор Бедь очолив Божественну літургію у новозбудованому храмі с. Чорна Тиса у свято Винесення чесних дров животворчого Хреста Господнього та день пам'яті мучеників Маккавеєвих

1 серпня 2024 року, в день свята Винесення чесних дров животворчого Хреста Господнього, а також пам'яті старозавітних семи мучеників Маккавеєвих, матері їх Соломонії та їхнього учителя Єлеазара, в новозбудованому храмі на



честь мучеників Маккавеєвих парафії Успіння Пресвятої Богородиці у Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України у с. Чорна Тиса Рахівського району Закарпатської області (настоятель – протоієрей Ярослав Межибівський) було відслужено святкову Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії у співслужінні протоієрея Юрія Гал, секретаря єпархіального управління, благочинного Рахівського районного благочиння, настоятеля Свято-Петро-Павлівської парафії у с. Лазешина та парафії Святого Духа у смт Ясіня, протоієрея Володимира Лофердюка, настоятеля парафії Покрови Пресвятої Богородиці у смт Ясіня, протоієрея Анатолія Натолочного, молодшого лейтенанта капеланської служби, військовим капеланом 57 окремої бригади 104 окремої бригади територіальної оборони Збройних Сил України, протоієрея Ярослава Межибівського, настоятеля парафії Успіння Пресвятої Богородиці у с. Чорна Тиса, протоієрея Крістіана Рушчака, настоятеля Свято-Преображенської парафії у смт Ясіня, протоієрея Владислава Лазаря, настоятеля парафії успіння Пресвятої Богородиці у м. Берегове, ієрея

Дмитра Розовського, настоятеля парафії Різдва Пресвятої Богородиці у с. Кваси, ієрея Олега Росоловського, в. о. настоятеля парафії святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгород, диякона Романа Кувик, священнослужителя кафедрального

Свято-Петро-Павлівського храму у с. Лазешина та протоієрея Володимира Костюшко, настоятеля Свято-Іллінської парафії у смт Ясіня (Закарпатська єпархія ПЦУ).

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

При виголошенні заупокійної ектенії духовенство молилося за спасіння світлич душ раніше спочилих у Бозі від віку всіх наших рідних і близьких, які у різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, наших праведних і богоносних прабабків, батьків, матерів, учителів, друзів і рідних та полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Зокрема, Преосвященніший владика Віктор Бедь виголосив поіменне заупокійне поминання за полеглими смертю хоробрих і героїв українськими воїнами-захисниками у російсько-українській війні, вихідцями з Ясінянської територіальної громади:

Файбиш ВІКТОРОМ Вікторовичем;
 Васильчук ІВАНОМ Антоновичем;
 Костик АНДРІЄМ Івановичем;
 Павлючок БОГДАНОМ Степановичем;
 Капчук ВАСИЛЕМ Михайловичем;
 Лофердюк БОГДАНОМ Богдановичем;
 Спасюк ДМИТРОМ Васильовичем;
 Бойчук ВАСИЛЕМ Миколайовичем;
 Копилюк ЮРІЄМ Ярославовичем;
 Андріюк МИХАЙЛОМ Петровичем;
 Дердюк ЮРІЄМ Васильовичем;
 Кипень АНДРІЄМ Степановичем;
 Петрюк ДМИТРОМ Степановичем;
 Гаврилюк ДМИТРОМ Івановичем;
 Сорохманюк АНДРІЄМ Миколайовичем;
 Телічук МИХАЙЛОМ Романовичем;
 Тіхоміров МИКОЛАЄМ Сергійовичем;
 Тулайдан ПАВЛОМ Васильовичем;
 Андращук МИХАЙЛОМ Михайловичем;
 Бровчук МИКОЛАЄМ Степановичем;
 Мільчевич ІВАНОМ Івановичем;
 Ткачук АНДРІЇМ Юрійовичем;
 Клочуряк ДМИТРОМ Івановичем;
 Бузак ЯРОСЛАВОМ Івановичем;
 Боклажук МИКОЛАЄМ Михайловичем.

На завершення Божественної літургії духовенством було звершено чин освячення новозведеного храму та закладено у фундамент будівлі наріжний камінь і капсулу з пам'ятною грамотою.

Богослужіння завершилось освяченням зілля й меду, які віряни цього дня принесли до храму, та поклонінням перед хрестом Господнім.

Після завершення Божественної літургії з архієрейським вітальним і повчальним словом до присутніх з вернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, в якому зупинився на значенні свята

Винесення чесних древ животворчого Хреста Господнього, дня пам'яті старозавітних семи мучеників Маккавеєвих, матері їх Соломонії та їхнього учителя Єлеазара та святості безсмертного подвигу полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Також, за заслуги перед Церквою Христовою, побожним українським народом та Державою Україна, Преосвященніший єпископ Віктор Бедь нагородив:

Благословенною грамотою Блаженнішого Епіфанія Думенка, Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Православної Церкви України з врученням нагрудного хресталоготипу ПЦУ прихожан даної парафії:

Богдана Пранничука;

Олексія Пранничука;

Василя Дердюка;

Юрія Пільц.

Медаллю «Святого апостола українського Андрія Первозваного»:

Андрія Делятинчука, голову Ясінянської селищної ради Рахівського району.

Медаллю «Святого рівноапостольного Володимира, Великого князя Київського»:

Антоня Павлюка, старосту с. Чорна Тиса Рахівського району.

Орденем «Великомученика Юрія Переможця»: Степана Ковбаснюка, борця за незалежність України у ХХ столітті, журналіста газети «Срібна Земля», мешканця с. Кваси Рахівського району.

Богослужіння супроводжувалося співом парафіяльного церковного хору.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Єпископ Віктор Бедь очолив першу Божественну літургію на парафії ПЦУ у смт Тересва та звершив рукопокладення у диякони Віктора Орловського

1 вересня 2024 року, у день початку індікту – церковного новоліття (року), в тимчасовому храмі парафії Всіх святих землі Закарпатської Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України у смт Тересва Тячівського району Закарпатської області, було відслужено першу

Божественну літургію на даній парафії.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української

богословської академії у співслужінні протоієрея Іллі Канакіна, благочинного Ужгородського районного благочиння, настоятеля парафії апостола і євангеліста Івана Богослова в м. Ужгород, проректора з навчальної та духовно-виховної роботи Ужгородсь-



кої української богословської академії, протоієрея Юрія Кадара, настоятеля парафії Різдва Пресвятої Богородиці у с. Ганичі Тячівського району, ієрея Андрія Мартенса, благочинного Тячівського районного благочиння, настоятеля парафій першOVERХОВНИХ апостолів Петра і Павла у м. Тячів та Всіх святих землі Закарпатської у смт Тересва, протодиякона Івана Жабляка, диякона Ярослава Бурчака та диякона Віктора Орловського.

В ході богослужіння Преосвященніший владика Віктор Бедь рукоположив іподиякона Віктора Орловського у диякона, з подальшим призначенням його священнослужителем кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород.

Під час Божественної літургії духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації, за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр., за подальший розвиток Православної Церкви України та щасливе і мирне життя наших рідних і близьких.

При виголошенні заупокійної ектенії духовенство молилося за спасіння світлих душ раніше спочилих у Бозі від віку всіх наших рідних і близьких, які у різні віки і часи віддали свої життя у боротьбі за національну і державну незалежність України, наших праведних і богоносних праба-

тків, батьків, матерів, учителів, друзів і рідних та полеглих у наші дні смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Зокрема, Преосвященніший владика Віктор Бедь виголо-

сив поіменне заупокійне поминання за полеглими смертю хоробрих і героїв українськими воїнами-захисниками у російсько-українській війні, вихідцями з Тересвянської територіальної громади (смт Тересва, с. Грушово та с. Крива). А саме:

Зайцев Дмитро Миколайович, 1979 – 24 червня 2022, с. Грушово;

Бенчак Віталій Васильович, 1981 – 1 жовтня 2022, смт Тересва;

Чорей Михайло Васильович, 2000 – 15 жовтня 2022, с. Крива;

Авдєєв Андрій Михайлович, 1970 – 25 листопада 2022, смт Тересва;

Коциба Василь Васильович, 1983 – 29 березня 2023, смт Тересва;

Порубов Віталій Геннадійович, 1990 – 2 червня 2023, смт Тересва;

Герінго Богдан Володимирович, 1984 – 17 червня 2023, смт Тересва;

Попович Олександр Юрійович, 1987 – 14 грудня 2022, с. Крива;

Зизень Василь Васильович, 1999 – 5 серпня 2023, смт Тересва;

Олайко Василь Васильович, 2001 – 12 жовтня 2023, с. Крива;

Воротніков Антон Валерійович, 1982 – 9 жовтня 2023, смт Тересва;

Кашевський Олег Анатолійович, 1989 – 27 грудня 2022, с. Грушово;

Ласковець Віктор Сергійович, 1990 – 13 лютого 2024, смт Тересва;

Варга Артем Михайлович, 1990 – 24 червня 2023, смт Тересва;

Руснак Михайло Васильович, 1988 – 3 лютого 2023, смт Тересва;

Сютрик Олег Володимирович, 1983 – 11 травня 2024, с. Грушово;

Шімон Петро Петрович, 1987 – 30 серпня 2024, смт Тересва.

Після завершення Божественної літургії з архієрейським словом до присутніх звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, в якому привітав прихожан з початком церковного індікту – церковного новоліття (року), всіх педагогів, науково-педагогічних працівників, учнів, студентів, аспірантів – з Днем знань і початком нового 2024 – 2025 навчального року. Також, зупинився на основних історичних етапах церковного будівництва Української Церкви, якій на сьогодні вже біля двох тисяч років від апостольського благословення апостола українського Андрія Первозваного, звернув увагу на канонічний статус і визнання Помісної Автокефальної Православної Церкви України в числі 15 Помісних Православних Церков у світі та наголосив на святості безсмертного подвигу полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Відтак, Преосвященніший єпископ Віктор Бедь представив парафіянам ієрея Андрія Мартенса, який призначений настоятелем парафії Всіх свя-

тих землі Закарпатської у смт Тересва, а також – диякона Ярослава Бурчака, призначеного священнослужителем цієї ж парафії.

Богослужіння супроводжувалося співом церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Для розміщення парафії, забезпечення її діяльності тимчасовим храмом та земельною ділянкою для подальшого будівництва нового храму, Преосвященніший владика Віктор Бедь придбав за свою кошти будинок та земельну ділянку в селищі Тересва по вулиці Возз'єднання, 47, які передав для потреб даної парафії. На базі даної парафії, також буде функціонувати навчально-духовний центр Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії. Як відомо, смт Тересва є рідним селищем владика Віктора Бедь, в якому пройшли його дитячі, шкільні та перші трудові роки життя.

Цього ж дня, після Божественної літургії, Преосвященніший владика Віктор Бедь відвідав свою хресну маму пані Ліну Шімон у смт Тересва та висловив їй щирі співчуття у зв'язку з дочасним упокоєнням 30 серпня ц. р. її внука Петра Шімона, що був мобілізований 31 липня 2024 року Тячівським РТЦК та СП і проходив військову службу у військовій частині А 3618 Збройних Сил України.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній Думенко в Ужгороді відслужив літію за загиблими українськими воїнами-захисниками

25 жовтня 2024 р., в рамках першосвятительського візиту на Закарпаття, Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України відслужив заупокійну літію за всіма полег-



лими смертю хоробрих і героїв у російсько-українській війні українськими воїнами-захисниками на Пагорбі Слави міського цвинтаря Кальварія в м. Ужгород. Предстоятелю Православної Церкви України співслужили: Високопреосвященніший Симеон Шостацький, митропо-

лит Вінницький і Барський, керуючий Вінницько-Барською єпархією, Високопреосвященніший Євстратій Зоря, митрополит Білоцерківський, керуючий Білоцерківською єпархією, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, Преосвященніший Кирило Михайлюк, єпископ Ужгородський і Хустський, керуючий Ужгородсько-Хустською єпархією, Преосвященніший Варсонофій Руднік, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий Закарпатською єпархією та представники духовенства зазначених закарпатських єпархій.

Участь у поминальну богослужінні взяли пред-

ставники Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації, Закарпатської обласної ради, військових, учасників бойових дій, правоохоронних органів, рідних і близьких полеглих героїв та небайдужої громадськості.

Після завершення поминального богослужіння Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко вручив посмертні церковні відзнаки ряду рідних і близьких полеглих смертю хоробрих і героїв українських воїнів-захисників у російсько-українській війні.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко відслужив молебень за перемогу і благополуччя в Україні у кафедральному храмі м. Ужгород

26 жовтня 2024 р., в рамках першосвятительського візиту на Закарпаття, Блаженніший Епіфаній Думенко, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Православної Церкви України, у кафедральному храмі апостола україн-



ського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А) відслужив молебень за перемогу і благополуччя в Україні.

Блаженнішому Митрополиту Епіфанію співслужили: Високопреосвященніший Симеон Шостацький, митрополит Вінницький і Барський, керуючий Вінницько-Барською єпархією, Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією, Преосвященніший Кирило Михайлюк, єпископ Ужгородський і Хустський, керуючий Ужгородсько-Хустською єпархією, Преосвященніший Варсонофій Руднік, єпископ Ужгородський і Закарпатський, керуючий

Закарпатською єпархією та представники духовенства зазначених закарпатських єпархій.

Після завершення молебню, до присутніх у храмі з першосвятительською архієрейською проповіддю звернувся Блаженніший Епіфаній Думенко,

Митрополит Київський і всієї України який зупинився на святості прижиттєвого подвигу українських воїнів-захисників та значенні Помісної Автокефальної Православної Церкви України у житті кожного українця та Держави Україна.

Відтак, за заслуги перед Православною Церквою України, Блаженніший Митрополит Епіфаній Думенко подарував Преосвященнішому владиці Віктору Бедь іменну панагію та нове видання богослужбового Євангелія, архимандриту Спирidonу Дудину та протоієрею Юрію Галу, іменні епитрахилі.

Богослужіння супроводжувалося співом кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Представники української громадськості та духовенства ПЦУ, в м. Ужгород, молитовно вшанували жертви Геноциду-Голодомору української нації 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів в Україні у ХХ столітті

23 листопада 2024 р., у День пам'яті голодоморів та з нагоди 92-х роковин Геноциду-Голодомору української нації у 1932 – 1933 рр., штучно і злочинно організованого і здійсненого Московським комуністично-радянським окупаційним режимом Союзу РСР на чолі з правлячою Комуністичною партією Радянського Союзу та її інтернаціональними керманичами, біля монумент жертвам Голодомору «Свіча пам'яті» перед Народною площею у м. Ужгород було відслужено заупокійну літію та проведено громадське віче. До підніжжя монументу було піднесено запалені поминальні лампадки і корзину з живими квітами.

Богослужіння очолював Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Всеукраїнського товариства борців за незалежність України у співслужінні ієрея Віталія Пронюка, священнослужителя кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород, ієрея Олега Росоловського, настоятеля парафії святих рівноапостольних князя Володимира і княгині Ольги в м. Ужгород, ієрея Віктора Орловського, священнослужителя кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород та диякона Михайла Беника, священнослужителя зазначеного кафедрального храму.

Після завершення богослужіння, до присутніх у храмі з архієрейським словом звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який, зокрема, звернув увагу на те, що Геноцид-Голодомор української нації 1932 – 1933 рр. був спланованим, організованим і здійсненим злочинним проти людяності і людства злочинною правлячою Комуністичною партією Радянського Со-

юзу та її інтернаціональним керівництвом з метою масового убивства голодом саме українців за їх національну належність, і у першу чергу, українських селян. Цим злочином московські комуністичні кати хотіли зламати силу волі та духу української нації до боротьби до відновлення незалежності України і шляхом убивства голодом суттєво (на мільйони і мільйони осіб) зменшити українців чисельно. Тільки за наслідками жакливого Геноциду-Голодомору 1932 – 1933 рр. було убито у різний спосіб, найбільше – голодом, біля тринадцяти мільйонів українців. Подібного цілеспрямованого і злочинного масового убивства такої великої кількості людей за етнічною ознакою на теренах Європи, історія людства не знала ні до 1932 року, ні після. У 1932 – 1933 рр. московські комуністично-радянські інтернаціональні кати і злочинці убивали українців тільки за те, що вони були саме українцями за своїм національним походженням – наголосив владика Віктор Бедь.

Також, на громадському Віче виступили: Михайло Басараб, голова Закарпатського осередку Ветеранського товариства Української Гельсинської спілки, голова Педагогічного товариства імені Августина Волошина, Антоніна Вчорашня, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті, Марина Дуб, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, Олександр Б, голова Ужгородської районної організації Народного Руху України, Віктор Понзель, заступник голови, голова Управи Закарпатської крайової організації Народного Руху України, учасник бойових дій у російсько-українській війні та Марія Жабляк, координатор з викладання предметів української духовної культури в Закарпатській області.

Участь у молитовному вшануванню жертв Геноциду-Голодомору української нації у 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів в Україні у ХХ сто-

літті, Марина Дуб, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, Олександр Б, голова Ужгородської районної організації Народного Руху України, Віктор Понзель, заступник голови, голова Управи Закарпатської крайової організації Народного Руху України, учасник бойових дій у російсько-українській війні та Марія Жабляк, координатор з викладання предметів української духовної культури в Закарпатській області.

Участь у молитовному вшануванню жертв Геноциду-Голодомору української нації у 1932 – 1933 рр. та інших голодоморів в Україні у ХХ столітті взяли уповноважені представники, окрім

духовенства ПЦУ, Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії, Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу зазначено університету та Ужгородського богословського коледжу зазначеної академії, Всеукраїнського товариства борців за незалежність України, Закарпатської крайової організації Народного Руху України, Християнсько-народної спілки Закарпаття, ВГО «Молодий Народний Рух» та ГО «Молодь Закарпаття».

Пресслужба Товариства борців за незалежність України

Відбулися річні єпархіальні збори Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України

29 листопада 2024 р., у архієрейській резиденції в м. Ужгород, під головуванням Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України відбулося чергове засідання єпархіальної Ради.

Участь у засіданні взяли: Преосвященніший владика Віктор Бедь, протоієрей Юрій Гал, секретар єпархіального управління, благочинний Рахівського районного благочиння, настоятель парафій Святого Духа у смт Ясіня та першоверховних апостолів Петра і Павла у с. Лазещина Рахівського району, архімандрит Спиридон Дудин, благочинний Мукачівського районного благо-



чиння, намісник Свято-Миколаївського чоловічого монастиря у смт Чинадієво Мукачівського району, старший іподиякон Віктор Понзель, перший помічник керуючого єпархією, прихожан парафії апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород та іподиякон

Іван Келечен, помічник керуючого єпархією, прихожанин зазначеної парафії.

Під час засідання було розглянуто організаційні питання щодо проведення річних єпархіальних зборів, які відбудуться в м. Ужгород 30 листопада ц. р.

З усіх питань порядку денного було ухвалено відповідні рішення.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

Відбулися річні єпархіальні збори Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України

30 листопада 2024 р., у великій єпархіальній актовій залі в м. Ужгород, під головуванням Преосвященнішого Віктора Бедь, єпископа Мукачівського і Карпатського, керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України відбулися річні єпархіальні збори Му-

качівсько-Карпатської єпархії.

На порядок денний єпархіальних зборів було винесено наступні питання порядку денного:

1. Про правомочність єпархіальних зборів.
2. Про обрання робочих органів єпархіальних зборів.

3. Інформація про діяльність єпархії за 2024 рік.
4. Інформація про діяльність єпархіального управління за 2024 рік.
5. Інформація про діяльність Ужгородської української богословської академії та богословського коледжу при академії за 2024 рік.
6. Інформація про діяльність єпархіальних відділів та релігійних організацій єпархії.
7. Про затвердження розміру добровільних єпархіальних внесків на 2025 рік.
8. Про обрання єпархіальної ради.
9. Про вшанування Лазещинської ікони Божої Матері.
- Різне.

Як повідомив у своєму виступі Преосвященніший владика Віктор Бедь, станом на 30 листопада 2024 року, Мукачівсько-Карпатська єпархія Православної Церкви України, що діє у Закарпатській області, має наступні показники:

Духовний клір – 34 священнослужителів.

Діючі релігійні організації – 24.

Заклад вищої духовної освіти – 1.

Заклад передвищої духовної освіти – 1.

Монастирі – 1.

Сестринства – 1.

Районні благочиння – 6 (Ужгородське, Мукачівське, Берегівське, Хустське, Тячівське та Рахівське районні благочиння).

Днем вшанування Лазещинської ікони Божої Матері, як місцево шанованої на канонічній території Мукачівсько-Карпатської єпархії, визначено щорічно – третя неділя вересня.

Єпископ Мукачівський і Карпатський Віктор Бедь очолив святкову Божественну літургію у свято Різдва Христового у кафедральному храмі ПЦУ в м. Ужгород

25 грудня 2024 року, у свято Різдва Христового, в кафедральному храмі апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород (вул. Ференца II Ракоці, 18 А) було відслужено святкову Божественну літургію.

Богослужіння очолив Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, ке-



Членами єпархіальної ради на новий звітний період обрано:

Єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-

Карпатською єпархією Віктор Бедь.

Протоієрей Юрій Гал, секретар єпархіального управління, благочинний Рахівського районного благочиння, настоятель парафії Святого Духа у смт Ясіня та парафії першOVERХОВНИХ апостолів Петра і Павла у с. Лазещина Рахівського району. Архімандрит Спиридон Дудин, благочинний Мукачівського районного благочиння, намісник Свято-Миколаївського чоловічого монастиря у смт Чинадієво Мукачівського району.

Старший іподиякон Віктор Понзель, перший помічник керуючого єпархією, прихожани парафії апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород.

Іподиякон Іван Келечен, помічник керуючого єпархією, прихожанин парафії апостола українського Андрія Первозваного в м. Ужгород.

Єпархіальні збори розглянули і обговорили всі питання порядку денного та ухвалили відповідні рішення.

На завершення єпархіальних зборів, представники Свято-Петро-Павлівської парафії с. Лазещина Рахівського району подарували Преосвященнішому владичі Віктору Бедь список (копію) Лазещинської ікони Божої Матері.

Пресслужба МКЄ ПЦУ

руючий Мукачівсько-Карпатською єпархією у співслужінні кафедрального духовенства: ієрея Віталія Пронюка, ієрея Віктора Орловського, протодиякона Івана Жабляка, диякона Михайла Беника та диякона Василя Ісакова.

У молитві до Отця нашого Небесного духовенство молилося за мир і благополуччя в Україні, за національну і духовну єдність української нації,

за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами-рашистами, за розвиток і утвердження Української Церкви, та за мирне і щасливе життя наших рідних і близьких.



Сербська Православна Церква; Польська Автокефальна Православна Церква; Македонська Православна Церква. З одного мільярда дев'яност п'ятдесяти мільйонів віруючих християн у світі (католиків і православних), Різдво Христове 25 грудня за григоріанським і новоюліанським календарями святкує біля одного мільярда вісімсот п'ятдесяти мільйонів (Католицька Церква та 10 Помісних Автокефальних Православних Церков) і тільки біля вісімдесяти мільйонів – 7 січня за старим юліанським календарем. Тобто, 95, 3 % християн (католиків і православних) у світі святкують Різдво Христове 25 грудня за григоріанським і новоюліанським календарями, і тільки 4, 7 % окремих православних – за старим юліанським календарем. Відповідно, 84, 3 % православних у світі святкують Різдво Христове 25 грудня за новоюліанським календарем, і тільки 15, 7 % – 7 січня за старим юліанським календарем.

Після завершення Божественної літургії до присутніх у храмі з вітальним і повчальним архіпастирським словом звернувся Преосвященніший владика Віктор Бедь, який наголосив на святості та значенні свята Різдва Христового у житті кожного християнина, на важливості жити за Заповідями Отця нашого Небесного.

Також, Преосвященніший єпископ Віктор Бедь звернув увагу на те, що саме сьогодні, 25 грудня, абсолютна більшість православних у світі (10 Помісних Автокефальних Православних Церков із 16) святкують Різдво Христове, а саме: Константинопольська Православна Церква (Мати-Церква); Александрійська Православна Церква; Антіохійська Православна Церква; Румунська Православна Церква; Болгарська Православна Церква; Кіпрська Православна Церква; Елладська (Грецька) Православна Церква; Албанська Православна Церква; Православна Церква Чеських земель і Словаччини; Православна Церква України.

Поряд із зазначеними десятьма Помісними Автокефальними Православними Церквами, свято Різдва Христового 25 грудня святкує і найбільша за чисельністю Католицька Церква.

7-го ж січня, за старим юліанським календарем (якій діяв до 4 жовтня 1582 року), з Помісних Автокефальних Православних Церков у світі святкують тільки 6, а саме: Єрусалимська Православна Церква; Російська Православна Церква та, зокрема, у її складі, як структурний підрозділ РПЦ – так звана Українська Православна Церква Московського патріархату; Грузинська Апостольська Автокефальна Православна Церква;

Вітаючи з Різдва Христовим, Преосвященніший владика Віктор Бедь закликав не піддаватися на антиукраїнську та антихристиянську пропаганду московських боговідступників у питанні церковного календаря та їх протидії діяльності Помісної Автокефальної Православної Церкви України, молитися за перемогу українського народу і Українського війська над безбожними московськими путінсько-гундяєвськими окупантами і терористами та закликав на всіх в Україні Боже благословення.

Також, Преосвященніший єпископ Віктор Бедь привітав іподиякона Олександра Жабляка з 16-річчям від дня народження, яке він відзначив 24 грудня ц. р. та подарував йому ікону апостола українського Андрія Первозваного. Богослужіння супроводжувалося співом кафедрального церковного хору під керівництвом регента Марії Жабляк, а службу дяків очолив старший дяк Іван Хланта.

Пресслужба МКЄ ПЦУ



Освіта

Наказ МОН за № 910 від 24.06.2024 р. про особливості набуття та поновлення здобувача вищої освіти набуде чинності не раніше 5 липня 2024 року



Адвокатське бюро
«Срібна Земля»

24 червня 2024 року, за № 910, Міністерством освіти і науки України видано наказ «Про деякі особливості набуття та поновлення статусу здобувача вищої освіти у 2024 році».

Відтак, вже 24 червня 2024 року вищезазначений нормативно-правовий акт (наказ) Міністерства освіти і науки України пройшов державну реєстрацію у Міністерстві юстиції України за № 945/42290.

У відповідності до пунктів 1; 3 Указу Президента України «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» (далі – Указ) встановлено наступне:

«...нормативно-правові акти, які видаються міністерствами, іншими органами виконавчої влади, органами господарського управління та контролю і які зачіпають права, свободи й законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер, підлягають державній реєстрації» (п. 1 Указу);

Нормативно-правові акти, зазначені в стат-

ті 1 цього Указу, набувають чинності через 10 днів після їх реєстрації, якщо в них не встановлено пізнішого строку надання їм чинності».

Відповідно зважаючи на те, що наказ Міністерства освіти і науки України (далі – МОН України) «Про деякі особливості набуття та поновлення статусу здобувача вищої освіти у 2024 році» за № 910 від 24 червня 2024 року пройшов офіційну державну реєстрацію у Міністерстві юстиції України 24 червня 2024 року, то вищезазначений наказ МОН України набуде чинності не раніше 00:00 годин 5 липня 2024 року та не пізніше цієї дати має бути офіційно опублікований в «Офіційному віснику» та/чи в газеті «Урядовий кур'єр».

Одночасно, слід звернути увагу на те, що вищезазначений наказ МОН України прийнятий з порушенням положень Конституції України, в частині дотримання принципу верховенства права та ієрархії дії нормативно-правових актів, та законодавства в галузі освіти (зокрема, фахової передвищої та вищої освіти).

Відділ правових консультацій
Адвокатського бюро «Срібна Земля»

Вища освіта замість мобілізації: підстави, умови вступу та підводні камені

Навіть після посилення процесу мобілізації в Україні, учні, студента, аспіранти та докторанти мають право на відстрочку від призову

Вступ на бакалаврат, магістратуру чи аспірантуру – чи не найпоширеніший метод отримати відстрочку від мобілізації до лав Збройних сил України у 2024 році. Таку тенденцію розуміє і влада.

Розповідаємо, хто зі студентів зможе отримати відстрочку від мобілізації та чи реально буде вступити до вишу у 2024 році.

Хто зі студентів має право на відстрочку від мобілізації

Таким чином, право на відстрочку від мобілізації у 2024 році мають:

- асистенти-стажисти, аспіранти та докторан-

ти.

наукові та науково-педагогічні працівники ВНЗ, технікумів, коледжів, наукових установ та організацій, якщо у викладача є вчене звання або науковий ступінь;

педагогічні працівники закладів ПТУ та загальноосвітніх шкіл за умови, що вони працюють за основним місцем роботи не менше ніж на 0,75 ставки;

студенти та учні денної або дуальної форми для здобуття професійно-технічної, фахової, фахової передвищої та вищої освіти.

Втім, мобілізувати можуть студентів, які здобувають другу та третю вищу освіту за рівнем, нижчим за вже наявний у військовозобов'язаного.

Як студенту отримати право на відстрочку

Для отримання відстрочки від мобілізації, студенту необхідно з'явитися до територіального центру комплектування та соціальної підтримки та надати підтверджувальні документи. Це можуть бути:

довідка про здобувача освіти – ця довідка формується в Єдиній державній електронній базі з питань освіти (ЄДЕБО) і підтверджує факт навчання військовозобов'язаного;

документи, що підтверджують зарахування на навчання – наприклад, довідка про зарахування на навчання до інтернатури або інші офіційні документи від навчальних закладів;

медичні документи – у разі якщо відстрочка запитується за станом здоров'я, необхідно надати відповідні медичні довідки або висновки медико-соціальної експертної комісії (МСЕК);

свідоцтво про народження дітей або інші документи, що підтверджують родинні обставини, які можуть бути підставою для відстрочки;

довідка про здобувача освіти – підтверджує факт навчання і формується в ЄДЕБО;

документи, що підтверджують зарахування на навчання до інтернатури – це можуть бути офіційні листи або довідки від закладу охорони здоров'я, які підтверджують зарахування на інтернатуру.

Зауважимо! Деякі ТЦК можуть попросити завірити відповідну довідку у державного нотаріуса.

Довідки про те, що учень чи студент здобуває освіту на певному рівні, формуються в Єдиній державній базі з питань освіти.

Таким чином, щоб отримати відповідний документ, учні, студенти, магістранти або аспіранти мають звернутися до закладу освіти, у якому навчаються.

Далі працівники вишу створюватимуть довідки в ЄДЕБО та видаватимуть їх студентам.

Чи можуть мобілізувати раніше відрахованого студента

Важливо зауважити, що до лав Збройних сил України можуть мобілізувати студентів, які були раніше відраховані. Ба більше, заклади вищої освіти зобов'язують подавати списки відрахованих студентів до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

Зазначимо, що такий студент формально не здобуде статус бакалавра (або магістра). Однак, йому зовсім не обов'язково поновлюватися у тому ЗВО, де він навчався. Така особа може:

вступити до університету знову;
отримувати диплом спеціаліста в ПТУ.

Виїзд студентів за кордон

Важливо зазначити, що деякі студенти-чоловіки можуть перетнути державний кордон України. Це стосується тих, хто:

не підлягає призову за мобілізацією;

віком від 18 до 22 років;

оформив академічну стабільність терміном на один семестр;

здобуває ступінь бакалавра будь-якої спеціальності, або магістра медичного, фармацевтичного чи ветеринарного спрямування.

Зауважимо, для такої процедури необхідно надати підтверджувальні документи до територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Чи потрібно студентам оновлювати дані

18 травня 2024 року набув чинності закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового облі-

ку. Згідно з документом, всі чоловіки повинні оновити свої дані для територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки впродовж 60 днів, тобто до 16 липня 2024 року. При порушення законодавства – такі чоловіки вважатимуться ухилянтами та будуть змушені сплатити штраф, згідно з чинним законодавством України.

Таке нововведення стосується і студентів. Вони можуть уточнити інформацію про себе трьома способами:

в ТЦК та СП;

в центрі надання адміністративних послуг;

в електронному кабінеті призовника, військовозобов'язаного та резервіста “Резерв+”.

Попри те, що студенти мають право на відстрочку від мобілізації, ТЦК мають володіти інформацією про них.

Важливо! 17-річні юнаки, які навчаються за кордоном, мають повернутися в Україну та стати на військовий облік. Ба більше, особи, які не стоять на військовому обліку не зможуть оновити свої військово-облікові дані дистанційно.

Чи реально буде вступити у 2024 році

У 2024 році на магістратуру та аспірантуру в Україні вступатиме значна кількість чоловіків. Цьогоріч документи на вступ подало більше 200 тисяч українців.

Водночас на такі іспити в мирний час реєструється переважно 110-120 тисяч осіб.

Лісовий пропонує об'єднати історію України із всесвітньою: реакція науковців

ісовий запевняє у тому, що новий предмет під назвою «Історія: Україна і світ» або «Історія України і світу» буде «україноцентричним» й таким, що формуватиме «українську ідентичність у дітей»

Міністерство освіти і науки України має намір реформувати вивчення історії здобувачами загальної середньої освіти. Незгодні із цим представники академічних кіл і педагоги почали збирати у мережі підписи під письмовим зверненням щодо неприпустимості об'єднання в один предмет шкільної «історії України» та

У зв'язку з популярністю на вищу освіту та високою конкуренцією серед вступників, іспити на аспірантуру та магістратуру у 2024 році будуть більш жорсткі.

Вступ та навчання аспірантів

Не так давно в МОН анонсували нові умови для вступу аспірантів:

прохідний бал в частині ТЗНК — 160;

вступити на контракт до аспірантури можна буде лише на заочну або вечірню форми, які не дають право на відстрочку;

кількість місць на бюджеті збільшиться з 3 200 до 7 000.

Таким чином, аспіранти-контрактники втрачають право на відстрочку від мобілізації.

Крім того, на другому році навчання здобувачі освіти ступеня доктора філософії будуть повинні здати іспит з іноземної та української мови у формі ЗНО.

Перескладати такий іспит можна буде лише один раз. У разі повторного неуспішного складання кваліфікаційного іспиту особа буде відрахована, а поновитись вона зможе лише на контрактну форму навчання.

Раніше ми вже писали, як отримати відстрочку студентам іноземних ВНЗ. Також ми розповідали, чи можуть вручити повістку українцям, яким менше ніж 25 років.

Джерело: novyny.pro

«всесвітньої історії».

Як відомо, Міносвіти планує об'єднати воедино шкільні предмети «історія України» та «всесвітня історія». Відповідний наказ Міносвіти №1072 було підписано очільником відомства Оксеном Лісовим 30 липня 2024 року.

Документ затверджує «концептуальні засади реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти». Необхідність об'єднання історії України та всесвітньої історії в один навчальний курс обґрунтовується генеральним директором директорату шкільної освіти Ігорем

Хворостяним на 9-ій сторінці.

Чим незадоволені представники академічних кіл і педагоги

Незгодні з ним представники академічних кіл і педагоги натомість почали збирати у мережі підписи під письмовим зверненням щодо неприпустимості об'єднання в один предмет шкільної «історії України» та «всесвітньої історії». Лист на ім'я міністра освіти Оксена Лісового є відкритим до підписання – у тому числі й батьками школярів. Бажаючим долучитися пролонують заповнити спеціальну форму.

Противники об'єднанням двох предметів оцінюють таку ідею як «нищення національної моделі освіти» та називають її «підривом державності України зсередини».

«Під час національно-визвольної війни об'єднувати ідеологічно важливий україноцентричний предмет «Історія України» із всесвітньою історією недопустимо», – наголошують автори звернення, серед яких є доктори і кандидати наук, вчителі шкіл. Загалом вже понад 130 підписів.

Як звертається увага у листі до очільника Міносвіти, «Росія постійно використовує весь потенціал своєї пропаганди, аби довести, що історії України як самодостатнього історичного, етнокультурного процесу немає, що вона є клаптиковою, «вкраденою з історій інших держав та народів». Аналогічні тези також просуваються певні політичні сили у Польщі, Румунії, Угорщині.

Якщо учень не вивчатиме окремо історію України, заявляють противники її об'єднання з курсом всесвітньої історії, в свідомості майбутнього громадянина «Україна постане виключно як додаток до історії сусідніх держав, інструмент їхньої політики».

Твердження, що злиття предметів ґрунтується на досвіді провідних держав світу, у відкритому листі до Лісового теж розглядається як хибний аргумент.

«Ми не можемо у фундаментальних питаннях, які стосуються виживання українців як нації у світі, копіювати досвід інших країн, адже він ви-

ходить з їхнього світогляду, їхніх історичних обставин та національних інтересів», – йдеться у зверненні.

Серед підписантів листа – доктор історичних наук Олександр Музичко, доктор історичних наук Олександр Комарніцький, доктор історичних наук Анатолій Філінюк, доктор філософії в галузі історії Діана Яблонська, доктор філологічних наук Віктор Давидюк, вчитель історії вищої категорії Тетяна Вирвихвіст, військові ЗСУ, студенти та батьки учнів. Загалом під зверненням вже зафіксовано 211 підписів, список підписантів постійно оновлюється.

Аргументи «за»

«Під впливом російсько-української війни та пов'язаних із нею трансформацій міжнародних відносин Україна опинилася в епіцентрі геополітичних процесів. Це спонукає до виразнішого погляду на історію України як невід'ємного складника європейської та загалом світової історії. У системі загальної середньої освіти такий підхід має бути реалізований шляхом запровадження єдиного загальноосвітнього курсу історії, ключовим виміром якого буде взаємодія України і світу в історичній ретроспективі», – йдеться у додатку до наказу.

Окрім подальшого вивчення історії України як частини європейської і світової історії, серед переваг подібного підходу Міносвіти називає нібито зручність для вчителів.

«Єдиний загальноосвітній курс історії надасть додаткові переваги також для вчителства, якот: можливість керувати навчальним процесом, ефективно використовуючи години навчальних занять; зосередитися на основних питаннях змісту; зробити навчання історії змістовно та інтелектуально наповненішим; швидше досягати навчальних цілей, тобто реалізовувати компетентніший підхід; вивільнити час для обговорень і виконання ученицями / учнями практичних завдань, зокрема для реалізації навчальних проєктів; диференціювати навчання відповідно до зацікавлень учнівства; оперувати повнотою власних знань і досвіду», – йдеться у тексті документу.

Окремо підкреслюється, що спільне вивчення національної та іноземної історії в межах одного навчального предмету є розповсюдженою практикою країн Північної Америки та Європи.

При цьому на своїй сторінці у Facebook Лісовий запевняє у тому, що новий предмет під назвою «Історія: Україна і світ» або «Історія України і світу» буде «україноцентричним» й таким, що формуватиме «українську ідентичність у дітей».

Необхідного для засвоєння історичного фактажу в новому навчальному курсі буде менше, каже міністр.

«Бо зараз навчальні програми спрямовано на вивчення учнівством надмірного за обсягом факто-

графічного матеріалу», – написав міністр.

За словами Лісового, ці зміни – «наша протиотрута від російської пропаганди на роки вперед». Нагадаємо, Верховна Рада ухвалила в другому читанні законопроект про індивідуальні освітні траєкторії під час здобуття вищої освіти. Про це повідомив віцепрем'єр з інновацій, розвитку освіти, науки і технологій – міністр цифрової трансформації Михайло Федоров.

До слова, більшість українців незадоволена якістю знань, яку забезпечує вітчизняна освітня система. Про це свідчить опитування в рамках моніторингу громадської думки щодо проблем освіти та її реформування.

Джерело: glavcom.ua

Президія КаУ ім. Августина Волошина та УУБА обговорила питання початку нового 2024 – 2025 навчального року

9 вересня 2024 року, у м. Ужгород, відбулося розширене засідання президії Карпатського університету імені Августина Волошина за участі представників Ужгородської української богословської академії.



В ході засідання було обговорено питання підготовки до початку нового 2024 – 2025 навчального року. Участь у обговоренні питань порядку денного, зокрема, взяли: професор єпископ Віктор Бедь, президент університету та академії, професор Марина Дуб, ректор університету, професор Михайло Басараб, проректор з наукової роботи, професор Тетяна Горват, проректор з навчальної роботи та стратегічного розвитку, професор Олена Шимко, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних відносин, професор Лариса Лугош, проректор з економічних питань, протоієрей Ілля Канакін, проректор

з навчальної та духовно-виховної роботи, Тетяна Андрусь, декан гуманітарно-економічного факультету, директор університетського коледжу та інші.

Початок навчання по університету, академії, університетському та

академічному коледжах буде розпочато 16 вересня ц. р.

Зважаючи на те, що Карпатський університет імені Августина Волошина та Ужгородська українська богословська академія з 2004 року входять до єдиного Духовно-навчально-наукового комплексу, під час засідання, було також обговорено питання подальшої взаємодії та співпраці між університетом та академією з надання освітніх послуг за спільними програмами.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина та УУБА

Професор єпископ Віктор Бедь розпочав читання курсу лекцій з історії Православної Церкви в Україні для студентів КаУ ім. Августина Волошина та УУБА

24 вересня 2024 р., Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії розпочав читання курсу лекцій з



історії Православної Церкви в Україні (початок I – початок XXI ст. ст.) для студентів Університету і Академії.

Читання курсу лекцій проводиться у режимі офлайн та онлайн. Наразі було прочитано лекцію на тему: Початки формування духовної культури на давніх українських землях та початки церковного будівництва в Україні (дохристиянська ера та I – середина IX ст. ст.).

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина та УУБА

Відбулося засідання об'єднаної Ради самоврядування здобувачів вищої освіти КаУ ім. Августина Волошина, УУБА та УжГЕК

15 жовтня 2024 р., в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії та університетського Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу в м. Ужгород, відбулося чергове засідання об'єднаної Ради самоврядування здобувачів вищої освіти (далі – РСЗВО).

Засідання проходило під головуванням голови Ради Ярослава Бідзілі.

У засіданні взяли участь уповноважені представники студентів денної форми навчання університету, академії та коледжу.

Під час засідання було розглянуто наступні питання порядку денного:

Обрання першого заступника голови Ради;



Обрання секретаря Ради;
Організація студентського дозвілля;

Організація спортивних змагань та спортивного дозвілля;

Делегування члена РСЗВО до складу Молодіжної ради при Закарпатській ОДА-

ОВА на новий звітний період;

Підготовка до святкування Дня студента (17 листопада);

Різне.

За результатами демократичних виборів першим заступником голови Ради обрано Вікторію Гарабажю, а секретарем – Анастасію Газдик.

До складу Молодіжної ради при Закарпатській ОДА – ОВА делеговано Вікторію Гарабажю.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина

Відбулося засідання Закарпатського відокремленого підрозділу Української Асоціації Студентів

27 листопада 2024 року, в приміщенні Карпатського університету імені Августина Волошина в м. Ужгород, відбулося засідання Закарпатського відокремленого підрозділу Української Асоціації Студентів (далі – УАС).

Участь у засіданні взяли уповноважені представ-

ники від наступних органів студентського самоврядування закладів вищої та фахової передвищої освіти:

Ради самоврядування здобувачів вищої освіти Карпатського університету імені Августина Волошина;

Студентської ради Академії культури і мистецтв;

Студентської ради Мукачівського державного університету;

Студентської ради Ужгородського національного університету;

Студентської ради Ужгородського торговельно-економічного фахового коледжу Державного торговельно-економічного університету;

Студентської ради Ужгородського торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету;

Студентської ради Мукачівського кооперативного фахового коледжу бізнесу;



Студентської ради Ужгородського музичного фахового коледжу імені Д.Є Задора;

Студентського сенату Відокремленого структурного підрозділу Мукачівського фахового коледжу Національного університету біоресурсів і природокористування України;

На засіданні було обговорено питання колективних членів УАС, а також про делегування представників організацій студентського самоврядування на генеральну асамблею яка відбудеться в Києві 6-8 грудня цього року.

Пресслужба Ради самоврядування здобувачів вищої освіти КаУ ім. Августина Волошина

Масштабні зміни у вишах, мобілізація студентів, реформи, НУШ: що чекає на освіту у 2024 році?

У 2023 році команда нового очільника Міносвіти Оксена Лісового анонсувала значні зміни у сфері освіти та науки. Більшість задумів втілюватимуть у життя саме 2024 року. Найбільше змін очікує на сфері вищої та середньої освіти. Загалом зміни стосуватимуться ледь не кожної освітньої галузі. Втілення яких масштабних задумів варто очікувати, до чого готуватися педагогам, учням та студентам, які інновації та реформи задумали реалізувати цього року уряд і МОН – читайте у матеріалі 24 Каналу.

Найголовніші події 2024 року в українській освіті

Головним критерієм на сьогодні у навчальному процесі залишається безпека. При цьому президент Зеленський пообіцяв, що зруйновані у час повномасштабної війни навчальні заклади відбудуватимуть ще до її закінчення. Як і будуватимуть надійні укриття у тих закладах освіти, які їх ще не мають. А віцепрем'єр Михайло Федоров анонсував презентацію у січні плану з розвитку освіти.

Збільшення фінансування освіти з бюджету

Нардепи передбачили у бюджеті на 2024 рік на освіту більше коштів, ніж на 2023-й. Загалом – понад 170 мільярдів гривень. Кошти скерують,

зокрема, на облаштування укриттів, друк підручників, забезпечення Нової української школи, створення навчально-практичних центрів сучасної професійної освіти тощо. Детальніше – за посиланням.

Навчальний рік продовжили

В Україні навчальний рік 2023 – 2024 триватиме на місяць довше. У Міносвіти передбачили цей час на надолуження освітніх втрат, якщо такі виникнуть, адже триває повномасштабна війна. Цей навчальний рік в Україні завершиться 28 червня 2024 року.

Зарплата учителів зростає

Цього року учителям нарешті підвищать зарплату. На це педагоги, яким познімали чимало доплат у час повномасштабної війни, чекають вже кілька років. Їхня оплата праці збільшиться у межах двох етапів: I – з 1 січня – на 10%; II – з 1 квітня – на 12,6%. У середньому педагоги отримуватимуть на сьогодні 14 тисяч гривень, а з 1 квітня – 16 тисяч гривень.

Реформа дошкільної освіти

В Україні також планують втілити у життя реформу дошкільної освіти. Так, кожна дитина має отримати можливість здобувати якісну сучасну дошкільну освіту з урахуванням її інди-

відуальних особливостей, потреб, інтересів і здібностей. А батьки мають отримати можливість обирати дитсадок поблизу дому та скористатися справедливою черговою зарахування дитини до дошкільного закладу. У кожному садку при цьому має бути укриття, психологічний супровід, сучасні підходи в організації харчування тощо.

Школа і реформа НУШ

Реформа НУШ

У 2023 році у МОН заявили про відновлення реформи Нової української школи, яка під час війни та за час головування у міністерстві Шкарлета відверто загальмувала.

Вже з 2027 року українські школи перейдуть на 12-річну систему освіти. Пілотний проєкт мають запустити з 2025 року, тому цього року МОН активно готуватиме зміни для втілення. Уряд також не так давно виділив 1 мільярд гривень для НУШ, які скерують на закупівлю мультимедійного обладнання для 5 – 6 класів.

Мережа академічних та професійних ліцеїв

Що важливо, у межах реформи в Україні створять мережу академічних та професійних ліцеїв. Підручники уже друкують, а вчителі повинні проходити підвищення кваліфікації. Розробляють також державний стандарт для старшої профільної школи. До 1 вересня 2024 року на місцях мають затвердити плани створення оптимальної мережі навчальних закладів. При цьому врахувати вимоги безпеки, інклюзивність, демографічні показники, профілізацію старшої школи тощо.

Безпека та поліцейські у школах

У кожній школі тепер перебуватиме поліцейський – спеціально відібрана, навчена та екіпірована людина. А на входах до навчальних закладів встановлять металошукачі та арки. Особливу увагу звертатимуть на школи, розташовані неподалік зони бойових дій та кордону з Білоруссю. Це відбувається у межах проєкту “Офіцери шкільної безпеки”. У Нацполіції поки не вирішили, чи матимуть такі поліцейські зброю.

Будівництво підземних шкіл та трансформація чинних

В Україні торік розпочали безпрецедентне будівництво підземних шкіл. Спорудження першого такого навчального закладу мають завершити цього місяця у Харкові. У ньому зможе вчитися офлайн у дві зміни близько 900 дітей. У місті при цьому вже розробляють проєкти інших таких підземних шкіл. На Харківщині, у селищі Коротичі, також будують підземну школу.

Що цікаво, у Харкові у середині цього місяця також запрацює метросадок. У ньому діток готуватимуть до школи.

В Україні також осучаснюватимуть радянські школи. Однак архітектурну трансформацію і відбудову пройдуть на початку лише 5 закладів освіти. У них має з’явитися надійне укриття, сучасний дизайн і безбар’єрний простір.

Міносвіти також планує цього року розпочати роботу з де бюрократизації діяльності шкіл.

Зміни у навчальній програмі

Викладання історії України у школах зазнає змін. До 1 вересня 2024 року мають внести зміни у підручники з історії України. Старий підручник доповнять розділом, зокрема, про події новітньої російсько-української війни. МОН також розробило посібник “Як говорити про російсько-українську війну у школі? Уроки стійкості, боротьби та перемог”.

Також змінять і уроки “Захисту України”. На якісну зміну викладання цього предмета у школах скерують 1,74 мільярда гривень. Кошти передбачили для підвищення кваліфікації учителів, закупівлю засобів навчання та комп’ютерів для навчальних кабінетів. Сам предмет стане більше практико-орієнтованими. Зокрема, учнів вчитимуть, як поводитися в критичних ситуаціях, з вибухонебезпечними предметами, надавати домедичну допомогу тощо.

Навчання мовами нацменшин

В Україні у класах із мовами навчання нацменшин, які є офіційними мовами ЄС, можуть гарантувати право на використання відповідної мови під час навчання. Але цей погоджений урядом законопроєкт, який стосується прав національних меншин в Україні, зокрема й на освіту, має ще ухвалити Рада.

ДПА

У 2024 році 4-класники складатимуть Державну підсумкову атестацію. Але вона буде моніторинговою і не у всіх школах. Знання учнів перевірятимуть з української мови і літератури та математики. Для втілення цього пілотного проєкту виберуть 2 тисячі школярів з різних областей. Зауважимо, що ДПА як обов'язкове оцінювання знань учнів випускних класів у час повномасштабної війни скасували.

Профтехосвіта

Освіту військових закладів переформатували на потреби ЗСУ. У Міносвіти при цьому заявляли про наміри змінити підходи до профтехосвіти. Училища повинні стати швидким трампліном до здобуття професії, який доступний кожному. Очільники коледжів майбутнього при цьому повинні бути якісними менеджерами, які забезпечать у закладах освіти високі стандарти навчання – такими, як хоче бізнес.

Масштабні зміни у вищій освіті

Найбільше докорінних змін торік у Міносвіти анонсували у сфері вищої освіти. Зокрема, планують скоротити кількість вишів в Україні, надавати гранти на здобуття вищої освіти вступникам. Також нададуть можливість студентам швидше завершити навчання на бакалавраті та змінять принцип надання стипендій та нарахування зарплат викладачам.

Скорочення кількості вишів

Міносвіти планує зменшити кількість вишів в Україні, а також прибрати так звані філії університетів. Зі 170 підпорядкованих державі вишів залишать 100. Окремі об'єднують. Це пояснюють тим, що на сьогодні у ЗВО вчиться наповнину менше студентів, ніж розрахована інфраструктура. Ті заклади вищої освіти, які залишать, модернізують.

Гранти на навчання

З вересня 2024 року у сфері вищої освіти запровадять грантову систему оплати навчання. Вступник за результатами НМТ отримає від держави певну суму грошей і обиратиме, на здобуття освіти у якому виші їх витратити. Так, 60% вступників отримуватимуть державну підтримку у

різних пропорціях. Натомість 40% платитимуть за навчання власні кошти. У МОН вважають, що це буде більш справедливо.

На окремих спеціальностях, які будуть важливі для держави, залишать 100% державне замовлення. Це можуть бути вчителі, медики, енергетики тощо. Кошти, які держава надаватиме вступнику, залежатимуть від його результатів НМТ. Розмір гранту та порядок надання коштів визначатиме уряд. Пільговики матимуть гарантоване право на отримання коштів на навчання.

Свобода вибору для вступника

Вступникам також нададуть більше свободи щодо вибіркових предметів. Вступ при цьому буде можливий на галузь з можливістю обрання своєї спеціальності. Студенти вибиратимуть самі, скільки їм вчитися, які саме предмети цікаві й навіть зможуть змінювати спеціальність після 1 – 2 років навчання. При цьому студенти за контрактом можуть регулювати термін навчання. Наприклад, пришвидшити навчання й завершити бакалаврат за 3 роки замість 4. Чи навпаки – здобути ступінь за 6 років. Ці зміни набудуть чинності з нового навчального року.

Скорочення кількості викладачів та зміна оплати праці

У МОН також заявили, що на сьогодні в Україні забагато викладачів. З 2024 року МОН змінить принцип фінансування вишів. Кращим ЗВО додадуть кошти. Університети самі їх розподілятимуть. Більшу зарплату отримуватимуть ті викладачі, яких вибирають студенти або ж які мають хороший науковий доробок.

Стипендію надаватимуть обраним

Міносвіти також планує змінити принцип нарахування стипендії студентам. У МОН вважають, що 1,7 тисячі гривень, а з 2024 року – 2 тисячі гривень стипендії – це популізм. Так, стипендії залишать тим майбутнім фахівцям, кого держава замовляє, кому покриває 100% їх навчання, хто погодиться на перше гарантоване місце роботи й потребує цієї стипендії. При цьому розмір соцвиплат збільшать. Також можуть скасувати виплати тим студентам, які виїхали за кордон.

Зміна ректорів

У 2024 році має відбутися і велика поколінна зміна у керівництві вишів, адже завершується другий термін контракту у багатьох ректорів. Так, у нашій державі є чимало вишів, де ректор перебуває на своїй посаді 10 – 20 років. Цьогоріч у МОН також планують створювати додатково дієві наглядові ради при ЗВО.

Курс військової підготовки у вишах

Міносвіти також планує запровадити у ЗВО пілотні військові кафедри. Вони відповідатимуть за базову військову підготовку усіх хлопців та охочих дівчат з вересня 2024 року. Спеціальність можна буде здобути, пройшовши курс тактичної медицини, базової стрільби тощо. Пілотні проєкти почнуть працювати з нового навчального року. Зауважимо, що систему військової освіти трансформують за стандартами НАТО з 2026 року.

Відстрочка та мобілізація студентів

На сьогодні студенти денної та дуальної форми навчання мають відстрочку від мобілізації. Так само і викладачі. Якщо парламент погодить новий законопроект чи зміни до закону про мобілізацію, то надаватимуть відстрочку від мобілізації тим студентам-чоловікам, які вступають на вищий рівень освіти, ніж мають. До прикладу, якщо у вас є диплом бакалавра, а вступаєте на магістратуру, чи диплом магістра і вступаєте в аспірантуру.

Вступна кампанія і НМТ

У 2024 році випускники шкіл втретє складатимуть спрощений через повномасштабну війну варіант ЗНО – НМТ (національний мультипредметний тест). У січні МОН має оприлюднити умови прийому до закладів вищої освіти України. Однак основні зміни для абітурієнтів вже анонсували. Зокрема, такі:

у 2024 році абітурієнти вступатимуть до вишів за результатами НМТ;

результати мультитесту будуть потрібні і для вступу на творчі спеціальності;

мультитест міститиме вже 4, а не 3 предмети;

обов'язковими будуть українська мова, математика та історія України;

до вибіркових додадуть також українську літературу та географію;

НМТ відбуватиметься протягом одного дня з міркувань безпеки;

основна сесія мультитесту розпочнеться у травні.

Наука

Торік очільник МОН Оксен Лісовий анонсував значні інвестиції у наукові розробки в Україні. Кошти скерують на актуальні дослідження та підтримку молодих вчених. Також уряд планує реформувати Національну академію наук.

Запуск освітньої Мрії

У 2024 році має нарешті запрацювати освітній застосунок Мрія, який презентували 1 вересня 2023 року. Він допомагатиме дитині, батькам і вчителям ефективніше орієнтуватися

у навчальному процесі. Також міститиме інформацію про освітні програми, курси, відеоматеріали, позашкільні активності, олімпіади, гуртки учня. А також – бібліотеку контенту, який потрібний конкретній дитині.

Застосунок Мрія / Скриншот з відео, опублікованого на сайті Президента України

Англійська – мова міжнародного спілкування

Верховна Рада у цілому має ухвалити законопроект про застосування англійської мови в Україні. Англійська стане однією з мов міжнародного спілкування у нашій державі. Для держслужбовців її знання стане обов'язковим. Також уряд має намір запустити в Україні всеосяжну і доступну програму з вивчення англійської мови. Вона буде відкрита для усіх, незалежно від фінансового стану чи місця проживання.

Тож чи втілить Міносвіти усі ці масштабні задуми у життя і як саме, та чи будуть вони справді дієвими для української освіти, дізнаємось протягом 2024 року.

Джерело: 24 канал



У Міносвіти повідомили про масове закриття вузів в Україні

У Міносвіти заявили про намір провести масове скорочення вишів в Україні. Також буде закрито філії університетів.

Заступник міністра освіти та науки України з питань вищої освіти Михайло Вінницький повідомив, що наразі працюють близько 170 державних вишів, які підпорядковані державі. Їхня кількість має зменшитися до 100.

До кардинальних змін у системі вищої освіти, 15 років тому, в Україні діяли 350 вишів. В одному з них навчалися 6,7 тисячі студентів. Зараз в Україні 300 закладів вищої освіти, у середньому по 3400 студентів на виш, що вдвічі менше. Інфраструктура розрахована для одного числа студентів, а їх уже наполовину менше.

«Ми йдемо еволюційним шляхом і розуміємо, що кількість університетів треба зменшувати. Решту модернізувати», — пояснив Вінницький. На реформу освіти передбачено кошти з бюджету Світового банку, але вони не розраховані для такої великої кількості вишів. Тому деякі з них поєднують: до сильних приєднуються слабші.

Відбулася презентація результатів дослідження впливу на освіту повномасштабного вторгнення

10 лютого за підтримки Міністерства освіти і науки України відбулась презентація результатів дослідження «Війна та освіта. Два роки повномасштабного вторгнення». Його організував Міжнародний благодійний фонд savED разом із дослідницькою агенцією VoxPopuli Agency та програмою «U-LEAD з Європою».

Дослідження складалось із двох частин:

Репрезентативне загальнонаціональне опитування учнів віком від 14 років, їхніх батьків, вчителів, представників адміністрацій шкіл та органів місцевого самоврядування в усіх регіонах України.

Вивчення практичних кейсів (практик) налагодження доступу до освіти в 15 громадах Дніпропетровської, Запорізької, Київської, Миколаївської, Сумської, Харківської та Чернігівської областей.

Результати дослідження свідчать, що попри вій-

ни за словами чиновника, МОН закряє так звані філії університетів.

В Україні близько 70% випускників прагнуть вступати до вузів та здобувати вищу освіту. У Європі цей показник нижчий — близько 30%. Михайло Вінницький назвав це високим відсотком.

«У нас дуже мало було зроблено досі з реформою професійно-технічної та професійної освіти. І зараз ми розуміємо, що один із пріоритетів Міністерства освіти — це якраз посилення цієї ланки», — зазначив заступник міністра.

За словами Вінницького, в Україні прагнуть перейти від радянського індустріального типу навчання до концепції, де є університети — місця підготовки наукових кадрів, де можна здобути ступінь магістра, є аспірантура.

«Ми прибиратимемо так звані філії університетів, тому що університет — це обов'язково співтовариство, яке має свій кампус, інакше якісно навчати не виходить», — додав він.

Борітеся — поборемо! Слава Україні!

ну більшість дітей залишається у своїх школах. При цьому 6% учнів поєднують навчання у школі в Україні з навчанням у школі за кордоном.

У більшості громад, що брали участь у дослідженні, школи були готові до освітнього процесу станом на початок 2023/2024 навчального року. Про це сказали 80% опитаних представників ОМС. Водночас 20% з них зауважили, що в середньому 6% шкіл непридатні для навчання.

Одним з основних викликів для місцевої влади є залучення фінансових ресурсів і доступу до них. 83% представників ОМС стверджують, що їхні громади залучають кошти для покращення навчання і поза місцевим бюджетом. Про закордонну допомогу говорять 59%, кошти бюджету області — 53%, допомогу українських благодійних організацій — 27%.

62% учнів і 79% батьків вважають, що навчання є найбільш ефективним, коли всі або переважна

більшість занять відбуваються очно. А головним бар'єром для навчання — повітряні тривоги.

Учні, вчителі та представники адміністрацій мають різні погляди на динаміку успішності порівняно з мирним часом. Вчителі та представники адміністрацій шкіл значно критичніші у своїх оцінках. 63% вчителів і 66% представників адміністрацій шкіл кажуть про погіршення успішності учнів, тоді як лише 21% учнів дотримується такої самої думки. Водночас 38% учнів вважають, що їхня успішність покращилася, а 40% — що вона не змінилася. Попри це, більшість учителів (61%) та представників адміністрацій шкіл (65%) скоріше або повністю задоволені навчальними досягненнями учнів.

Щодо освітніх втрат, то думки педагогів і представників адміністрацій шкіл розділилися. Одна половина каже, що освітніх втрат немає чи вони незначні, друга — що такі втрати є. Водночас респонденти позитивно оцінюють перспективи щодо успішності у поточному навчальному році. 51% учнів, 52% батьків і 58% учителів очікують, що успішність покращиться.

Більшість учнів засвідчують прогалини у знаннях. Відповідальність за це вони покладають на самих себе, зокрема через низьку мотивацію та лінощі. Водночас учні зауважують на великій кількості навчальних предметів і на тому, що деякі з них важче даються. Учителі ж акцентують на відсутності в учнів мотивації та невмінні докладати зусиль. У батьків і представників адміністрацій шкіл серед найпопулярніших причин — дистанційний формат навчання.

Усі групи об'єднує думка, що насамперед успіхи в навчанні залежать від особистих зусиль учнів. Зараховують цей фактор до двох найважливіших 63% учнівства, 67% батьків, 72% вчителів та 64% представників адміністрацій. 33–50% називають його найважливішим.

Окрім освітнього процесу та успішності учнів дослідники також вивчали емоційний стан учасників освітнього процесу. Результати дослідження показали, що батьки та вчителі оцінюють емоційний стан дітей краще, ніж самі діти. Щонайменше втричі більше дітей мають тривожний

стан, ніж вважають їхні батьки та педагоги. Якщо лише 2–4% батьків, педагогів і представників адміністрацій вважають, що діти мають скоріше чи дуже тривожний стан, то серед учнів цей показник — 12%. А за останні два тижні на момент проведення опитування лише позитивні емоції / почуття мали 37% учнів. Водночас 51% батьків висловили думку, що їхні діти за останні два тижні мали тільки позитивні емоції / почуття.

Тривожність учнів відображається і на їхньому баченні майбутнього. На питання про те, як вони загалом налаштовані щодо майбутнього України, найнижчий рівень оптимізму прослідковується саме серед учнівства. Четверть учнів (24%) мають песимістичні погляди, ще 25% — ні оптимістичні, ні песимістичні. Серед 52% оптимістично налаштованих учнів 31% — скоріше оптимістично дивляться на майбутнє держави.

53% учнів хочуть після школи залишитися в Україні, 23% із них хочуть жити в іншому населеному пункті. Четверть опитаних (26%) хочуть переїхати за кордон.

Продовжити навчання — бажаний сценарій для 77% учнів. Зокрема, 35% із них хотіли б вступити до одного з провідних на їхню думку університетів України, 25% — до іншого університету, технікуму чи коледжу України, 18% — у закордонний заклад освіти. 6% учнів після закінчення школи планують піти працювати, 4% — на військову службу, а 7% — взяти «gap year» (рік перерви між випуском зі школи та вступом до університету, щоб визначитися із планами на майбутнє). Презентація результатів відбулася у гібридному форматі. Міністр освіти і науки України Оксен Лісовий разом із представниками громад взяв участь у панельній дискусії про подолання наслідків війни в громадах. А про цифрові освітні центри та їхній вплив на відновлення доступу до освіти розповіла співзасновниця savED Анна Пуцова.

Повний звіт за результатами дослідження можна переглянути за покликаннями українською та англійською мовами.

Джерело: МОН

Мобілізація аспірантів – це знищення майбутнього української науки

Не встигли забутися претензії до одного досить неадекватного документу, який розробив уряд як суб'єкт законодавчої ініціативи щодо змін до низки законодавчих актів з приводу мобілізації і який було відкликано з парламенту через широкий суспільний розголос, так вже встиг з'явитися новий документ на цю ж тему.

Однією з основних претензій до першої редакції законопроекту було бажання урядовців мобілізувати до лав ЗСУ осіб з інвалідністю. Нібито на так звані «небойові посади», проте що це, та яким має бути порядок призначення на ці посади в запропонованій редакції документу не було. В оновленій редакції законопроекту цю норму прибрали, проте з'явилась нова, не менш неадекватна та загрозна для майбутнього України як цивілізованої держави через ліквідацію системи підготовки науковців, як такої.

Так, нова редакція урядового законопроекту про мобілізацію передбачає позбавлення всіх отримувачів другої вищої освіти та аспірантів (окрім тих, хто навчається бюджетним коштом) права та можливості завершити здобуття освіти. Попередня редакція нічого подібного не мала. Щодо запропонованих змін до ст.23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Було:

Призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період не підлягають також: – здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, асистенти-

стажисти, аспіранти та докторанти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти;

Стало: Призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період не підлягають також: – здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти і здобувають рівень освіти, що є вищим за раніше здобутий рівень освіти у послідовності, визначеній у частині другій статті 10 Закону України “Про освіту” (крім аспірантів, які здобувають рівень освіти за кошти фізичних або юридичних осіб на умовах контракту), а також докторанти та особи, зараховані на навчання до інтернатури. Але це ще не всі негаразди, тож перерахую основні з них: Загалом в 2023 році в Україні здобували освіту 18 835 аспірантів.

Переважає частка – власним коштом або коштом роботодавців. ЇХНЯ МОБІЛІЗАЦІЯ ПОСТАВИТЬ ХРЕСТ НА ІСНУВАННІ ВСІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В УКРАЇНІ! Тож, «бюджетники», майже зі 100% вірогідністю, теж припинять навчання. Чому? Тому що бюджетним коштом не забезпечується й 20% видатків на оплату праці викладачів, наукових керівників та методичне й організаційно-адміністративне забезпечення цих програм. Існують вони за рахунок контрактників.

Правила вступу до аспірантури в 2024 році: хто може не скласти іспит з іноземної мови

У 2024 році вступ до аспірантури відбуватиметься шляхом конкурсних випробувань. Зокрема, абітурієнти мають надати результати Єдиного вступного іспиту. Він складається з тестування загальної навчальної компетентності (ТЗНК) та з іноземної мови на вибір вступника. Абітурієнт може обрати з-поміж англійської, французької, німецької, іспанської.

Про це повідомило Міністерство освіти та науки на офіційному сайті. В повідомленні значить-

ся, що вступники можуть не скласти іспит з іноземної мови у разі, якщо вони мають міжнародні сертифікати з іноземної, де підтверджено рівень її знання не нижче ніж B2. Зокрема до них відносяться дипломи TOEFL, IELTS, Cambridge English, TestDaF, DELF, DALF. Завдяки ним студенти можуть отримати найвищий бал з іспиту з іноземної мови при вступі в аспірантуру.

Міжнародні сертифікати, які підтверджують рі-

вень знань, будуть внесені до єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО).

Для вступу до аспірантури здобувачі освіти можуть скористатися результатами ЄВІ 2023 або 2024 років, дані яких будуть внесені до картки фізичної особи в ЄДЕБО. Водночас, оцінка за тест з іноземної мови має бути не менше ніж 130 балів, за ТЗНК — не менше ніж 100.

“Вступники, які вже мають міжнародні сертифікати з іноземної мови (TOEFL, IELTS, Cambridge English, TestDaF, DELF, DALF), що підтверджують знання мови на рівні не нижче ніж B2, звільняються від іспиту з іноземної мови. Зазначені сертифікати розглядаються як еквівалент вступного іспиту з іноземної мови на най-

вищий бал, інформація про міжнародний сертифікат також буде внесена до ЄДЕБО. Такі вступники можуть проходити інші вступні випробування до аспірантури і не складають ЄВІ”, — йдеться у роз’ясненні.

МОН підкреслило, що календарний план, програми та ЄВІ — єдині форми як для вступників на магістратуру, так і до аспірантури. Детальнішу інформацію можна знайти на сайті Українського центру оцінювання якості освіти.

Раніше OBOZ.UA розповідав, як відбуватиметься вступ у магістратуру у 2024 році та що треба знати студентам.

Джерело: shkola.obozrevatel

В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА відбувся круглий стіл «Єретична й антихристиянська суть «руського міра» – як загроза цивілізаційного розвитку людства»

1 травня 2024 року, у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії в м. Ужгород, відбувся міжнародний науковий круглий стіл «Єретична й антихристиянська



суть «руського міра» – як загроза цивілізаційного розвитку людства».

Організаторами круглого столу виступили: Карпатський університет імені Августина Волошина, Ужгородська українська богословська академія, Міжнародна академія богословських наук, Управління Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України, Всеукраїнське товариство борців за незалежність України та Християнсько-народна спілка Закарпаття.

Захід проходив у режимі офлайн та онлайн.

На пленарному засіданні з доповідями виступили:

Віктор БЕДЬ – єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпа-

рхією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Міжнародної академії богословських наук, голова Всеукраїнського об’єднання «Товариства борців за незалежність України у XX столітті», на-

родний депутат України 1-го скликання, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор.

Тема доповіді: Антилюдська і антихристиянська сутність ідеології «руського міра».

Роман ОФЦИНСЬКИЙ – професор Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, доктор історичних наук, професор.

Тема доповіді: «Рашизм як різновид тоталітарного режиму».

Надалі, участь в обговоренні теми круглого столу взяли:

Михайло БАСАРАБ – проректор з наукової роботи Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української бого-

словської академії, голова Педагогічного товариства імені Августина Волошина, голова Закарпатського осередку Всеукраїнської ветеранської організації Української Гельсинської Спілки, доктор богословських наук, професор;

Ігор БРІТЧЕНКО – професор Вищої школи безпеки та економіки м. Пловдив (Болгарія), доктор економічних наук, професор;

Володимир ГРЕХ – професор кафедри богослов'я і філософії Львівської православної богословської академії, настоятель парафії Преображення Господнього Львівсько-Сокальської єпархії Православної Церкви України у с. Черляни Львівського району Львівської області, протоієрей, доктор богословських наук, професор;

Майя АРТЬОМОВА – директор науководослідницького інституту філософії, богослов'я та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина, Вчений секретар Міжнародної академії богословських наук, доктор філософських наук, професор;

Марія ЖАБЛЯК – директор науководослідницького інституту української духовної культури Карпатського університету імені Августина Волошина, регент кафедрального церковного хору кафедрального храму апостола українського Андрія Первозваного Мукачівсько-Карпатської єпархії Православної Церкви України в м. Ужгород;

Антоніна ВЧОРАШНЯ – директор науководослідницького інституту історії національно-визвольних змагань Карпатського університету

імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України в ХХ столітті, доктор педагогічних наук, професор;

Віктор ПОНЗЕЛЬ – перший помічник президента Карпатського університету імені Августина Волошина та керуючого Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, старший викладач кафедри психології, педагогіки та соціальної роботи Карпатського університету імені Августина Волошина, учасник бойових дій в російсько-українській війні.

Учасники міжнародного круглого столу дійшли спільного висновку про те, що російська ідеологія псевдо «русского міра» за своєю суттю є антилюдською, антихристиянською та однією із різновидностей ненависницьких ідеологій комунізму, нацизму і расизму, що у ХХІ столітті здобула нову заву – російський расизм. З політичної точки зору дана ідеологія несе загрозу мирному існуванню та розвитку всього цивілізованого світу, а з церковної точки зору – є ересю.

За результатами роботи круглого столу було ухвалено резолюцію, яку після редакційного опрацювання буде доведено до відома органів державної влади, місцевого самоврядування, освітніх, наукових установ, засобів масової інформації та широкої громадськості.

Пресслужба КаУ імені Августина Волошина та УУБА

Реєстрація на ЄВІ майбутніх аспірантів: основні етапи

Особам, які планують вступати до аспірантури цього року, необхідно зареєструватись для участі у єдиному вступному іспиті.

Складання блоку єдиного вступного іспиту з іноземної мови як мінімум на 130 рейтингових балів є умовою допуску майбутнього аспіранта до вступного іспиту у закладі вищої освіти, куди він планує вступати, щоб здобути ступінь доктора філософії чи доктора мистецтва.

Реєстрація для складання ЄВІ відбуватиметься у приймальних комісіях закладів вищої освіти.

Майбутні аспіранти мають право реєструватись

як очно, так і в дистанційному форматі.

Подавати документи для реєстрації на ЄВІ можна в будь-якому українському виші, а не лише в тому, де планує навчатись майбутній науковець. Алгоритм дистанційної реєстрації

Реєстрація відбуватиметься за допомогою взаємодії двох сервісів, роботу яких забезпечують Державне підприємство «Інфоресурс» та Український центр оцінювання якості освіти.

Для успішної дистанційної реєстрації необхідно діяти за таким алгоритмом:

1. Сформувати комплект сканованих копій або

або фотокопій реєстраційних документів:
заповненої заяви-анкети для оформлення екзаменаційного листка зі своїм накладеним кваліфікованим електронним підписом (КЕП);
документа, що посвідчує особу, зазначеного в анкеті-заяві;
документа, що підтверджує інформацію про реєстраційний номер облікової картки платника податків (РНОКПП), або документа, що підтверджує причину невнесення до анкети-заяви інформації про РНОКПП;
документа про здобутий ступінь вищої освіти (для осіб, які завершили навчання в минулі роки);
довідки щодо планового строку завершення навчання та отримання диплома у 2024 році;
фотокартки для документів (кольорової або чорно-білої) із зображенням, що відповідає досягнутому віку вступника / вступниці;
медичного висновку за формою первинної облікової документації 086-3/о (у разі необхідності створення особливих (спеціальних) умов для проходження вступних випробувань).
Заповнюючи заяву-анкету з інформацією, необхідною для оформлення екзаменаційного листка, потенційні аспіранти мають обрати місто складання в Україні або за кордоном, назву іноземної мови, з якої бажають скласти ЄВІ.
Вступники мають право внести зміни до реєстраційних даних, здійснивши перереєстрацію протягом часу, відведеного для реєстрації.
Для цього учаснику необхідно звернутися до приймальної комісії, яка його зареєструвала для участі у вступному випробуванні, і повернути раніше виданий екзаменаційний листок для його анулювання.
Якщо в процесі перереєстрації вступник бажає змінити персональні дані, він має надати документ(-и), що підтверджує(-ють) зміну персональних даних.

2. Надіслати на електронну адресу приймальної комісії скановані копії або фотокопії реєстраційних документів.
Перш ніж надіслати лист, обов'язково потрібно перевірити правильність даних, зазначених

у заяві-анкеті.

3. Отримати скановану копію екзаменаційного листка.

Після отримання копій документів представник приймальної комісії перевірить наявність усіх необхідних для реєстрації документів і правильність їх оформлення.

У разі успішної реєстрації учаснику буде надіслано скановану копію екзаменаційного листка на електронну адресу, зазначену ним у заяві-анкеті.

Якщо в екзаменаційному листку учасник виявить помилки, йому потрібно звернутися до приймальної комісії.

Оригінал екзаменаційного листка зберігатиметься в приймальній комісії. Вступник має забрати екзаменаційний листок не пізніше, ніж за 2 тижні до початку вступних випробувань.

Оформлений екзаменаційний листок можна отримати особисто, звернувшись до приймальної комісії, або поштовим зв'язком, якщо учасник зазначив про таку необхідність у заяві-анкеті.

Якщо екзаменаційний листок не надійде на адресу, зазначену в заяві-анкеті, за два тижні до початку вступних випробувань, учасник має звернутися до приймальної комісії, до якої надсилав реєстраційні документи, для отримання відповідних роз'яснень.

Очна реєстрація

У випадку очної реєстрації майбутній аспірант має подати такий же комплект документів до приймальної комісії будь-якого вишу України, лише без накладення кваліфікованого електронного підпису.

Після перевірки поданих документів учасник ЄВІ отримає оригінал екзаменаційного листка, який разом з документом, що посвідчує особу, та запрошенням є умовою допуску до екзаменаційного центру для складання іспиту.

Для зареєстрованих учасників на вебсайті Українського центру оцінювання якості освіти створено інформаційну сторінку «Кабінет учасника вступних випробувань», доступ до якої здійснюється за номером екзаменаційного листка та PIN

-кодом, зазначеним у ньому.

У кабінеті до 17 червня будуть розміщені запрошення-перепустки, де буде зазначено дату, час і

місце проведення тестувань під час основної сесії.

Джерело:osvita.ua

В КаУ ім. Августина Волошина та УБА відбулася нарада з питань проведення вступної кампанії у 2024 році з урахуванням законодавчих змін щодо мобілізації

20 травня ц. р., у малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії в м. Ужгород, було проведено нараду з питань проведення вступної кампанії у 2024 році з урахуванням законодавчих змін щодо мобілізації до Збройних Сил України та інших воєнізованих підрозділів в Україні.

В ході наради, професор єпископ Віктор Бедь, президент університету і академії розповів про основні законодавчі зміни та новели в галузі мобілізаційного законодавства, що стосуються порядку зарахування і відрахування здобувачів освіти на навчання в закладах передвищої і вищої освіти. Одночасно, було звернуто увагу на необхідність подальшого суворого дотримання



законності при проведенні вступної кампанії у 2024 році.

На нараді виступили професор єпископ Віктор БЕДЬ, президент, професор Марина ДУБ, ректор, Юліан Бедь, віцепрезидент, Тетяна АНДРУСЬ, декан гуманітарно-

економічного факультету, директор університетського коледжу, професор Михайло БАСАРАБ, проректор з наукової роботи, професор Тетяна ГОРВАТ, проректор з науково-навчальної роботи та стратегічного розвитку, професор Олена ШИМКО, проректор з науково-методичної роботи та міжнародних відносин, професор Лариса ЛУГОШ, проректор з економічних питань, Роман ЧИЙПЕШ, проректор з адміністративно-господарської роботи та інші. За результатами наради ухвалено відповідні рекомендації.

Пресслужба КаУ та УУБА

В КаУ ім. Августина Волошина, УУБА та УжГЕК вручили дипломи випускникам 2024 року

11 липня 2024 року, в малій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії та Ужгородського гуманітарно-економічного коледжу університету відбулося урочисте зібрання з нагоди вручення дипломів випускникам університету, академії та коледжу 2024 року.

В 2024 році дипломи отримали 344 здобувачі вищої та фахової перед вищої освіти. З них: 34 фахові молодші бакалаври;



216 бакалаврів (з них – 48 іноземців);

46 магістрів,

за спеціальностями та спеціалізаціями: Філософія (філософія богослов'я, філософія права, філософія економіки), Богослов'я (пастирське богослов'я, військове капеланство, місі-

нерська діяльність, християнська педагогіка, соціальна опіка і психологічне консультування), Право, Фінанси, банківська справа та страхова діяльність, Психологія (практична психологія, медична психологія).

Ужгородську українську богословську академію закінчили 31 здобувачі вищої духовно-богословської освіти. З них:

29 бакалаврів;

5 магістрів,

за спеціальностями і спеціалізаціями: Богослов'я (пастирське богослов'я, військово-капеланство, місіонерська діяльність, християнська педагогіка, соціальна опіка і психологічне консультування).

Під час урочистого зібрання, після молитви та співу Державного Гімну України, всі присутні хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять полеглих українських воїнів-захисників у російсько-українській війні 2014 – 2024 років. Відтак, з вітальним словом виступили: Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент університету і академії, професор Марина Дуб, ректор університету, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціальної роботи, професор Тетяна Горват, проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку,

Тетяна Андрусь, директор коледжу, декана гуманітарно-економічного факультету, протоієрей Ілля Канакін, проректор з навчальної та духовно-виховної роботи академії, професор Михайло Басараб, проректор з наукової роботи, завідувач кафедри богослов'я, філософії та гуманітарних наук, професор Лариса Лугош, проректор з економічних питань, завідувач кафедри менеджменту, фінансів та інформаційних технологій, професор Олексій Пайда, завідувач кафедри правознавства та канонічного права, професор Марія Жабляк, директор науково-дослідного інституту української духовної культури, професор Антоніна Вчорашня, директор науково-дослідного інституту історії українських національно-визвольних змагань, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалежність України у ХХ столітті та Роман Сличко, випускник бакалаврату, юрист.

Далі відбулася урочиста процедура вручення дипломів присутнім випускникам.

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина та УУБА

В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА відбувся науковий круглий стіл «Карпатська Україна в контексті українського державотворення»

14 березня 2024 року, в рамках відзначення Славного ювілею 85-річчя проголошення Карпатської України (1938/1939 – 1944), у великій актовій залі Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української академії



в м. Ужгород у режимі офлайн і онлайн відбувся науковий круглий стіл «Карпатська Україна в контексті українського державотворення».

Після молитви та співу Державного Гімну України «Ще не вмерла Україна...», з вітальним сло-

вом виступила Марина ДУБ, ректор Карпатського університету імені Августина Волошина, доктор педагогічних наук, професор.

Відтак, з доповідями виступили:

Роман ОФЦИНСЬКИЙ, професор Закарпатського інституту післядипломної

педагогічної освіти, професор кафедри богослов'я, філософії та гуманітарних наук Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, доктор історичних наук, професор.

Михайло БАСАРАБ, проректор з наукової роботи Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії, голова Педагогічного товариства імені Августина Волошина, голова Закарпатського осередку Всеукраїнської ветеранської організації Української Гельсинської Спілки, доктор богословських наук, професор.

«Карпатська Україна, як етап українського державотворення».

Майя АРТЬОМОВА, директор науководослідницького інституту філософії, богослов'я та аналітики Карпатського університету імені Августина Волошина, Вчений секретар Міжнародної академії богословських наук, доктор філософських наук, професор.

«Світоглядні, філософські та педагогічні погляди Августина Волошина на ниві розвитку української освіти та науки».

Віктор МАЗУР, методист Закарпатського обласного центру дитячої та юнацької творчості «ПАДІОН» Закарпатської обласної ради, вчитель історії Ужгородського ліцею № 9.

«Карпатська Україна, як феномен часу».

Антоніна ВЧОРАШНЯ, директор науководослідницького інституту історії національно-визвольних змагань Карпатського університету імені Августина Волошина, голова Закарпатського обласного товариства борців за незалеж-

ність України у ХХ столітті, доктор педагогічних наук, професор.

«Карпатська Україна у поетичному слові».

Віктор БЕДЬ, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина та Міжнародної академії богословських наук, голова Всеукраїнського об'єднання «Товариства борців за незалежність України у ХХ столітті», народний депутат України 1-го скликання, доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор.

«Карпатська Україна в контексті багатовікової боротьби карпатоукраїнців за національну і державну незалежність України».

Під час круглого столу, його учасники, хвилиною мовчання вшанували світлу пам'ять всіх полеглих і спочилих у різні віки і часи борців за незалежність України, Героїв і будівничих Карпатської України та українських воїнів-захисників в російсько-українській війні 2014 – 2024 рр.

Засідання наукового круглого столу було завершено молитвою та співом Духовного гімну України «Боже Великий єдиний...».

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина та УУБА

В КаУ ім. Августина Волошина та УУБА пройшла XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах глобальних викликів»



28 – 29 листопада 2024 р., в м. Ужгород, пройшла XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах глобальних викликів».

Організаторами конференції виступили: Карпатський університет імені Августина Волошина, Ужгородська українська богословська академія та Міжнародна академія богословських наук. В числі співорганізаторів, також, стали: Управління Мукачівсько-

Карпатської єпархії Православної Церкви України, Інститут вивчення культурної спадщини святих Кирила та Мефодія Університету Костянтина Філософа в Нїтрі (Словаччина), Краківський економічний університет (Польща) та Вища соціально-економічна школа в Пшеворську (Польща).

Участь у конференції, яка проводилася в офлайн та онлайн режимах, взяли 113 представників закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої освіти, наукових установ, релігійних та громадських організацій з України, Федеративної Республіки Німеччини, Республіки Греції, Республіки Польщі, Республіки Словаччини, Республіки Румунії, Республіки Угорщини та Республіки Азербайджан.

З них:

- 34 доктори наук;
- 48 доктори філософії та кандидати наук;
- 31 викладачі, дослідники, докторанти, аспіранти та студенти.

Перед заслуховуванням доповідей пленарного засідання Преосвященніший Віктор Бедь, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії та Міжнародної академії богословських наук, за заслуги перед Церквою Христовою, побожним українським народом, багаторічну добросовісну педагогічну діяльність та особистий внесок в розвиток викладання предметів української духовної культури нагородив медаллю «Нанківської ікони Божої Матері»:

Олену ПЕТРИЦЕ, заступника директора з навчально-виховної роботи Міжгірського лицю № 1 Хустського району, учителя образотворчого

мистецтва, Заслуженого учителя України; Галину ВАЩИНЕЦЬ, практичного психолога, психолога-методиста опорного Добробратівського ЗЗСО I-III ступенів Мукачівського району. Під час пленарного засідання з доповідями виступили:

Віктор БЕДЬ – доктор богословських наук, доктор юридичних наук, професор, академік, президент Карпатського університету імені Августина Волошина, Ужгородської української богословської академії та президент Міжнародної академії богословських наук, єпископ Мукачівський і Карпатський, керуючий Мукачівсько-Карпатською єпархією Православної Церкви України (Україна, м. Ужгород):

«Ігнорування української національної ідеї у державній політиці за часів незалежності, як одна із головних причин внутрішніх і зовнішніх викликів в Україні».

Георгі Л. МАНОЛОВ – професор, доктор політичних наук, Dr.h.c., професор, Президент Вищої школи економіки і безпеки (м. Пловдів Болгарія).

Ігор БРІТЧЕНКО – доктор економічних наук, доктор наук з безпеки та оборони, Dr.h.c., професор, професор Вищої школи економіки і безпеки м. Пловдів (Болгарія), професор кафедри менеджменту, фінансів та інформаційних технологій

Карпатського університету імені Августина Волошина та Ужгородської української богословської академії:

«Виклики та перспективи для економіки України у післявоєнний період в контексті євроінтеграції».

Відтак конференція продовжила роботу у п'яти дискусійних локаціях:

Дискусійна локація 1 з богослов'я, філософії, історії та політології (модератори: професор



Михайло БАСАРАБ, професор Майя АРТЬОМОВА, старший викладач протоієрей Ілля КАНАКІН), аудиторія – 101.

Дискусійна локація 2 з правознавства та канонічного права (модератори: професор Олексій ПАЙДА, старший викладач Тетяна АНДРУСЬ, старший викладач Юлія БАЛАБАН), аудиторія 106.

Дискусійна локація 3 з фінансів, економіки, менеджменту та інформаційних технологій (модератори: професор Лариса ЛУГОШ, професор Тетяна ГОРВАТ, старший викладач Яна Ігнатко), аудиторія 310.

Дискусійна локація 4 з психології, педагогіки та соціальної роботи (модератори: професор Марина ДУБ, професор Антоніна ВЧОРАШНЯ, доцент Марія ВЕРЕШНИ ДИКУН), аудиторія 107.

Дискусійна локація 5 з питань української духовної культури (модератори: професор Марія ЖАБЛЯК, Олена ПЕТРИЦЕ, Заслужений учитель України), аудиторія 301.

29.11.2024 року – відбулося підведення підсумків роти дискусійних локацій та ухвалено зведе-

ну резолюцію конференції (модератори: єпископ професор Віктор БЕДЬ, професор Марина ДУБ, професор Михайло БАСАРАБ).

Матеріали конференції будуть видрукувані в університетських наукових журналах: «Науковий вісник Карпатського університету імені Августина Волошина» та «Богословська думка України».

Учасники конференції отримують СЕРТИФІКАТ, а матеріали їх доповідей будуть видрукувані в університетських виданнях «Науковий вісник Карпатського університету імені Августина Волошина» та «Богословська думка в Україні».

Додаток: Програма XVIII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в умовах глобальних викликів» (м. Ужгород, 28 – 29 листопада 2024 р.) за посиланням: <https://kau.com.ua/prohrama-xviii-mizhnarodnoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii-ukraina-v-umovakh-hlobalnykh-vyklykiv/>

Пресслужба КаУ ім. Августина Волошина та УУБА



Всесвіт

Земля має вбудовану систему захисту від астероїдів-убивць, – вчені

Однак ця захисна система може генерувати менші астероїди, які можуть вдарити по планеті в майбутньому, кажуть дослідники.

Величезне гравітаційне тяжіння Землі може діяти як вбудована оборонна система, яка може захистити планету від велетенських астероїдів-убивць, що можуть покласти край цивілізації, пише Independent.co.uk.

“На думку дослідників, приливні сили, які визначають, як Місяць викликає припливи в океанах Землі, в деяких випадках можуть бути достатньо сильними, щоб розірвати об’єкти в космосі під час процесу, який називається приливною дезорганізацією”, – пише видання.

Як приклад, вчені стверджують, що шматки комети Шумейкер-Леві 9 були розірвані приливними силами Юпітера на початку 1990-х років, що призвело до падіння на планету набагато менших шматків космічної породи.

Однак до цього часу астрономи не мали достатньо доказів того, що землеподібні планети приливними силами руйнують астероїди, що пролітають повз них.

Водночас у новому дослідженні команда з Технологічного університету Лулеа у Швеції наводить докази приливних руйнувань астероїдів під час близьких зіткнень із Землею і Венерою.

Дослідники змоделивали сценарій, в якому астероїди, що стикаються з гравітаційним тяжінням кам’янистих планет – Марса, Землі, Венери і Меркурія – втрачають від 50 до 90 відсотків своєї маси. Вони виявили, що такі менші фрагменти, утворені гравітаційним притяганням, мо-

жуть пояснювати велику кількість дрібних астероїдів, що обертаються навколо Сонця майже в тій самій площині, що й орбіти Землі та Венери. Водночас дослідники вказують на певну загрозу такого “захисту Землі”, адже таке руйнування “астероїдів-убивць” може призвести до утворення більшої кількості менших астероїдів, які, ймовірно, вдарять по планеті при майбутньому проходженні повз неї.

“Фрагменти, що утворилися в результаті приливного руйнування, залишатимуться на орбітах, що наближаються до планети, ще деякий час після приливного руйнування. Тому деякі фрагменти можуть зазнати подальшого приливного руйнування під час наступних близьких зіткнень з планетою, і таким чином збільшити кількість утворених фрагментів, і деякі з них можуть вдаритися об планету”, – зазначають дослідники.

Але ці менші фрагменти космічного каміння не становлять загрози на рівні вимірання, додали вчені.

Новини космосу

Раніше науковці виявили нову зоряну систему із шести планет, що кружляють навколо зірки, схожої на Сонце. Її особливість у тому, що планети обертаються навколо яскравої батьківської зірки за схемою, яка здається незмінною з моменту її народження, принаймні, 4 мільярди років тому. Це може дати ключ до розуміння того, як формувалися й розвивалися планети, подібні до тих, що знаходяться в нашій Сонячній системі.

Джерело: unian.ua

Знайдено галактику, існування якої вважалося неможливим

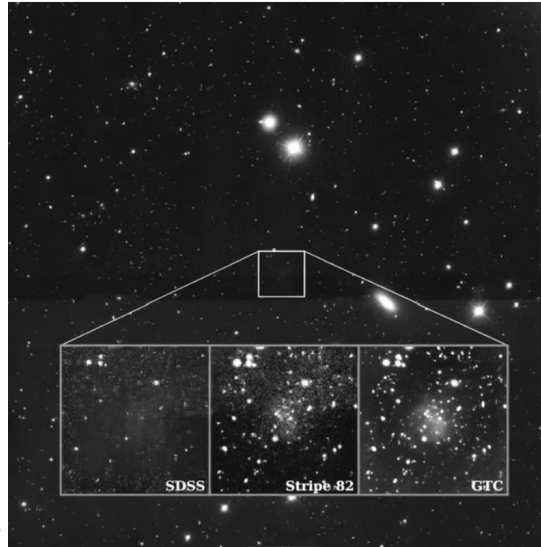
Нещодавно виявлена галактика має набір специфічних властивостей, які відрізняють її від раніше відомих об’єктів. Дослідницька група підрахувала, що Нубе є адварфною галакти-

кою, вона в 10 разів слабша за інші галактики такого типу. Але при цьому вона в 10 разів ширша за інші об’єкти з порівнянною кількістю зірок

Для порівняння, Нубе втричі менша за Чумацькогий Шлях, але її масу можна порівняти з Малою Магеллановою Хмарою.

“З нашими нинішніми знаннями ми не розуміємо, як галактика з такими екстремальними характеристиками взагалі може існувати”, – пояснює Мірейя Монтес.

Згідно з сучасними теоріями, щільність галактик більша у внутрішніх областях, і вона швидко падає зі збільшенням відстані від центру. Але в Нубе



«щільність зірок дуже мало варіюється по всьому об'єкту, тому вона така слабка», пишуть вчені.

Нубе спантеличила астрономів. Навіть використовуючи космологічне моделювання, вченим не вдалося відтворити її «екстремальні» характеристики навіть на основі різних сценаріїв. «Ми залишилися без життєздатного пояснення в рамках прийнятої наразі космологічної моделі холодної темної матерії», — резюмують вчені.

Астрономи відкрили найяскравіший об'єкт у Всесвіті

Найяскравіший об'єкт, який коли-небудь спостерігався, знаходиться настільки далеко за межами діапазону своїх аналогів, що астрономи, які його виявили, вважають, що його ніколи не буде перевищено. Не дивно, що виникають великі питання про те, як щось подібне могло працювати так далеко від масштабу, до якого ми звикли.

Відомо, що чорні діри мають настільки сильні гравітаційні поля, що ми їх не можемо побачити. Однак їх акреційні диски, де такі матеріали, як розібрані зірки, обертаються перед споживанням, можуть бути дуже яскравими. Дійсно, акреційні диски надмасивних чорних дір у центрах галактик роблять квазари найяскравішими об'єктами у Всесвіті. Єдина причина, чому вони не домінують у нашому небі, полягає в тому, що їх немає поблизу – найближчий квазар 600 мільйонів років тому.

Наскільки яскравими можуть бути квазари, залишається відкритим питанням, яке було розширене завдяки відкриттю J0529-4351 за допомогою обсерваторії Сайдинг Спрінг і підтверджено спостереженнями на Дуже великому телескопі Європейської південної обсерваторії. Яскравість J0529-4351 подібна до двох інших потужних квазарів, J0100+2802 і J2157-3602, і знаходиться на подібній відстані приблизно в 12 мільярдів світлових років. Однак є одна велика різ-

ниця.

J0100+2802 і J2157-3602 мають гравітаційні лінзи; у кожному разі ближча галактика фокусує своє світло так, що воно здається набагато яскравішим у нашому місці, ніж зазвичай. Якщо врахувати це лінзування, ці два квазари, хоч і дуже яскраві, будуть частиною основної групи яскравих квазарів, які ми знаходимо в процесі відкриття.

Вчені, які виявили J0529-4351, не змогли виявити жодного серйозного лінзування. Якщо немає чогось, що вони пропустили, це робить його принаймні на порядок більш яскравим, ніж його очевидно подібні аналоги, ставлячи його набагато попереду будь-яких інших квазарів, не кажучи вже про інші об'єкти, які ми знаємо.

«Це також найяскравіший відомий об'єкт у Всесвіті. Він у 200 трильйонів разів яскравіший за наше сонце», — сказав доктор Крістіан Вулф з Австралійського національного університету в заяві, додавши, що він сумнівається, що рекорд коли-небудь буде побитий. Альтернативна оцінка вказує на цифру в 500 трильйонів, але що означає 300 трильйонів яскравості Сонця між друзями?

Зв'язок між яскравістю квазара та швидкістю, з якою він нарощує масу, не є ідеальним. Такі фактори, як кут, під яким ми його бачимо, і швидкість обертання отвору також відіграють певну

роль. З усім тим, першовідкривачі вважають, що вони мають достатньо інформації, щоб розрахувати швидкість, з якою живиться цей монстр.

Деякі яскраві квазари живляться від зірки масою Сонця, що втягується в їхній акреційний диск і зрештою знищується щороку. J0529-4351, ймовірно, робить те саме щодня.

J0529-4351 не є наймасивнішою чорною дірою з коли-небудь знайдених, але при 17 мільярдах сонячних мас вона точно є. Очевидне протиріччя між його винятковою яскравістю та більш звичайною масою пояснюється його віком, оскільки ми бачимо його раніше після народження Всесвіту, ніж деякі порівнювані об'єкти.

З одного боку, це означає, що на той момент, коли ми його бачимо, не було часу, щоб вирости до рекордних розмірів. З іншого боку, норми годування також могли бути вищими. «У підлітковому Всесвіті матерія хаотично рухалася й годувала голодні чорні діри. Сьогодні зірки в порядку рухаються на безпечних відстанях і лише рідко занурюються в чорні діри», — сказала професор Рейчел Вебстер з Університету Мельбурна.

На такій величезній відстані ми не можемо розгледіти J0529-4351 у будь-яких деталях, але ближчі аналоги дають нам кілька потужних підказок. «Це схоже на гігантську камеру магнітної

бурі з температурою 10 000 градусів за Цельсієм, всюди блискавками і вітром, що дме так швидко, що міг би облетіти Землю за секунду», — сказав Вольф. «Ця грозова камера має сім світлових років у діаметрі, що на 50 відсотків більше, ніж відстань від нашої Сонячної системи до наступної зірки в Галактиці, альфа Центавра».

Видима яскравість J0529-4351 становить близько 16-ї зоряної величини, подібно до Плутона на найвіддаленішій частині його орбіти. Це означає, що сучасні професійні телескопи легко помітять його. Проблема полягає в тому, щоб помітити, що це квазар, а не зірка в нашій галактиці. Дослідження, проведені за допомогою космічного телескопа Gaia, не помітили це, тому що їхні пошукові програми зі штучним інтелектом були навчені на відомих квазарах і не розпізнали щось, що так сильно не відповідає іншим прикладам. «Людина-астроном, дивлячись на спектр Gaia, розпізнає квазар і червоне зміщення з першого погляду», — зауважили автори.

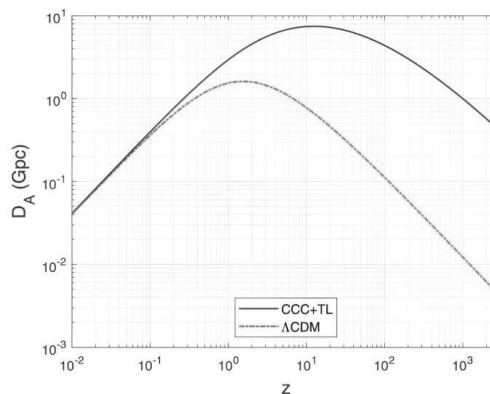
Співавтор доктор Крістофер Онкен сказав: «Це несподіванка, що досі залишалося непоміченим, враховуючи те, що ми знаємо про багато інших, менш вражаючих чорних дір. Воно ховалося на виду».

Джерело: portaltele.com.ua

Нові дослідження показують, що в нашому Всесвіті немає темної матерії

Сучасна теоретична модель складу Всесвіту полягає в тому, що він складається зі звичайної матерії, темної енергії та темної матерії. Нове дослідження Оттавського університету ставить під сумнів це. Дослідження, опубліковане сьогодні в *The Astrophysical Journal*, кидає виклик поточній моделі Всесвіту, показуючи, що насправді в ньому немає місця для темної матерії.

У космології термін «темна матерія» описує все,



що, здається, не взаємодіє зі світлом чи електромагнітним полем, або що можна пояснити лише силою гравітації. Ми не бачимо його і не знаємо, з чого він складається, але він допомагає нам зрозуміти, як поводяться галактики, планети

та зірки.

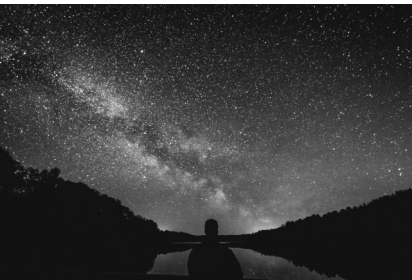
Раджендра Гупта, професор фізики факультету природничих наук, використав комбінацію теорій коваріантних констант зв'язку (ССС) і теорій

коваріантних констант зв'язку (ССС) і теорій «втомленого світла» (TL) (модель СССР+TL), щоб дійти такого висновку. Ця модель поєднує дві ідеї — про те, як сили природи зменшуються протягом космічного часу, і про втрату світла енергії, коли воно подорожує на велику відстань. Його перевірили та показали, що він збігається з декількома спостереженнями, наприклад про те, як розподілені галактики та як еволюціонувало світло з раннього Всесвіту.

Це відкриття ставить під сумнів поширене розуміння Всесвіту, згідно з яким приблизно 27% його складається з темної матерії та менше ніж 5% зі звичайної матерії, яка залишається темною енергією.

Заперечення потреби у темній матерії у Всесвіті «Результати дослідження підтверджують, що наша попередня робота («Спостереження раннього Всесвіту JWST і космологія Λ CDM») про вік Всесвіту, який становить 26,7 мільярда років, дозволила нам виявити, що для існування Всесвіту не потрібна темна матерія», — пояснює Гупта.

Космологи збираються зруйнувати 100-річну гіпотезу про Всесвіт



У космосі, за межами наших планет, зір і галактик, розтягнутого та безкрайнього Всесвіту, тягнеться безмежний та од-

нормантний простір без жодних помітних особливостей. Так принаймні астрофізики вважали раніше. Це була основна думка, яка лежала в основі стандартної космологічної моделі, спрямованої на роз'яснення наслідків Великого вибуху та еволюції Всесвіту протягом близько 13,7 мільярда років. А якщо це припущення є хибним? Цього тижня провідні космологи з усього світу збираються в Лондонському королівському товаристві, щоб поставити під сумнів цю гіпотезу. За словами професора Субіра Саркара з Оксфордського університету, симпозіум був запланований після того, як низка новітніх астрономічних спостережень порушила цей загальноприй-

нятий погляд, який вже застарів, адже вперше був сформульований ще 1922 року.

Серед нових спостережень було помічено, що в різних частинах Всесвіту розширення відбувається з різною швидкістю. Знайдено та доведено існування кількох мегаструктур в космосі — величезних скупчень галактик, щільно з'єднаних гравітацією. Також виявлені космічні потоки — величезні струмені матерії, які не піддаються поясненню в межах наявних теорій.

Доктор Натан Секрест з Військово-морської обсерваторії США, співпрацюючи з Саркаром, представив результати, які порушують питання про однорідність Всесвіту. Його аналіз понад мільйона квазарів показав невелику, але значущу різницю в їх розташуванні на небі.

Доктор Константінос Мігкас з Лейденського університету розповів про зміни сталої Габбла, які свідчать про те, що наявна стандартна модель може не бути повністю точною. Його висновки підкреслили розбіжність спостережень із

Джерело: portaltele.com.ua

«У стандартній космології кажуть, що прискорене розширення Всесвіту спричинене темною енергією, але насправді це пов'язано з ослабленням сил природи під час розширення, а не через темну енергію».

«Червоне зміщення» означає, коли світло зміщується до червоної частини спектра. Дослідник проаналізував дані з останніх робіт про розподіл галактик при низькому червоному зміщенні та кутовий розмір звукового горизонту в літературі при високому червоному зміщенні.

«Є кілька статей, які ставлять під сумнів існування темної матерії, але моя, наскільки мені відомо, перша, яка усуває її космологічне існування, але узгоджується з ключовими космологічними спостереженнями, які ми встигли підтвердити», — каже Гупта.

Заперечуючи потребу у темній матерії у Всесвіті та надаючи докази для нової космологічної моделі, це дослідження відкриває нові шляхи для дослідження фундаментальних властивостей Всесвіту.

Доктор Натан Секрест з Військово-морської обсерваторії США, співпрацюючи з Саркаром, представив результати, які порушують питання про однорідність Всесвіту. Його аналіз понад мільйона квазарів показав невелику, але значущу різницю в їх розташуванні на небі.

передбаченнями моделі.

Аспірантка Університету Центрального Ланкаширу, Алексія Лопес виявила космічні мегаструктури, названі Великим кільцем і Гігантською дугою. Ці форми, що простежуються у вигляді галактик і скупчень галактик, виникають у масштабі, за межами якого всесвіт має бути гладким і фактично безликим.

Проте, не всі космологи погоджуються з тим, що виявлені аномалії Всесвіту достатньо переконливі, щоб одразу відкинути стандартні теорії. Професор Джордж Ефстатіу з Кембриджського

Астрономи відкрили перше покоління зірок у Всесвіті

Зірки зоряної популяції III, які вважаються надзвичайно масивними, світлими та гарячими, відіграли вирішальну роль у формуванні Всесвіту, яким ми його знаємо. Попри свою коротку тривалість життя, ці зорі залишили по собі інтригуючі підказки, які нещодавно були виявлені вченими.

Пошуки зірок третьої зоряної величини мають важливе значення для астрофізики. Саме в межах цих небесних тіл відбулися перші реакції, що призвели до створення важчих елементів, ніж водень і гелій. Ці елементи необхідні для формування кам'янистих планет і наступних поколінь зірок.

Хоча жодна з зірок популяції III не збереглася до наших днів через свої величезні розміри і температуру, космічна обсерваторія Вебба дозволила астрономам виявити залишкове світло, випромінюване цими стародавніми зірками.

Завдяки ретельному аналізу даних проекту JADES було знайдено докази існування зірок популяції III у далекій галактиці GN-z11, яку можна спостерігати з Землі за допомогою телескопів.

Відкриття першого покоління зірок, сформованих з первинного газу раннього Всесвіту – так званої зоряної популяції III – є однією з найважливіших цілей сучасної астрофізики. Останні

Вчені визначили, з якої матерії створена наша Сонячна система

Сонячна система утворилася з диска, що складався з пилу і газу, приблизно 4,5 млрд років тому

університету вважає, що існують багато питань, які залишаються відкритими. Інші вчені зауважують, що потрібно більше досліджень, щоб мати вкрай переконливі докази для зламу стандартної моделі, яка витримала випробування часом. Такі активні дебати на конференції свідчать про розвиток космології та необхідність подальших досліджень для розуміння Всесвіту.

Раніше ми розповідали ТОП-7 нерозгаданих таємниць Всесвіту.

За матеріалами theguardian.com
Джерело: universemagazine.com

моделі припускають, що зірки популяції III могли сформуватися в кишнях первинного газу в гало більш розвинених галактик, – зазначають автори дослідження з Кембриджського університету.

GN-z11, серед спостережуваних галактик, дозволяє зазирнути в минуле Всесвіту. При певному значенні червоного зміщення телескоп Вебба може зазирнути приблизно на 13,4 мільярда років назад, у часи, що настали лише через 400 мільйонів років після Великого вибуху.

Вчені зробили висновок про наявність зірок популяції III, виявивши незвичайні ознаки іонізації гелію, що свідчать про інтенсивне випромінювання тепла цими первісними зірками.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ Земля пережила жахливе бомбардування космічними променями 41 000 років тому

Однак, підтвердження наявності зірок III зоряної величини вимагає ретельного аналізу. Астрономи ретельно вивчили різні характеристики і виявили спектральні властивості, які слугують переконливим доказом фотоіонізації цих древніх зірок. Виявлений ступінь іонізації тісно узгоджується з теоретичними моделями, що надає додаткову підтримку їхньому існуванню в межах GN-z11.

Джерело: 24tv.ua

і її первинні будівельні блоки сильно змінилися під впливом випромінювання і плазми Сонця.

Тому основні компоненти цього первісного диска важко виявити, але не можливо. Що і довели автори нового дослідження, опублікованого в журналі *Science Advances*

Учені виявили всередині метеорита NWA 14250, який упав на Землю ще 6 років тому, сліди речовини,

яка, як вони вважають, виникла в протопланетному диску 4,5 млрд років, коли формувалася Сонячна система. Це відкриття допоможе краще зрозуміти історію найближчого космосу, що оточує нас.

Сонце, як і інші зірки, виникло з хмари, що складалася з газу і пилу. Щільніша ділянка цієї хмари стиснулася під дією гравітації, і було створено нашу зірку, яка потім почала притягувати до себе матерію, що залишилася, для набору маси, повідомляє focus.ua.

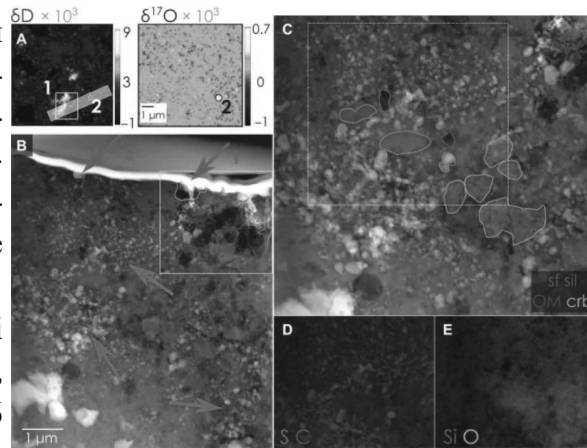
Коли Сонце повністю сформувалося, то навколо нього залишився протопланетний диск з газу і пилу, з якого були створені планети, астероїди і комети.

Астрономи вважають, що сферична структура, яка оточує Сонячну систему під назвою Хмара Оорта, де знаходяться різні крижані об'єкти, зокрема й довгоперіодичні комети, залишилася майже в незмінному вигляді з часів народження Сонячної системи. Тобто саме там знаходиться первинна речовина, з якої було створено оточення Сонця, тобто протопланетний диск.

Вчені з'ясували, звідки взявся Місяць

Вчені дійшли спільної думки, що понад чотири мільярди років тому об'єкт розміром з Марс протаранив Землю, а уламки, які залишились після зіткнення, об'єдналися та утворили Місяць, пише *Успіх in UA*.

Згідно з новими дослідженнями, Місяць утвори-



Довгоперіодичні комети з Хмари Оорта іноді проникають у внутрішню частину Сонячної системи і під час зближення із Сонцем виділяють газ і пил, також від них відлітають уламки. Але їх вивчати дуже складно, адже під час потрапляння в атмосферу Землі вони зникають.

Водночас космос наповнений уламками астероїдів, тобто метеоритами, і іноді вони стикаються з кометами. У результаті частина речовини комет потрапляє всередину метеоритів у вигляді фрагментів, які називаються уламковими породами. Коли такий метеорит падає на Землю, то фрагменти комет можуть виявитися неушкодженими. Саме такі уламкові породи астрономи виявили всередині метеорита NWA 14250.

Автори дослідження ретельно вивчили склад метеорита і з'ясували, що деякі уламкові породи справді мають кометне походження. Тобто за допомогою таких каменів можна вивчити склад ранньої Сонячної системи, кажуть учені. Найцікавіше, виявилось, що уламкові породи нагадують ті, які були виявлені в метеоритах із зовнішньої частини Сонячної системи поблизу Нептуна, а також зразки, взяті з астероїда Рюгу.

За словами авторів, це свідчить про те, що первинна речовина відносно поширена в Сонячній системі, а з іншого боку це свідчить про те, що склад протопланетного диска був відносно однорідним під час формування Сонячної системи.

Джерело: uspik.in.ua

вся незабаром після появи Сонячної системи.

За словами вчених, це почалося з масштабного зіткнення між нашою планетою та протопланетою розміром з Марс під назвою Тея, повідомляє trueua.info.

“Від потужного удару на орбіту навколо Землі

вилетіли уламки. Більша частина хмари уламків знову осіла на Землі, велика частина утворила Місяць, але деяка була викинута із системи Земля-Місяць”, — наголошують науковці.

Зокрема, цій версії існує багато доказів. Основний з них — це схожий склад мантії Землі та місячних порід. Науковці з Університету Невади зазначають, що після формування Місяць обертався навколо Землі на відстані приблизно 5% від свого поточного значення, але повільно, через приливні ефекти між Землею та Місяцем. Наразі супутник розташований на середній відстані 384 400 кілометрів від нашої плане-

ти. Проте він може то наблизитись, то віддалитись. Наразі ця відстань коливається між 364 397 кілометрів до 406 731 кілометра від Землі.

Водночас на початку існування супутника Землі його поверхня була здебільшого розплавленою магмою, яка поступово охолоджувалась і тверділа, утворюючи звичну кору, мантію та ядро. Сильні бомбардування вкрили поверхню Місяця ударними басейнами та кратерами, а вулканічна активність призвела до повільного формування місячного моря.

Джерело: usprih.in.ua

На Марсі знайшли сліди планетарної катастрофи

Вчені з Дартмутського коледжу представили результати свого дослідження таємничих спіральних формацій, що були знайдені на полярних регіонах Марса. Ретельний аналіз цих структур привів до гіпотези, що відносно нещодавно на Червоній планеті відбулася невідома катастрофічна подія, наслідки якої досі не розгадані.

Про це повідомляють Новини Планети з посиланням на Phys.org. Спіральні узорі на полярних шапках Марса вже раніше були помічені на численних знімках, зроблених орбітальними космічними апаратами. Ці структури, що складаються зі змінних шарів льоду і пилу, знаходяться на полюсах Червоної планети. Глибина цих формацій коливається від 400 до 1000 метрів, і на Землі їм немає аналогів.

У своєму новому дослідженні вчені намагалися зрозуміти механізми формування та розвитку цих дивовижних утворень. Виявилось, що змінні шари полярних льодів є унікальною природною лабораторією, яка вже відкрила раніше невідомі кліматичні дані про Марс.

Друзі, терміново потрібно зібрати на DJI Mavic 3 для 154 ОМБр. Хто скільки може, окупанти самі себе не знищать. Долучитися до збору можна тут. “Марс зазнав значних змін клімату, і ми,

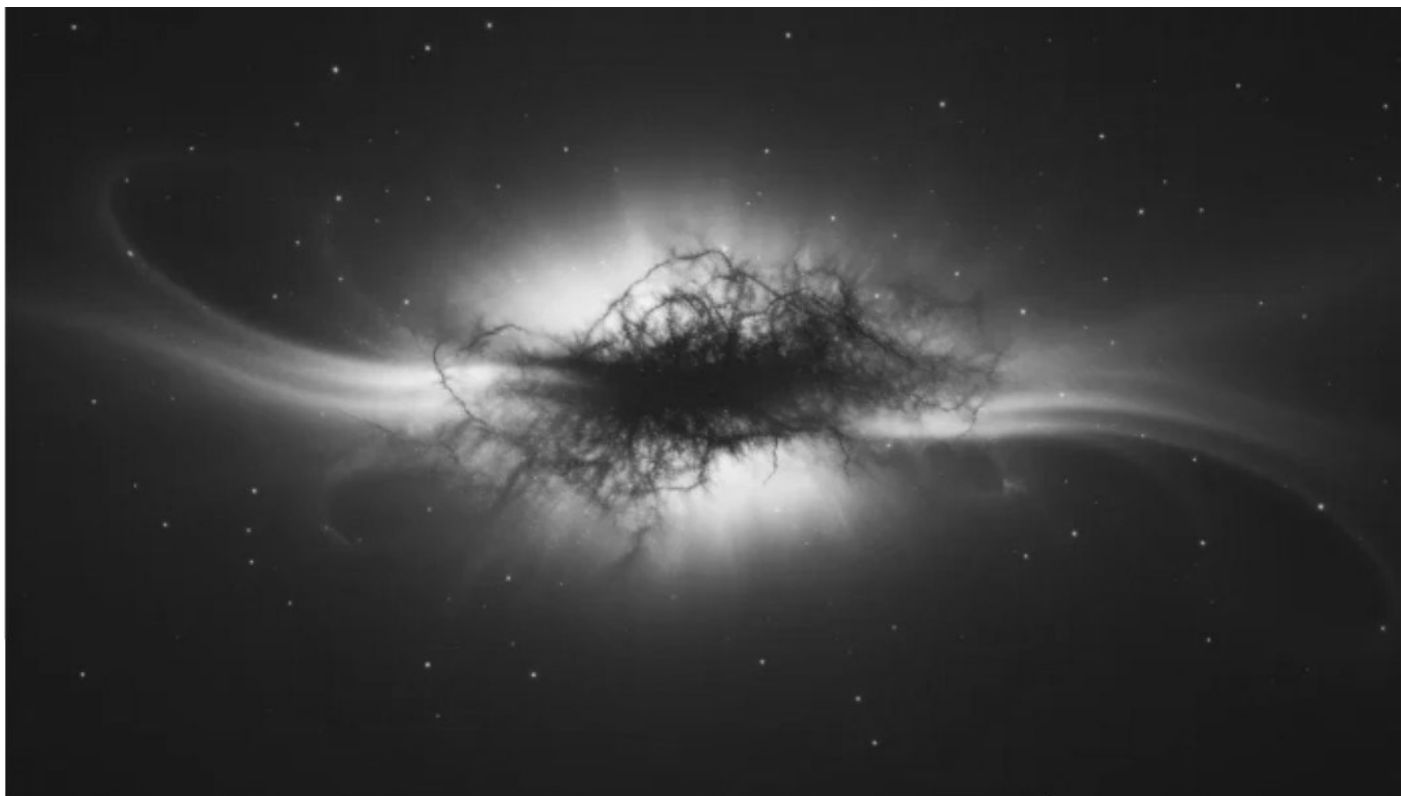
як планетологи, витрачаємо багато часу на розуміння цих процесів”, — зазначає професор Мариса Палуцис, співавтор дослідження. “Одне з головних питань полягає у визначенні обсягів води, що текла по поверхні Марса, та часу, коли це відбувалося.” Дослідницька команда проаналізувала нові знімки та дані про Марс, зібрані за останнє десятиліття. Вони виявили, що близько 80% западин у цих загадкових структурах мають асиметричну форму, а решта 20% — симетричні. Западини на зовнішніх краях полярної шапки мають V-подібну форму з майже однаковими стінками з обох боків. Дослідники дійшли висновку, що ці зовнішні западини є набагато молодшими, ніж ті, що розташовані в центрі льодовикової шапки. Ці знахідки свідчать про те, що близько 4-5 мільйонів років тому на Марсі відбувся значний кліматичний зсув, який радикально змінив водний цикл планети. Марс колись мав величезні запаси рідкої води, але після кліматичних змін вітри, хмари і льодовики почали рухатися по-іншому. Процеси, що відбувалися в той час, залишили свої сліди у вигляді різноманітних западин, які утворилися в різні періоди і за різних умов.

Джерело: planetanovost

Науковці описали ймовірний кінець Всесвіту

Міжнародна група астрофізиків з Індії та США описала можливий кінець Всесвіту. Згідно з но-

вою теорією, космічний простір може досягти меж розширення і просто охолонути. Дослі-



дження опубліковано на порталі нерецензованих наукових публікацій arXiv.

Висновки фахівців ґрунтуються на концепції голографічної темної енергії. Темна енергія вважається рушійною силою розширення Всесвіту, проте досі вчені не виявили жодних ознак її існування.

Одним із пояснень такого парадокса слугує ідея, що і гравітація, і сам відомий нам тривимірний простір – насправді ілюзія. Згідно з гіпотезою голографічної темної енергії, Всесвіт має лише два виміри, проте екзотичні квантові сили на його поверхні породжують видимість трьох вимірів.

Наслідком цієї теорії є природне прискорене розширення Всесвіту, яке ми визначаємо як темну енергію.

Темна енергія займає приблизно 70% щільності енергії всього космосу. У міру розширення Всесвіту щільність як звичайної, так і темної матерії падає, тоді як темної енергії стає дедалі більше і більше. Щоб вивчити остаточну довгострокову долю Всесвіту, дослідники проігнорували матерію і зосередилися виключно на еволюції голографічної темної енергії.

Вони виявили, що, як і очікувалося, голографіч-

на темна енергія продовжить розширювати Всесвіт. Але з часом її вплив повільно сходитиме нанівець і сповільнить прискорення. Швидкість розширення всесвіту почне неухильно зменшуватися, поки космос не досягне майже статичного значення.

Дослідники називають цей сценарій «Довгим заморожуванням», на відміну від інших загальновідомих долей Всесвіту, таких як «Велике заморожування» (прискорене розширення триває невпинно) і «Велике стиснення» (щось змушує Всесвіт стискатися назад до точки Великого вибуху).

Довге заморожування – не райдужний сценарій. Хоча розширення Всесвіту зрештою припиниться, не буде ніяких нових джерел енергії для всієї матерії всередині нього. Це означає, що в кінцевому підсумку всі зірки згаснуть і розпадуться, а всі субатомні частинки розлетяться одна від одної.

Раніше вчені з'ясували, як довго Земля залишиться придатною для життя.

Джерело: sat.net.ua



Здоров'я

Шипшина захищає від небезпечної хвороби

Ягоди шипшини дуже лікувальні і корисні. детальніше читайте у статті.

Вчені зі Швеції прийшли до висновку, що регулярне вживання напоїв на основі екстракту шипшини не тільки зміцнює імунітет, але і скорочує небезпеку розвитку діабету другого типу і хвороб серця.

В ході дослідження, організованого Університетом Лунда, фахівці протягом 6-ти тижнів давали добровольцям напої, виготовлені на основі екстракту шипшини. А потім ще по 6 тижнів пропо-

нували вживати напої з яблук і винограду. По закінченню кожного періоду лікарі зважували учасників експерименту, вимірювали у них кров'яний тиск, рівень жиру в крові, а також робили пробу на переносимість глюкози. В результаті виявився рекордсмен – шипшина і її властивості. Відвари з шипшини дозволили в середньому знизити кров'яний тиск на 3,4%. Але найбільшого прогресу вдалося досягти в питанні зниження рівня «поганого» холестерину – він впав на 6%.

Джерело: arguments.kyiv.ua

9 продуктів, які допоможуть “зберегти” психіку у 2024 році: що радять їсти

Якщо на тлі постійних ракетних ударів РФ по Україні посилюється тривожність, відчуваєш себе втомленим та “розбитим”, слід звернути уваги на 9 суперпродуктів, які можуть допомогти підтримати психічне здоров'я за рахунок своїх природних властивостей.

Також ця їжа може позитивно вплинути на фізичний стан вашого тіла, стверджує портал DesertNews, опублікувавши відповідний список з висновками дослідників, дієтологів та визнаних світом профільних організацій.

9 суперпродуктів, які здатні “врятувати” психіку та тіло:

1. Ягоди можуть “знищити” вашу депресію. Про це стверджував професор епідеміології та дієтології Гарвардської школи громадського здоров'я імені Т.Х. Чана Ерік Рім. В коментарі The Washington Post він акцентував, що людині достатньо з'їдати чашку ягід на день, щоб відчути позитивний вплив. Також про користь ягід свідчить дослідження вчених за 2013 рік. Вони зробили висновок, що регулярне споживання полуниці та чорниці тісно пов'язане зі зниженням появи ризику серцевого нападу.

“Дослідники повідомили, що жінки, які споживали ягоди кілька разів на тиждень, мали на 34% нижчий ризик серцевого нападу порівняно з жінками, які їли ягоди раз на місяць або рідше”, – акцентується в матеріалі.

Щодо боротьби із депресією – найефективнішою вважають “лохину”. В рамках дослідження, проведеного у 2020 році, її дієвість відзначила група підлітків: діти повідомили вченим про зниження симптомів депресії після вживання лохини.

2. Вживай горіхи для “сталевого” серця. Мигдаль, арахіс, фісташки, волоські горіхи, кеш'ю, пекан та горіхи макадамі – можна сміливо додавати ці смаколики до раціону, якщо не маєш алергії на горіхи. За даними клініки Майо, регулярне вживання горіхів – це корисно для серця. Вони також можуть знизити ризик розвитку серцевих хвороб, утворення тромбів та появи інсульту. Водночас слід вважати на калорійність горіхів, фахівці радять їх вживати помірно, але регулярно, адже вони мають багато поживних речовин і надзвичайно корисні, попри тривогу людей щодо їхніх “шкідливих” жирів. Це також

підтверджує Британський фонд серця.

3. Капустяні овочі є потужним “запобіжником” раку. На користь цього також стверджує висновок Клініки Майо. В капусті, броколях, руколі та інших “хрестоцвітних” овочах міститься потужна, з точки зору здоров’я для нашого організму, речовина “сульфорафан”.

“Дослідження цієї фітохімічної речовини показали, що вона є потужним антиоксидантом і протизапальною речовиною, яка допомагає у профілактиці та лікуванні деяких видів раку”, – заявляє клініка.

Зі свого боку Національний інститут раку (National Cancer Institute) стверджує, що хрестоцвітні овочі здатні захищати наші клітини ДНК від пошкоджень. Цю властивість вдалося підтвердити в рамках дослідження на тваринах.

4. Оливкова олія “збереже” голову від Альцгеймера. У звіті Journal of the American College of Cardiology за 2022 рік було виявлено, що люди, які вживали пів столової ложки оливкової олії щодня, мали нижчий рівень передчасної смерті від хвороб серця, хвороби Альцгеймера, респіраторних захворювань та інших причин.

Вчені кажуть, що людині корисніше споживати олію саме з першого віджиму. Вона має сильніші протизапальні властивості.

5. Лосось – “кістяк” для мозку. Всім відомо, що жирна риба є суттєвим джерелом важливих мікроелементів, без яких важко підтримувати здоров’я тіла. Однак, в разі з лососем, можна казати і про його позитивний вплив на психічний стан людини, акцентує Deseret News. Також якщо включити його до свого раціону, можна поліпшити нічний сон та знизити ризик серцевих захворювань.

Американська асоціація серця рекомендує їсти дві порції жирної риби на тиждень, щоб забезпечити свій організм корисними жирними кислотами та омегаю-3.

6. Темна зелень може покращити здоров’я кісток. В даному разі доцільно їсти більше шпинату, капусти та іншої листової зелені. Згідно з даними Міністерства сільського господарства США, темна зелень містить значну кількість фо-

латів, вітаміну групи В, який сприяє здоров’ю серця і допомагає запобігти певним вродженим дефектам. Також вона багата на вітамін “К”, який може покращити здоров’я кісток. Дослідження за участі 72 320 жінок у віці 38-63 років показало, що учасники експерименту з низьким щоденним споживанням вітаміну “К” мали значно підвищений ризик переломів стегна, ніж ті жінки, які мали достатньо цього компоненту.

7. Чорний шоколад – “активатор” мозку. Їсти шоколад, щоб думати ліпше – може здаватися нелогічним кроком. Однак у дослідженні 2020 року якраз описаний подібний ефект від шоколаду на організм. Його учасники стверджували, що відчули покращення когнітивних функцій та нейропластичності при щоденному вживанні чорного шоколаду.

Також темний шоколад може підняти вам настрій. Відповідний вплив на психіку людини описаний у дослідженні від Університетського коледжу в Лондоні. Вчені кажуть, що ті, хто частіше вживав шоколад, рідше скаржилися на появу якихось депресивних симптомів. Водночас Американська психіатрична асоціація підкреслює, що подібного ефекту не спостерігалось від молочного шоколаду.

8. Бобові – “контролери” рівня цукру в крові. Квасоля, сочевиця та горох належать до родини бобових, а саме бобові, за даними Гарвардського інституту здоров’я, є чудовим джерелом клітковини, білка та заліза для нашого тіла. Водночас вони можуть допомогти знизити рівень цукру в крові. У дослідженні 2018 року вивчався вплив бобових на організми понад 3 000 осіб, які мали початкову стадію діабету 2 типу. Дослідники виявили, що ті, хто вживав найбільше сочевиці, мали значно нижчі показники прогресу хвороби.

9. Король сну та шкіри – авокадо. Про користь цієї екзотичної рослини відомо багато. Окрім користі для шкіри та інших переваг, авокадо може знизити ризик появи гіпертонії, ожиріння, діабету та інших неприємних захворювань. На користь цього свідчить дослідження, опубліковане у 2018 році. Також авокадо має у складі багато магнію – він позитивно впливає на сон лю-

дини та допомагає заспокоїтися.

Зазначимо, згаданий перелік продуктів – не па-нацея від реальних захворювань та проблем зі здоров'ям. Однак ними корисно доповнити свій

раціон з огляду на висновки, які робить сучасна наука.

Джерело: УНІАН

6 ознак дефіциту цинку, які проявляються в погіршенні зовнішності

Погіршення зовнішності може “говорити” про те, що організм страждає від дефіциту цинку: зокрема, на це вказують плями на нігтях, проблеми зі шкірою і волоссям. Тим часом, цинк – неймовірно важливий мінерал взимку, адже від його достатку залежить стан імунної системи і загального здоров'я.

Цинк не дарма називають “мінералом краси”. Він поступається тільки залізу як найбільш поширеному мінералу в організмі людини. Однією з основних функцій цинку є підтримка здоров'я шкіри, волосся, зубів і нігтів, не кажучи вже про функціонування нашого лібідо та імунної системи. Цинк необхідний для активності більше 300 ферментів, що викликають біохімічні реакції в організмі, які необхідні для синтезу білка, вироблення гормонів, а також гарного самопочуття в цілому.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, близько 31 відсотка людей у всьому світі відчувають дефіцит цинку. До його нестачі особливо сильно схильні суворі вегетаріанці і вегани, люди, що зловживають алкоголем, а також ті, хто страждає від екземи та псоріазу (для даних захворювань характерні процеси, що зменшують засвоєння цинку організмом).

Дефіцит цинку веде до ослаблення імунної системи, збільшення простудних захворювань, поганого загоєння ран, втоми і низького статевого потягу. Однак ці зміни не завжди бувають помічені своєчасно. Існують і інші ознаки дефіциту цинку, які можна виявити, просто дивлячись у дзеркало

Ви втрачаєте волосся. Виражене випадання во-



лося на тлі постійних застуд є одним з ключових симптомів нестачі цинку. Мінерал необхідний для гарної реплікації клітин і поглинання білка, і ці його функції забезпечують нам більш густі і блискуче волосся. Його дефіцит завжди “б’є” по шевелюрі.

У вас ламкі нігті з білими плямами на них. Для росту тканин і клітин в нігтях необхідний стійкий рівень цинку в організмі; при його нестачі незмінно виникають загальні проблеми з нігтями, які, наприклад, можуть проявлятися у вигляді білих плям. Якщо почнете споживати більше цинку, то поліпшення стану нігтів буде першим або одним з початкових сигналів організму про те, що рівень мінералу заповнений.

Ваші зуби не мають блиску і білизни. Цинк є важливим елементом у роті – він присутній в зубному нальоті, слині і емалі. У разі дефіциту цинку в порожнині рота відбуваються несприятливі зміни: наприклад, з’являється неприємний запах, наліт на язиці, змінюються смакові відчуття. Крім того, при низькому рівні цинку неможливо мати красиві блискучі білі зуби; нестача мінералу робить їх неміцними.

У вас є виразки в роті. Лікарі відзначають, що у пацієнтів з низьким рівнем цинку в крові часто бувають рецидивні запальні процеси і виразки в ротовій порожнині. На вашій шкірі з’являються плями і прищі. Згідно з даними, опублікованими в журналі турецької академії дерматології, 54% людей, які страждають від прищів, мають низькі рівні цинку.

“Люди з дефіцитом цинку можуть також мати

зазвичай в'ялу шкіру, на якій видно виразки і сліди, які не заживають або вимагають тривалого часу для загоєння”, – додає дерматолог Григорій Гольдін.

Ваші кістки слабкі. Зазвичай всі говорять про кальцій для кісток, але важливим мінералом, необхідним для росту і формування кісток, є також і цинк. Він забезпечує ріст і розвиток клітин, а також обмін колагену, необхідний для здорової кістки. Слабкі і тендітні кістки є наслідком не-

доотримання цинку.

Як отримувати цинк. Одними з кращих джерел цинку є червоне м'ясо, таке як яловичина, свинина і баранина – цинк в цих продуктах має високу біодоступність, тобто, організм може легше засвоювати його з них в порівнянні з іншими джерелами. Для забезпечення організму цинком слід з'їдати до 500 грамів вареного червоного м'яса в тиждень.

Джерело: arguments.kyiv.ua

Корисні властивості насіння кмину звичайного

Кмин звичайний додають в овочеві страви, супи, гуляші, рагу, до тушкованої і квашеної капусти, використовують для ароматизації хліба, сирів і кондитерських виробів.

Він покращує імунітет, пише Lady.tsn.ua, знімає гострі алергічні реакції, допомагає



при гормональних порушеннях. Препарати кмину в офіційній медицині застосовують при діабеті 2-го типу, атонії кишечника, закрепах, неврозах, хворобах очей, порушенні обміну речовин, кашлі, а також як антимікробний, вітрогінний, протиглислий і протитуберкульозний засіб. Завдяки антибактеріальним та антигрибковим властивостям пригнічує бродильні процеси в шлунково-кишковому тракті. Має сечогінну і м'яку проносну дію. Для жінок кмин особливо гарний: він очищає і розгладжує шкіру, у годуючих матерів посилює лактацію, нормалізує менс-

труації, знижує негативні наслідки менопаузи.

За сучасними даними допомагає при порушенні потенції, концентрації уваги, вікових порушеннях пам'яті, варикозному розширенні вен, а також сприяє гальмуванню росту пухлин.

У народній медицині кмин використовують для лікування жовчно- та сечокам'яної хвороб, захворювань серцево-судинної системи, як заспокійливий засіб, при головному болю, бронхітах і запаленні легенів.

Протипоказання: вагітність. Гастрит з підвищеною кислотністю і порушення прохідності жовчних ходів. Є відомості, що у великих кількостях кмин пригнічує функцію передміхурової залози і погіршує зір.

Джерело: УНІАН

Які хвороби лікують п'явками ?

У недавньому минулому п'явки продавалися в аптеці, існував навіть цілий розділ аптечної практики, присвячений п'явкам. До речі, зараз в процесі навчання на фармацевтичному факультеті про п'явок згадують побіжно, хоча гірудотерапія досі належить до розділу офіційної медицини. П'явки нині можна знайти лише в спеціальних відділеннях клінік.

За біологічною класифікацією п'явка – це черв'як. У нас застосовується з лікувальною метою один вид – звичайна медична п'явка *Hirudo*

medicinalis. У деяких західноєвропейських країнах вживають для лікарських цілей, окрім звичайної, ще північноафриканську *Hirudo troctina*, а в Японії – *Hirudo nipponia*. Медична п'явка, що застосовується з лікувальною метою, буває двох підвидів: лікувальна і аптекарська. П'явки ці відрізняються за терапевтичними властивостями, прийнято вважати, що аптекарська має більш виражений лікувальний ефект.

Медичних п'явок вирощують в спеціальних господарствах і попит на цей товар дуже високий!

Лікування п'явками – метод простий і недорогий. Його можна використовувати і самостійно, і в комплексному лікуванні, поєднуючи зі всілякими іншими класичними і нетрадиційними засобами і методами. Він незамінний при лікуванні хронічних захворювань.

Як діє п'явка?

Класичний метод гірудотерапії – це «постановка» п'явок на певні рефлекторні зони. Секрет слинних залоз п'явки містить більше сотні складових: еластазу, коллагеназу, дестабілазу, бделіни і багато інших біологічно активних ферментів, що мають як місцеву, так і загальну дію на весь організм. Ці ферменти мають проти-запальну, антибактеріальну, імуностимулюючу, судинорозширювальну і антиатеросклерозну дії. Найвідоміший з ферментів п'явок – гірудин – речовина, яка перешкоджає згортанню крові, саме тому п'явка може тривалий час відсисати кров. Ще один фермент – оргелаз – сприяє утворенню нових кровоносних судин. Основна дія при укусі п'явки – це посилення кровотоку і вплив речовин, що містяться в слині п'явки.

«Продовженням» методу гірудотерапії є метод аутогірудотерапії (сильний імуностимулятор). Полягає він в наступному: аутокров, одержана за допомогою шприца з п'явки, відразу ж вводиться внутрішньошкірно, підшкірно або внутрішньом'язово тому пацієнтові, від якого цю кров п'явка відсмоктала. Таким чином, в цьому лікуванні, здійснюваному за типом аутогемотерапії, аутокров додатково обробляється ферментами п'явок і енергією. Такий метод використо-

Здоровий кишечник: продукти, які покращують роботу головного органу довголіття

Кишечник часто називають головним органом довголіття. Справа в тому, що в ньому містяться безліч “поганих” і “хороших” бактерій. Сукупність цих бактерій називається мікробіотою. Коли шкідливих організмів стає більше, можуть виникнути проблеми зі здоров'ям не тільки травної системи, але і всього організму.

За словами дієтолога Тобі Смітсон, мікробіота кишечника відіграє важливу роль в регуляції метаболізму, запобігає або викликає різні хворо-

вується і для стимуляції імунної системи при важких захворюваннях.

П'явки використовують і для масажу. Ділянку шкіри обробляють медом. Потім п'явку розтинають навіл ножицями на долоні, а кров, що вилася, рівним шаром наносять поверх меду і втирають в шкіру під час масажу. В цьому випадку ферментативний склад крові п'явки має активний косметичний ефект.

Для допитливого натураліста п'явки можуть стати цікавим об'єктом спостережень. Але, звичайно, тримати їх слід в окремій посудині. Щоб вони не потрапили в акваріум, треба уважно проглядати все, що поступає в нього з природного водоймища (статевозрілі п'явки видно неозброєним оком) або заздалегідь обробляти по спеціальних методиках. Якщо молоді п'явки все ж таки залишилися непоміченими і надалі ви їх виявите на мешканцях акваріума, необхідно провести обробку ваших вихованців. Для риб це короточасні сольові ванни: у 1 літрі води розчиняють 25 грамів куховарської солі і обробляють протягом 10 хвилин.

Добре відомі поширені майже у всіх водоймищах Молдавії, України, Кавказу і Середньої Азії (окрім Туркменістану) медичні п'явки (*Hirudo medicinalis*). У природних умовах вони зазвичай нападають на жаб і ссавців, що приходять на водопій. У акваріумі голодні медичні п'явки можуть напасти на будь-яких тварин, з яких можна висмоктати кров; природно, що риби після такого кровопускання гинуть.

Джерело: УНІАН

би. Зробити мікробіоту більш здоровою і, отже, поліпшити роботу кишечника можуть пробіотики. За даними Harvard Health Publishing, дослідження підтверджують, що вони здатні допомогти в лікуванні ряду захворювань, включаючи хворобу Крона, діарею, екзему, синдром роздратованого кишечника (СРК) і виразковий коліт.

Продукти з високим вмістом пробіотиків:

Йогурт. Є найпоширенішим у світі ферментованим продуктом. Виходить він шляхом сквашу-

вання спеціальними бактеріями молока і ферментування лактози. Згідно з Harvard Health Publishing, справжній йогурт містить один з двох специфічних типів бактерій: термофільний стрептокок і болгарська паличка. Одним з найбільш корисних вважається грецький йогурт. Він також містить багато білків і кальцію;

Кефір. У ньому іноді більше пробіотиків, ніж в традиційному йогурті. Кефір може протидіяти зростанню "поганих" бактерій і сприяти травленню, говорить лікар-дієтолог Максін Юнг. Крім того, цей продукт здатний підтримувати імунну систему, є джерелом білка, кальцію і Калій. Дослідники називають і протипухлинні властивості кефіру.

Деякі види сиру. Корисні бактерії часто містять такі ферментовані сири, як чеддер, гауда, моцарелла і блакитний сир;

Квашена капуста. Завдяки процесу ферментації цей продукт містить безліч пробіотиків. Квашена капуста не тільки підтримує здоров'я кишечника, вона багата вітамінами, мінералами і клітковиною. Як зазначає Смітсон, без достатньої

кількості клітковини в раціоні пробіотики не зможуть вижити досить довго, щоб принести певну користь організму. Потрібно також пам'ятати, що квашена капуста тривалого зберігання не містить пробіотиків;

Соління. Солоні огірки, буряк, капуста, редис та інші овочі – джерела корисних бактерій. При цьому соління повинні бути приготовлені методом ферментації, замість засолювання з оцтом, передає портал Livestrong;

Яблучний оцет. Він стане хорошим джерелом пробіотиків при додаванні в якості приправи або маринаду. Крім корисних бактерій в оцті міститься мало вуглеводів і дуже мало натрію. Дослідження показало, що яблучний оцет знижує окислювальний стрес і знижує ризик ожиріння. Досліди проводилися на щурах.

Крім того, пробіотиками багаті деякі страви з азіатської кухні. До них відносяться корейська кімчі, а також така традиційна японська їжа, як місо і натто.

Джерело: lady.kyiv.ua

Кардіолог назвала головних «вбивць» серця та судин

Лікар розповів, щойно людина починає споживати велику кількість продуктів з високим глікемічним індексом, відразу зростає ризик появи цукрового діабету.

Найнебезпечнішим продуктом для серця та судин є цукор, розповіла лікар-кардіолог. Медик перерахувала також інші продукти, які вбивають серцево-судинну систему людини.

Так для скорочення цукру в організмі слід менше споживати солодощів, хлібобулочних виробів та продуктів з високим глікемічним індексом. Лікар додала, що організм не потребує продуктів, які є постачальниками так званих швидких

вуглеводів, серед них білий хліб, білий рис, солодощі та випічка.

Лікар розповів, як тільки людина починає споживати велику кількість продуктів із високим глікемічним індексом, одразу зростає ризик появи цукрового діабету, а також численних проблем із роботою серця. Споживання тортів, морозива, цукерок, тістечок, чіпсів, картоплі-фрі необхідно скоротити до мінімуму, впевнена дієтолог. Крім усього іншого, «вбивають» серце та судини сіль, алкоголь та продукти з трансжирами, розповів експерт.

Джерело: storinka

П'ять фруктів, які можна вживати діабетикам

Лікарі перерахували, які фрукти можна вживати людям із діабетом. До списку увійшли цитрусові та кісточкові культури, які мають низький глікемічний індекс. Інші фрукти можуть пошкодити діабетикам, оскільки містять цукор у великій кількості.

Персики

Один персик має глікемічний індекс приблизно 42. Це допустима норма, яка не завдасть шкоди організму. Ці плоди є джерелом корисних та поживних речовин. Багаті калієм, клітковиною та різними вітамінами.

Вишня

У вишні дуже низький показник глікемічного індексу – 20. Ця кісточкова культура має велику кількість антиоксидантів, вітаміну С та клітковини, що знижують метаболізм цукру.

Слива

Слива багата на вітаміни і мінерали. Її глікемічний індекс досягає позначки 40.

Апельсини

Глікемічний індекс в одному апельсині дорів-

нює 40. Завдяки клітковині він повільно перетравлюється.

Яблука

Яблука зазвичай дуже солодкі, проте є сорти, що мають низький показник глікемічного індексу. Наприклад, Алкмені, Рамбур Еррера, Айдаред та ін. Яблука багаті також мінералами та вітамінами.

Джерело:storinka

Чотири хронічні симптоми раку, які не можна ігнорувати

Рак – це хвороба, за якої заражені клітини починають неконтрольовано ділитися. Це може призвести до утворення пухлини. Майже будь-яка частина тіла може бу-



ти уражена раком, тому симптоми цього захворювання можуть бути різними.

Чим раніше ви виявите симптоми раку, тим краще. Але якщо одні ознаки можуть бути дуже специфічними, інші легко сплутати з іншими проблемами зі здоров'ям.

Фахівці з Каліфорнійського університету в Сан-Франциско назвали чотири симптоми раку, які нагадують симптоми інших хвороб. Важливо до них поставитись серйозно у разі, якщо вони стають хронічними, не минають довше двох тижнів.

Хронічний кашель. Якщо у вас кашель зберігається довше двох тижнів і особливо якщо він сухий, це може бути ознакою раку легень.

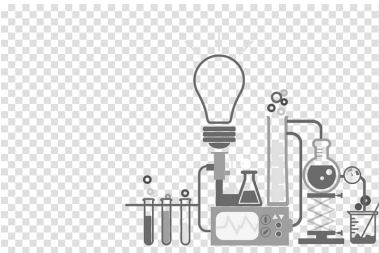
Хронічний біль голо-

ви. Мається на увазі головний біль, який не проходить більше двох тижнів і не лікується стандартними методами. Вона може вказувати на рак мозку.

Неминуча біль. Якщо у вас постійно болить якась частина тіла та ліки при цьому не допомагають, це тривожний знак.

Постійна втома. Ознакою лімфоми або лейкемії може бути раптова зміна рівня енергії. І тривати такий стан має довго.

Джерело:news24



Наука

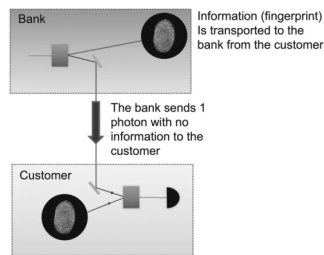
Вперше в історії вчені здійснили успішну квантову телепортацію предмету через світло

Міжнародна група дослідників продемонструвала технологію зв'язку, яка дає змогу «телепортувати» стани світла для формування зображення без передачі самих даних. Вчені переконані: технологія відкриває шлях до захищеного і безпечного зв'язку майбутнього, в якому ключові дані не передаються, а значить їх неможливо вкрати.

Дослідження засноване на ідеї квантової запутаності, за якої розділені частинки залишаються пов'язаними. Квантовий зв'язок на великих відстанях є невід'ємною частиною інформаційної безпеки й був продемонстрований на двовимірних станах на дуже великих відстанях між супутниками.

У новому дослідженні науковці вперше експериментально продемонстрували квантову передачу багатовимірних станів, використовуючи лише два запутані фотони як квантовий ресурс, унаслідок чого інформація виявилася «телепортованою» від відправника до одержувача. Щоб домогтися успіху, вчені використовували нелінійний оптичний детектор, що усуває необхідність у додаткових фотонах, але працює для будь-якого «шаблону», який необхідно відправити.

Дослідники ілюструють принцип технології на практиці: «Уявіть клієнта, який бажає наді-



слати в банк конфіденційну інформацію — наприклад, відбиток пальця. У традиційній квантовій комунікації дані мають бути фізично відправлені від клієнта до банку з ризиком перехоплення. У запропонованій схемі

квантового транспорту банк відправляє одиничний фотон (один із запутаної пари) без інформації клієнту. За допомогою нелінійного детектора клієнт накладає на отриманий фотон інформацію, яка має бути відправлена.

Через зв'язок між двома фотонами інформація опиняється в банку, ніби її туди телепортували. Між двома сторонами фізично не передається жодна інформація, тому перехоплення марне, тоді як квантовий зв'язок, що з'єднує сторони, встановлюється шляхом обміну квантово запутаними фотонами”.

Раніше ми інформували про те, що вчені з Японії поставили абсолютний рекорд з передачі даних — у 1000 разів швидше за сучасну систему зв'язку. Дослідники з Національного інституту інформаційно-комунікаційних технологій (NICT) досягли аномальної швидкості передачі 22.9 Пбіт/с (22 900 000 Гбіт/с) за допомогою одного оптоволоконного каналу.

Джерело: noworries.news

Ще одне вогняне кільце може з'явитися у Світовому океані: де і коли це станеться

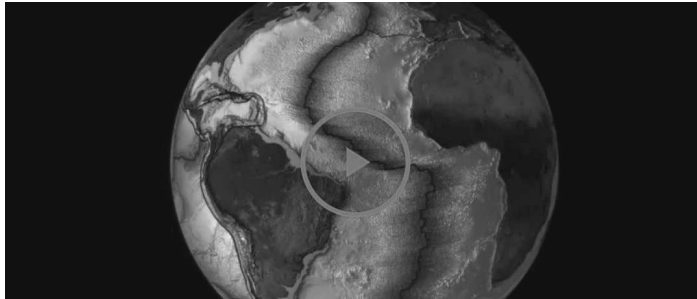
Дослідники вважають, що Атлантика незабаром може перейти від фази зростання до фази стиснення, що призведе до виникнення нової лінії вулканів.

Історія нашої планети налічує понад 4,5 мільяр-

ди років: весь цей час континенти Землі перебувають у “танці”. Тепер дослідники вважають, що цей танець континентів може набути нового оберту: імовірно, Атлантика може перейти від фази зростання до фази стиснення, пише IFLScience.

Такі події, як вважають деякі вчені, будуть спричинені руйнуванням тектонічних плит, унаслідок чого вздовж берегової лінії Африки та Іберії виникнуть лінії вулканів. Загалом, у цьому немає нічого дивного: протягом мільярдів років земні континенти неодноразово сходилися та розходилися, а тому вчені не сумніваються, що це станеться знову. Єдиною загадкою, яка існує на сьогодні, залишається час і те, де саме зберуться більшість континентів: на Північному полюсі чи екваторі.

Команда під керівництвом доктора Жоау Дуарте з Лісабонського університету вважає, що може передбачити час і сценарій, за яким те станеться. Утім, науковці зазначають, що з часом варто прийняти кілька десятків мільйонів гнучкості.



Відомо, що Атлантика сформувалася близько 180 мільйонів років тому, коли розлом розділив Пангею: Америка рушила на захід, а Азія — на схід. Унаслідок цього процесу навколо околиць Тихого океану сформувалися зони субдукції, тому що кожен континент втягнув краї океанічних плит у мантію. Цей процес не пройшов легко, внаслідок чого сформувалося Тихоокеанське вогняне кільце, де зосереджено більшість чинних вулканів світу та спостерігаються найбільші землетруси.

Однак стара океанічна літосфера є дуже товстою та міцною, а тому надзвичайно стійкою до руйнування та вигину. За словами Дуарте, фактично, єдина сила, здатна створити зону субдукції — інша зона субдукції. У результаті вчені дійшли висновку, що “зародки майбутніх зон” субдукції лежать у західному Середземномор’ї, де давня зона зблизила Африку та Європу.

Якщо моделювання команди правильне, то в майбутньому майже неактивна зона субдукції під Гібралтарською протокою, ймовірно, вдереться в Атлантику. Це, своєю чергою, запустить процес підтягування Атлантичної океаніч-

ної плити під Африку і Європу — в результаті океан буде закритий.

За словами Дуарте, ще кілька років тому їхня робота просто була неможливою, проте сьогодні, завдяки передовим інструментам моделювання та суперкомп’ютерам, їм вдалося змодельувати формування Гібралтарської дуги в найдрібніших подробицях, а також те, як вона може розвиватися надалі.

Зазначимо, що раніше, у міру просування Африки на північ, субдукція Гібралтару була надзвичайно активною, проте за останні кілька мільйонів років зникла, що призвело до того, що моделі тектонічного майбутнього Землі просто ігнорували її. Однак Дуарте з колегами вважають, що бездіяльність субдукції Гібралтару не триватиме вічно і, ймовірно, відродиться за 20 мільйонів років.

Один бік океану не міг би утворити кільце, проте в Західній Атлантиці ситуація може змінитися: ще дві зони субдукції розташовані на іншій боці Атлантики — Малі Антилські острови в Карибському морі та дуга Скотія неподалік Антарктиди. Саме вони кілька мільйонів років тому вдерлися в Атлантику. Передбачається, що в майбутньому саме вони можуть домогтися відкриття Атлантичного океану, коли поширяться і зрештою примусять Середньо атлантичний гребінь для субдукції. Попередньо, на це може знадобитися близько 20 мільйонів років.

Автори дослідження також зазначають, що закриття Атлантики зовсім не призведе до відкриття Тихого океану, як можна було б припустити. Дослідники вважають, що останній навпаки — закритється, водночас є всі шанси, що відкриється Індійський океан, здатний розділити Африку і Євразію. Дуарте вважає, що початком цього процесу може стати відкриття Східноафриканського розлому, який в кінцевому підсумку створить новий невеликий континент, поряд з розколами всередині Азії.

Джерело: Фокус

Науковці винайшли унікальну тканину, що перетворюється на розумну електроніку

Вчені з Сингапуру винайшли ультратонкі напівпровідникові волокна, які дозволяють перетворювати звичайну тканину на розумну електроніку. За словами розробників, інновація розпочинає нове покоління «розумного» одягу, який може взаємодіяти з гаджетами.

Для створення напівпровідникових волокон вчені вибрали кремній і германій, які доповнюють один одного своїми властивостями. Обрані матеріали мають високу температурну стійкість та здатністю добре проводити електричний струм. Ці волокна можуть вплітатися в тканину, створюючи функціональні електронні елементи.

Однією з ключових переваг технології є її енер-

гоефективність і висока чутливість до видимого світла. У ході тестувань напівпровідникові волокна продемонстрували здатність передавати сигнали з частотою до 350 кГц і виявляти весь діапазон видимого світла, від ультрафіолетового до інфрачервоного. Тканина зберігає свої властивості навіть після прання.

Завдяки цим характеристикам вчені створили прототипи розумного одягу, включаючи шапку та сорочку, які можуть приймати та передавати сигнали. Розумна шапка допоможе незрячим людям безпечно переходити дорогу, а сорочка може передавати сигнали в навушники.

Джерело: legala.gov.ua

Фізики відкрили новий квантовий стан в елементарному твердому тілі

Група фізиків із Принстонського університету виявила новий квантовий стан, названий «гібридною топологією», в елементарному твердому тілі.

Цей важливий прорив, опублікований у журналі *Nature*, є значним досягненням у квантовій науці і техніці, відкриваючи нові перспективи для розробки ефективних матеріалів і технологій нового покоління.

Дослідники виявили, що кристал миш'яку (As) володіє ніколи раніше не спостережуваною формою топологічної квантової поведінки. За допомогою скануючого тунельного мікроскопа (СТМ) і фотоемісійної спектроскопії вчені змогли дослідити і відобразити цей новий квантовий стан. Цей стан об'єднує дві форми топологічної квантової поведінки — крайові стани та поверхневі стани — в одному матеріалі.

Професор фізики М. Захід Хасан, керівник дослідження, зазначив, що це відкриття було абсолютно несподіваним. Воно розширює уявлення про можливість топологічних станів матерії і покликане стати основою для розроблення нових матеріалів і технологій.

Дослідження топологічних станів матерії стало

фокусом уваги фізиків та інженерів в останні роки. Воно поєднує в собі квантову фізику з топологією, розділом математики, що вивчає геометричні властивості, які не змінюються під час деформації. Топологічні матеріали, такі як елементарне тверде тіло миш'яку, відіграють ключову роль у дослідженні квантової топології.

Це відкриття має потенціал для розробки нових матеріалів і пристроїв, здатних працювати за кімнатної температури. Кристал миш'яку має переваги перед матеріалами на основі вісмуту, оскільки його можна вирощувати в чистішій формі, що робить його більш привабливим для використання в різних додатках.

Вчені також виявили, що топологічні крайові моди присутні тільки в певних геометричних конфігураціях, що відкриває шлях до розробки нових нанопристроїв і спінової електроніки. Це відкриття підтверджує важливість продовження досліджень у галузі топологічних матеріалів та їхнього потенційного впливу на науку і технології.

Джерело: Техно



Квантова телепортація стала реальною

Вчені вдосконалили квантову телепортацію, пом'якшивши шумові перешкоди за допомогою нового методу, що включає гібридне заплутування, досягнувши близько 90% точності телепортації квантових станів, що може значно підвищити безпечний квантовий зв'язок.

Дослідницька група під керівництвом академіка Гуанкана Гуо з Університету науки і технологій Китаю (USTC) Китайської академії наук (CAS) у співпраці з дослідницькою групою Університету Турку, Фінляндія, успішно пододала шум навколишнього середовища, щоб досягти високоточної квантової телепортації за допомогою багатостороннього гібридного заплутування. Їхні висновки нещодавно були опубліковані в журналі Science Advances. Подолання проблем квантової телепортації

Квантова телепортація є ключовим протоколом у квантовій комунікації, що дозволяє дистанційно передавати невідомі квантові стани за допомогою квантової заплутаності. Однак через крихку природу квантової заплутаності квантова телепортація дуже чутлива до шуму. Досягнення високоякісної квантової телепортації в шумному середовищі було актуальною проблемою.

Етапи шумової квантової телепортації. Авторство зображення: ZHAO-DI LIU та ін. Удосконалення квантового управління шумом Раніше, щоб вирішити проблему декогерентності відкритих квантових систем у шумному середовищі, дослідницька група розробила комплексний метод регулювання поляризації та частоти фотонів, використовуючи складний дизайн оптичного шляху та програмовані просторові модулятори світла. Цей підхід дозволив їм ство-

рити повністю керований квантовий симулятор фазової декогерентності та досягти квантової телепортації, яка перевершує шум, використовуючи ефекти нелокальної пам'яті.

Нові методи квантової телепортації

Однак ефекти нелокальної пам'яті вимагають жорстких квантових ресурсів, таких як сплутаність середовища, які зазвичай недоступні. Спираючись на ці результати, поточна робота представляє більш універсальну техніку квантової телепортації, яка ефективно пом'якшує шум навколишнього середовища. Застосовуючи повністю контрольований квантовий симулятор фазової декогерентності, дослідники ввели в навколишнє середовище специфічні фазові модуляції, щоб підготувати гібридний заплутаний початковий стан з подвійною фотонною поляризацією та частоти. Згодом ці фотони були розподілені на два окремих термінали користувача, де кожен зазнав еволюції декогерентності.

Висновок і наслідки Зрештою, за допомогою класичного зв'язку дослідники виконали відповідні унітарні операції над отриманими квантовими бітами, щоб відновити переданий квантовий стан, досягнувши вимірної точності, що наближається до 90%. Стани поляризації ніколи не порушували нерівність Белла, що вказує на квантову телепортацію, засновану на прихованій квантовій нелокальності.

Цей метод пропонує новий спосіб подолання шуму навколишнього середовища, відмінний від звичайних методів, таких як динамічна розв'язка та бездекогерентні підпростори, і покращує розуміння квантової нелокальності.

Джерело:portaltele

Вчені допустили, що ядро Землі змінило напрямок обертання

Глибоко всередині Землі знаходиться тверде металеве внутрішнє ядро, яке крутиться незалежно від решти планети. За останні роки його швидкість різко змінилася, і тепер воно може обертатися у зворотному напрямку. Що це означає, з'ясував телеканал CNN.

Внутрішнє ядро відкрив данський сейсмолог Ін-

ге Леманн у 1936 році. У 1970-х і 80-х роках запропонували ідею про його диференціальне обертання. У 90-х роках було опубліковано сейсмологічні дані, що підтверджують цю гіпотезу, а 2023 року запропонували модель, яка показує, що внутрішнє ядро в минулому оберталося швидше за Землю, але тепер сповільнилося і змінило

напрямок.

Вчені виявили, що швидкість обертання внутрішнього ядра змінюється в 70-річному циклі. З 2008 по 2023 рік воно почало крутитися у зворотному напрямку щодо мантиї. Нове дослідження 2024 року, яке включало аналіз сейсмічних хвиль від землетрусів і ядерних випробувань, підтвердило ці дані.

Внутрішнє ядро складається із заліза і нікелю, його температура близько 5400°C, як у поверхні Сонця. Обертатися його змушує магнітне поле Землі. Гравітація і течія рідкого зовнішнього яд-

ра чинять опір. Коли воно обертається повільніше, мантия прискорюється, що може зменшити тривалість доби на тисячні частки секунди.

Глибина і недоступність внутрішнього ядра означають, що залишаються серйозні невизначеності. Дослідники продовжують збирати дані та покращувати методи спостережень. Важливими залишаються межі між рідким і твердим ядром, мантиєю і корою, де можуть відбуватися значні геологічні процеси, включно з вулканічною активністю.

Джерело:sat.net.ua

Представлено першу у світі технологію холодного ядерного синтезу: шлях до безмежної енергії

Ця технологія є багатообіцяючою для виробництва чистої термоядерної енергії.

Індійська компанія HYLENR заявила про те, що їй вдалося створити першу у світі технологію холодного ядерного синтезу, яка дає змогу створювати чисту енергію. Компанія також отримала патент від уряду Індії на свою технологію низькоенергетичного ядерного реактора. Під час демонстрації технології вченим вдалося домогтися послідовного 1,5-кратного збільшення кількості енергії при вхідній електричній потужності на рівні 100 Вт, пише Interesting Engineering.

У Фокус. Технології з'явився свій Telegram-канал. Підписуйтесь, щоб не пропускати найсвіжіші та найзахопливіші новини зі світу науки!

Згідно із заявою компанії HYLENR, вони використовували низькоенергетичний реактор для створення реакції холодного ядерного синтезу, з використанням невеликої кількості водню та електроенергії. Таким чином відбулося вироблення тепла та енергії за допомогою ядерного синтезу.

Експеримент показав, що в реакторі можна виробити щонайменше в 1,5 раза більше тепла й енергії, ніж витрачено на запуск реакції синтезу. Таким чином ця технологія є багатообіцяючою для виробництва чистої термоядерної енергії. В індійській компанії хочуть збільшити вироблення енергії в 2,5 раза порівняно зі споживаною енергією для запуску холодного ядерного синте-

зу.

Як пояснили вчені, холодний ядерний синтез відбувається під час злиття двох атомів водню, внаслідок чого утворюється нестабільний гелій-3. Потім відбувається синтез зі ще одним атомом водню і виникає стабільний гелій-4. Викид надлишкового водню створює тепло та енергію. Оскільки світ шукає чистіші способи задоволення своїх енергетичних потреб, термоядерний синтез вважається найкращим способом для виробництва безмежної енергії.

Варто зауважити, що багато десятиліть технологія холодного ядерного синтезу викликає суперечки у фізиків. Деякі з них вважають, що ця технологія не може бути життєздатною.

Річ у тім, що основа термоядерної енергії міститься в реакціях синтезу водню, які відбуваються в ядрі Сонця та інших зірок, де температура становить приблизно 15 млн градусів Цельсія. При цьому для того, щоб стався термоядерний синтез, потрібен найвищий тиск. Неможливість створити в експериментальних термоядерних реакторах повних умов Сонця призвела до того, що фізикам доводиться для запуску термоядерного синтезу витрачати величезну кількість енергії, а плазма в таких реакторах нагрівається до 100 млн градусів Цельсія. Власне в цьому відмінність "гарячого" синтезу від холодного. Але сталеву термоядерну реакцію поки що підтримати не вдалося досить довго. При цьому фізикам

поки що вдалося отримати лише невелику кількість надлишкової енергії в результаті синтезу. Але експерименти в цьому напрямку тривають. Чи справді працюватиме так як потрібно технологія холодного ядерного синтезу, показана компанією з Індії, покаже час. Але початок багатобічний. Можливо, за допомогою цієї технології можна буде отримати величезну кількість чистої термоядерної енергії.

Учені розповіли, коли і через що загине людство

Екстремальні температури можуть призвести до масового вимирання, яке в підсумку покладе кінець людству і ссавцям на Землі. Старший науковий співробітник Брістольського університету Александр Фарнсворт очолив дослідження, яке малює похмуру картину далекого майбутнього нашої планети, пише Earth.com. Вчені вважають, що континенти Землі повільно дрейфують і зрештою об'єднаються та сформуєть єдиний масив суші, званий Пангея Ультима. Цей суперконтинент радикально змінить клімат планети.

Дослідники використовували суперкомп'ютерні кліматичні моделі для демонстрації того, як ця нова конфігурація може створити середовище, яке буде надто спекотним і сухим для більшості форм життя.

“Суперконтинент, що знову виникне, фактично створить потрійний удар, що включає ефект континентальності, більш спекотне сонце і більше CO₂ в атмосфері, збільшуючи парниковий ефект для більшої частини планети”, – пояснив Фарнсворт. По-перше, формування суперконтиненту означатиме більшу площу суші подалі від охолоджувального впливу океану – явище, відоме як ефект континентальності.

По-друге, за мільйони років сонце стане яскравішим, випромінюючи більше енергії та нагріваючи Землю. “З огляду на те, що Сонце випромінюватиме приблизно на 2,5% більше радіації, а суперконтинент буде розташований здебільшого у спекотних, вологих тропіках, більша частина планети може зіткнутися з температурою від 40 до 70 °C”, – повідомив дослідник. По-третє, підвищена вулканічна активність через тектонічні

Раніше Фокус писав про те, що вчені створили візуалізацію процесів, які відбуваються в реакторі під час запуску термоядерного синтезу.

Також Фокус писав про те, що одну із загадок Великої червоної плями на Юпітері розкрито. Найбільшим атмосферним штормом у Сонячній системі є Велика червона пляма. Вона стискається і вчені з'ясували чому.

Джерело: focus.ua

рухи виділить більше вуглекислого газу в атмосферу, утримуючи більше тепла. “Перспективи на віддалене майбутнє здаються дуже похмурими. Рівень вуглекислого газу може бути вдвічі вищим за нинішній”, – додав Фарнсворт. “Щоденні температури від 40 до 50 °C і навіть вище, посилені високим рівнем вологості, зрештою вирішать нашу долю”, – констатував учений. “Люди – поряд із багатьма іншими видами – помруть через свою нездатність віддавати це тепло через піт, охолоджуючи свої тіла”, – зазначив він. Тривалий вплив надмірної спеки погано позначиться і на ссавцях. Дослідження припускає, що тільки близько 8-16 % суші на новому суперконтиненті буде придатним для їхнього проживання. Оскільки більша частина планети зіткнеться з екстремальною спекою і посухою, знайти їжу і воду стане практично неможливо.

Хоча цей сценарій відбудеться через мільйони років, дослідники підкреслюють, що ми не повинні випускати з уваги поточну кліматичну кризу. “Життєво важливо не випускати з уваги нашу поточну кліматичну кризу, яка є результатом викидів парникових газів людиною”, – наголосила співавторка докторка Юніс Ло, наукова співробітниця зі зміни клімату та здоров'я в Університеті Брістоля.

“У той час як ми прогнозуємо, що через 250 млн років планета стане непридатною для життя, сьогодні ми вже відчуваємо екстремальну спеку, яка згубно впливає на здоров'я людини. Ось чому вкрай важливо якомога швидше досягти нульових викидів”, – пояснила вона.

Джерело: unian.ua



Історія України

Коли копійки в Україні замінять на шаги та звідки взялася нова (стара) назва монети?

2 вересня Національний банк запропонував перейменувати українську розмінну монету з "копійки" на "шаг". У НБУ пояснили, що у такий спосіб хочуть відновити історичну справедливість, відродити традиції та повністю використати російське з грошової системи.

Упродовж перших тижнів нова назва копійки спровокувала десятки дискусій і викликала змішані реакції. Хтось підтримав рішення, інші вважають його непотрібним і марнотратним. А деякі користувачі соцмереж обурювалися, що нова назва співзвучна з російською.

Тож чому монету хочуть назвати "шаг" і вирішили перейменувати її саме зараз, як шаги використовували раніше, і скільки Україні коштуватиме заміна монет "УП. Життя" допомогли розібратися:

Андрій Бойко-Гагарін, нумізмат, історик та працівник Музею грошей при НБУ;

Остап Українець, мовознавець, автор ютуб-каналу "Твоя підпільна гуманітарка";

Віктор Дяченко, філолог, популяризатор української мови.

Що означає слово "шаг" і звідки походить "копійка"?

За українським тлумачним словником, шаг – дрібна монета, яка вартує пів копійки. Слово виникло від іменника "сяг", ймовірно, давньоруської одиниці вимірювання. Його перша літера змінилася у процесі асиміляції, тобто, уподібнення звуків під час розвитку мови. А ще воно походить від дієслова "сягати"(протягатися), яке було поширеним у мові давнього Києва, але



зараз майже вибуло зі вжитку.

Мовознавці наголошують, що український "шаг" аж ніяк не пов'язаний із російським перекладом слова "крюк". Такі

слова називаються міжмовними омонімами – вони мають однаковий корінь і написання, але різні за значенням.

"Шаг – не питома українське слово, а спільнослов'янське. В українській, російській, і в інших слов'янських мовах у ньому реалізується один спільний корінь. У нас, наприклад, є слова "сягати", "досягати", "досягнення", де оце "сяг", найімовірніше – той самий корінь, який є у слові "шаг". Тому що ряд приголосних – [х],[ш],[с] у багатьох коренях чергується", – каже мовознавець Остап Українець.

Немає точного пояснення, чому монету у певний історичний період назвали саме так. Філолог Віктор Дяченко розповідає, що шагами, які були мірою довжини, могли визначати розмір земельних ділянок. Він припускає – через це гроші, якими платили за роботу на землі, теж почали звати "шаг".

"Повну етимологію ми, звичайно, не можемо прослідкувати, тому що для цього немає потрібної кількості писемних джерел. Це слово походить ще з найдавніших часів формування мовної групи. Можливо, так вимірювали землю, визначали куди вона сягає, і зробили сяг або шаг мірою довжини. В шагах могли визначати й вартість землі або, наприклад, вартість роботи на землі", – говорить Дяченко.

Слово "копійка" тлумачний словник називає похідним від російського "копйю" ("спис" українською). За цією версією, монета отримала назву "копійка", бо на ній карбували зобра-



ження князя або царя зі списом у руці. Окрім української та російської на слово також можна натрапити у польській, чеській, словацькій, болгарській, македонській мовах.

"У тлумачному словнику написано, що в російській мові копійка з'явилася на основі словосполучення "копейная деньга". Але ми не можемо сказати, що це повністю російське слово, бо бачимо етимологічний відповідник "корејка", наприклад, у польській мові і в багатьох інших. А в Україні його вже почали використовувати в XVII столітті", – розповідає Віктор Дяченко.

Водночас мовознавець Остап Українець каже, що "копійка" – пестлива форма слова "копа"(литовської та польської грошової одиниці) і воно не має російського походження. При цьому наголошує, монета все ж називається "копійкою" в російській монетарній політиці, тому заміна на шаг може допомогти українській віддалитися від неї.

"У російській системі обрахунку, після того, як вони перейшли на десяткову форму, один рубль – це 100 копійок. У нашому випадку один карбованець, чи то одна гривня – це 100 шагів. І тут важливо не так, звідки яке слово походить. Тому що і копійка, і шаг є однаково адекватними в українській мові. Питання в тому, до якої саме системи ми хочемо проводити тяглість сучасного українського монетаризму – російської чи власної", – говорить філолог.

Коли і як українці вперше почали використовувати шаг?

Попри нову назву для розмінної монети, нині гривня залишається основною грошовою одиницею в Україні.

Історик Андрій Бойко-Гагарін розповідає, що монета з назвою "гривна" з'явилася у Київській Русі ще в IX столітті. Про це вдалося дізнатися з тогочасних рукописних документів. Офіційною валютою гривню зробили вже у часи УНР і знову

повернули банкноті таку назву з приходом незалежності України.

З шагом усе трохи складніше. Упродовж історії так називали монети різного номіналу, але завжди дрібні. У 1690-ті роки такі гроші з'являються в рукописах на території Гетьманщини. Ними рахували та вимірювали борги, штрафи, виплачували позики та податки. Утім, на думку істориків, у побуті її почали використовувати раніше, ніж фіксувати в документах.

"На жаль, історія формується так, що записи в метричних книгах – це загалом скарги, оскаржування спадків, пограбування і свідчення про крадіжки, різні негативні речі. Наприклад, ми знаємо, що вкрали шапку за один гріш, когось побили за те, що не заплатив три шаги. Перша писемна згадка про шаг з'являється у 1690-ті роки, але раніше він існував у побуті, у розмовній лексиці населення", – пояснює Андрій Бойко-Гагарін.

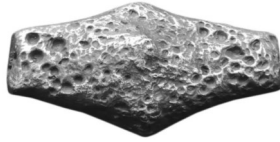
Ще одна версія походження шага – монету переправляли до України через Османську імперію, і її назва з'явилася завдяки перській мові. Слово "шазі" ("царський") перетворилося на "шаг" і прижилося на наших землях.

Українці продовжують користуватися шагом, як дрібною розмінною монетою, і у XVIII столітті, коли наші землі були під контролем Російської імперії та Речі Посполитої. Пізніше ця назва починає з'являтися у мові героїв творів Шевченка та Лесі Українки. Нечуй-Левицький згадував "шаг", коли писав про події, які за сюжетом відбувалися на Київщині.

Монета зустрічається й у народних прислів'ях. В одному із них йдеться: "Хто шага не береже, той не варт і копійки". Це можна



тракувати як: хто не цінує малого, той не заслуговує більшого, пояснює філолог Віктор Дяченко.



У 1838 році Тарас Шевченко писав у своїй поемі, як покритка Катерина просить гроші в чумаків на дорогу, щоб знайти батька своєї дитини:

"Далеко, небого?

В саму Москву. Христа ради,
Дайте на дорогу!

Бере шага, аж труситися:

Тяжко його брати!..

Та й навіщо?.. А дитина?

Вона ж його мати!

Заплакала, пішла шляхом..."

Шевченко згадував "шаг" і в поемі "Мар'яна-черниця" 1840-го року, де дівчата пропонують монету кобзарю за те, що заграє їм пісню:

"Діду, серце, голубчику,

Заграй яку-небудь.

Я шага дам". – "Я – черешень".

"Всього, чого треба, –

Всього дамо... одпочинеш,

А ми потанцюєм..."

У триптиху Лесі Українки "Що дасть нам силу" можемо прочитати, як люди не мають змоги належно підготуватися до свята через брак грошей:



Шаг, як монета, згадується у творах Шевченка та Лесі Українки. Т. Давидович / Чортити: Микола-Євген

"Гаптують, шиють, і печуть, і ваяють,

купають, продають, про свято дбають.

Лиш той не дбає, хто шага не має,

але й такий волів би заробити

гіркою працею, ніж так "не дбати".

Паралельно з шагами на території сучасної України "ходили" й інші монети – чвораки, севські чехи, шостаки, осьмаки. Крім того, тут користувалися чеським грошем, який був трохи більшим за сучасну гривню у жовтому металі. Його карбували у Російській імперії і знаходили, як речове джерело під Києвом.

Майже всі монети з переліку зникли у XIX столітті, однак "гроші" та "шаги" залишилися в обігу. Андрій Бойко-Гагарін говорить, сьогодні пе-

ршу назву не обрали на заміну копійці через те, що вона вже існує в нашій мові, як загальна.

"Грош – це назва чеської монети XIV століття, яка походить від венеційського гроссо. "Гро" і "гросо" з латини означає "великий". Монета була ефектно більша

за всі інші, які мали розмір, трохи менший



за сучасні 25 копійок. Вона карбувалася в Російській імперії і була нав'язана нам їхнім царем Олексієм Михайловичем. Тим більше в українській мові ми вже використали слово "гроші" у більш широкому понятті. Тобто, для назви нашої монети є більш достойні (за копійку, – ред.) альтернативи", – розповідає нумізмат.

Чому колись шаг був банкнотою, а не монетою? Шаг став офіційною розмінною монетою вже під час існування Української Народної Республіки в межах грошової реформи у 1918 році. За рішенням Михайла Грушевського, гривню зробили основною грошовою одиницею. А вона зі свого боку мала ділитися на 100 шагів.

Андрій Бойко-Гагарін зауважує, що у статтях голови Центральної ради йшлося про

20 і 10 гривень, які мали б бути золотими монетами, а одну гривню хотіли зробити срібною. На них планували зобразити портрет князя Костянтина Острозького. Шаги повинні були вийти у світ номіналом 20, 10, 5, і 1.

Та планам не судилося здійснитися: через війну з більшовиками керівництву УНР не вдалося отримати потрібну техніку для карбування монет. Як наслідок, шаги стали паперовими банк-



нотами, які мали вигляд поштових марок. Історик розповідає, що їх навіть підробляли фальшивомонетники, і додає, що це ознака реальної цінності таких грошей.

"Наша делегація у 1918 році поїхала в Лейпциг, роздивилася там все обладнання і прийняла рішення, що транспортувати його, готувати метали, робити цей обіг у період війни дуже ризиковано і не рентабельно. І взагалі були ускладнені логістичні перевезення. Тому ввели грошовий знак, який зовні нагадує поштову марку. Це була банкнота, яка несе вартість в шагах, але друкувалася обладнанням для марок. Шаг був у дійсному обігу, відомо про його підробки та фальшивомонетництво. А хто буде підробляти сурогати – нецінні гроші, за які населення нічого не продасть?", – говорить Бойко-Гагарін.

Паперові шаги перебували в обігу до березня 1919 року, поки їх не скасувала радянська влада. Далі вони переходять у підпілля. З приходом СРСР розмінною монетою стають копійки. За розповіддю історика, "Копійками Рейхскомісаріату Україна" називалися й гроші, які німецькі загарбники вводили на окупованих територіях.

У цей час Українська повстанська армія починає друкувати грошові документи, які мають назву "бофони". Серед них були й шаги. Пізніше осередки українсь-



кого уряду в еміграції виготовляють марки у вигляді доларів, злотих, шилінгів та шагів для підпільної пошти.

Комітет визволення України готував проекти законодавчих актів на момент, коли держава зможе проголосити незалежність. Серед планів була й грошова реформа

з гривнею, як основною одиницею, і шагом, як розмінною монетою.

"При тому скороченням слова "шаг" мало б бути "ш.", але так вже скорочували назву австрійського шилінга. І оскільки ми планували мати дипломатичні контакти з Австрією, то такий варіант не підходив, тож запропонували писати "ша." Це цікавий момент, але буде неактуальним сьогодні, бо австрійських шилінгів не існує вже як 25 років", – каже працівник Музею НБУ.

Як шаг не став національною монетою після проголошення незалежності

Після того, як у 1991 році Україна відновила незалежність, знову почали готувати фінансові реформи.

Гроші пропонували назвати долларом та центом, утім гривню майже одразу встановили основною грошовою одиницею.

Щодо розмінної монети почалися дискусії – серед пропозицій були куни, різани, нагати із давньоруських документів, бофони Української повстанської армії. Пропонували навіть перекласти копійку "списівкою" або "списиком", використовувати сотик, як це робило населення Галичини під австро-угорською короною.

"Іноді питають: чому не обрали інші історичні назви? Наприклад, куну. Куна – це справді монетно-лічильне наймену-

вання, яке фігурує в давньоруських рукописних документах. Але в той час вона не була окремою монетою.

"Куна", "різана", "нагата" могли бути умовними лічильними найменуваннями якоїсь цінності, наприклад, хутра, срібла чи інших товарів. Можливо, різана – це половина диргама, а нагата – цілий диргам (монета Арабського халіфату, яка була

поширена у Київській Русі, – ред.). Математично можна вирахувати скільки гривня мала б одиниць у нагатах чи різанах. Але не виявлено ще документа, де було б точно написано скільки вони вартували", – пояснює Андрій Бойко-Гагарін.

Врешті, зважаючи на історичний контекст, у 1991 році монету запланували назвати "шагом". Художники Василь Лопата і Борис Максимов, які розробили дизайн перших гривень, вже малювали й ескізи майбутніх шагів. Вони виглядали, як сучасні копійки – з листям калини по краях, і відрізнялися від них лише викарбуваною назвою.

Згодом Верховна Рада неочікувано приймає рішення, що гривня ділитиметься на 100 копійок. Таку назву монети ми маємо й дотепер. Історик каже, невідомо, звідки взялася ідея, і хто саме дав вказівку назвати її саме так.

Окрім України копійки також існують у грошових системах Росії, Білорусі та невизнаної Придністровської Молдавської Республіки.

Коли шаг з'явиться в обігу і чи треба буде міняти копійки?

У Національному банку запевняють, перейменування "копійок" на "шаги" буде безкоштовним для держави. Додаткові гроші з бюджету не витрачатимуть, тому що кількість монет, які мають карбувати наступного року, вже розрахували.



Тепер вони просто матимуть іншу назву.

Шаги можуть з'явитися у гаманцях українців вже у 2025 році. Співвідношення між "копійкою" та "шагом" буде 1:1, і вони "ходитимуть" паралельно. Нацбанк не планує вилучати з обігу копійки, тому обмінювати їх на шаги українцям не доведеться.

"На 2025 рік у нас заплановане карбування близько 20

мільйонів монет номіналом 50 копійок на заміну тих, що в обігу. Якщо буде ухвалене відповідне рішення щодо шагів, то ми просто забезпечимо необхідні налаштування і станемо карбувати вже "50 шагів". Технологічно ми до цього готові. Що важливо, на інфляцію це також жодним чином не вплине, адже ми не збільшуємо грошову масу в обігу. Вилучення копійок відбуватиметься поступово, вони перебуватимуть у обігу паралельно кілька років", – розповідає голова НБУ Андрій Пишний.

Для того, щоб шаги стали офіційною розмінною монетою, потрібно внести зміни у ряд законів.

Серед них – "Про Національний банк України"; "Про пенсійне забезпечення", "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки" та Податковий кодекс. Також доведеться скасувати постанови Президії Верховної Ради "Про розмінну монету України" 1992 року та "Про затвердження назви і характерних ознак грошової одиниці України" 1991-го.

Законопроекти зі змінами має розглянути Верховна Рада. Саме від рішення депутатів буде залежати, чи матиме монета нову назву.

У своїй заяві Нацбанк пише, що копійку вирішили перейменувати на шаг саме зараз, бо нині українці почали більше цікавитися історією та культурними символами. Крім того, залишається потреба позбавлятися від залишків російсько-



го у державних інституціях.

"Сьогодні, враховуючи те, що російський Центробанк заходить на українські окуповані території одразу за їхнім "Міністерством нападу" і нав'язує свою грошову одиницю всупереч міжнародним конвенціям, заміна московського впливу взагалі не має викликати в нас жодного запитання", – говорить історик та працівник музею грошей Андрій Бойко-Гагарін.

Мовознавець Остап Українець вважає, що перейменування монети кардинально не змінить стан справ, утім не завадить повернути історич-

Українське життя в умовах німецької окупації (1939-1944 рр.)

"Абсолютний послух і жорстоке покарання" - на цих двох китах базувалась окупаційна німецька влада. Поза законом оголосили "зберігати зброю і боєприпаси, підтримувати зв'язок з радянською стороною за допомогою телефону, телеграфу, оптичних чи інших приладів, переховувати або допомагати солдатам і офіцерам Червоної армії, фотографувати, утримувати поштових голубів, мати радіоприймачі, контактувати з полоненими".

Що читаємо? Монографію історика-бібліографа Костянтина Курилишина "Українське життя в умовах німецької окупації (1939-1944 рр.): за матеріалами україномовної легальної преси" (Львів, 2010).

Що цікавого? Кілька років тому автор видав найповніший двотомний довідник т.зв. "окупаційної періодики", з якого дізнаємось, що під час II Світової війни на українських етнічних землях, а також на території Великонімеччини виходило не менше 365 назв газет, бюлетенів і журналів.

На території нацистської Генеральної Губернії (куди було включено, зокрема, Галичину) виходило 113 видань, у Рейхскомісаріаті "Україна" та прифронтівій смузі - 232 часописи. В окупованій румунами Трансністрії (Одещина та частина Миколаївщини) виходили здебільшого російськомовні газети, а україномовних було лише три - в Одесі та містечку Голта (нині входить до складу м. Первомайськ). На Закарпатті зафіксовано вихід 17 пресодруків.

ну назву, яку колись так і не використали.

"Нацбанк цей аспект прокомунікував дуже добре, тому що мова про зміну копійки на шаг йшла саме тоді, коли відбулася зміна карбованця на гривню у 1996 році. Свого часу цього не сталося, а сьогодні це одне з найдешевших перейменувань. Монети збереглися в рахунках за комунальні послуги, які ми отримуємо, але ми, по суті, майже не розраховуємося ними у побуті. Тому це суто питання до національної номенклатури", – додає мовознавець Остап Українець.

Власне, в результаті опрацювання цих раніше недоступних вченим джерел і народилася презентована книга.

У першій частині Курилишин переконливо ілюструє тезу про те, що жага до відновлення державності була поширена у всіх регіонах України. Про це свідчить як аналіз текстів, так подекуди і самі назви видань - "Самостійна Україна", "Тризуб", "Воля" тощо. Але - "пропаганда ідеї державності чи можливості такої обов'язково супроводжувалося подяками нацистській Німеччині за звільнення і декларуванням підтримки". Чільне місце в легальній періодиці займала антиєврейська проблематика. Станом на початок війни євреї в містах Західної України становили другу кількість мешканців після поляків, а в частині містечок їх була більшість. Загалом - понад 2 мільйони. Вже в 43-му більша частина України була по факту "зоною вільною від жидів".

У райхскомісаріаті видавалися періодичні "Політичні повідомлення відділу пропаганди України", які розсилалися по всіх виданнях, і передрук їхніх антиєврейських текстів був обов'язковим. Ухилитись видання від цього не могло, виконання контролювалося. "Легальна преса виконувала роль незаперечного пропагандиста, який обґрунтовував право нацистської Німеччини на знищення цілої нації".

7 серпня 1941 р. у Галичині почав діяти нацистський закон щодо приналежності до єврейської нації - такими визначалися ті, у кого двоє чи більше дідів були євреями та належали

до "жидівської віросповідної громади". Підприємство визначалося як "жидівське", якщо власником був єврей. Колективне підприємство, в управі якого був хоча б один єврей, - так само.

В кожному місті були створені єврейські ради чи комітети, які мали скласти списки членів громади, за якими спершу їх обкладали додатковими податками та контрибуціями (за відмову платити - розстріл), а потім - і знищували.

6 вересня 1941 р. вступило в силу розпорядження про носіння білої (іноді - жовтої) пов'язки з "сіонською зіркою". Таку ж відзнаку треба було прикріпити до дверей помешкань і підприємств. За невиконання - штраф, ув'язнення або розстріл.

У Брест-Литовську, Умані та інших містах нацистські комісари наказали євреям нашити кола з жовтої матерії на груди та спину - щоб, припускаю, було легше цілитися...

Восени 41-го від євреїв перестали приймати пошту. Їм продовжили на дві-три години комендантську годину. Не дозволяли лікувати "не жидів". Не реєстрували як безробітних, що не давало можливості отримати працю і, як наслідок, хлібні та інші картки.

Заборонили використовувати електричний струм повністю (Львів) або частково (Станіслав), користуватися залізницею та їздити в трамваях (деінде - в окремих вагонах, але зі сплатою додаткової пені).

Звинувачували у поширенні інфекційних хвороб - у Костополі примусили зрізати бороди, поголитися, що для віруючих стало жахливим приниженням.

Євреї могли купити харчі в крамницях протягом тільки двох годин на день. У Коломиї їм взагалі заборонили "вступ на торгову площу".

Подібних виокремлень і принижень було чимало - все це "переконувало загал, що євреї не такі як усі, а гірші". Це все підготовлювало ґрунт для загально відстороненого споглядання за вбивством мільйонів співвітчизників Мойсеєвої віри.

"Абсолютний послух і жорстоке покарання" - на цих двох китах базувалась окупаційна німецька влада. За найменшу провину часто застосовува-

ли смертну кару. Скажімо, у Коломиї місцева поліція могла покарати на горло за порушення комендантської години (тільки лікарі та акушерки могли, маючи посвідки, пересуватися між 20-ю та 6-ю ранку).

За порушення приписів використовували метод розстрілу цивільного населення за жеребкуванням. Хоча, "на загал німецька влада не дозволяла друкувати у легальній пресі повідомлення про страти місцевих жителів".

Дослідник цитує автора замітки в криворізькій газеті "Дзвін" В. Нікітіна, який в 1942 р. так визначив принципи радянської преси - "читач повинен знати рівно стільки, скільки повідомляє газета; все написане є істиною, яку не можна піддавати сумніву; повторення певного твердження багато разів робить його незаперечним". Це повною мірою відноситься і до нацистської пропаганди. І до легальної української періодики воєнного часу.

У Горлівці цивільному населенню заборонялося виходити з помешкань, ходити по місту й зупинятися на вулицях протягом дванадцяти годин на добу - з шостої вечора до шостої ранку. Також поза законом оголосили "зберігати зброю і боєприпаси, підтримувати зв'язок з радянською стороною за допомогою телефону, телеграфу, оптичних чи інших приладів, переховувати або допомагати солдатам і офіцерам Червоної армії, фотографувати, утримувати поштових голубів, мати радіоприймачі, контактувати з полоненими".

Прикметно, що оголошення про це було оприлюднено в тамтешній газеті "Український Донбас".

Категорично заборонялося володіти та збирати військове спорядження та боєприпаси. За його здачу часто обіцяли винагороду. У Києві за автомат давали 15 карбованців або 2 пачки махорки, за мотоцикл - у чотири рази більше.

У грудні 41-го було введено обов'язкову трудову повинність. Це стосувалося населення у віці від 13-15 років і до 60-65-ти. Винятком були хворі та матері, які мали більше трьох дітей віком до десяти років, у деяких регіонах не працювали

священики, інваліди, співробітники державних установ. За невихід на працю карали - штрафом, примусовими роботами, ув'язненням.

Робочий тиждень - шестиденний, тривалість робочого часу була не меншою 54 годин (у Бресті - 56, у Кіровограді - 60!). Понаднормовий час у принципі мали оплачувати, але насправді примушували працювати задурно - і у вихідні, і вночі.

Зарплати євреїв були нижчими, ніж у українців на 20 відсотків, єврейок - на третину. Німці ж, навпаки, отримували наполовину більше.

Некваліфіковані робітники мали платню від 60 копійок на годину, майстри - 1,5-2,5 карбованці. Писарі, креслярі - від 130 крб., бухгалтери, журналісти - від 220, інженери, керівники підприємств - від 280-ти і до 800 (залежно від розміру підприємства та його потребності райху).

Ціни на товари регулювалися. Так, у Проскурові місцевий комісар розпорядився, щоб кіло пшеничного борошна коштувало не більше 1,8 крб., гречка - 2,2-3,8, макарони - 4-7, молоко - 1,5, масло - 24-26, яловичина - 5-8, сало - 15-20 карбованців.

"Після збору врожаю 1942 р. райхскомісар встановив такі ціни на овочі та фрукти за 1 кг: рання картопля - 0,90 крб., капуста - 0,8 крб., ...редиска - 1,75 крб., ...баклажани - 1,10-1,30 крб., ...полуниця і малина - 3,20-4 крб."

Робота базарів і обмін продуктами жорстко контролювалася. Взагалі заборонялася торгівля зерном і борошном, кукурудзою, гречкою, картоплею, м'ясом, свинями (крім поросят вагою до 15 кг), олією, молоком... Це означало, що право на першочергове отримання продуктів харчування має "переможна німецька армія", а не "звільнений від більшовиків народ".

Під повну заборону потрапив і алкоголь, особливо - самогон, адже на його виробництво йшли дефіцитні зерно та цукор. Продаж горілки солдатам вермахту оцінювався як важкий злочин, карався штрафом до 500 крб. або "більш тяжкими карами за законами воєнного часу".

У 1943 р., коли справи на фронті у німців пішли гірше, почали взагалі забороняти базарну торгів-

лю до моменту виконання плану здачі державі - отже, вільний продаж молока, масла, м'яса, яєць не дозволявся. Окружний комісар Лохвицького району заборонив ринки, мотивуючи це тим, що в неділю "усі зобов'язані працювати на збиранні врожаю".

У Львові харчі відпускалися по картках у крамницях за місцем помешкання. Діти на місяць теоретично могли розраховувати на таку пайку - хліба 2,8 кг, дорослі - 4,2 кг (на початку війни - 5,6 кг). Також можна було викупити м'ясних виробів - 300 грамів (або 6 яєць), борошно - 400 г, мармелад або штучний мед - 240 г, цукор - 100 г, цикорій - по 100 грамів дітям і дорослим, дріжджі - 30 г, цигарки - 60 штук, сірники - 1 коробка.

Працювали клуби, театри і кіно. Але місцеве населення не мало право ходити в кінотеатри в суботу та неділю. Разом із німцями, тобто.

Книжки, видані в радянський час, підлягали перевірці на наявність "пропагандивного та ідеологічного большевицького друкованого матеріалу". Із творів класиків потрібно було вирвати сторінки з передмовама і коментарями.

Окупаційна влада закликала здати підручники з фізики, хімії, математики, креслення. Як не дивно, така сама доля належала й навчальним посібникам з німецької мови.

Фраза. "Жодним чином не виправдовуючи тих, хто повинен відповідати за воєнні злочини чи злочини проти власного народу, вважаємо, що цей термін можна використовувати для характеристики співробітництва (політичного, військового, адміністративного, економічного, культурного, побутового чи будь-якого іншого) представників українського народу з окупаційною владою тільки у випадку вилучення із класичного визначення колабораціонізму поняття "державна зрада". Пояснюється це тим, що на початок Другої світової війни Україна не була незалежною державою".

Джерело: портал tsn.ua

Товариство, яке завжди об'єднувало українців: історія "Просвіти"

Іван Франко — український письменник та поет. Кость Левицький — один із основоположників українського державотворення. Юрій Федькович — письменник, який відкрив світу Олексу Довбуша. Володимир Лучаківський — єдиний українець бургомістр Тернополя. Усіх їх об'єднувала одна організація — товариство "Просвіта".

Про це Суспільному в документальному серіалі "Мандрівка довоєнним Тернополем" розповіла заступниця міської голови "Просвіти" в Тернополі Галина Шот.

За її словами, з приходом у Галичину більшовиків списки учасників "Просвіти" стали списками репресованих.

"Вони розуміли, що українці — це нація, яка за своє буде боротися і героїчно вмирати, захищаючи своїх. І тому перше, що було зроблено, — це було знищено "Просвіту". З часу заснування у другій половині XIX століття товариство "Просвіта" завжди об'єднувало українців. Це одна з перших українських організацій, яка виникла у час окупації України, найчисельніша".

Першу "Просвіту" створили у Львові.

"Тоді в 1868 році активно працювали галицькі москвофіли. Саме вони першими вороже сприйняли створення товариства українців. "Просвіта" стає першою організацією, яка діє на національних принципах. І це в час, коли Галичина є частиною Австро-Угорщини. Потрібно було утверджувати ідею незалежності України, потрібно було українцям нести рідне слово, освіту. Шкіл ж не було українських. Україна була поділена між двома імперіями, а нація хотіла жити і розвиватися повноцінно", — розповіла Галина Шот. Архівні документи про діяльність товариства "Просвіта" вивчає директор державного архіву Тернопільщини Федір Полянський.



"У нас є статут, який був прийнятий у 1924 році в місті Тернопіль. Мета діяльності товариства "Просвіта" — це, перш за все, піднесення добробуту українського народу. Весь спектр культурного і громадського життя, який існував, — це все було

під офірою товариства "Просвіта". Захищали своїх членів, захищали їхню національність, захищали їхню віру, їхні права, свободи і давали можливість себе реалізувати".

У Тернополі першим головою організації став Володимир Лучаківський — єдиний українець, який був бургомістром Тернополя. Секретарем тернопільської "Просвіти" стає Олександр Барвінський.

Історик Володимир Окаринський каже, що у власності "Просвіти" було кілька кам'яниць у Тернополі.

"Тернопільська повітова "Просвіта" виникла в останній чверті XIX століття і на початок XX століття вони вже отримали в свою власність, власними зусиллями, кілька будівель в центрі Тернополя на тодішній



вулиці Міцкевича, теперішній Бульвар Шевченка. Тепер тут — Євростудія Західноукраїнського національного університету".

За словами голови Тернопільського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства "Просвіта" Петра Шимківа, в час окупації України організація фундаментально розвиває свою мережу та має представництва чи не в кожному місті, містечку та селі Галичини. Організовує видавництво книг, будівництво хат-читалень у селах.

"У кожному селі був осередок "Просвіти", була хата-читальня і, навіть, майже в кожному був хор просвітянський. Десь через одне село чи че-

рез два села був духовий оркестр. І це справді час, який ми називаємо найбільшим розквітом, я називаю його золотим часом "Просвіти". Бо саме в 30-х роках найбільше був розвиток просвітянської діяльності".

У Тернопільському краєзнавчому музеї зберігся читацький квиток, якому майже 100 років. Наліжвав він рілнику, який приходив у хату-читальню.

"У селі була читальня і люди записувались до цієї читальні. Їм видавався квиток і людина, ніби сповнялась такою гордістю, за приналежністю до того, що вона є читачем читальні. Селянин, який був у "Просвіті", він зовсім по-іншому мислив. Людина, яка читає, в неї формується мова. Люди ставали інтелігентнішими", — каже завідувачка сектору Тернопільського обласного краєзнавчого музею Уляна Свередюк.

"На цей період припала молодість мого дідуся — Соляра Василя. Він був активним просвітняником. В першу чергу, в селі вони пропагували все українське, починаючи від українського строю, української пісні, українського слова і закінчуючи великими театральними виставами. 1947 року знайшовся зрадник, який викрив криївку і 60 кегебістів оточили їх зненацька. Хлопці відбивались до останнього патрона, а останній патрон завжди був приготовлений для себе, аби не здатися у полон. Василь Соляр, мій дідусь загинув, будучи воїном Української повстанської армії", — розповіла Галина Шот.

На початку окупації Галичини більшовиками у 1939 році Тернопільська філія "Просвіти" складала бібліотеку більше, ніж із 6 тисячі томів. Також товариство володіло нерухомістю та іншим майном. Вартість будинків "Просвіти" в Тернополі у 1938 році складала 122 тисячі злотих.

"Селянин десь там мав урожай восени, то він міг десятину або десь більше, або, можна сказати, і п'яту частину зароблених коштів віддати на "Просвіту". Залежно коли це. Якщо будувалася

хата-читальня, то тоді люди разом будували і дуже багато коштів несли на українську справу", — каже Петро Шимків.

"Багато меценатів, добродійців цієї справи, які готові були пожертвувати. Бо вони розуміли, що те, що робилося тоді, воно дасть свої плоди за багато років", — говорить Галина Шот.

В архіві збереглися облікові картки членів тернопільської філії "Просвіти".

"Марія Водяна, вчителька. 1922 рік. Заплатила 240 злотих. У 1923 році заплатила 1000 злотих. Студент Заблудський Семен в 1922 році заплатив 240 злотих. Бачимо, що сума була фіксована. Про видання книжок ми говоримо, різних збірок, тут шукалися вже меценати. Видавати таку велику кількість літератури, підтримувати українські читальні, організовувати весь цей рух, преса і так далі. Ми розуміємо, що це великі кошти навіть за нинішніми мірками і без меценатства це неможливо було", — каже Федір Полянський.

Нагадаємо, Іван Франко економив на їжі, щоб сплатити членство в "Просвіті".

За словами Володимира Окаринського, з приходом більшовицької влади в 1939 році перших у тернопільську в'язницю кинули патріотів-просвітян.

"Активісти "Просвіти", активісти "Лугів", активісти Наукового товариства Шевченка або навіть просто рядові члени, активістами вони могли бути на рівні села, містечка, міста, повіту. Вони, власне, потрапили в ув'язнення і багато з них були або вивезені, або навіть страчені в останні дні перед приходом німців по тюрмах Західної України".

"Просвіта" допомагала українцям Галичини у час окупації зберегти свою національну ідентичність, і саме на Тернопільщині вперше хор отця Йосипа Вітошинського виконав пісню "Ще не вмерла Україна", яка сьогодні є символом України та державним гімном.

22 лютого 1990 р. – офіційна дата відновлення Пласту в Україні

22 лютого 1990 року Львівська міська рада затвердила статут Товариства "Пласт". Саме ця

дата вважається офіційним відновленням Пласту в Україні. З чим і вітаємо усіх пластунів!

Звернімо увагу, що дата символічно збіглася з днем народження засновника скаутського руху лорда Роберта Стівенсона Сміта Байден-Пауелла.

Історичний блог “100 кроків” спільно з Музеєм-архівом пластового руху підготував до публікації статтю з



газети “Молода Галичина” за 10 квітня 1990 р. “Пласт: повернення на Батьківщину” та деякі спогади перших пластунів початку 1990-их. Раніше ми вже публікували документи КДБ про події віднови Пласту в Україні, зокрема і у Львові.

* * *

Пласт: повернення на Батьківщину

Чутки завжди випереджають реальний хід подій. Так було і цього разу. Ще в грудні минулого року люди зверталися у редакцію з запитанням, відповіді на яке ми так і не могли тоді відшукати: «Що чути з Пластом, кажуть, він відроджується у Львові?».

Що чути? — у свою чергу надокучали ми компетентним людям.

Наберіться терпіння, іде підготовча робота — була відповідь.

Нарешті ось воно — рішення Львівської міської Ради народних депутатів № 69 від 22 лютого ц. р. про затвердження статуту Львівського Пласту. За час, що минув з моменту підписання згаданого документа, організація виробила юридичний статус, має власну назву, самостійний рахунок в банку, печатку, емблему, а також певну матеріально-технічну базу. Усе перелічене виглядає таким собі дріб'язковим, та лише людям, причетним до цієї важливої справи відродження Українського Пласту, відомо, яких зусиль, енергії коштували перші кроки становлення.

Я сиджу пізно ввечері у **ПЛАСТ: ПОВЕРНЕННЯ НА БАТЬКІВЩИНУ** робочому кабінеті науко-

вця фізико-механічного інституту АН УРСР, депутата Львівської міської Ради народних депутатів Олександра Криськіва. За громадським пок-

ликанням він водночас є заступником голови Ради Опікунів Пласту (цей орган очолює академік І. Р. Юхновський) і організатором школи провідників, яка є одним з підрозділів новоствореної організації.

Раз по раз нашу розмову переривають телефонні дзвінки. Бажаючих записатися до Пласту надзвичайно багато. Олександр знімає окуляри, примружує стомлені очі:

— Вже й не знаю, де брати час. Роботи — непочатий край. Місяці організаційного становлення — найважчі. Оренда спортзалів, басейну, придбання спортивних інвентаря та туристичних знарядь, ремонт приміщення домівки для старших пластунів, пошуки домівок для юнацтва і новацтва — неповний перелік необхідного. Паралельно ж здійснюємо навчання. Тут існує ніби два напрями. Духовним, а це вивчення історії, мистецтва, культури, літератури, відає доктор філософських наук Олег Гринів, йому допомагає відповідальний секретар Малої академії наук Іванна Бородчук. Спортивним розвитком дітей у підрозділах туризму, вітрильництва, лещатарства, двобою, школи провідників опікуються старші інструктори Богдан Генега, Ігор Дзіоба, Левко Невідомський, Петро Осадця, лікар-психіатр Ярослав Андрушків.

Не випадково попросив я О. Криськіва назвати бодай частину найактивніших організаторів Пласту, бо достеменно



знаю, яких зусиль коштує тим людям добровільна, безкоштовна праця. Тож нехай буде компенсація у вигляді газетної похвали. А про авторитет Ради Опікунів (саме її члени були першими, хто взявся за відродження Пласту) свідчить хоча б такий факт: четверо членів керівного органу нової юнацької організації обрані депутатами Верховної Ради України — І. Р. Юхновський, І. О. Гринів, С. П. Павлюк, І. С. Деркач.

Має Пласт і спонсорів. У них своя назва — Пластові Сеньйори і власний курінь — приятелів Пласту. Цей курінь очолює професор Степан Коржинський.

Лише перелік прізвищ впливових у нашому суспільстві людей вселяє надію, що Пласт успішно відродиться на наших теренах. І це стане ще одним актом торжества історичної справедливості, ще однією віхою в національному відродженні. До речі, про історичні перипетії. Враховуючи, що ця публікація — перша у нашій газеті, а широкому загалу майже нічого не відомо про Український Пласт, вважаю доречним зробити невеликий екскурс у минуле.

Отже, що таке Пласт? У 1908 р. англійський генерал Бейден-Пауелл заснував юнацьку організацію "Скаутінг фор бойс" (у перекладі — розвідка для хлопців). Згодом європейські країни підхоплюють британське нововведення. У Польщі виникає харцерський рух, а у Львові українські патріоти наприкінці 1911 року вирішують заснувати свою дитячо-юнацьку організацію. Назвали її Пластом. Перші гуртки виникають при українських середніх школах — Академічній гімназії, її філії і учительській семінарії, а також при спортивному товаристві «Сокіл». 12 квітня 1912 року відбувається церемонія прийняття пластової присяги. Олександр Тисовський, Петро Франко, Іван Чмола — запам'ятаймо імена цих людей. Вони були організаторами по суті першої української патріотичної організації юнацтва.

Символічним є те, що відродження Пласту розпочалося на базі Малої академії наук під егідою Національної Галицької Академії — Наукового Товариства імені Т. Г. Шевченка. Через кілька днів маємо нагоду відзначити 78-у річницю Українського Пласту, бо, незважаючи на гоніння, а згодом повну заборону і спроби ошельмування у радянський період, організація ця жила і діяла у діаспорах багатьох країн світу. Власне, завдяки тому, що наші закордонні брати зуміли зберегти традиції, розвинути їх, примножити, ми сьогодні маємо змогу відродити Пласт, вдихнути у цей благородний рух нові сили на

рідній землі.

Пласт, читаю у довіднику — це добровільна дитячо-юнацька молодіжна організація, мета якої виховати повноцінну, всебічно розвинуту молоду людину, людину обов'язку перед Богом, Народом, Батьківщиною. Для цього слугуватимуть найрізноманітніші заходи. Діти у Пласті опануватимуть українознавство, вивчатимуть релігію, мистецтво, науки про землю. Під час канікул на пластунів чекають цікаві мандрівки рідним краєм, веселі змагання та ігри у виїзних таборах. Пластун — це той, хто є вірний народові і Україні, допомагає іншим, дотримується пластового закону, признає в житті Силу, Красу, Обережність, Бистрість, а також є сучасною культурною людиною.

Ми не випадково кілька слів подаємо з великої літери. На емблемі — символі Українського Пласту, яку ми сьогодні друкуємо, чітко видно абревіатуру — СКОБ! Це ніби пароль, слово-вітання. Можна і потрібно розповісти про організаційну структуру Українського Пласту, роз'яснити систему його функціонування. Як на мене, вона досить продумана і життєздатна. Та небавом чималим тиражем має бути виданий статут, інші програмні документи Пласту. При бажанні буде змога вивчити все, що стосується Пласту. А поки що ця організація потребує нашої допомоги. Вже чимало профспілкових комітетів, трудових колективів

промислових підприємств, організацій Львова заявили про свій намір матеріально підтримати Пласт. У Раді Опікунів мені заявили, що зі свого боку Рада і школа провідників зроблять все необхідне, аби у вересні цього року перші гуртки пластунів були створені саме при підприємствах-спонсорах. Уже розроблені плани підготовки майже двохсот п'ятнадцятилітніх юнаків та дівчат виховниками для молодших товаришів. Дітей до Пласту вибирають не дорослі, а саме оті підготовлені виховними. Критерій відбору — ігри, змагання, проби.



Коли готувався цей матеріал, мені неодноразово робився докір, що, мовляв,



створюється відверто націоналістична з далекосяжними намірами організація, так що радіти тут нічому. Справді, Пласт — явище чисто українське. Статутні вимоги не допускають в його рядах людей іншої нації. Але це не якась прерогатива, каприз окремої взятої організації, а особливість усього скавтського руху — об'єднання дітей на національній основі. Український Пласт за співпрацю зі всіма організаціями і лише вітатиме створення у Львові іншоплемінних загонів скавтінгів.

Якщо ж порівнювати Пласт з піонерською організацією (а таке порівняння напрошується), то воно буде явно не на користь останньої. Пласт поза школою і методи роботи з дітьми — не навчання з притаманною йому дидактикою, елементами певного поневолення, а гра, де кожен може себе проявити сповна. У пластових роях, гуртках і куренях діти виховуються тільки прикладом старшого братчика або сестрички. Для цього використовуються такі перевірені форми, як змагання, мандрівки, ділові ігри. Тут безпомилково видно, хто сильніший, уміліший.

У Пластових Уладах діти об'єднуються виключно за інтересами, а не зводяться механічно в загін, як це маємо у піонерів чи шкільних комсомольців. І найсуттєвіше — Пласт поза політикою. Зрештою, існують міжнародні документи, домовленості, які забороняють дітей до 14 років втягувати у політизовані організації. Як бачимо, наша країна існуванням піонерської організації, головне призначення якої — бути гідним резервом комсомолів та КПРС, ці документи успішно ігнорує.

Ігор ГУРГУЛА, газета "Молода Галичина", 10 квітня 1990 р.

Зі статті пл.сен. Богдана Гасюка, V:

18 грудня 1989 року в приміщенні ЗНЦ офіційно проголошується відновлення Пласту в Україні. Олесь Криськів очолює тимчасову Крайову Пластову Раду. Щоправда, термін «крайова» тоді розумівся як «львівська».



22 лютого 1990 року рішенням Львівської міської ради народних депутатів № 69 затверджено Статут просвітницько-спортивного товариства «Пласт».

18-19 травня 1990 року в Брюховичах проходять Всеукраїнські Установчі Збори Пласту. Саме в цей час відбувається перший офіційний контакт українських пластунів з Головною Пластовою Булавою, на з'їзді присутній представник ГПБ пл. сен. Володимир Базарко. Другим важливим наслідком першої всеукраїнської зустрічі стала участь у ній всіх паростків відродженого Пласту, що існували на той час в Україні. В з'їзді взяло участь 108 делегатів і гостей з осередків Львівської області та представників Івано-Франківська, Тернополя, Луцька, Рівного, Дніпропетровська та Києва.

На з'їзді, в першу чергу, оформлено Товариство «Пласт» Львівської області, затверджено його статут та обрано провід, який очолили Олесь Криськів як голова, а Богдан Геніга і Левко Захарчишин як заступники.

Крім того, обрано Тимчасову Координаційну Крайову Раду (всеукраїнську), до якої увійшли представники всіх областей, в яких вже існували пластові осередки. Раду очолив Олег Гринів (не плутати з Ігорем Гринівим), а його заступниками стали Олесь Криськів (Львів), Олег Покальчук (Луцьк) та Сергій Прудко (Київ). Завданням Ради стало якнайскорше підготувати Статут товариства «Пласт» в Україні та всеукраїнський Установчий з'їзд.

«Пластовий шлях». — 2009. — Ч. 1 (157).— С. 16-19

Зі спогадів пл.сен. Володи-мира Скоробського:

Київські пластуни активно долучаються до пластової діяльності на теренах Києва та Краю. Так у травні 1990 р. провід гуртка “КГ” бере участь в установчих зборах по підготовці переведення I-го З’їзду Пласту в с. Брюховичі під Львовом. Згодом є учасниками I-го Установчого З’їзду Пласту (19-21 жовтня 1990 р. Б.) у м. Моршині. Головував на цьому з’їзді ст. пл. Володимир Скоробський разом із президентом пл.сен. Богданом Генегою та ст. пл. Богданом Гасюком, обоє зі Львова. На цьому з’їзді були представники Головної Пластової Булави пл.сен. Петро Содоль та пл. сен-ка Людмила Дармограй, а також представники від КПС Канади пл. сен-ка Оксана Закидальська референт зв’язку з Україною. Одним із важливих моментів з’їзду



був вибір назви організації. Пропонувалися три варіанти:

Організація Український Пласт,
Українська Молодіжна Організація Пласт,
Українська Скавтська Організація Пласт.

Після цілого дня дебатів та суперечок учасниками з’їзду була вибрана й проголосована редакція назви “Український Пласт”. Редакція цієї назви мала потверджувати тяглість традицій Пласту заснованого д-р Олександром Тисовським у Львові 1912 року.

Згодом назва “Український Пласт” була незаконно підмінена членами статуткової комісії на 2-му З’їзді Пласту. До неї входили, її голова пл.сен. Ігор Гринів, члени комісії пл.сен. Олег Покальчук, пл.сен. Орест Шот та Степан Корчинський. До завдань статуткової комісії входила доробка проекту Статутів Станиць та представлення цього проекту наступному з’їздові Пласту й не більше того.

Джерело: Історія Пласту

35 років тому відбувся Установчий з’їзд Народного Руху України

8 вересня 1989 року – у Києві почався установчий з’їзд Народного Руху України за перебудову (8-10 вересня).

1109 делегатів представляли близько 280 тисяч членів. Головною метою діяльності Рух визначив “відновлення парламентським шляхом державної незалежності України, побудову демократичного й гуманного суспільства, в якому буде досягнуто

справжнє народовладдя, добробут народу й умови для гідного життя людини, відродження та всебічний розвиток української нації, забезпечення національно-культурних потреб усіх етнічних груп республіки”.

Друзі, у ці дні ми відзначаємо 35 років від дня народження НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ! І-й



(установчий) з’їзд РУХу відбувся 8-10 вересня 1989 року в Києві у конференц-залі Київського політехнічного інституту, під назвою «Народний Рух України за перебудову». Щиро вітаю побратимів та посестер зі святом РУХУ, особливі слова вдячності адресую сивочолим, НАШИМ, Батькам – засновникам Руху. Дякую Вам за подаровану, нам, ДЕРЖАВУ та НЕЗАЛЕЖНІСТЬ!

Слава

Героям Слава!

Більше інформації:

www.rukh.team

<http://t.me/rukhteam>

<https://www.instagram.com/nru.ua/>

Україні!

20 років. Помаранчева революція – «високий рівень самоорганізації і культури людей»

20 років тому, 22 листопада 2004 року, почалися події, які увійшли в історію як Помаранчева революція. Після другого туру президентських виборів команда кандидата Віктора Ющенка заявила про масові фальсифікації результатів голосування. Українські громадяни масово вийшли протестувати на Майдан Незалежності в Києві та в багатьох інших містах. Акція під помаранчевою символікою набула неабиякого масштабу. В результаті, Верховний суд України ухвалив рішення про переголосування другого туру президентських виборів. «Третій тур», як часто називали переголосування, засвідчив перемогу Віктора Ющенка.

Про ті події «Історична Свобода» розмовляла з Миколою Томенком – одним із тих людей, яких називали «польовими командирами» або «діджеями» Помаранчевого Майдану.

– Пригадую, тоді для команди Віктора Ющенка стало несподіванкою те, як багато людей вийшло на протест. А до чого ви готувалися? Як у штабі Ющенка бачили розвиток подій після другого туру президентських виборів?

– У ніч із 20-го на 21 листопада ми в штабі розписували алгоритм роботи. Майже на 99% розуміли, що будуть фальсифікації і, попри те, що ми виграли перший тур – другий нам не віддають.

Підготовка до завершення другого туру складалася з двох частин.

По-перше, максимальна фіксація складання протоколів, щоб довести факт масових фальсифікацій. По-друге, залучення громадян до вуличної акції протесту для того, щоб домагатися справедливості.

Тоді всі соціологічні компанії, які брали участь в екзитпольних дослідженнях, показали перемогу Ющенка. Це теж був важливий фактор: як для

організації протестів, так для міжнародних інституцій і Верховного суду.

Тобто інструментарій ми закладали, але більше на партійців і активістів розраховували. В перший день після виборів ми не думали, що буде така маса людей. Для нас це була несподіванка. Бо вийшли не лише партійці й активісти, а пердовсім пересічні кияни.

Тоді хтось сказав фразу, яка, на мою думку, залишається аксіоматичною для успіху протестних заходів в Україні: увесь Київ вийшов на вулицю! Бо ми мали приклади багатьох протестів, коли звозили активістів, вони ставили намети, але результатом це не закінчувалося, тому що не виходило за межі активної частини суспільства.

Вранці 22 листопада ми зібралися на нараду. До-

вго була дискусія – як діяти, що і до чого. А потім хтось до нас зайшов і сказав: хлопці, йдіть, щось скажіть народу – вже людей зібралось скільки!

Насправді, перші кілька днів не було чіткої генеральної лінії. Завдання, і моє в тому числі, було пояснити ситуацію і втримати людей. До мене сходилася інформація – я оголошував, да-

вав слово, а комусь не давав. Придумав, так би мовити, певні правила. Багато партійців образилися.

– Крім вас, «діджеями» чи то «польовими командирами» були Володимир Філенко, Тарас Стецьків та Юрій Луценко.

– Так, а ще Роман Безсмертний, який більше організаційні питання вирішував, комендантом Майдану був. Ось



Національний протестний Майдан Незалежності, 22 листопада 2004 року



Роман Безсмертний

така «п'ятірка» була. З цими людьми зрозуміло: великий ступінь довіри, ми добре знали і якби притерлися один до одного. Але я маю на увазі ще й велику кількість партійних діячів.

Один депутат вискочив на сцену і сказав: ось я бачу, що тут стоїть вся Галичина, то тепер ми переможемо! Після цього я сказав, що він не вийде більше на сцену, тому що, по-перше, тут не тільки Галичина, а вся Україна стоїть. По-друге, тоді було важливіше, щоб виступив якийсь депутат або активіст із Донецька, Луганська чи Запоріжжя. Адже на сході меншою була підтримка, і потрібно було ситуацію якось вирівнювати.

Багато колоритних персонажів було. Наприклад, горджуся, що в мене виступив депутат-комуніст Борис Олійник. Це теж було важливо для певної категорії людей, що член КПУ вийшов на сцену і сказав, що підтримує народ і так далі.

Але масштаб був несподіваний!



У цій ейфорії і плюси, і мінуси були також. У нас фактично відбувся певний розкол. Тому

що група людей казала, що «водити хороводи» і «пішу ходу» – це шлях в нікуди.

Давид Жванія запросив якихось своїх друзів із Грузії, які сказали, що проконсультують, як правильно революцію зробити.

– У Грузії роком раніше відбулася Революція троянд.

– Так. Радикальна група казала, що з такою кількістю людей спокійно можемо захопити адміністрацію президента, посадити туди Ющенка і так далі.

Натомість я і багато інших, зокрема Філенко і Стецьків, категорично заперечували. Мовляв, світові медіа, від CNN до «Аль-Джазіри», ведуть пряму трансляцію з Майдану, де ми розповідаємо про демократію, пріоритет права і про фальсифікації... І тут ми захопимо владу?!

Хто нас визнає, якщо ми це зробимо? Тому ми

трималися стратегії делікатного тиску на Верховний суд, щоби все-таки піти на «другий тур».

– Тоді особливо наголошували, що Майдан – мирний і ненасильницький протест. А наскільки близько ситуація підходила до можливості силового протистояння, по-перше, з правоохоронцями, по-друге, з прихильниками Януковича? Адже до Києва приїздили ешелони шахтарів, які були налаштовані підтримати Януковича, як то кажуть, не словом, а ділом.

– Перші дні, коли почали звозити потягами прихильників Януковича, були дуже складні. На Воззальній утворилася точка протистояння.

Треба віддати належне, що значна кількість правоохоронців зайняла доволі лояльну і обережну позицію. Це було зумовлено контактами нашої команди з ними про те, що ми не переходимо, умовно кажучи, межу дозволеного і вони не переходять.

Але все-таки я на перше місце виставив би самоорганізацію і високий рівень культури людей. Тобто самі люди придумували механізм, як не допустити конфлікту.

Крок за кроком ми розширювали сферу впливу. Київський міський голова Олександр Омельченко фактично став на наш бік. Це означало, що ми по інфраструктурі міста, починаючи з прибирання сміття, що теж важливо, і закінчуючи різними організаційними моментами, співпрацюємо, а не конфліктуємо.

Тільки якась серйозна людина в погонах хотіла заявити, що не треба використовувати зброю і так далі – це майже vip-список у мене був.

Особливо в перші дні я намагався, щоб більше говорили правоохоронці, військові, тому що треба було мінімізувати ступінь протистояння і конфліктності.



Найбільшою історичною заслугою нашої команди вважаю те, що під час такої масштабної акції протесту не загинула жодна людина.

– Очевидно, шахтарів привозили до Києва не просто так. Наскільки реальним був силовий сценарій?

– Реальним, особливо в перші два-три дні. Тому що, з одного боку, незрозуміло нашій радикальній частині, куди ми рухаємося. Зрештою, сніг і холод – погода, м'яко кажучи, не спонукала заходити в довготривалу акцію протесту.

З іншого боку, та сторона була шокована. Вони вже відзначили перемогу Віктора Януковича – і тут розпач такий!

– Чому Янукович не наважився на силовий сценарій?

– Важко сказати однозначно. Думаю, частина його команди побачила, що проти народу, як проти лому, немає прийому. Агресивність перших днів почала спадати. Важливим фактором були переговори.

Я не був їх учасником, але наші «вожді», починаючи з Ющенка, були в переговорному процесі. Бо Кучма, який спочатку поїхав у Москву проконсультуватися, й інші посадовці думали, як вийти з цієї ситуації.

Ще один дуже важливий фактор, який допоміг уникнути насильства – рішення про конституційну реформу. Звичайно, це не кучмівська конституційна реформа, яку хотіли пробити у Верховній Раді раніше.

На мою думку, крапкою, яка зафіксувала ненасильницький політичний механізм зміни влади, стало голосування 8 грудня 2004 року за нову редакцію Конституції, за парламентсько-президентську республіку.

Думаю, це рішення було правильне, бо краще піти на компроміс, аніж вийти на якийсь насильницький варіант. Хоча частина людей, зокрема і

найближчих до Ющенка, була проти.

– Тоді велике суспільне збурення викликала інформація, що вибори сфальсифіковані. Ніби був транзитний сервер, на який спочатку потрапляли дані голосування – там змінювалися, і Центрвиборчком уже сфальсифікованими даними оперував. Обіцяли покарати всіх причетних до фальсифікацій, голову ЦВК Сергія Ківалова обзивали «Підрахуєм»... Але, в підсумку, за фальсифікації нікого не покарали.

– Ющенко і його ближня команда дійшли до висновку, що краще розширювати поле примирення з опонентами. Недаремно ж тоді появився Універсал національної єдності.

– Це вже пізніше.

– Так, в 2006 році. Але до цього проведена системна робота. Коли я почув, що якоюсь грамотою нагородили Ківалова (в 2007 році почесною грамотою і відзнакою Центрвиборчкому. — ред.), то зрозумів, що це погано закінчиться в тому в розумінні, що наші сподівання і мрії про нову Україну після Помаранчевої революції завершаться нічим.

Очевидно, це нагородження було погоджене з Ющенком.

Абсолютно переконаний, що серверна історія існувала. І був шанс притягнути до відповідальності винних за фальсифікації. На жаль, ним не скористалися. Напевне, це найтрагічніша помилка, тому що непокаране зло вертається вже як більше зло!

– Конфлікт, який мав далекосяжні наслідки і майже відразу проявився – між президентом Віктором Ющенком і прем'єр-міністром Юлією Тимошенко за активної участі секретаря РНБО Петра Порошенка. Як ви думаєте, цього можна було уникнути?

– Вважаю, що можна було уникнути. Помилку тоді допустились усі. Але все-таки, чим більше у вас повноважень і чим більша довіра, тим більша відповідальність.



Gleb Garanich and Vasily Fedosenko (Reuters)



Як на мене, проблема полягала в тому, що, ставши президентом, Ющенко чомусь вирішив, що вже

все зробив для українського народу, що треба зробити. Ну, тут фактор отруєння важливу роль відіграв.

Фактично він передав владу і не виконував відповідних повноважень.

Конфлікти почалися з того, що «від Ющенка» почали приходити якісь люди і казати: я уповноважений на таке кадрове призначення або уповноважений, що з бюджету таке-то. А президент нічого не казав. Чому появились сумнозвісні «любі друзі»? Тому що якісь люди приходили і казали, що треба робити. І зрозумійте амбіції Тимошенко і нас, як урядовців: нас у Верховній Раді призначили в уряд, а тут хтось приходить і розповідає, що нам робити. А Ющенко став над конфліктом і казав: ну, ви там розбирайтеся...

– Ну, не вдалося йому стати над конфліктом! Тобто, може, він і хотів...

– Так-так, він хотів, але врешті-решт став стороною конфлікту. Тому й кажу, що винні всі, але президент – на першому місці.

– Після того, як ухвалили рішення про переголосування другого туру, про Януковича казали, що це вже політичний пенсіонер, якому нічого не світить. Був такий цікавий момент: в Донецьку в «Нашій Україні» опинилися Сергій Арбузов і Олександр Клименко – люди з найближчого оточення Януковича, яких потім називали «сім'я». Очевидно, таким чином намагалися ризику мінімізувати. Як же Януковичу вдалося так відродитися?

– Якби в 2004 році не було домовленості про єдиного кандидата, то не було би й Помаранчевої революції.

А в 2010 році про єдиного кандидата не йшлося. Ба більше, тоді Ющенко вважав Януковича мен-

шим злом, ніж Тимошенко.

Відкрию «страшну таємницю», хоча, напевно, про це знають: можна запитати в «енної» кількості голів облдержадміністрацій, що вони агітували неформально і неопублічно за Януковича в другому турі.

– В 2010 році, між першим і другим туром, Ющенко зняв голів облдержадміністрацій, які ніби як сприяли Тимошенко.

– Так. Тому що була домовленість, не знаю, зафіксована чи ні, але відповідаю за свої слова, що голови ОДА збирали найближче оточення і казали: треба підтримати Януковича, бо домовилися, що Ющенко (ну, не він, а Єхануров чи ще хтось) буде прем'єр-міністром, а найкращі голови ОДА, «в тому числі я», залишаться.

Це якби щиро казали між першим і другим туром у багатьох регіонах. Тобто

Ющенко все-таки вірив, що, як він ка-



«зможе зробити Януковича українцем», і вважав, що це місія такого об'єднуючого плану. Згадайте, скільки він часу витратив на Універсал.

– Пригадуєте, яка була ейфорія на межі 2004–2005 років? А потім дедалі більше розчарування і, зрештою, реванш Януковича в 2010 році. Якщо дивитися з кінця 2004-го, то на початку 2010-го реалізувався найменш ймовірний сценарій. В чому, якщо зважати на подальший розвиток подій, був головний здобуток помаранчевого Майдану?

– Головний здобуток, – це створений прецедент, коли суспільство поставило на місце владу в частині обману і фальсифікацій. Це точно революція, демократична і мирна, що дуже важливо, яка ще раз показала, що український народ – це історичний народ, який хоче своєї держави і зда-

тний захистити її демократичний і європейський вибір.

Тобто суспільство захистило себе, а не стільки Ющенка, який в даному випадку як інструмент. Вважаю, що ми це мусимо пропагувати в позитивному сенсі. Бо часом нам закидали, ніби ми не можемо свою державу збудувати.

У чому суттєва різниця між Помаранчевою революцією і Революцією гідності? У тому, що Революція гідності починалася як акція протесту політичних партій.

– Даруйте, там спочатку були люди, які дистанціювалися від політиків і партій. Це вже згодом всі об'єдналися.

– Об'єдналися, коли студентів побили. Тоді це почало набувати



ознак революції, коли знову ж таки вийшов Київ. І з 1 грудня вже не питали, які партії це організували.

На жаль, під час Революції гідності багато політиків захопилися ідеєю приходу до влади. На мою думку, можна було б уникнути насильницького сценарію. Але сталося так, як сталося, тому що були різні сценарії партійно-політичні.

Під час Помаранчевої революції не було конкуренції, хто стане президентом – усе було визначено. Натомість тут був «конкурс». Давайте чес-

но скажемо: Кличко і Тимошенко хотіли, а Порошенко захотів стати президентом, Яценюк – напевно, прем'єром, а може й президентом, десь внутрішньо і Тягнибок.

Тобто йшла найжорсткіша конкуренція. Кожен намагався десь засвітитися і думав про себе. А найсумніше, що втратили людей.

Тому я завжди кажу: якщо політичні «вожді» закликають людей вийти на вулиці, то повинні нести за них відповідальність. Як один із діячів Помаранчевої революції, я ніс таку відповідаль-

ність: переживав, ходив ночами – як зняти конфлікт, що сказати, щоб, не дай Бог, не побилися донецькі з нашими і таке інше.

– Є ще одна відмінність помаранчевого Майдану, принаймні сцени, від Майдану Революції гідності. Пригадуєте, на межі 2004–2005 років, коли вже все було принципово вирішено,

на сцені помаранчевого Майдану навіть Микола Азаров з'явився! Уявити його на сцені Майдану Революції гідності досить важко.

– Дійсно, тоді донецькі вирішили, що треба «здаватися в полон». Це десь на Новий рік. Тоді вже трошки перебір був, на мою думку. Вже невеличка команда Ющенка сценарій розписувала: хто повинен прийти, хто виступити, з ким обнятися і так далі.

Джерело: radiosvoboda



Постаті

1907- Дмитро Грицай, керівник Головного військового штабу УПА

1907, 1 квітня – народився Дмитро Грицай (псевдо – «Перебийніс», «Дуб», «Олег», «Сірко»), генерал-хорунжий, керівник Головного військового штабу УПА.

Родом із Дорожева Самбірського району на Львівщині. Середню освіту здобув у Дрогобицькій гімназії. У 1928 році вступив на фізико-математичний факультет Львівського університету. Навчання перервала мобілізація до

польської армії. Під час служби Дмитро закінчив польську старшинську школу з відзнакою.

Із часу навчання в гімназії був членом «Пласту» (курінь «Чорноморці»). У 1928 році включився у діяльність Української військової організації, а згодом Організації українських націоналістів. У 1933-му Грицай очолив військову референтуру Крайової езекутиви ОУН. Вже наступного року за причетність до ОУН польська влада засудила його до ув'язнення у спеціальному концтаборі для українців – Береза Картузька. У ній Дмитро Грицай став одним із перших в'язнів і відсидів два роки. Після звільнення відновив навчання в університеті й отримав вищу освіту. У 1939 році – другий арешт й ув'язнення в Березі Картузькій, звідки вийшов на волю із початком Другої світової війни.

1934 року Дмитро Грицай познайомився зі своєю майбутньою дружиною Марією Козак із Хотина на Івано-Франківщині. Вони зустрілися у студентському гуртожитку у Львові після одного з виступів Степана Бандери. Одружилися лише 1938-го. У них народилося двоє синів – Ігор й Олег. У листопаді 1945-го народився третій син – Богдан, але батько його вже не побачив...

Після другого звільнення Дмитро Грицай став



членом Революційного проводу ОУН й учасником II Великого збору ОУН. У 1941-1943-му вів партизанську війну проти нацистів. Із осені 1941 року очолював Крайовий військовий штаб ОУН, який працював над викриттям тактичних планів німецького командування, створенням складів зі зброєю і боєприпасами, підготовкою офіцерських кадрів для майбутньої української армії.

4 грудня 1942 року його арештувало гестапо. Утримували Дмитра Гри-

цай в тюрмі на Лонцького у Львові. У вересні 1943 року Роман Шухевич дав наказ Службі безпеки ОУН розробити план звільнення Дмитра Грицай. Спецоперацію виконувала боївка ОУН на чолі з Костянтином Цмоцем («Град», «Юра», «Модест»).

Восени 1944-го спільно з Миколою Дужим опублікував «Бойовий правильник піхоти», інспектував повстанські загони, проводив перші збірні присяги воїнів УПА.

У січні 1945-го очолив Головний військовий штаб УПА, а 1 листопада йому присвоїли звання генерал-хорунжого.

19 грудня 1945 Дмитро Грицай потрапив у засідку чеської поліції при переході чесько-німецького кордону. Він виконував завдання Української головної визвольної ради й повинен був зустрітися в Німеччині зі Степаном Бандерою та Ярославом Стецьком. Дмитра захопили в полон і стратили в Празі 22 грудня 1945 року. Існує й інша версія загибелі Грицай: його планували передати радянським спецслужбам, але напередодні він повісився у тюремній камері.

Посмертно УГВР нагородила Дмитра Грицай Золотим хрестом заслуги УПА.

1907 - народився Олег Ольжич, поет

1907, 21 липня – у Житомирі народився Олег Ольжич (справжнє ім'я Олег Олександрович Кандиба), український поет, археолог і політичний діяч.

14 фактів про Олега Ольжича

1. Син поета та письменника Олександра Олесея (Кандиби). Батько критикуватиме сина за надмірний радикалізм у житті та віршах, а Олег пізніше скаже, що батькові вірші для гімназисток і телеграфісток.

2. Змалку відрізнявся особливими здібностями: чудово малював, грав на піаніно та скрипці. У три роки навчився читати, у п'ять – написав невеличку п'єсу на три дії і сам її обробив.

3. Коли 1919-го його батько виїхав у Будапешт як аташе з питань культури УНР, сім'я жила впроголодь. Олег часто ходив в далекі села вимінювати за різні речі картоплю і борошно. І якщо все проходило вдало, то потім у сніг і холод ніс на плечах важкий мішок.

4. Дуже любив мандрувати. Часто з товаришами пішки або поїздом вирушав для детального огляду певної місцевості. Одного літа об'їхав на велосипеді мало не всю Німеччину. Чудово знав Карпати.

5. У неповні 23 роки захистив докторську дисертацію в Карловому університеті у Празі за темою «Неолітична розписна кераміка Галичини». Він першим розробив типологію форм і орнаментів, що дозволило знайти аналогії з українською розписною керамікою і створити її загальну класифікацію.

6. Перш ніж стати поетом, мав славу відомого археолога. Працював на кафедрі археології Українського вільного університету, в археологічному відділі Чеського національного музею в Празі, брав участь у експедиціях. А його дослідження друкувалися в спеціалізованих виданнях Англії, Німеччини, Чехії, Югославії. Розробив періодизацію трипільських пам'яток Дністровського регіону, актуальну й донині.

7. Марина Антонович-Рудницька, перша симпатія Ольжича, так характеризувала свого кавале-



ра: «Олега не можна було не примітити: високий, трохи горбився, ніби соромився свого зросту, чемний, але різкуватий. Не любляв краваток, ходив «по-словацькому»: комір сорочки поверх піджака. Олег був дуже подібний виглядом і вдачею до свого батька... Світла, кучерява чуприна, скромна, ніби засоромлена усмішка, лагідність і м'якість поведінки, тонке почуття гумору, що часто переходило в досить

їдку, але дбайливо завуальовану іронію».

З однодумцями: третій зліва - Ріхард (Ріко) Ярій, четвертий Олег Ольжич. Фото: galinfo.com.ua

8. Самостійно вивчив кілька європейських мов, працював у музеях багатьох європейських країн. Читав лекції у Гарвардському університеті, отримав запрошення на роботу в Римі. Саме там познайомився з Євгеном Коновальцем. Для Ольжича ця зустріч змінила все подальше життя.

9. Першим друкованим твором Ольжича стала дитяча оповідь «Рудько» (1928), де описуються пригоди півня Рудька та інших мешканців подвір'я. Цього Рудька Олег намалював у п'ятирічному віці.

10. У листах Олександр Олесь називав сина «довгоногим Лелеченькою». Псевдонімом Лелека Олег Кандиба підписував свої перші твори.

11. Як член ОУН, у 1938-му брав участь у проголошенні Карпатської України, а після її розгрому вів партизанську боротьбу в Карпатах із угорськими окупантами. Потрапив у полон, деякий час перебував у концентраційному таборі, звідки дивом врятувався завдяки клопотанню угорських вчених.

12. В жовтні 1941-го виступив одним із організаторів Української Національної Ради в Києві, маючи на меті відновлення української державності. Посилення репресій з боку гітлерівців змусили його переїхати до Львова. Саме тут жила його кохана – Катерина Білецька, що була молодша на 13 років. Друзі називали її Калинкою.



Влітку 1943-го уклали шлюб, але з метою конспірації тримали його у повній таємниці, навіть мешкали окремо. Це робилося, аби уберегти Катерину від переслідувань за політичну діяльність чоловіка.

13. Гестапо заарештувало Ольжича 25 травня 1944-го на квартирі у Львові. Його відправили в концтабір Заксенхаузен і жорстоко катували протягом двох тижнів. Однак він відмовився від будь-якої співпраці з німцями: «Українські землі є життєвим простором для українського народу. Тому будь-якого окупанта били і будемо бити!». Помер в ніч на 10 червня від тортур на черговому допиті, який проводили гестапівці Вольф, Вірзінг і Шульц.

14. Вже після його смерті, 31 липня, народився син Ольжича, названий на честь батька Олегом.

7 цитат із творів Олега Ольжича

1.

Нащо слова? Ми діло несемо.

Ніщо мистецтво і мана теорій.

Бо ж нам дано знайти життя само

В красі неповторимій і суворій.

(Нащо слова? Ми діло несемо)

2.

Не світлий спокій дорогих глибин

Прозорої і чистої науки,

Не золоті натхнення орхідеї –
З ласкавості незмірної своєї
Пошли мені, молюся, дар один:
В ім'я її прийняти мужньо муки
І в грізні дні залізної розплати
В шинелі сірій вмерти від гранати.

(Присвята)

3.

Не зірвеш сонця, кат, з небес,

Не зірвеш України стяга!

На нашім боці сам Зевес,

На нашім боці перевага.

(Не зірвеш сонця, кат, з небес)

4.

Захочеш – і будеш.

В людині, затям,

Лежить невідгадана сила.

Зрослась небезпека з відважним життям,

Як з тілом смертельного крила.

(Захочеш – і будеш)

5.

Товаришу любий мій, брате,

Дивися у вічі рабам.

Як будете так воювати –

Вкраїни не бачити вам.

(Грудень 1932)

6.

Дванадцять літ кривавилась земля

І сціпеніла, ствердла на каміння.

І застелило спалені поля

Непокориме покоління.

(Брати)

7.

Кожна справа – ясна і проста.

(Героїчний період і сумнів?)

Для дівчат – снігова чистота,

Юнакам – поривання безумні.

(Нова Троя)

«Була, щоб залишитися у квітах»: до дня пам'яті Катерини Білокур

Шістдесят років тому, 10 червня 1961 року, померла Катерина Білокур. «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ», – сказав про Білокур



дин із найвидатніших митців ХХ століття Пабло Пікассо. Між тим, останні роки через важкі умови життя, Катерина Білокур майже не малювала. І на момент своєї смерті, як всі українські селяни в СРСР, не мала навіть паспорта. Квіти, намальовані Катериною Білокур, упізнають одразу, бо вони немовби левітують у повітрі і випромінюють світло. «Вона бачить душі квітів», казали про неї. Радіо Свобода зібрало деякі факти із життя Катерини Білокур.

У пору, коли все так нестримно цвіте і кожна квітка проситься на картину чи світлину, у Яготинській районній лікарні 10 червня 1961 року померла неповторна художниця-самоук Катерина Білокур.

Померла вона через тиждень після своєї матері, з якою прожила все життя, і яка ніколи не розуміла пристрасті Катерини до малювання.

Поховали Катерину Білокур, як тоді було в СРСР – без священика. Аж 9 червня 1991 року могилу художниці освятив протоієрей УАПЦ Петро Бойко.

На момент смерті, Катерина Білокур була вже відомою художницею у Радянському Союзі, її картини виставлялися на Заході. Однак це ніяк не позначилося на умовах її життя. Компартійне керівництво СРСР використало талант Білокур для підтвердження свого ідеологічного міфу про «щасливе колгоспне життя», хоч Катерина Білокур ніколи не була колгоспницею.

Геніальна художниця прожила важке життя, сповнене виснажливою сільською працею, що

дозволяла виживати. Не мала часу на творчість, не мала чим і на чому малювати, а радянські газети писали про Білокур, як про «народну художницю, чий талант розцвів завдяки радянській владі».

Коли у 1948 році помер батько Катерини Білокур, то вона мусила взяти на себе підтримання усього господарства. Біографи Катерини Білокур пишуть, що кожного разу, коли матір художниці, зверталася до керівництва колгоспу з проханням «виписати коней», щоб можна було виорати город, привезти сіна чи дров, то їй відповідали:

– Художницю свою запряжи! У тебе дочка як кобила, запряжи її та й виори!

Багато справжніх поціновувачів мистецтва розуміли неповторність таланту Катерини Білокур та цінність її робіт і намагалися полегшити їй життя. Вони зверталися до компартійного керівництва, писали листи у Москву, розповідали, що Білокур не має можливості малювати, бо мусить займатися важкою сільською робо-

ботою, що живе вона у холодній хаті і часто не має сухих дров, щоб її нагріти, що такі умови життя підривають її і без того слабке здоров'я.

У 1955 році друзі художниці звернулися тогочасного голови президії Верховної Ради й голови Ради міністрів Української РСР Михайла Гречихи із клопотанням, дати можливість Катерині Білокур переїхати жити десь під Київ у помешкання із всіма зручностями, щоб вона могла спокійно малювати свої картини.

Партійний керівник відповів:

– Ото хай сидить, де сидить. Доки вона в Богданівці – доти вона й Білокур!

Пізніше Катерина Білокур написала: «Не маю зла на того чоловіка, але бодай йому хоч раз у



у страшному сні приснилося, як я живу – вовком би завив!».

«І скільки в голові моїй снується чудових невиданих буйних картин! І так вони в мріях і залишаються, бо в дійсності приходиться дрижати над кожною унцією олії, фарби і над кожним міліметром полотна!

Таки ті художники, котрі живуть у місті, то їм легше дістати все, що потрібно для малювання. А в селі де візьмете? Та ще як хворість спутала, що й поїхати нікуди сил нема!»

Радіо Свобода зібрало 10 фактів про життя і творчість Катерини Білокур

1. Батьки не пустили вчитися і не давали малювати

Катерина Білокур народилася 7 грудня 1900 року у селянській родині у селі Богданівка на Полтавщині. Тоді село входило до Пирятинського повіту, а зараз належить до Яготинського району Київської області.

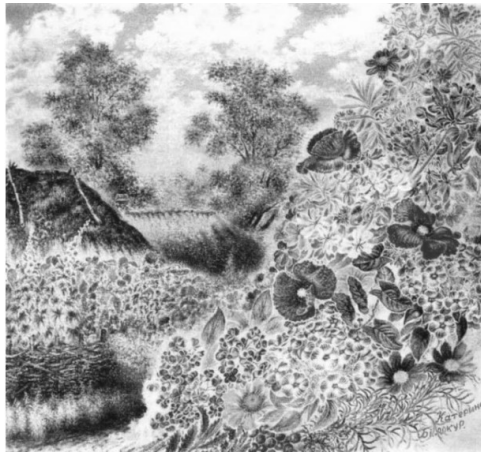
Батьки були небідними, але дуже ощадливими. Дівчинку не пустили до школи, щоб зекономити на одязі та взутті.

Малювати Катерина почала

у дитинстві: паличком по снігу чи вологій після дощу стежці, вугіллям по усьому, де залишався слід.

Батьки не розуміли цього захоплення дитини, сварили її за «лінощі», а то і карали за «забудькуватість», коли дівчинка забувала про доручену справу, заглибившись у малювання.

«Украла у матері кусочок білого полотна та взяла вуглину... І я намалюю з одного боку полотна що-небудь, надивлюсь-намилуюсь, переверну на другий бік – і там те саме. А тоді виперу той кусочок полотна – і знов малюю... А одного разу... намалювала не краєвид, а якихось видуманих птиць... Мені було радісно на душі від того, що я таке зуміла видумати! І дивилась на



той малюнок, і сміялась, як божевільна... От мене на цьому вчинку і поймали батько та мати. Малюнок мій зірвали і кинули в піч... «Що ти, скажена, робиш? Та, не дай Бог, чужі люди тебе побачать на такому вчинку? То тебе ж тоді ніякий біс і сватати не буде!..».

Але куди я не йду, що я не роблю, а те, що я надумала малювати, – слідом за мною... Обідно мені на природу, що так жорстко зі мною обійшлася, наділивши мене такою великою любов'ю до того святого малювання, а тоді відібрала всі можливості, щоб я творила тую чудову працю», – так описувала Катерина Білокур своє життя.

Читати і писати Катерина Білокур навчилася самотужки. І скільки вона потім не намагалася вступити до училища чи технікума, показуючи свої малюнки – їй відмовляли, послаючись на відсутність документа про семирічну освіту.

2. Пензлі і фарби робила сама

Краса природи, нескінченна кількість відтінків на пелюстках квітів, гра світла і тіні у прохолоді левад – усе це невідступно «ходило за мною», писала Катерина Білокур, і примушувало малювати.

Щоб малювати картини, які, як вона сама казала, народжувалися у неї «в голові», Катерина Білокур використовувала усе, що було під рукою.

Дівчина навчилася робити пензлі, вибираючи волосинки із котячого хвоста, і фарби – із усіх барвників, які давала природа.

Спочатку Катерина Білокур не знала, що перед тим, як починати малювати картину – полотно треба погрунтувати, тому ранні картини потемніли.

Побачити пензлики Білокур, як і кілька її картин та вишиті нею рушники, можна у Музеї-садибі Білокурів у Богданівці, де традиційно у травні збираються шанувальники творчості художниці. Там Катерина Білокур прожила все своє життя.



3. Білокур не рвала квіти

Квіти для Катерини Білокур були втіленням найошатнішої краси буття. Художниця їх ніколи не рвала, бо вважала це вбивством. Малюючи квіти, Білокур ішла з мольбертом до них і працювала над картиною біля мальв чи

кущів жоржин.

Часто, задумавши намалювати якусь квітку, Катерина Білокур проходила багато кілометрів, поки не знаходила її.

«Квіти, як і люди, – живі, мають душу! А зірвана квітка – вже не квітка», – вважала художниця.



4. Пішла топитися через заборону малювати

Катерина Білокур була чужою поміж своїх, ніхто з безпосереднього оточення

не розумів її пристрасті до малювання. Хтось висміював, а хтось просто сторонився, вважаючи дивачкою. Через це дівчина мало спілкувалася з однолітками. Вона мусила робити усю важку сільську роботу по господарству та на городі, а потім бігла малювати.

Живопис став її єдиною любов'ю, її єдиним захопленням.

Батьки дорікали доньці тим, що ніхто її не сватає, обзивали та принижували. Такі скандали, зазвичай, завершувалися забороною малювати та нищенням малюнків.

Восени 1934 року, доведена до відчаю, Катерина Білокур побігла топитися до річки. Зайшла по груди у крижану воду і стояла там, прощаючись із життям...

Це побачила матір і, на щастя, художницю, про яку пізніше дізнається світ – вдалося врятувати.

Проте Білокур дуже застудилася і довго виходила із важкого морального стану та хвороб. Застуджені тієї осені ноги – все життя давали про себе знати.

5. Білокур і театр

Була у житті Катерини Білокур, окрім малювання, ще одна одна радість.

Потай від батьків, Катерина малювала декорації для постановок місцевого драмгуртка, створеного сусідом і родичем Микиткою Тонконогом. Пізніше Катерина навіть грала на сцені у кількох постановках.



6. Оксана Петрусенко і прорив із невідомості

Якось, навесні 1940 року, Катерина Білокур почула по радію пісню «Чи я в лузі не калина була», яку співала Оксана Петрусенко. Виконання пісні так вразило Білокур, що вона сіла за стіл і написала співачці листа. У конверт, окрім листа, художниця поклала шматок полотна зі своїм малюнком калини.

І стається диво, конверт, підписаний – «Київ, академічний театр, Оксані Петрусенко», доходить до адресатки. Петрусенко вражена малюнком, показує його своїм знайомим художникам... Через деякий час із Центру народної творчості в область приходить розпорядження знайти Катерину Білокур і подивитися на її картини.

У Богданівку до Білокур приїжджає Володимир Хитько з обласного Будинку народної творчості, і художниця дає йому кілька картин....

І ось, у 1940 році, в Полтавському будинку народної творчості відкривається перша персональна виставка художниці з Богданівки Катерини Білокур – із 11 картин.



Виставка мала такий успіх, що Білокур преміювали поїздкою до Москви і вона – у супроводі Хитька, бо сама паспорта не мала – їде до столиці СРСР і відвідує Третьяковську галерею та Пушкінський музей. Побачене справило на Білокур величезне враження.

Однак, повернувшись, вона знову залишилася сам на сам зі своїм оточенням і у тих самих умовах.

А далі була війна...

У 1944 році, після звільнення від нацистської окупації, Музей українського народного декоративного мистецтва купує у Катерини Білокур багато її полотен.

7. Не мала паспорта

Після так званого «розкуркулення», примусової

колективізації та Голодомору, українські селяни виявилися практично прикріпленими до села. Вони не мали паспортів, а отримати їх могли за довідками райвідділів НКВС, у разі, якщо селянин мав відповідний дозвіл-довідку від голови колгоспу і керівника місцевого компартійного осередку. Головам колгоспу була необхідна дармова робоча сила, щоб виконувати плани, тому вони вкрай неохоче відпускали людей до міста, навіть на навчання.

Тож, жителі сіл були безпаспортними аж до I з'їзду колгоспників 1969 року, коли Рада Міністрів СРСР дещо полегшила процедуру отримання паспортів колгоспниками. Проте, це не діяло автоматично і більшість селян ще довго жили без паспортів.

От і Катерина Білокур паспорта не мала. До своєї смерті у 1961 році вона прожила у селі. Її творчість радянська влада представляла, як «роботи колгоспниці з села Богданівки».

«Це – геній, поставлений в умови, що унеможлилювали самореалізацію: вона не мала паспорта, була фактично «прикріплена» до свого колгоспу, до того ж, вона була

жінкою – у неї не було шансів. І ось ця жінка з її неймовірною, просто сказаною гордістю і впертістю, одна проти системи, проти спільноти і проти родини, з якою теж треба було воювати за право бути собою», – каже про Катерину Білокур письменниця Оксана Забужко.

8. Відмовилася намалювати портрет Сталіна Катерина Білокур усе життя мріяла мати належні умови для малювання. Щоб нічого і ніхто не





– не захотівши малювати портрет «великого вождя».

У 1947 році художниці запропонували намалювати портрет Сталіна, і коли б портрет сподобався – це відкрило б перед нею всі двері. Але Білокур відмовилася.

Катерина Білокур пережила Голодомор 1932-33 років. Вона все життя мовчала про ті жахіття, які бачила на власні очі, але, вочевидь, висловила опесердковано...

9. Прагнула визнання серед професійних художників

Із листів Катерини Білокур помітно, що художниця мріяла про те, щоб її роботи визнали професійні митці. Попри відсутність освіти і належного мистецького середовища

відволікав її від творчості, щоб було десь місце,

яке б давало їй особисту і творчу свободу.

Вона мріяла вирватися із села, яке так вороже зустріло її дар, мріяла бути ближче до середовища художників.

Мистецт-

вознавці кажуть, що художниця хотіла мати квартиру у Києві, але сама відмовилася від цієї мрії

для спілкування, Катерина Білокур відчайдушно прагнула слави справжнього художника, вважає американська дослідниця творчості і життя української художниці Дженіфер Кан.

«Художників-самоучок часто хвалять, зокрема, за те, що вони не прагнуть продажу своїх робіт і їхнього визнання нащадками. Але з листів Катерини Білокур ми бачимо, що їй не подобалось, що її називали народною художницею або примітивістом. Вона хотіла бути художником з великої літери», – каже Дженіфер Кан.

10. Париж і Пікассо

У 1949 році Катерину Білокур прийняли до Спілки художників України. Її картини вистав-

ляються у Києві і Москві.

Однак, скрізь її творчість подавали як приклад

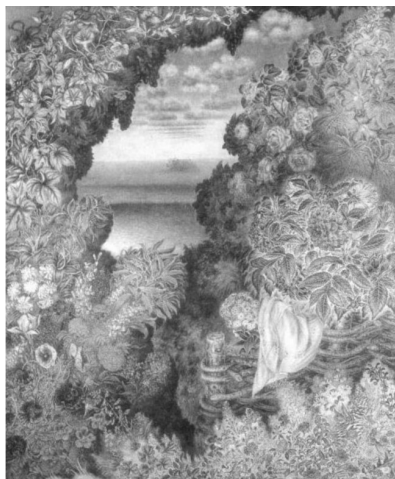


Wikimedia Commons

«щасливого життя і розвитку трудівників колгоспного ладу».

А у 1954 році три картини Білокур — «Цар-Колос», «Берізка» і «Колгоспне поле» були включені до експозиції радянського мистецтва на Міжнародній виставці у Парижі.

Там їх побачив Пабло Пікассо і сказав захоплено: «Якби ми мали



«Колгоспне поле», полотно Катерини Білокур

художницю такого рівня майстерності, то змусили б заговорити про неї цілий світ».

Джерело: www.radiosvoboda.org

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ АВТОРІВ!

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

у ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ ГАЗЕТІ «СРІБНА ЗЕМЛЯ»

Принципове спрямування журналу: дослідження проблем суспільно-політичного життя й національного державотворення України в минулому, сьогоденні та майбутньому. Редакційною колегією приймаються матеріали у вигляді статей з тематичними фотоілюстраціями **виключно в електронному варіанті** на електронну адресу –

carpatia.doslid@gmail.com й повинна відповідати покроково таким вимогам:

- 1) текст українською мовою + фото автора (JPG);
- 2) набір в текстовому редакторі Word for Windows 98 або 2000 шрифтом Times New Roman, font 12, інтервал 1, у режимі автоматичної розстановки переносів, абзацний відступ – 1;
- 3) назва статті великими літерами, по центру, жирним;
- 4) ім'я, прізвище (малими літерами, жирним, в кінці знак * для посторінкової розширеної інформації про автора, яка подається копію 10, нежирним, за таким прикладом: Сергій Даценко, кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і державного управління, Ужгородський національний університет, Ужгород, Україна, e-таїї: SerGi].clai@epko@iikg.pei);
- 5) анотація українською на 5 речень про зміст статті (курсив, нежирним);
- 6) текст статті (повний обсяг до 5 сторінок);
- 7) список використаної літератури за необхідності (структурне означення - малими літерами, не жирним, курсив, пронумеровано підряд, в алфавітному порядку, наприклад: 1 – для монографій; 2 – для статей; 3 – для електронного джерела:
 1. Петренко М. Україна в контексті українського державотворення: навчальний посібник. Ужгород: КаУ ім. Августина Волошина, 2009. 156 с.
 2. Лугош Л. М. Фінанси і кредити в Україні: Національний вісник Карпатського університету імені Августина Волошина Ужгород 2019
 3. Бесараб М.. Коротка історія єврейських партій Закарпаття. Просвітницько-пізнавальний портал «Історія». URL: www.karpaty.com/2014Файл із матеріалом позначається із вказаним номером випуску альманаху, прізвищем та ініціалом за таким зразком: AlmUd_Datsenko-S

За науковий зміст викладеного матеріалу, термінологію та граматику відповідають автори.

Видання є періодичним журналом А4 формату і має Міжнародний стандартний серійний номер – ISSN. Виходить щоквартально – 4 рази на рік. Орієнтовний вихід журналу впродовж року – березень, червень, вересень, грудень.

Щиро запрошуємо до співпраці!

З повагою редколегія видання!

**Упорядкування та виготовлення оригінал-макету:
Ярослав Бідзіля, системний адміністратор
інформаційно-аналітичного центру
Карпатського університету імені Августина Волошина
м. Ужгород
Видруковано з оригінал-макету:
Карпатський університет імені Августина Волошина Наклад 300 прим**

□ Карпатський університет імені Августина Волошина □



КАРПАТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Августина Волошина



Підготовка бакалаврів і магістрів

- Початкова освіта та дошкільна освіта;
- Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова і література. Історія);
- Філософія (міждисциплінарні програми);
- Богослов'я (пастирське богослов'я, військове капеланство, місіологія, педагогіка, церковне музичне мистецтво, релігієзнавство, соціальна робота та міждисциплінарні роботи);
- Психологія;
- Фінанси, банківська справа та страхування;
- Менеджмент;
- Право;
- Інші спеціальності та освітні програми станом на актуальний рік вступу (зазначені на офіційному сайті університету)

Міжнародні освітні програми

- Міжнародні освітні програми подвійного диплому та академічної мобільності

Післядипломна та додаткова освіта

- Друга вища освіта;
- Підвищення кваліфікації;
- Підготовка офіцерів запасу.

Аспірантура

- Підготовка докторів філософії.



Можливість вступу без ЗНО

ПРИ УНІВЕРСИТЕТІ ДІЄ АСПІРАНТУРА ТА ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.kau.com.ua; vstup.kau.com.ua



Ужгородський гуманітарно-економічний коледж Карпатського університету імені Августина Волошина



Підготовка фахових молодших бакалаврів

на базі 9-х класів з одночасним здобуттям профільної середньої освіти;
на базі 11-х класів.

- Право;
- Фінанси, банківська справа та страхування;
- Інші спеціальності актуальні на рік вступу (зазначені на офіційному сайті університету/коледжу)

Випускники коледжу мають право на продовження навчання в бакалавраті закладів вищої освіти за скороченим терміном навчання.

Можливість вступу без ЗНО

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.kau.com.ua



УЖГОРОДСЬКИЙ БОГОСЛОВСЬКИЙ КОЛЕДЖ УЖГОРОДСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ



Підготовка фахових молодших бакалаврів

на базі 9-х класів із одночасним здобуттям повної середньої освіти;
на базі 11-х класів:

- Богослов'я;
- Місіологія;
- Педагогіка;
- Державне та канонічне право;
- Соціальна робота;
- Церковне мистецтво;
- Церковне музичне мистецтво (регент церковного хору).

Із здобуттям другої світської фахової передвищої освіти за спеціальностями:

- Фінанси, банківська справа та страхування;
- Право;
- Інші спеціальності та освітні програми станом на актуальний рік вступу (зазначені на офіційному сайті університету/коледжу).

Випускники коледжу мають право на продовження навчання в бакалавраті закладів вищої духовної освіти та закладів вищої освіти за скороченим терміном навчання.

Можливість вступу без ЗНО

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.uuba.org.ua



УЖГОРОДСЬКА УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ



Підготовка бакалаврів і магістрів

- Богослов'я (пастирське богослов'я; військове капеланство; місіологія педагогіка та міждисциплінарні програми);
- Історія церкви;
- Церковне мистецтво;
- Церковне музичне мистецтво (регент церковного хору);
- Релігієзнавство;
- Державне канонічне право;
- Соціальна робота;
- Психологія релігії;
- Міждисциплінарні освітні програми.

Дипломи академії визнаються ЗВО для зарахування на навчання до закладів вищої освіти.



ПРИ АКАДЕМІЇ ДІЄ АСПІРАНТУРА ТА ДОКТОРАНТУРА

м. Ужгород, вул. Ю. Гойди, 4; тел.: + 38 067 478 55 29; + 38 099 369 33 77; e-mail: kau7av@gmail.com; www.uuba.org.ua

Газета
«Срібна Земля»
ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ГАЗЕТА
Альманах-огляд за 2024 рік

Випуск 4, 2024



СРІБНА ЗЕМЛЯ

